ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»
Інститут модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України
Управління культури, національностей та релігій Миколаївської обласної державної адміністрації
Управління з питань культури та охорони культурної спадщини Миколаївської міської ради
Київський національний університет культури і мистецтв
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

IV Всеукраїнська науково-практична конференція

IV Всеукраїнська науково-практична конференція

«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ»

Збірник тез доповідей
Частина II

Миколаїв, 2018

УДК 930.85(477)(042.5)

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Стан та перспективи розвитку культурологічної науки в Україні»: Збірник тез доповідей (ІІ частина). – Миколаїв: ВП «Миколаївська філія КНУКіМ», 2018. – 234 с.

Збірник містить тези доповідей секційних засідань науковців, аспірантів, магістрантів та студентів, представлених на IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Стан та перспективи розвитку культурологічної науки в Україні»

Робочими мовами конференції є українська, англійська, мови національних меншин.

Організаційний комітет не несе відповідальності за зміст наукових статей.

© ВП «МИКОЛАЇВСЬКА ФІЛІЯ КНУКІМ», 2018

ЗМІСТ

АВРАМЕНКО М.М. 9
ІСТОРИКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ СКРИПІЧНОГО КОНТРАБАСУ В УКРАЇНІ

АЦЕХІВСЬКА О.В. 11
ХОРЕОГРАФІЯ ЯК МИСТЕЦТВОЗНАВЧА ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

БАБЕНКО Л.О. 15
МАСОВІ ТЕАТРАЛІЗОВАНІ СВЯТА У МУЗЕЙНИХ ЗАКЛАДАХ КУЛЬТУРИ (НА ДОСВІДІ РОБОТИ МИКОЛАЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ХУДОЖНЬОГО МУЗЕЮ ІМ. В.В. ВЕРЕЩАГІНА)

БАЗІВ Л.М. 19
УДОСКОНАЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ТЕРИТОРІЇ ШАЯН

БАРИШНИКОВА В.А. 21
КАУЧСЕРФІНГ ЯК НОВА ФОРМА ГОСТИННОСТІ У ТУРИЗМІ

БЕМ Є.І. 25
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

БОРИСЕНКОВА В.В. 29
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО БІБЛІОТЕК: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

ВІТЮК Ю.С. 32
«SOCIAL MEDIA MARKETING» ЯК СТРАТЕГІЯ ПРОСУВАННЯ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

ГАВРИЛЮК В. І. 34
РОЛЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ГАВРИЛЮК А.А. 35
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІНЯ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВАХ

ГАЛИНСЬКА Д.І. 37
ДЕРЕВО ЯК ХУДОЖНІЙ МАТЕРІАЛ, ДЖЕРЕЛО ТВОРЧОСТІ

ГАРБАР В.І. 40
ДІЯЛЬНІСТЬ ВЕБ-САЙТІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ СПРЯМОВАНІ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА ГРОМАДЯН

ДЕМИТРАШКО І.М. 43
КЛАССИЧЕСКОЕ НАСЛЕДИЕ И ОРИГИНАЛЬНЫЕ БАЛЕТЫ ЮРИЯ НИКОЛАЕВИЧА ГРИГОРОВИЧА

ДЖОГАН Д.М. 47
ВПЛИВ НАЦІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ВІДМІННОСТЕЙ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

ДИКА В. А. 50
ОРГАНІЗАЦІНА СТРУКТУРА ДОВІДКОВОГО АПАРАТУ АРХІВІВ

ЄВТУШЕНКО А.М. 52
АНАЛІЗ ДОСВІДУ ЗАКОРДОННИХ КРАЇН У СФЕРІ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

ЗАБОЛОТНЯ Ю.В. 56
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДОЗВІЛЛЯ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

ЗАХАРЧЕНКО С.О. 63
КОНТЕНТ ВЕБ-САЙТІВ ОБЛАСНИХ БІБЛІОТЕК м.МИКОЛАЄВА

ЗЄЛЄНКОВА О.В. 67
ІНКЛЮЗІЯ В БІБЛІОТЕЧНОМУ ОБСЛУГОВУВАННІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

КОВАЛЬ С.О. 70
ЛОГІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ТАКТИКА, СТРАТЕГІЯ, КОМПОНЕНТИ

КРАВЧУК І.М. 72
СИНТЕЗ МОДИ І МИСТЕЦТВА ЯПОНІЇ

КРИЛОВА Є.О. 75
СУЧАСНЕ КУЛІНАРНЕ МИСТЕЦТВО

ЛАСНА Н.Г. 78
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЯК СКЛАДОВА УДОСКОНАЛЕННЯ ЇХ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

ЛЕВІНЦА Ю.М. 82
СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ІГРАШКИ АМІГУРУМІ В УКРАЇНІ

ЛИТВИНЕНКО О.О., ОЩЄПКОВА В.В. 85
ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ – СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ

МАКУШЕВА С.П. 89
ВПЛИВ КУЛЬТУРИ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРУ НА ФОРМУВАННЯ ПІДЛІТКІВ

МЕЛЬНІЧЕНКО В.О. 92
ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

МОСКАЛЕНКО І.А. 96
УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

МОЧАЛІНА Ю.В. 100
ВЗАИМООТНОШЕНИЯ ПАРТНЕРОВ В ТАНЦЕВАЛЬНОЙ ПАРЕ КАК УПРОЩЕННАЯ МОДЕЛЬ ОТНОШЕНИЙ МУЖЧИНЫ И ЖЕНЩИНЫ

МУСАЄЛЯН А.В. 103
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ: СУЧАСНИЙ ПІДХІД

НОВОКОВСЬКА І.Д. 106
ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЕСТРАДНОЇ ПІСНІ

ОДРОБІНСЬКИЙ Ю.В. 108
ФІГУРАТИВНА АРТ-ПЛАСТИКА УКРАЇНСЬКОГО СКУЛЬПТОРА АНАТОЛІЯ РОТАРЯ

ОЛІЙНИК В.В. 112
ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСНОЇ ПІДГОТОВКИ ГІТАРИСТА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ У ВП «МИКОЛАЇВСЬКА ФІЛІЯ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ»

ПЕРЕМОТ А. 115
МІНІМАЛІЗМ У ДИЗАЙНІ

ПИШНЯК Є.О. 117
ВІДРОДЖЕННЯ ВІТРАЖУ В СУЧАСНОМУ ІНТЕР'ЄРІ

ПОЛЄШКО Н.С. 120
ВПЛИВ СІМ’Ї НА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ

ПОЛІШКО Г.П. 123
ВАРІАНТ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТООБІГУ (для підрозділів Міністерства оборони України)

ПОЛІЩУК К.О. 126
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНАПРЯМУ В СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ ОДЯГУ

ПРАННИЧУК О.В. 131
ЗАКОНОДАВЧЕ ТА НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ АРХІВНОЇ СПРАВИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

ПРИХОДЬКО Я.П. 134
КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУХНІ

РАДЧЕНКО К.Ю. 138
НАРОДНЕ МАЛЯРСТВО НА СКЛІ: ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІСТЬ

РИМБУ В. Р. 142
СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

РОСІНСЬКА А.В. 145
ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК З ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ДОЗВІЛЛЯ: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ

РУДЕНКО Н.В. 149
ОСНОВНІ ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ПАВІЛЬЙОНІВ РЕСТОРАНІВ ШВИДКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

САКАЛЮК Н.О. 153
ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ НА ОДЕЩИНІ: ВИТОКИ ТА ТРАДИЦІЇ

САМАРСЬКА Л.О. 155
ЕМОЦІЙНЕ СПРИЙНЯТТЯ ВЕЛИКОЇ ДЕПРЕСІЇ США (1929–1941Р.Р.) ЧЕРЕЗ ФОТОДОКУМЕНТИ, ХУДОЖНІ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНІ ТВОРИ

СТАВНИЧА Н.І. 157
ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СФЕРИ КУЛЬТУРИ У КОНТЕКСТІ БЕЗПЕЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

СТАСЮК Н.І. 160
КУЛЬТУРА ДОЗВІЛЛЯ У ФРАНЦІЇ

СУБОТА А.О. 166
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МІСТА СКАДОВСЬК ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ТВЕРДОХЛЄБОВА О.Р. 168
СУЧАСНА КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ

ТИМОФІЙШИНА А.С. 171
ІНФОРМАТИЗАЦІЯ АРХІВНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН

ТИМЧЕНКО М.С. 174
ІНФОРМАЦІЙНИЙ МАСИВ ВІТЧИЗНЯНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ З ПИТАНЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ

ТОРИН Г.О. 179
АКТУАЛЬНІСТЬ ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ СЕЛА БЕНАРДОСІВКА

ТРИГУБ О.Л. 181
ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНИЙ АСПЕКТ У ПРОЕКТУВАННІ КОЛЕКЦІЇ ДИЗАЙНЕРОМ ОДЯГУ

ТРУСОВА А.О. 186
СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ФОНДІВ У ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕКАХ УКРАЇНИ

ТЯГІЙ Є.В. 190
ІСТОРІЯ АРХІВНОЇ СПРАВИ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ФЕДОРЧУК А.В. 192
КІТЧ В СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ – ШЛЯХ ДО ПРІРВИ

ФІЛІПП'ЄВ М.Г. 195
ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПТУ КУЛЬТУРИ ТА ЇЇ ЗНАКОВО-СИМВОЛІЧНИЙ ПРОЯВ

ХОВАНСЬКА В.В., БЕЗВЕРХНЯ А.П. 200
ГАСТРОНОМІЧНА КУЛЬТУРА МИКОЛАЇВЩИНИ (на прикладі місцевих ЗРГ)

ХОМЕНКО Ю. О. 203
ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД ЯК МОДЕЛЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

ЦАРИКОВА А.В. 206
СТУДЕНТСЬКИЙ ГІТАРНИЙ ОРКЕСТР МИКОЛАЇВСЬКОЇ ФІЛІЇ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ – СУЧАСНЕ НОВАТОРСТВО У СИСТЕМІ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА СВІТОВИЙ СТАНДАРТ

ЦИСНЕЦЬКА Н.М. 209
ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ЧОРНОБРИВИЙ П.С. 213
КУЛЬТУРА ДОЗВІЛЛЯ В НІМЕЧЧИНІ

ЯЛАМОВА Д.О. 217
ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТІ ДОСТОВІРНОЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ ПАРКУ ПОТЬОМКІНА У БОГОЯВЛЕНСЬКУ

ЯЦЕНКО Я.С. 222
УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЯЦУЛА Г.В. 226
ПОШУК ШЛЯХІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ НАВЧАННЯ ГРИ НА ФОРТЕПІАНО В ДМШ

Авраменко М.М.,
студент ІІ курсу факультету мистецтв ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Гриненко С.М., викладач кафедри музичного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ СКРИПІЧНОГО КОНТРАБАСУ В УКРАЇНІ

Поява низькорегістрових струнно-смичкових інструментів припадає на XVI століття. З цього часу в музичному мистецтві басовий голос поступово став набувати більшої значущості, самостійності, мелодичної виразності, у композиторів з'явилась потреба підсилювати і поглиблювати його тембр, вдосконалювати технічні можливості при виконанні. Ці фактори зумовили безперервну еволюцію інструментів низького регістру.

Першими відкрили клас контрабасу консерваторії Мілану та Праги, відповідно, у 1808 та 1811 р. В Англії викладання гри на контрабасі розпочалося з 1823р., у Парижі з 1827р., у Варшаві з 1856р., у Петербурзі та Москві з 1860-х років [1].

У процесі формування і становлення контрабасу виникали різні школи, які відрізнялись між собою поглядами на постановку, конструкцію смичка, аплікатуру і на конструкцію власне інструмента. Найбільш впливовими школами на сьогодні є німецька і французька.

В Україні на початку XIX ст. у Києві, Одесі та Харкові з'явилась академічна контрабасова школа, принесена з Чехії видатними музикантами. Це контрабасисти Федір (Богуміл) Іванович Воячек, Отокар Йосипович Шпергль, Емануїл Франтішек Мислівечек [1]. Ці музиканти і дали основу для створення національної виконавської специфіки, та сформували своєрідне покоління молодих спеціалістів для подальшого розвитку інструменту в нашій державі.

Зараз цей інструмент є важливою складовою практично всіх способів колективного музикування і ансамблевої практики в різних її проявах. При тому контрабас є доволі полістилістичним інструментом, що дуже важливо в наш час. Він є основою колективів народної творчості, джазових бендів та естрадних оркестрів, і звісно ж, є фундаментальним інструментом в симфонічному чи камерному оркестрах.

Важливим аргументом на користь цього інструменту є його відносно молодий вік, з чого виходить, що цей інструмент має найбільше підґрунтя для дослідження, розвитку нових технік, прийомів і виконавських засобів.

На даному етапі в Україні контрабас потребує більш активних тенденцій розвиту, на основі запозичення практики прогресивних країн, звідки першочергово і пішло формування школи контрабасу в нашій державі.

Головні аспекти, на які потрібно звернути увагу це необхідність доступу до літератури та інформаційних ресурсів країн, які досягли значних успіхів в цьому питанні, а також система освіти, формування молодих спеціалістів, яка є більш прогресивною і практичною в наш час.

Контрабас у першу чергу ансамблево-оркестровий інструмент і важливе значення займає здобуття певних навичок і досвіду саме в цьому напрямі, що можна зробити шляхом концентрації уваги на ролі малих форм в процесі становлення молодих музикантів.

Практика малих проявів ансамблевого музикування не нова і ще з давніх часів підтверджує свою ефективність на прикладі інших музичних інструментів, в тому числі і струнно-смичкових. У «західних» системах контрабасової освіти посіла значне місце така форма ансамблю, як квартет. Прикладами таких проявів є такі колективи: «L'Orchestre de Contrebasses», «BadBoyz of Bass», «Scaramelli Bass Quartet», «Anatolia Bass Quartet», «L´Elephant double bass quartet», «The Bass Gang», «En Fuego Bass Quartet», «Lauber Bass Quartet», та інші.

Ключовим моментом у розвитку не тільки контрабасиста, а й будь-якого музиканта є нероздільність дисциплін в закладах освіти і тісний їх зв’язок з специфікою профільного інструменту. Спеціальний музичний інструмент не має бути осторонь інших предметів, він повинен бути основним стержнем для них.

Необхідність змін також зумовлена невпинним розвитком матеріально-технічних моментів. Удосконалення струн, інструментів, матеріалів надає нові виконавські можливості. У цьому напрямку постійно потрібно бути в ногу з часом, що не можливо без обміну досвідом на міжнародному рівні. Також рушійною силою розвитку виконавських можливостей є розширення репертуарних надбань і постійне вдосконалення рівня майстерності гри.

Список використаних джерел:

1. http://dneprviolin.ucoz.ua/publ/7-1-0-3.
2. Раков Л.В. История контрабасового искусства. — М.: Издательский Дом «Композитор», 2004.
3. Доброхотов Б.В. Контрабас. История и методика. — М.: Издательство «Музыка», 1974.
4. Морген Л. Школа-самоучитель игры на контрабасе в эстрадном ансамбле. — М.: Всесоюзное издательство «Советский композитор» 1970.

5. Wade-Matthews M. Tompson W. //The encyclopedia of music. Musical instruments and the art of music-making. — New York:Barnes & Noble Publishing, -2006- С.112-113.

Ацехівська О.В.,
магістрант факультету мистецтв Київського університету культури;
Науковий консультант: Мерлянова О.А., кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри хореографії ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ХОРЕОГРАФІЯ ЯК МИСТЕЦТВОЗНАВЧА ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

Одним з напрямків життя суспільства в другій половині XX – на початку XXI ст. стало посилення в ньому уваги до хореографічного мистецтва як окремої галузі знань, що має своє власне коло досліджуваних проблем й характеризується своїми, тільки йому притаманними цілями, завданнями й методами їх реалізації. Хореографія є мистецтвознавчою наукою, формування якої відображає загальну тенденцію інтеграції наукового знання про танець. Вона виконує надзвичайно важливу теоретико-пізнавальну, методологічну, світоглядну, прогностичну роль в системі регуляції соціомистецьких процесів життя суспільства, прагне дати відповіді на питання, які виникають з очевидної кризи світу людини, втрати смисложиттєвих орієнтирів, інструменталізації людського розвитку. Проте хореографія є молодою наукою й за свою порівняно недовгу історію, вона не виробила ще єдиної теоретичної схеми, яка б в достатньо суворій формі упорядковувала її зміст, що не може не відбиватися негативно на загальному евристичному потенціалі мистецтвознавчої науки. Іншими словами, процес інституціоналізації хореографії ще не завершений й подальше його обговорення залишається актуальною науковою проблемою.

До зазначеної проблеми в останній час найактивніше звертались В.Гнатюк, О.Килимник, М.Максимович, А.Гуменюк. К.Василенко та ряд інших вчених.

Теоретичні проблеми культури перебувають в центрі уваги цілого комплексу мистецтвознавчих наук. Хореографія ж – дітище XX століття, має власну «нішу» у сузір'ї мистецтвознавчих наук, наук про мистецтво. На доказ цієї тези можна пред'явити наступні аргументи:

– ніяка інша наука не претендує на виявлення загальних закономірностей становлення та розвитку культури як цілісності;

– ніяка інша наука про культуру не бере на себе працю інтеграції того знання, яке накопичено в рамках тих або інших дисциплін;

– жодна з наук, що мають своїм об'єктом культуру, не осмислює результати, отримані іншими науками, в комплексі, на більш високому теоретичному рівні [3, с. 11].

Іншими словами, хореографічна культура цікавить як глобальний феномен, який не має локалізації у часі і просторі, як континуум, контекст, у якому розгортається буття всього людства. Мистецтво прагне до універсальної точки зору, до синтезу різних підходів, теорій до вироблення на цій основі єдиної концепції культури, що дозволяє не тільки описувати, але і прогнозувати її розвиток.

У цьому сенсі хореографія може розглядатися в якості міждисциплінарної метатеорії самого високого рівня.

Однак хореографія включає в себе і пласт емпіричного знання. Його складають дані, накопичені етнологами, істориками, етнографами, у тому числі соціологами культури, що вже пройшли стадію початкового осмислення та узагальнення. Ці дані можна образно назвати «емпіричними фактами другого порядку». Культурологія звертається до речей, які, на перший погляд, загальновідомі, але при найближчому розгляді виявляються досить складними і незрозумілими. Культуролог перетворює в наукову проблему те, що на рівні буденної свідомості не викликає сумніву. У цьому сенсі він як би заново відкриває світ, зриває з нього маску тривіальності [1].

Хореографія як наукова дисципліна включає в себе наступні компоненти:

– дослідження закономірностей розвитку хореографії як понад складної системи;

– пошук загального й особливого в історичних долях різних культур;

– розкриття суті культурного прогресу, культурної кризи;

– вивчення генезису і процесу взаємодії цивілізації;

– виявлення «кодів» (ядер) культур і т. п.

Привертає увагу своєрідне запізнення дискусій з приводу теоретичних основ культурології в Україні, які розпочалися лише в останні два — три роки. Опосередковано це може свідчити про те, що мистецтвознавче наукове середовище перебуває лише в процесі свого оформлення. До того ж, у «перехідних» суспільствах, характерною ознакою яких є системна неусталеність, вочевидь й інтелектуальні практики можуть набувати відмінних від класичних вигляду та змісту. Авторська позиція щодо специфіки формування культурології в Україні вже стала складовою вітчизняного культурно-політичного дискурсу [4, с. 74].

Предметом дискусій здебільшого є критерії ідентифікації культурологічних практик як наукових. Наприклад, французька дослідниця М. Ларюель, зважаючи на досвід російської науки, фактично заперечує об’єктивні передумови для виникнення культурології, доводячи, що за цією назвою приховується лише переобрамлення тих самих принципів, які складали специфіку наукового комунізму [1].

Дослідниця привертає увагу до символічності такої заміни, що має прояв у демонстративному ігноруванні методології нещодавнього минулого пострадянської науки в культурологічних дидактичних текстах та намаганні їх авторів показово деполізувати цю систему знання. Водночас вона знаходить підтвердження своїм твердженням у компілятивній практиці підготовки підручників, їх некритичності, відсутності аналітики й еклектичності, прагненні їх авторів до глобалізаторства, апеляції до методів природознавчих наук, претензій на істинність, що, на її думку, було притаманне радянським традиціям. Вона вважає, що «...культурологія виступає як сукупність тверджень, що не становлять єдиного дискурсу і мовчазно передбачають згоду з приводу обговорюваних явищ» [1]. Урешті-решт вона дійшла висновку про те, що культурологія є есенціалістським ученням, більше схильним до вивчення нації, ніж до вивчення культури і насправді є формою «націології», але цей факт ще не дуже зрозумілий і для самих її розробників. Не вступаючи в полеміку і принципово погоджуючись з багатьма спостереженнями Ларюель, усе ж зазначимо, що її предметом була саме російська культурологія, яка дійсно має ті специфічні особливості, на які звернула увагу дослідниця. Також категорично не сприймає культурологію як науку й німецька дослідниця Ю. Шерер, яка визнає дискурсивність культурології, але вважає її суто ідеологічною [2].

Будучи новою наукою в сучасному вітчизняному гуманітарному знанні, хореографія покликана забезпечити прорив в осмисленні процесів, які відбуваються у світовому співтоваристві, який став глобальним, надзвичайно потужним. Її покликання в тому, щоб забезпечити прорив в Україні, яка переживає системну кризу. Хореографія здатна, на наш погляд, дати відповідь на відомий драматизм подій і в цьому полягає її покликання сприяти подоланню того західного антропоцентризму, при якому людина трактується з позицій самодостатності, самозамкненості, жорсткого протистояння власного «Я» як іншим «Я», так і зовнішнього природного світу.

Однак незважаючи на серйозні успіхи хореографії як наукової галузі знань і навчальної дисципліни досі термін «хореографічна освіта» зустрічається дуже рідко. Не домігшись єдності в дефініціях і зіткнувшись з ситуацією реальної потреби, вчені почали зміст хореографічної освіти виводити з тих соціальних функцій, які культура чи хореографічна освіта повинні виконувати по відношенню до соціуму та окремої людини. Саме з функціонального та інституційного (а не теоретичного) підходів сформувалися всередині «хореографічної освіти» всілякі диференціації.

При цьому хореографічну освіту можна і потрібно розглядати у вузькому і широкому розумінні: у вузькому – як викладання навчальної дисципліни «Хореографія», яке здійснюється як в мистецьких вузах, в широкому – викладання циклу дисциплін, що позначаються як хореографія для підготовки фахівців-хореографів.

Здійснювати наукові дослідження у вище зазначеному предметному полі можливо лише за умови концептуального розуміння специфіки хореографія саме як комплексної, інтегративної, міждисциплінарної галузі.

Ступінь цієї інтегративності (ступінь парадигмального синтезу) в кожному конкретному випадку залежить від самого предмету або аспекту дослідження. Найвищої міри вона досягає в теорії та філософії культури. В максимально спрощеному варіанті загальний комплекс культурологічних знань можна представити у вигляді піраміди. Її основу становить цілий спектр соціальних і гуманітарних наук, що стосуються окремих спеціалізованих видів культурної діяльності та виокремлюються саме за предметом такої діяльності: релігієзнавство, мистецтвознавство, фольклористика, літературознавство тощо. Культурологія, як інтегративна дисципліна, зовсім не є простою арифметичною сумою знань про культуру, накопичених в межах спеціалізованих соціально-гуманітарних дисциплін, оскільки вона зосереджується саме на загальних аспектах соціально-культурної діяльності безвідносно до якогось її конкретного предмету (тобто досліджує соціально-культурну діяльність як окремий цілісний феномен).

З рівня предметних узагальнень хореографія, таким чином, підноситься на рівень соціально-культурних узагальнень, а потім і на рівень філософсько-теоретичних узагальнень. На вершині нашої моделі-піраміди знаходиться фундаментальна культурологія (теорія та філософія культури), здатна до створення концептуальних конструкцій найвищого рівня складності у відповідності із специфікою свого основного об’єкта і предмета дослідження.

Сучасна фундаментальна культурологія тлумачить культуру як надскладну (в процесах своєї самоорганізації) й вкрай динамічну систему. Майбутня перспектива фундаментальної культурології бачиться у створенні універсальної міждисциплінарної теорії на основі синтезу різних парадигмальних підходів стосовно сутності, структури, типології культури, соціокультурної динаміки і т.д.

Підводячи підсумки, ще раз підкреслимо, що процес поступової й послідовної систематизації хореографічних знань є об’єктивним, реальним, розгорнутим у часі. Він обумовлюється внутрішньою логікою розвитку самої науки й в подальшому продовжуватиметься. А проблема інституціоналізації хореографічної науки, тобто проблема уточнення її наукового статусу, визначення її структури, її місця серед інших наук, характеру її стосунків з іншими галузями наукових знань, зберігатиме свою актуальність.

Список використаних джерел:

1. Більченко Є. В. Культурологічна парадигма соціогуманітарного знання як мікромодель міждисциплінарної комунікації: проблема предмета і методу [Електронний ресурс] / Є. В. Більченко. — Режим доступу: http:

//www.pgk.npu.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=26%3A-1-&catid=18%3A-1&Itemid=27&lang=ru.

2. Кирилова О. Українська культурологія у східно-західних контекстах / О. Кирилова // Критика. — 2011. — № 7/8. — С. 29–35.

3. Хюбнер Б. Моя чужість / нездужання щодо культурології / Бенно Хюбнер // Культурологічна думка : щоріч. наук. пр. — К. : Ін-т культурології Нац. акад. мистец. України, 2011. — № 4. —С.11–13.

4. Шерер Ю. Культурологія як ідеологічний дискурс / Ю. Шерер // Історичні пошуки ідентичності : укр.-нім. колоквіум. — К. : Дух і літера, 2004. — С. 74–106

Бабенко Л.О.,
магістрант факультету журналістики та міжнародних відносин Київського університету культури; завідувач відділу науково-освітньої роботи Комунального закладу культури «Миколаївський обласний художній музей ім. В.В. Верещагіна»
Науковий консультант: Мозговий В.Л. доктор педагогічних наук, професор з/н, завідувач кафедри культурології ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

МАСОВІ ТЕАТРАЛІЗОВАНІ СВЯТА У МУЗЕЙНИХ ЗАКЛАДАХ КУЛЬТУРИ (НА ДОСВІДІ РОБОТИ МИКОЛАЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ХУДОЖНЬОГО МУЗЕЮ ІМ. В.В. ВЕРЕЩАГІНА)

Сьогодні, заклади культури, зокрема музеї, враховуючи сучасні тенденції розвитку мистецько-видовищної сфери, трансформуються з сакраментальних у новітні.

Музеї як заклади культури перебувають на зламі традиційних форм роботи, використовуючи сценічно-театральні методі реалізації діяльності. Музейні заклади культури, враховуючи сучасні соціально-культурні умови, розвиваються динамічно, виступаючи культурно-дозвіллєвими центрами. Сучасний трансформований музей це заклад де не лише споглядають експонати, а ще проводять кінопокази, концерти, вистави, дні народження та церемонії одруження.

З кінця XX ст. універсальною моделлю музею в зарубіжних країнах вважається «відкритий музей», тобто культурно-освітній комплекс музейного типу, в якому функції музею (збирання фондів, їх збереження, експонування)

виконуються нарівні з освітніми, виховними та розважальними. Поступово музеї стають складовою дозвіллєвої індустрії.

Прибічники функціонування музею як дозвіллєвого центру, навпаки, вважають, що музеї, які нездатні приймати та обслуговувати відвідувачів різних соціально-демографічних груп, свідомо обмежують свої можливості залучення додаткової аудиторії і не сприяють розширенню доступу населення до художніх цінностей. Інтеграція музейної педагогіки та педагогіки дозвілля, на їх думку, сприяє гармонізації особистісного розвитку людини; формує її історичну свідомість, творче сприйняття дійсності, розвиває науковий світогляд та музейну культуру [2, с.131-146].

Незважаючи на основне призначення – збереження пам'яток минулого і старовини, музеї нерозривно пов'язані з майбутнім. Вони формують естетичні смаки та уподобання особистості, привчають до розуміння краси та гармонії, виховують повагу до праці.

Музей – живий організм, який постійно змінюється, трансформується і розвивається. Помилковою є думка деяких членів суспільства, що в музеї все разом зі співробітниками «вкрито віковим пилом». Він, тобто музей, знаходиться у постійному русі та творчому пошуку. Варто вказати на те, що музеєзнавці виділяють 10 базових форм культуро-дозвіллєвої діяльності: екскурсія, лекція, консультація, наукові читання (конференції, сесії, засідання), клуби (кружки, студії), конкурси, зустріч з цікавою людиною, концерт, свято, історична гра. В останні 10-ліття найбільшою популярністю користуються музейні свята, а саме масові театралізовані свята. Науковці визначають музейне свято як комплексну форму культурно-дозвіллєвої діяльності, що відповідає специфіці та профілю конкретного музею.

Досліджуючи проблему організації масових театралізованих свят у музейних закладах варто вказати на значення культурно-освітньої діяльності.

Культурно-освітня діяльність музеїв – одне з основних направлень загальної музейної діяльності. Це важливий етап комунікації між музеєм та відвідувачем (глядачем). У цьому контексті музей варто розглядати як платформу для розвитку творчого потенціалу людини, формування його ціннісних орієнтацій.

Сучасний музей за останні роки пройшов складну трансформацію від скарбниці до парку освітніх розваг. Він допомагає поширювати знання і через емоційні переживання засвоювати їх кожному відвідувачу, розширюючи горизонти свідомості, викликаючи запитання «Хто я, звідки прийшов і куди йду?», формуючи критичне ставлення до минулого й сучасного [1].

У процесі генезису дозвіллєвої сфери знаходиться і Миколаївський обласний художній музей ім. В.В. Верещагіна. Заснований у 1914 році на честь всесвітнього відомого художника-баталіста Василя Верещагіна, художній музей давно перестав бути лише пінакотекою [3, с.536].

Протягом 100-річної історії у музеї проводяться різного типу масові заходи, а саме тематичні екскурсії, лекторії, художньо-музичні вечори,

концерти. Особливою ланкою у секторі культурно-дозвіллєвої діяльності Миколаївського художнього музею є масові театралізовані свята.

Культурно-освітня діяльність Миколаївського обласного художнього музею ім. В.В. Верещагіна направлена на задоволення потреб сучасного глядача (відвідувача). Зокрема, на теренах вищевказаного музею щорічно проводяться масові театралізовані свята. Миколаївський обласний художній музей ім. В.В. Верещагіна не лишається осторонь і активно включається в міжнародний соціально-культурний процес. На теренах музею, на 2017 рік, проведено 7 Ночей, всі з яких відрізнялися різноманітністю та оригінальністю.

Варто зазначити, що попит на такого роду акції зростає з кожним днем. Про це свідчить той факт, що кожного року кількість відвідувачів в музеї в цей день збільшується. Для миколаївців і гостей міста це справжня подія. Деякі є постійними відвідувачами музею та прихильниками саме «ночі музеїв».

Кожного року музеї пропонують своїм відвідувачам різні теми та жанри «музейної ночі». У Миколаївському обласному художньому музеї ім. В.В. Верещагіна вперше Ніч музеїв була проведена у 2011 році. Організатори заходу запропонували відвідувачам екскурсію «Скульптура, що оживає вночі». У 2012 році в рамках святкування Ночі музеїв у художньому музеї ожили герої картин і повідали глядачам свої легенди. Екскурсія, побудована у хронологічній послідовності з XVII по XX століття. Особливим для музейників та гостей став 2013 рік. У цю «музей ніч» у художньо-музичній вітальні був проведений захід під назвою «Європа і Японія», у рамках якого голова Миколаївського товариства японської культури Галина Зинов'єва розповіла про феномен японської культури. Таємниці музейної колекції розкривалися перед відвідувачами у Ніч 2014 року. Герої картин, розповідали історії та легенди з минулого. До камерного виконання організатори акції звернулися у 2015 році. «Улюблені музи», саме таку назву обрали музейники для Ночі музеїв. Героїнями цієї Ночі стали жінки, які так, чи інакше вплинули на долю відомих чоловіків. Юдіфь, Анна Ахматова та Елізавета Званцева – головні дійові особи заходу. 18 травня 2016 року до Міжнародного дня музеїв» та 25-річчя Незалежності України у Миколаївському обласному художньому музеї ім. В.В. Верещагіна відбулася тематична театралізована екскурсія залами музею «Українська ніч у музеї». Українські народні танці та пісні, гуморески та вірші, вікторина та цікава екскурсія залами художнього музею. Екскурсія «Українська ніч у музеї» була проведена за участі провідних творчих колективів міста, артистів, студентів Миколаївського коледжу культури і мистецтв, Миколаївського вищого державного музичного училища. У травні 2017 року «ніч музеєв по-миколаєвські» почалася о 10-й годині ранку з тематичної програми «Незвичайні музеї світу». Протягом дня на відвідувачів чекав цілий комплекс заходів, серед яких класичні тематичні екскурсії залами музею, концерт класичної музики у виконанні студентів

Відокремленого підрозділу Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв під керівництвом викладача музичного мистецтва Іванової В.Л., а також майстер-класів з створення текстильної ляльки та квітів. Свято продовжилося зворушливо-ліричною програмою «Три кохання Івана Айвазовського», присвяченої 200-річчю від дня народження всесвітньо відомого художника-марініста.

Ретельний аналіз роботи музею в організації та проведенні масового театралізованого свята дозволяє зробити наступний висновок про те, що Миколаївський обласний художній музей ім. В.В. Верещагіна сьогодні, популяризуючи образотворче мистецтво шляхом активної культурно-дозвіллєвої діяльності, є одним з центрів культурного розвитку та дозвілля.

Дане дослідження не вичерпує всіх аспектів зазначеної проблеми та питання організації масових театралізованих свят у музейних закладах культури залишається актуальним.

Список використаних джерел:

1. Зеновій Мазурик. Для чого нам музеї? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.istpravda.com.ua/articles/2012/08/27/92208/ (дата звернення – 27.02.2018 р.) – Назва з екрана.
2. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах [Текст]: навчальний посібник./ І.В. Петрова — К.: Кондор, 2005. — 408 с.
3. Словник української мови [Текст]: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. — К.: Наукова думка, 1970—1980. — Т. 6. — С. 536.
4. Станіславська К.І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури [Текст]: монографія/ Катерина Станіславська; вид. друге, перероб. і доп. — К. : НАКККіМ, 2016. — 352 с. : іл.

Базів Л.М.,
студентка IV курсу напряму підготовки «Туризм» Інституту архітектури, будівництва і туризму
Науковий керівник: Архипова Л.М., д.т.н., професор, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ

УДОСКОНАЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ТЕРИТОРІЇ ШАЯН

Закарпаття традиційно є областю Карпатського регіону, де стан і перспективи туристично-рекреаційної індустрії були і залишаються одними з найкращих в Україні. ЇЇ природно-ресурсний потенціал у поєднанні з вигідним географічним положенням в центрі Європи та існуючий багаторічний досвід і напрацювання у сфері рекреації є достатньо вагомою передумовою пріоритетного розвитку системи туризму, санаторно-курортного лікування, оздоровлення та відпочинку, орієнтованих як на внутрішнього споживача, так і на обслуговування іноземного контингенту. Разом з тим, аналіз сучасного стану інвестиційного процесу в регіонах та областях свідчить про його неефективність, ігнорування соціально-економічних потреб регіонів, областей та їх населення [1].

Об’єктом досліджень є Шаянська рекреаційна територія, а предметом – дослідження рекреаційної галузі досліджуваної території обґрунтування шляхів удосконалення інфраструктури курорту.

Шаян – невеликий бальнеологічний курорт на Закарпатті, що розташувався на мальовничому лівому березі річки Тиси, біля підніжжя гори Великий Шаян. Курорт знаходиться в 15 км від залізничної станції Хуст і 60 км від курортного міста Мукачево. Бальнеологічну зону з усіх боків оточують гори з співзвучними назвами: Великий Шаян, Середній Шаян і Малий Шаян. Саме таке природне розташування гірських хребтів сприяє формуванню унікального мікроклімату з майже безвітряною та досить сприятливою для туристів погодою [2].

Туристично-рекреаційний потенціал Шаянської рекреаційної території регіону у поєднанні з вигідним географічним положенням, є важливою передумовою заохочення українських та іноземних туристів до відвідання Карпат. Однак, існують проблеми, які перешкоджають подальшому розвитку Шаян як бальнеологічного курорту, придатного для рекреації і туризму. На основі проведеного аналізу нами були виділені головні з них:

- нерозвинена інфраструктура бальнеологічного курорту;

- застаріле матеріально-технічне обладнання об’єктів надання послуг (готелі, санаторії, заклади харчування);
- відсутність оснащення рекреаційних об'єктів очисними спорудами;
- низький рівень обслуговування;
- обмежена кількість туристично-рекреаційних послуг.

Отже, на території Шаянської рекреаційної території доцільно розвивати такі види діяльності, як: відпочинкова, рекреаційно-лікувальна, спортивна, екологічна, транзитна. Подальший розвиток туризму в Хустському районі призведе до підвищення соціального рівня життя населення регіону, збільшення кількості робочих місць, збільшення відрахувань в місцевий і обласний бюджет, що покращить соціальне становище територіальних громад [3].

Для вирішення поставлених завдань насамперед необхідне удосконалення інфраструктури, проектування сучасних об’єктів розвитку рекреаційної території у поєднанні з раціональним використанням природних ресурсів, з метою розширення переліку послуг та покращення їх якості, що дасть змогу залучити більший потік туристів. Така стратегія буде сприяти покращенню фінансового стану санаторно курортного регіону та подальшому його розвитку.

Проектуючи об’єкти та відповідні новації Шаянської рекреаційної території, життєво необхідно врахувати збереження природи у продуктивному стані, тобто, в такому за якого б природні ресурси не втрачали б своєї спроможності до самовідновлення.

Аналізуючи вище сказане, нами виділені актуальні головні напрями удосконалення інфраструктури Шаянської рекреаційної території, що потребують невідкладного залучення інвестицій:

1. розширити будівництво готельних підприємств, санаторних закладів та об’єктів ресторанного господарства для прийому туристів;
2. забезпечити високий рівень обслуговування на основі використання новітніх інформаційних технологій;
3. запровадити сучасні технології для раціонального використання природних ресурсів;
4. сприяти розвитку відпочинкового, рекреаційного, спортивного туризму як внутрішнього, так й міжнародного;
5. розширити транспортну мережу, що дало б змогу залучити іноземних туристів;
6. створити різноманітні служби сервісу та інфраструктуру культурно-розважального обслуговування рекреантів.

Отже, удосконалення інфраструктури рекреаційної території Шаян буде сприяти покращенню фінансового стану санаторно-курортного регіону та подальшому його розвитку для задоволення потреб туристів в рекреації та бальнеологічному лікуванні.

Список використаних джерел:

1. Беркович В. І. Тенденції та перспективи розвитку туристично-рекреаційної галузі в Закарпатській області / Беркович В. І. // Стратегічні пріоритети. – 2009. - № 2. – С. 218-224
2. Концепція розвитку санаторно-курортної галузі: Схвалено розпорядженням Кабміну // Офіц. вісн. України. - 2003. - № 17. - С. 123- 129.
3. Сочка К.А. Організація рекреаційної діяльності / Інститут державного управління і регіонального розвитку. – Ужгород. - 2007. – 63 С.

Баришникова В.А.,
студентка IV курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Гарбар Г.А., доктор філософських наук, професор кафедри музичного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»,
м. Миколаїв

КАУЧСЕРФІНГ ЯК НОВА ФОРМА ГОСТИННОСТІ У ТУРИЗМІ

Актуальність теми. Будь-яка подорож, в межах однієї країни або з виїздом за кордон, є не тільки приємним проведенням часу, але і способом для одержання нових знань. Мільйони людей по всьому світу здійснюють поїздки, переслідуючи різні цілі. Найчастіше туристична поїздка вимагає чималих матеріальних витрат. Але в даний час існує спосіб, що дозволяє економити на перебуванні в готелях протягом усієї подорожі. Такий спосіб отримав назву каучсерфінгу. Цей вид подорожі здобув величезну популярність серед численних туристів, це соціальне явище захопило весь світ. Завдяки каучсерфінгу відбувається культурний обмін, а також мовна практика. Така форма подорожі заснована на довірі, подяці і актуальна серед людей, які готові допомагати іншим безоплатно, а також серед тих туристів, хто шукає нові емоції та враження.

Звісно, що такий соціальний феномен не міг залишитися поза увагою науковців [1; 2; 3; 4]. Теоретичний інтерес, перш за все, викликають питання економічних і соціальних моделей відносин обміну, що лежать в основі каучсерфінгу. Практична проблема полягає у визначенні того, як змінюється гостинність під впливом інноваційних технологій, а також у формуванні низки корисних порад як початківцям цієї спільноти, так і досвідченим каучсерферам. Л.Божко стверджує, що каучсерфінг є своєрідною формою гостинності, яка в

новому інформаційному суспільстві, під впливом глобалізації, набуває нового змісту і нових форм. Д. Розен з однодумцями [3, 1-18] проаналізували, що спілкування в мережі couchsurfing.com, формує довіру, заохочує до особистої зустрічі, розвиває почуття належності до спільноти. Науковці зазначають, що під час онлайн-взаємодії рівень довіри буде перенесений в контекст реального спілкування. Потребує дослідження і культурологічний аспект каучсерфінгу як форми гостинності, що об'єднує в собі такі соціальні явища, як дарообмін, мотивацію до участі в цій практиці, цінності, які об'єднують каучсерферів, і довіру – фактори, які й дозволяють сучасній людині успішно адаптуватися в мінливому соціальному житті.

Мета дослідження – культурологічний аналіз каучсерфінгу як нової форми гостинності у туризмі.

Основний матеріал дослідження. На сьогодні Couchsurfing (CS) − одна з найбільших гостьових мереж і об'єднує більше 9 мільйонів чоловік в 246 країнах [5]. Учасники безкоштовно діляться один з одним місцем для ночівлі під час подорожей, організовують спільні подорожі та розвивають культурний взаємообмін. Дослівно з англійської назва сайту «couch surfing» перекладається як «мандрівка диванами».

Couchsurfing народився у далекому 1999 році завдяки Кейсі Фентону. Ідея з'явилася у процесі планування поїздки до Ісландії. Фентон знайшов дешеві авіабілети і замислився, де б дешевше заночувати. Навмання розіславши 1500 листів до студентів університету Ісландії з проханням переночувати, він отримав більш ніж 50 позитивних відповідей. Після повернення до Бостона почалася розробка ідеї, котра поклала початок проекту.

За декілька наступних років була розроблена бета-версія сайту завдяки Дену Хофферу, Себастьяну Ле Туану, а також Леонарду Сільверіу. Світ побачив проект у січні 2004 року.

Спочатку зростання учасників відбувалося доволі повільно. Станом на кінець 2004 року сайт мав лише 6,000 учасників. У 2005 році процес збільшив оберти, і вже наприкінці року кількість зросла майже до 45 тисяч. Після приватизації у листопаді 2011 року кількість активних і неактивних користувачів досягла 3 мільйонів. Сайт став найпопулярнішим засобом для пошуку безкоштовного житла.

Місією каучсерфінга є "створення надихаючого досвіду" [6]. Ідея полягає в тому, щоб активізувати міжкультурний обмін і спілкування людей в дружній неформальній обстановці. Це дає можливість реалізувати природне бажання дізнаватися щось нове, обмінюватися досвідом в різних сферах життя. В тому числі, завдяки такому спілкуванню людей з різних країн, представників різних культур і національностей, вони мають можливість поглянути на більшість міжнародних проблем з різних сторін, навчитися толерантності.

Стати куачсерфером може кожен охочий, хто має бажання подорожувати і сам готовий приймати в себе подорожуючих. Щоб приймати в себе гостей, не обов'язково мати приватний дім чи високі доходи. Навіть у самому простому

помешканні із мінімум пропозицій можна прийняти свого гостя. Єдине, що ви повинні чесно описати ті умови, які можете запропонувати. Якщо ви налаштовані рішуче і хочете стати учасником спільноти каучсерферів, то слід зареєструватися на сервісі www.couchsurfing.com.

Ваш профіль – ваше обличчя. Кожен учасник має заповнити анкету про себе, вказавши якомога більше інформації. Адже саме по вашому профілю про вас будуть судити. Цей ресурс працює на довірі, і чим місткіше ви розкажете про себе, тим легше з вами буде знайти спільну мову. Хост повинен знати, чи може він впустити вас у свій особистий простір, тому зі своєї сторони варто бути відвертим і чемним.

Збираючись у подорож, введіть у пошук назву міста і ви отримаєте список людей, котрі чекають на мандрівників. Кожен з них має заповнений профіль, який включає умови проживання у хоста, кількість людей, котрих він може прийняти, та інші важливі речі.

Обов’язково потрібно читати інформацію про людину, у якої ви хочете зупинитись. Іноді хости ховають ключове слово чи запитання всередині свого профілю аби впевнитись, що ви дійсно хочете з ним познайомитись.

"Каучсерфери" – це люди, котрі надають перевагу туризму з зануренням у культуру та побут мешканців країни, яку відвідують. Якщо вам близький саме такий погляд на життя і ви бажаєте долучитись до CouchSurfing-спільноти – рекомендуємо для початку зареєструватись "хостом" та прийняти кількох мандрівників. Вже після того, як на вашу адресу в профайлі залишать позитивні та добрі відгуки – можна сміливо вирушати у подорож, попередньо забронювавши місце у "хоста". Бронювати слід кілька місць одночасно, адже плани в людей мають властивість змінюватись, але обов’язково попередити про свою відсутність завчасно.

Є в каучсерферів традиція. Перебуваючи в гостях, нові друзі намагаються пригостити один одного національною їжею. Хазяїн будинку (приймаюча сторона) готую традиційні блюда свого краю, а гість – свого. Таким чином відбувається перше знайомство з культурою нової країни. Перед мандрівкою придбайте якогось невеличкого сувеніра своєму хосту. Залиште частинку власної країни та душі за кордоном!

Головне в каучсерфінгу – бути готовими до несподіванок та полюбляти пригоди. Але не слід забувати про безпеку. На проекті CouchSurfing багато уваги приділяється забезпеченню безпеки учасників. Для цього існує низка інструментів, що дають можливість дізнатися думку інших учасників про певного користувача, система верифікації імені та адреси користувача. Крім цього, періодично адміністрація сайту розсилає всім учасникам інформацію про правила безпеки або про виявлених шахраїв. На сайті чудово працює система відгуків. Кожен може залишити своє враження від перебування з людиною, і повірте, воно буде відверте. Відгук не можна ніяким чином приховати або видалити. Зазвичай, чим більше у вас позитивних відгуків, тим більше вам довіряють.

Каучсерфінг надає можливість:

- безкоштовно стати гостем в будь-якому куточку світу;
- знайомитися з культурою та побутом інших народів;
- отримати досвід тривалого живого спілкування з представником тієї культури, яка вас найбільше цікавить;
- поділитися з іноземцем особливостями власної культури, побуту та життя.

Можливі ризики:

- ніколи немає 100% певності в тому, що вся інформація у профілі, який вас зацікавив – правдива. Тож якщо хоч щось викликає у вас підозру – довіряйте своїй інтуїції та шукайте інший варіант;
- якщо ваш співрозмовник приховує частину інформації про себе (телефони, інші контакти, посилання на свої сторінки в соцмережах), то їхати до нього в гості доволі ризиковано;
- жінкам каучсерферам, які подорожують самі, ніхто не може надати жодних гарантій, що вони не потраплять у неприємну чи небезпечну ситуацію. На відміну від готелів чи хостелів, скаржитися на щось у вас тут просто не буде кому, тому оптимальний варіант – їхати вдвох або втрьох. Шансів потрапити в халепу у міні-компанії значно менше, ніж в одинокої гості;
- дуже не рекомендовано гостювати у господаря, мовою якого ви не володієте. Спілкуватися жестами буде некомфортно і вам, і тому, хто вас приймає, тож спробуйте об’єктивніше оцінювати всі «за» і «проти» подібного співжиття;
- вивчіть культурні традиції (і дуже бажано — закони) тієї країни, яку хочете відвідати. Врахуйте, що весь час у цій країні вам доведеться дотримуватися цих суспільних норм і правил, тож переконайтеся, що вони ні в чому не суперечать вашим особистим переконанням.

Дотримання всіх цих правил та рекомендацій дозволять вам стати успішними каучсерферами та уникнути багатьох можливих проблем [7].

Висновок. Загалом, каучсерфінг - це слушна нагода подивитися на традиційні подорожі по-новому, а не просто заощадити на готелі. Особливо це приваблює молодь, яка від кожної подорожі намагається отримати якомога більше емоцій, знань та досвіду. І також не можна не згадати той факт, що сотні українців радо приймають у себе туристів з багатьох країн. І це свідчить про те, що каусерфінг в Україні також знаходить своїх прихильників і займає вагоме місце у туристичній сфері.

Список використаних джерел

1.Lauterbach, D. & Truong, H., & Shah, T. & Adamic, L. (2009). Surfing a Web of Trust: Reputation and Reciprocity on CouchSurfing.com. Computational Science and Engineering, IEEE International Conference 4, 346−353.

2.Peterson, K. & Siek, K. (2009). Analysis of Information Disclosure on a Social Networking Site. Lecture Notes in Computer Science 5621: 256−264.

3.Rosen, D., & Lafontaine, P., & Hendrickson, B. (2011). CouchSurfing: Belonging and trust in a globally cooperative online social network. New Media & Society, 13(3), 1−18.

4.Tan, Jun-E. (2010). The Leap of Faith from Online to Offline:An Exploratory Study of Couchsurfing.org."In: Aquisty, A., Smith, S., Sadegi, A.-R. (ed.). Berlin: Springer; pp. 367−380.

5.Коучсерфинг [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://ru.wikipedia.org.

6.CouchSurfing Project Web 2.0. (2011). Our Mission. Available at: http://www.couchsurfing.org/ourmission.html.

Бем Є.І.,
магістрант факультету журналістики та міжнародних відносин Київського університету культури;
Науковий консультант: Чеботаєва О. М., кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Становлення України як незалежної держави в кінці XX – на початку XXI ст. припадає на часи посилення глобалізаційних тенденцій у всьому світі. Це спричинює необхідність для України чіткого визначення власної позиції стосовно зазначених тенденцій, в тому числі в сфері соціокультурного розвитку, адже від цього залежать подальші перспективи існування нашої країни та її народу. Якість моделі стратегічного самовизначення України в умовах глобалізації повною мірою залежить від глибини нашого розуміння сутності глобалізації, її соціокультурних параметрів та можливих наслідків. У сукупності ці аспекти складають теоретико– методологічні основи дослідження проблем глобалізації будь-якого, зокрема й українського, соціокультурного простору. Розгляд вказаних основ є головною метою даного повідомлення.

Термін *«глобалізація»* походить від англ. *«global»* (світовий, загальний). Його запровадили в науку в 60-х роках XX ст. теоретики Римського клубу – Е. Ласло, Д. Медоуз, М. Месарович та інші. Єдиного, «завершеного», «загальноприйнятого» визначення даного поняття на сьогоднішній день не вироблено. Глобалізація тлумачиться як «розширення світових соціальних

зв'язків, які з'єднують віддалені регіони таким чином, що місцеві події розвиваються під впливом подій, які відбуваються за багато миль від них» (Е. Гідденс); «глобалізація передбачає, що політична, економічна, соціальна діяльність стає всесвітньою за своїми наслідками», а також вона означає, що «відбулось посилення взаємодії та взаємозв'язків всередині держав і суспільств та між ними самими» (Д. Гелд); глобалізація являє собою «історичний процес посилення контактів між різними частинами світу, який призводить до зростаючої одноманітності у житті народів планети» (Р. Робертсон) .

Для осмислення сутності й глибини процесів глобалізації першочергове значення мають фундаментальні праці зарубіжних і вітчизняних авторів, присвячені дослідженню витоків, об'єктивних і суб'єктивних причин виникнення глобалізації. В працях зарубіжних авторів (А. Аппадураї, У. Бека, Е. Валлерстайна, Е.Гідденса, Г. Терборна, Б.Уільсона, М. Уотерса), вітчизняних (В. Воронкової, С.Сидоренко та інші) глобалізація представлена як об'єктивний і неминучий процес *об'єднання людства в єдиний світовий організм*. У поняття «глобалізація» входить розширення, поглиблення і прискорення взаємозалежності різних регіонів планети у всіх аспектах сучасного суспільного життя, від культурного до кримінального, від фінансового до духовного.

Отже, у другій половині XX – на початку XXI ст. термін «глобалізація» міцно увійшов у науковий лексикон і використовується для пояснення загальнопланетарних змін, що відбуваються в різних сферах людської діяльності. Під глобалізацією, як правило, розуміється загальноцивілізаційний процес планетарного єднання різних сфер людської діяльності, який охоплює виробництво, технології, фінанси, торгівлю, культуру, політичні й державні інститути. Глобалізація є макротенденцією сучасного світового розвитку – це об'єктивний процес, який неможливо зупинити і важко коригувати. Він відображає свого роду «рівнодіючу» різноманітних і різноспрямованих глобалізаційних сил світу [1, с. 20 – 41].

Для глибокого й всебічного висвітлення проблем глобалізації в наукових дослідженнях має застосовуватись міждисциплінарний підхід. На сьогоднішній день самостійні наукові теорії і концепції глобалізації створені в рамках таких дисциплін, як політична економіка, політологія, соціологія та культурологія. У перспективі культурологічного аналізу сучасних глобалізаційних процесів найбільш продуктивними виявляються ті концепції і теорії глобалізації, які спочатку формулювалися на стику соціології та культурології, а предметом концептуалізації в них став феномен глобальної культури [1, с. 20 – 41]. Ключовими ланками соціокультурної глобалізації сьогодні розглядаються мережа сучасної медіа-індустрії (інтернет, телебачення, радіо, пресса), популярна музика, кіно, туризм й взагалі – індустрія дозвілля.

У культурологічний дискурс поняття «глобалізація» першим увів американський культуролог Роланд Робертсон у своїй статті «Теорія глобалізації та цивілізаційний аналіз» (1987 р.). Основна ж праця Р. Робертсона

з цієї проблематики вийшла в Лондоні в 1992 р. під назвою «Глобалізація. Соціальна теорія і глобальна культура». У ній автор запропонував своє бачення основних етапів становлення глобальної культури. Р. Робетсон виділяє п'ять фаз соціокультурного оформлення глобалізації [5, с. 550].

Вершиною соціокультурної динаміки глобалізації, згідно концепції Р. Робертсона, є феномен глобального людського стану, який утворюється у результаті взаємодії двох діаметрально протилежних тенденцій: *гомогенізації* (досягнення однорідності) і *гетерогенізації* (досягнення неоднорідності) соціокультурних взірців [5, с. 551]. У першому випадку мова йде про організацію локальних взаємодій за безпосередньою участю й під контролем світових макроструктур економіки, політики і мас-медіа. Глобальний життєвий світ формується і пропагується ЗМІ як доктрина «загальнолюдських цінностей», що мають символічне вираження через стандартні моделі естетики і поведінки. У другому випадку інокультурні включення до глобальних культурних взірців споживання і поведінки забезпечуються внаслідок особливостей локальної реакції на глобальне, що визначається терміном «*глокалізація*».

Вище зазначений термін утворився як синтез слів «глобальний» і «локальний». У науковий дискурс цей термін вперше був введений Р. Робертсоном з метою замінити ним поняття «культурна глобалізація». Глокалізація означає одночасне здійснення глобалізації і локалізації: глобалізуються економіка, інформація та масова культура, одночасно відбувається локалізація національних культур, відстоювання ними своєї ідентичності. Розвиваючи методологічні положення Р. Робертсона, П. Бергер запропонував типологію чотирьох можливих варіантів, що виникають в результаті взаємодій глобалізації та місцевої культури: а) заміщення місцевої культури глобальною культурою; б) співіснування глобальної та місцевої культур без помітного їх злиття; в) синтез глобальної, універсальної та локальної, місцевої культур; г) заперечення глобальної культури в результаті потужної локальної реакції [2, с. 100-101].

Процеси глокалізації пов'язані з прийняттям глобальної культури, але з істотними видозмінами. Іноді ці процеси призводять до відтворення місцевих або національних культурних форм. В якості одного з видів реакції місцевої культури на глобальну П. Бергер і С. Хантінгтон використовують термін *«гібридизація»*. Він означає спробу синтезу іноземних і місцевих культурних особливостей [2, 101-102].

Досить усталеною на сьогодні є точка зору про те, що глобалізація руйнує і трансформує традиційні форми ідентичності. В результаті в людей зникає відчуття причетності до певного оточення, сталих та визначених цінностей і орієнтирів. Вказаний вище феномен, як правило, пов'язується з розмиванням етнокультурних засад ідентичності нації. Відповідно з боку держав, і не лише національних, а й полінаціональних, виникає прагнення зберегти національну, загальнодержавну ідентичність, оскільки в умовах глобалізації втрачається

підґрунтя, на якому базувалася єдність і монолітність індустріальних країн. Створюється ситуація невизначеності, тобто коли нові ідентичності, засновані на переформатуванні соціальної структури суспільства, ще не сформувалися в закінченому вигляді, а «старі» традиційні цінності зазнають потужного тиску з боку глобалізації.

По суті, явище уніфікації культур, як дітище глобалізації, і є головним викликом будь-якій країні, що залучається до глобальних процесів [4, с. 19]. Зняти напруження навколо назрілої сьогодні «кризи ідентичності» можливо за умови дотримання поліцивілізаційного та мультикультурного підходу до розв'язання проблем глобального розвитку світу. Для України як для молодої держави вельми актуальним є зосередження уваги на суперечностях глобалізаційного процесу. Це дає можливість глибше усвідомити їх та запобігти небезпек, що чатують національну культуру в процесі розгортання об'єктивних тенденцій глобалізації [4, с.13].

Отже, глобалізація стала предметом наукових досліджень лише в другій половині XX ст. В науці сформувався певний спектр варіантів теоретичного визначення змісту поняття «глобалізація» на основі спроб з'ясування сутності даного надзвичайно складного, багатоаспектного соціального явища. За всієї багатоманітності підходів різних авторів до вказаної проблеми, спільним для них є визнання того, що основу глобалізації складають інформаційно-комунікативні процеси і технології, які набувають загальнопланетарного характеру. Глобалізація є внутрішньо вельми суперечливим та неоднозначним явищем. Забезпечуючи нові можливості для трансформації культури, способу життя людей, системи духовних цінностей, вона загрожує призвести до розмивання етнокультурних засад національного розвитку, руйнування й трансформації традиційних форм ідентифікації як на особистісному рівні, так і на рівні системи традиційних соціальних структур. Актуальним завданням для України є вироблення такої моделі розвитку, яка б сполучала її загально-цивілізаційну інтеграцію в глобальний, взаємопов'язаний соціокультурний простір разом із збереженням та використанням ресурсу національної своєрідності. Напрацьована зарубіжними й вітчизняними дослідниками теоретико-методологічна база дає необхідні орієнтири для здійснення предметного аналізу процесів, що відбуваються в соціокультурній сфері України в епоху глобалізації.

Список використаних джерел:

1. Данильян О.Г. Глобалізація культури: протиріччя та тенденції розвитку / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2017. – № 2 (33). – С. 20–41.

2. Мазур С.О. Глокалізація як основна тенденція сучасних процесів глобалізації. – Барановичі, 2016. – С. 100-102. . – Режим доступу:

http://rep.barsu.by/bitstream/handle/data/1252/Glokalizacija%20kak%20osnovnaja%20tendencija%20sovremennyh%20processov%20globalizacii.pdf?sequence=1, вільний. – Назва з екрана.

3. Многоликая глобализация. Культурное разнообразие в современном мире / Под ред. П. Бергера, С. Хантингтона. – М., 2004.

4. Тенденції впливу глобального інформаційного середовища на соціокультурну сферу України / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013 – 224 с.

5. Теорія культури: Учебное пособие / Под ред. С. И. Иконниковой, В. П. Большакова. – СПб: Питер, 2008. – 592 с.

6. Чеботаєва О. М. Глобалізація сучасного соціокультурного простору як актуальна проблема культурології / О. М. Чеботаєва // Трансформації культури в епоху глобалізації. – Миколаїв: ВП «МФ КНУКіМ», 2011. – С. 6 – 15

Борисенкова В.В.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Бородіна Г.Г. кандидат історичних наук, доцент,
м. Миколаїв

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО БІБЛІОТЕК: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

Входження України до світового наукового та інформаційного простору обумовлює ґрунтовне вивчення міжнародного співробітництва в галузі бібліотечної справи. Сучасний вітчизняний бібліотекознавець, член-кореспондент НАН України Л. А. Дубровіна пояснює таку домінуючу тенденцію пожвавленням міжнародних зв’язків України, активізацією національно-культурних організацій української діаспори, посиленням міжбібліотечних стосунків і особистих контактів бібліотекарів України і зарубіжжя [3, с. 460].

Відповідно до «Стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року» в умовах глобального інформаційного середовища для всіх сфер бібліотечної галузі − практики, науки, освіти, управління − велику роль відіграє міжнародне співробітництво. Воно важливе для запровадження міжнародних стандартів бібліотечно-інформаційної діяльності, обміну бібліографічними даними, електронної доставки документів, міжнародного книгообміну, корпоративної каталогізації та створення баз даних, реалізації спільних науково-дослідних проектів тощо [6].

Історично цей процес сягає початку зародження бібліотек і проходить ряд етапів, обумовлених як розвитком людської цивілізації в цілому, так і особливостями світової бібліотечної справи. Головним чином це був міжбібліотечний обмін книжками і бібліографічною продукцією. Згадки в історичних джерелах XIV–XV ст. про придбання літератури для бібліотек за кордоном, а також про їх переписування в зарубіжних бібліотеках можна вважати початком міжнародних книгообмінних зв'язків. У XVIII ст. такий обмін став звичною практикою поповнення бібліотечних фондів. Цивілізаційний розвиток людства потребував упорядкування взаємовідносин, в тому числі в культурообмінних процесах. Починають укладатися офіційні домовленості, договори і у сфері міжнародного книгообміну.

Науковий інтерес вітчизняних бібліотекознавців до проблем міжнародного співробітництва бібліотек виник на початку XX ст. Значний внесок у розвиток міжнародного співробітництва бібліотек зробила фундатор Харківської бібліотечної школи Любов Борисівна Хавкіна (1871-1949) [2]. Любов Борисівна активно вивчала досвід зарубіжних країн, творчо його осмислювала; відвідувала Західну Європу, США, Канаду та інші країни. Вона помічала багато позитивних особливостей та відмінностей в організації бібліотек, підготовці кадрів, керівництві мережею бібліотек. Вільне володіння іноземними мовами сприяло вивченню наукових доробків про бібліотечну справу західних країн. Л.Б. Хавкіна прагнула донести до бібліотечної громадськості кращій зарубіжний досвід. Окрім того, Любов Борисівна детально проаналізувала фінансування американських, англійських бібліотек, джерела поповнення їх фондів, звертала увагу вітчизняних фахівців на більш активне використання такого джерела, як пожертвування.

Питання міжнародного співробітництва бібліотек обговорювали в 1926 р. на Всесвітньому конгресі бібліотекарів та бібліофілів у Празі та на ювілейному з'їзді Американської бібліотечної асоціації [4, с. 52]. На Конгресі було створено спеціальну секцію з питань міжнародного співробітництва, на якій зачитано доповіді: про міжнародній обмін виданнями; про обмін дублетами; про обмін викладацьким персоналом та студентами бібліотечних шкіл, а також про «однотипність» дипломів, які видають ці школи у різних країнах; про створення єдиної системи бібліотечної статистики, що спирається на одноманітну термінологію. Слід зауважити, що в Україні протягом 20-30 років XX століття фахові періодичні видання «Бібліотечний збірник» (1926-1927), «Журнал бібліотекознавства та бібліографії» (1927-1930) активно друкували статті з міжнародної хроніки про життя і діяльність бібліотек і професійних організацій Америки, Європи, Азії, Африки, Австралії. З-поміж авторів значний інтерес представляють дослідження: П. Абрамовича, Г. Дермана, О. Варнеке, І. Вугмана, М. Сагарди [4, с. 48-56] та ін. Своїми працями вони сприяли розширенню дослідницьких можливостей даного напрямку бібліотекознавства.

Впродовж тривало часу було послаблено увагу до міжнародного співробітництва бібліотек і лише у 90-і роки XX століття почалася інтенсивна розробка проблем співпраці бібліотечно-інформаційної сфери.

У 1990-х роках були створені правові передумови для розвитку міжнародних зв'язків книгозбірень, вперше з'явилася можливість участі в різноманітних міжнародних проектах. Активному розвитку програм партнерства та співпраці сприяє Українська бібліотечна асоціація (УБА).

Цікавим джерелом для вивчення цього аспекту історії міжнародного співробітництва бібліотек України є монографія В. С. Пашкової «Національні бібліотечні асоціації: виникнення та еволюція діяльності» [5].

Сучасний аналіз проблем міжнародного співробітництва як в теоретичному, так і в організаційно-практичному аспектах, залишається для вітчизняної бібліотечної науки темою недостатньо розробленою.

Сьогодні зберігається позитивна тенденція розвитку форм міжнародного бібліотечного співробітництва: обмін досвідом шляхом безпосередніх зустрічей (семінари, конференції, стажування тощо), публікації у фаховій міжнародній та вітчизняній періодиці, комплексна спільна діяльність у рамках міжнародних бібліотечних організацій, зокрема таких як ФІД, ІФЛА, ІСО, Європейської бібліотечної асоціації (EBLIDA) та ін.

Отже, міжнародна співпраця в галузі бібліотечної справи є невід'ємною складовою міжнародних зв'язків будь-якої держави. Використання міжнародного досвіду у вітчизняній практиці бібліотек з урахуванням їх особливостей є суттєвим чинником прогресивного розвитку бібліотечної справи України. Рівень розвитку міжнародного бібліотечного співробітництва, як складної системної діяльності, визначається безліччю зовнішніх і внутрішніх факторів, одним з яких є особистісно-психологічний. Важливість цього чинника зростає на сучасному етапі, в тому числі і в зв'язку зі збільшенням учасників цієї діяльності за рахунок включення в неї регіональних бібліотек.

Список використаних джерел:

1. Про бібліотеки і бібліотечну справу [Електронний ресурс] : Закон України від 27.01.1995 р. № 32/95-ВР. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр.

2. Бібліотекознавець Любов Борисівна Хавкіна : Харківський період діяльності (1888—1918): зб. матеріалів / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: А. М. Перепеча, Н. І. Капустіна. – Харків, 2004. – 128 с.

3. Дубровіна, Л. А. Бібліотечна справа в Україні в XX столітті [Текст] /Л. А. Дубровіна, О. С. Оніщенко. – Київ, 2009. – 530 с.

4. З історії бібліотекознавства і бібліографії. «Бібліотечний збірник» (1926–1927), «Журнал бібліотекознавства та бібліографії» (1927–1930) : сист. анот. покажч. змісту / авт.-упоряд. Т. М. Заморіна ; наук. ред. В. О. Кононенко; М-во культури України, Нац. парлам. б-ка України. – Київ, 2014. – С. 52.

5. Пашкова, В. С. Національні бібліотечні асоціації: виникнення та еволюція діяльності [Текст] / В. С. Пашкова. – Київ: Кн. палата України, 1997. – 184 с.

6. Стратегія розвитку розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» [Електронний ресурс] /Міністерство культури України. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT1592.html

Вітюк Ю.С., студентка І курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Шуляк С.О., кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

«SOCIAL MEDIA MARKETING» ЯК СТРАТЕГІЯ ПРОСУВАННЯ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Розвиток сучасних інформаційних технологій сприяє появі нових тенденцій у комунікаціях між людьми. Інтернет став найвпливовішим джерелом отримання інформації, завойовуючи провідні позиції як рекламний носій [4]. Унаслідок цього, усе більше компаній починає цікавитися соціальними медіа як каналом зв’язку зі своїми потенціальними клієнтами та в своєму маркетингу обирає головною стратегією саме SMM (Social Media Marketing, маркетинг у соціальних медіа).

SMM – комплекс дій з просування бренду, товару або послуги в соціальних медіа (блоги, форуми, мережеві співтовариства). Завдяки використанню соціальних аспектів Інтернету, SMM дозволяє взаємодіяти з аудиторією на більш персоніфікованому і динамічному рівні, ніж це робить традиційний маркетинг.

SMM проводить роботу безпосередньо в спільнотах з використанням інструментів прямого і прихованого впливу на цільову аудиторію. Тобто відбувається особисте спілкування компаній з потенційними користувачами, з’являється можливість негайно отримати зворотній зв'язок у вигляді думок і коментарів від найбільш активних користувачів соціальних медіа [2].

Стратегія SMM полягає в грамотній рекламі, яка сприятиме просуванню бренду та включає наступні блоки:

1. Постановка цілей просування в соціальних медіа;
2. Сегментація цільової аудиторії за різними параметрами;
3. Бренд-чемпіон: опис портрета ідеального клієнта, фаната бренду;
4. Моніторинг згадувань про бренд в мережі;
5. Вибір соціальних медіа – інструментів для досягнення цілей;

У результаті правильної та ефективної стратегії можна отримати детальний і зрозумілий план просування, дотримуючись якого маркетингова стратегія буде успішною та продуктивною [1].

Принципи SMM просування:

1. Вам слід стати «своїм» у співтоваристві;
2. Публікуйте корисну інформацію зі своїх та інших джерел;
3. Ваша інформація має бути цікавою (особливо, якщо це реклама);
4. Просування в соціальних мережах дозволяє точково впливати на цільову аудиторію, вибирати площину, де ця аудиторія більшою мірою представлена, та найбільш вдалі способи комунікації з нею (не набридаючи незацікавленим).

Можна зробити висновок, що SMM є найкращою, та найдієвішою стратегією маркетингу, яка має ряд переваг, зокрема, впізнаваність бренду; робота з цільовою аудиторією; прямий зворотній зв'язок; залучає ту цільову аудиторію, яка не реагує на класичні види реклами; поєднує маркетинг і PR.

Список використаних джерел:

1. SMM Маркетинг в соціальних мережах для вашого бізнесу [Електронний ресурс] // Просування сайтів. – Режим доступу https://prodex.ua/ua/ – Загол. з екрана.
2. Бойчук, І. В. Інтернет в маркетингу [Текст] : підручник / І. В. Бойчук, О. М Музика. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 512 с.
3. Маркетинг в соціальних мережах [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу https://uk.wikipedia.org/wiki/ – Загол. з екрана.
4. Соціальні мережі як інструмент формування внутрішнього і зовнішнього бренду території [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ipiend.gov.ua/uploads/pm/pm_52_53/bodnar_sotsialni. – Загол. з екрана.

Гаврилюк В. І.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Бородіна Г.Г. кандидат історичних наук, доцент,
м. Миколаїв

РОЛЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Специфічною умовою роботи кадрових служб є повсякденна діяльність, пов'язана безпосередньо з управлінням персоналом. Організувати роботу з прийому працівників, своєчасно забезпечити переведення на іншу роботу, здійснити звільнення, уникнути виникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних з порушеннями з трудового законодавства тощо, − усі ці, та подібні заходи можливі тільки на основі чіткого врегулювання прав та обов'язків всіх учасників трудових відносин.

Ефективність системи управління персоналом повинна у своїй діяльності опиратися на достатньо велику кількість необхідних знань. Ресурсне забезпечення даної галузі є однією з найголовніших умов забезпечення функціонування організації.

Основні завдання правового забезпечення системи управління персоналом − це правове регулювання трудових відносин, що складаються між роботодавцями та працівниками; захист прав та законних інтересів працівників, що випливають з трудових відносин.

На всіх ланках управлінської діяльності визначна роль належить досконалому знанню нормативно-правових і науково-методичних документів, успішного використання засобів та форм юридичного впливу з метою досягнення ефективності роботи в цій сфері.

До нормативно-правової бази управління персоналом можна віднести сукупність документів, які створюють нормативно-методичне і правове забезпечення функціонування системи управління персоналом. Сукупність матеріально-документальної бази організаційного, організаційно- методичного, організаційно-розпорядницького, технічного, нормативного-технічного, технічно-економічного й економічного характеру, встановлює норми, правила, вимоги, характеристики, методи й інші дані для вирішення задач організації праці та управління персоналом, які обов'язково затверджені у встановленому порядку компетентним відповідним органом чи керівництвом організації. Тому, нормативно-методичне забезпечення створює умови для ефективного процесу підготовки, прийняття і реалізації рішень з питань управління персоналом.

Вагомого значення набуває правове забезпечення системи управління персоналом, тобто використання засобів і форм юридичного впливу на органи й об'єкти управління персоналом з метою досягнення ефективної діяльності організації. Саме недосконале знання правових аспектів трудових відносин є

головною причиною конфліктних ситуацій між роботодавцями і найманими працівниками у сучасних умовах діяльності українських підприємств.

Здійснення правового забезпечення в організації покладається на керівника й інших посадових осіб, а також на керівника системи управління персоналом і працівників з питань, що входять до їх компетенції. Головним підрозділом щодо ведення правової роботи в галузі трудового законодавства являється юридичний відділ.

Виходячи з вищеперерахованого, можна стверджувати, що правове забезпечення системи управління персоналом включає в себе такі аспекти, як виконання і застосування норм діючого законодавства у сфері праці та трудових відносин, відповідає за розробку, затвердження нормативних і ненормативних актів організаційного, розпорядницького та економічного характеру, а також підготовку пропозицій щодо зміни діючих чи скасування застарілих нормативних актів, виданих в організації з трудових, кадрових питань.

Отже, в умовах оновлення правової бази регулювання діяльності сфери управління, вагомою є висока компетентність фахівців. Під постійним впливом змін законодавчої бази, можна спостерігати активне реформування нормативно-правової галузі. Великого значення набуває вміння адаптуватися, своєчасно реагувати та застосувати набуті знання в існуючій сфері управління персоналом, аби вдосконалювати та осучаснювати її, відповідно до викликів часу.

Гаврилюк А.А.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Бородіна Г.Г.,
кандидат історичних наук, доцент,
м. Миколаїв

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІНЯ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВАХ

Європейська інтеграція та міжнародна співпраця України актуалізує вивчення процесу публічного управління в Європейських державах.

Публічне управління в Європі є прикладом перманентності змін та відповідає на суспільні виклики, пов’язані насамперед з кардинальними змінами в суспільно-економічних системах.

Тема публічного управління європейських держав останнім часом привертає увагу багатьох вітчизняних науковців. У працях В. Ю. Стрельцова, Ж. В. Таланова, В. М. Тимківа, В. О. Чмиги та ін. висвітлено організаційні аспекти, історичне та правове підґрунтя різних сфер публічного управління за кордоном, але не зважаючи на це, залишаються невирішеними питання теоретико – практичних та методологічних аспектів.

М. І. Лахижа зазначає що в країнах Західної Європи, кожні 20-30 років відбувалася генеральна інвентаризація структур публічної адміністрації. Завдяки чому, було здійснено розширення адміністративної діяльності, зроблено основний наголос на функціях планування й управління відносин із громадянами в рамках реалізації принципів демократії та залучення громадськості до прийняття рішень [1, с. 40].

На сьогодні актуальним є виявлення тенденцій розвитку громадянського суспільства і відповідних йому сучасних систем та організаційних структур публічного управління в європейських країнах для здійснення вибору оптимальної системи публічного управління в Україні.

У таких країнах як Велика Британія, Шотландія, Данія в основу публічного управління покладено державну теорію місцевого самоврядування, що передбачає надання органами державної влади послуг населенню відповідно до встановлених стандартів. Завдяки чому, публічне управління наділяється значною автономією; правове регулювання та контроль відбувається за допомогою судової влади. Ця модель вважається класичною муніципальною формою публічного управління. Зокрема, у Великій Британії роль рад у забезпеченні якості громадських послуг є ключовою. Істотною є їх роль і в досягненні успіху в упровадженні реформ з метою покращення якості громадських послуг на базі місцевих Угод громадських послуг (Public Service Agreements – PSA) [4, с. 12]. Окрім того, національні показники враховують: чіткі і короткі публічні відомості про діяльність рад, які дають можливість громадянам оцінювати їх діяльність; додаткові свободи понад встановлені дерегуляцією діяльності для забезпечення радам проведення реальних змін для своїх громадян тощо.

Окремої уваги заслуговує континентальна модель публічного управління, яка характерна для Франції, Італії, Іспанії, Бельгії, Польщі та Болгарії. Ця модель поєднує в собі вибір між представницькими та виконавчими органами влади. В таких країнах правове регулювання, компетенції фахівців відбуваються за принципом негативного регулювання, тобто органам публічної влади дозволено будь-які дії, що незаборонені законом. В Австрії та Німеччині поширена змішана модель публічного управління, яка поєднує в собі риси класичної та континентальної. Така організація системи публічного управління є основою державного регулювання влади.

Отже, реалізація європейського вибору нашої держави, підготовка до більш інтенсивного співробітництва з ЄС, адаптація внутрішніх правил, механізмів і процедур до європейської інтеграції повинні прискорювати процес державно-управлінських та інституційних реформ (адміністративної, адміністративно-територіальної, політичної, судової, бюджетної та інших) відповідно до кращого європейського досвіду. Оновлена система публічної влади, реформоване публічне управління та державна служба зможуть виступати дієвими каталізаторами європейської інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Лахижа, М. І. Модернізація публічної адміністрації: теоретичні та практичні аспекти : монографія / М. І. Лахижа. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. – 289 с.

2. Стрельцов, В. Ю. Ціннісна доктрина державного управління європейськими інтеграційними процесами : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.01 «Теорія та історія держ. упр.»/В. Ю. Стрельцов. – Київ, 2014. – 39 с.

3. Таланова, Ж. В. Стандартизація фахової підготовки з державного управління в країнах Північної Америки і Європи : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.03 «Держ. служба» /Ж. В. Таланова. – Київ, 2004. – 17 с.

4. Тимків, В. М. Організація діяльності органів місцевого самоврядування: досвід Великобританії : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 «Місц. самоврядування» /В. М. Тимків. – Київ, 2009. – 23 с.

5. Чмига, В. О. Система підготовки державних службовців у Франції : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.05 «Галуз. упр.: упр. Економікою» /В. О. Чмига. – Київ, 2002. – 25 с.

Галинська Д.І.,
студентка І курсу факультету мистецтв ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Сапак Н.В., кандидат мистецтвознавства, професор з наказу кафедри дизайну ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ДЕРЕВО ЯК ХУДОЖНІЙ МАТЕРІАЛ, ДЖЕРЕЛО ТВОРЧОСТІ

Дерево – один з найдавніших природних матеріалів .Служить людині з незапам'ятних часів .Його використовують для обігріву та приготування їжі. З дерева споконвіку будують будинки. Дерево це меблі, посуд, предмети буття і знаряддя праці. Є у нього ще одна –особливість дерево є чудовим матеріалом для створення витвору мистецтв. В останній час цікавість до художньої обробки дерева стає все більше. Цим видом творчості цікавляться представники різних професій та кожен з них знаходить свій світ в природньому матеріалі. Художньою обробкою дерева займаються багато митців Миколаївщини: Катилов О.М, Поліщук А.А, Шкаруба Л.В. та інші, і серед них майстер свого діла Одробінський Юрій Владиславович [3,с. 20].

Метою дослідження є: на прикладі творчості миколаївського художника, майстра різьби Ю.В. Одробінського, продемонструвати роль скульптурного рельєфу в сучасному інтер'єрі, в такому споконвічному матеріалі як дерево, яке переживає своє відродження. Тому, що дерево - воістину магічний матеріал, вписується майже в будь-який стиль, в інтер'єр будь-якого призначення і формує приміщення в атмосферу домашнього тепла і затишку.

Одробінський Юрій Владиславович (1980 р.н.), кандидат мистецтвознавства (2009), доцент (2013). Закінчив Миколаївський філіал Київського національного університету культури і мистецтв (2002), аспірантуру Львівської національної академії мистецтв (2006). Головну роль в становленні Одробінського як художника-майстра по дереву зіграв Євгеній Петрович Зайцев, професор, заслужений майстер народного мистецтва України. Талант педагога яскрава індивідуальність Зайцева надали великий вплив на багатьох випускників кафедри. Оробінський Ю.В. не є винятком [3,с. 284]. Тяга до об'ємного рельєфу, філософська трактовка народних образів та інше – це все від вчителя. Про те Юрій Владиславович не копіює свого вчителя, його роботи не можливо спутати із роботами педагога. В його панно дуже помітно тягу до скульптурних можливостей дерева. Як відомо, в скульптурі із дерева є дві традиції «підкорятися» матеріалу або «підпорядкувати» матеріал своїй ідеї. В перших роботах художник, більше підпорядковував матеріал своїм творчим задумом.

Його основні твори - декоративні об'ємно-пластичні панно, виконані за допомогою рельєфного і ажурного вирізання. Автор використовує синтез дерева і шкаралупи. Стилізація, умовність, схематичність, композиційна гармонія, філософія образу всебічно розкривають образно-змістовну ідею робіт Юрія Одробінського і є важливим складовим принципом сучасного мистецтва [1, с.3].

Розглянемо декілька творів талановитого художника. «Мати-Земле» (2011) - тема, яка досить близька художнику, та до якої від не раз звертався. В променистому своєму храмі - шкарлупі Мати-Земле обняла золотий зародок-жовток - душу народу. На цій умовній кулі зображено стародавній орнаментальний мотив, що позначає засіяне поле - символ родючості [2, с.9].

Також багато робіт художник присвячує темі материнства: «Мамина колиска» (2010), «Купання немовля» (2013) та інші твори. Повсякденні сюжети трактовані художником, як велика таємниця буття. Вони ж є продовження теми більш ранніх робіт про вічний життєвий круговорот.

В творчому багажі митця є твори, які заслуговують особистої уваги глибиною теми, її образно-філософським тлумаченням, майстерністю виконанням: «Дотик весни» (2008), «Відкриваючи душу», «Трипільська богиня» (2009), «Лабіринти долі» (2011) [4].

Декоративне панно «Відкриваючи душу» було створено у 2009 році. Задум розкривається в образі доброї та безкорисної людини, яка кохає свою сім'ю, природу, світ навкруги себе, розуміє, що щирість живить та відкриває душу, робить її вічною та стильною. Добро завжди народжує добро, про це у роботі кажуть два птаха (мати та пташеня), які перелетіли до людини та звили там своє гніздо, з гілок

якого виросла квітка – декоративний соняшник. Пташеня сидить на руці та клює зерна соняшника, символізуючи довіру та кохання. Його мати сидить на гілці біля гнізда та чекає свого пташеня дома. Для використання цієї роботи в матеріалі була вибрана деревина вільхи. Експонувалася робота в багатьох персональних та обласних виставках Миколаївщини [5].

Аналізуючи творчість майстра, можна зробити висновок про те, що в сучасному мистецтві дерево, як художній матеріал, не втратив своєї привабливості та актуальності. Навпроти, його все частіші використовують в сучасному інтер'єрі. Про це свідчать твори Одробінського Ю.В., які своєю тематикою, образною побудовою, філософським трактуванням споконвічних тем буття, технікою виконання співзвучні сьогоденню, естетичним потребам сучасної людини. Художник виступає продовжувачем кращих традицій майстрів-різьбярів. Він в постійному творчому пошуку и кожна нова його робота – привід для подальших філософських роздумів та висновків.

Список використаних джерел:

1. Кочмар Л. Повернення до джерел [Текст] /Л. Кочмар// Чорноморська зірка. – 2012. - № 4.- С. 4-5.
2. Олейников Ю. Вторая жизнь дерева [Текст] /Ю. Олейников // Южная правда. – 2015. - № 13.- С. 8–9.
3. Сапак Н.В. Поэзия дерева: очерки / ред.совет: А.С. Геращенко, В.С. Голозубов, А.Н. Гринченко и др. – Николаев: Илион, 2016.- С.20-21. – (Серия «Одаренные мудростью»).
4. Електронний ресурс: https://www.mk.mk.ua/rubric/culture/2015/02/10/19568/
5. Електронний ресурс: http://www.ochakiv.info/articles/442004

Гарбар В.І., студентка IV курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий консультант: Борко Т.М., кандидат педагогічних наук, доцент з наказу, завідувач кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ДІЯЛЬНІСТЬ ВЕБ-САЙТІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ СПРЯМОВАНІ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА ГРОМАДЯН

У суспільстві відбуваються певні зміни політичних, економічних, соціальних відносин, що обумовлені масовим науково-технічним прогресом виробничих процесів, які спрямовані на задоволення інформаційних потреб та реалізацію права громадян на використання інформаційних ресурсів. У зв'язку з цим, в органах державної влади та місцевого самоврядування виникає необхідність здійснення інноваційних змін та якісного перетворення шляхом використання інформаційно-комунікативних технологій, вдосконалення державної інформаційної політики, створення і ведення системи порталів державних послуг, що забезпечують вільний доступ користувачам інформаційно-телекомунікаційної мережі Інтернет до систематизованої інформації про державні послуги, а також створення механізмів, що забезпечуватимуть ефективну електронну комунікацію громадян з органами державної влади та місцевого самоврядування, які надають певні послуги.

Ефективність впровадження інформаційної модернізації діяльності органів державної влади має базуватися на широкому впровадженні автоматизованих систем обробки, передачі та використання інформації [1].

Оскільки органи державної влади та місцевого самоврядування щодня мають справу з сотнями відвідувачів, важливим напрямом якісних змін їх діяльності є створення необхідних умов для реалізації права громадян на звернення до органів державної влади. З цією метою на веб-сайтах органів державної влади і місцевого самоврядування впроваджені, і успішно функціонують урядові «гарячі лінії», які вже стали одним із потужних комунікаторів влади і суспільства.

Щодня на урядову «гарячу лінію» звертаються сотні людей з різними проблемами та пропозиціями. Спеціалісти намагаються розглянути кожне звернення в межах своєї компетенції, і надати заявнику необхідне роз'яснення та інформацію стосовно питання, яке його турбує. Особливу увагу приділяють зверненням невідкладного характеру, насамперед з питань охорони здоров'я.

Контроль за виконанням таких звернень завершується лише після того, як заявник особисто підтвердить те, що його питання вирішено.

У м. Миколаєві з метою створення необхідних умов для реалізації права громадян на звернення, підвищення оперативності їх розгляду, проводяться «гарячі лінії» головою Миколаївської обласної адміністрації та його заступниками. Графік проведення «гарячих ліній» опубліковано на офіційному веб-сайті Миколаївської обласної адміністрації.

У Департаменті праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради, який є органом місцевого самоврядування, діє постійна гаряча лінія субсидії, на яку звертаються громадяни для вирішення питання щодо оформлення документів на отримання державної допомоги.

Впровадження урядових «гарячих ліній» стало важливим кроком у процесі інформатизації органів державної влади та місцевого самоврядування, наблизивши їх до світових стандартів електронного урядування та забезпечення відкритості їх діяльності для суспільства.

Як повідомляє національне інформаційне агентство Укрінформ, значимою подією у сфері налагодження комунікації органів державної влади і громадськості стало втілення з 01.11.2016р. соціально-важливого рішення – запровадження на загальнодержавному рівні скороченого багатоканального номера 1545, для дзвінків на «гарячу лінію». Завдяки цьому, громадянам стало значно легше звернутися на «гарячу лінію», запам’ятавши легкий номер, зателефонувати на який можна безкоштовно з будь-якого телефону.

З огляду на те, що з кожним роком на урядову «гарячу лінію» надходить все більше звернень, це свідчить про те, що люди задоволені цією інновацією в роботі органів державної влади, і потребують продовження і розширення її роботи [2].

Ще одним ефективним сучасним способом реалізації інформаційного права громадян за допомогою веб-сайтів органів державної влади є електронні петиції. Електронна петиція являє собою колективне звернення до органу публічного управління у електронній формі, що має бути підписане певною кількістю людей, має здобути підтримку протягом обмеженого часу і буде розглянуте у певному порядку.

Перевагами електронних петицій порівняно з їх паперовими аналогами є:

- зручність і доступність для громадян;
- безкоштовність;
- мінімізація маніпулювань з кількістю підписувачів.

До можливих негативних наслідків можна віднести загрозу зловживання та маніпулювання е-петиціями, коли хтось намагається використати петиції у своїх особистих цілях.

Упровадження е-петицій має на меті зменшити соціальне напруження, відновити діалог між органами влади та громадянами, сформувати новий інструмент спілкування громадян з державою [3].

На офіційному веб-сайті Миколаївської міської ради можна підтримати опубліковані е-петиції, або внести свої ініціативи за допомогою е-петицій. Якщо е-петиція збере 1000 підписів протягом 90 днів, ініціатива буде розглянута відповідальними особами та при можливості буде виконана. Відповідь буде офіційно опубліковано.

Здійснивши моніторинг підтриманих петицій визначено – більшу кількість голосів громадяни віддають в підтримку благоустрою міста, охороні здоров'я, перспективам культурного та освітнього розвитку міста, та розвитку житлово-комунальної інфраструктури.

На даному етапі робота веб-сайтів органів державної влади перебуває в процесі розвитку, пошуку нових, ефективних способів реалізації інформаційного права громадян, які будуть максимально-ефективними в усіх сферах життєдіяльності суспільства та відповідатимуть вимогам, принципам роботи владних структур провідних країн світу.

Список використаних джерел:

1. Мороз Н. С. Державна інформаційна політика України у сфері інформатизації діяльності органів державної влади [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://science.lp.edu.ua/sites/default/files/Papers/moroz_1.pdf. – Заголовок з екрана (дата останнього звернення: 27.02.2018р.)

2. Укрінформ: Урядова «гаряча лінія» 1545 – сучасна і зручна форма спілкування громадян з урядом [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2149554-uradova-garaca-linia-1545-sucasna-i-zrucna-forma-spilkuvanna-gromadan-z-uradom.html. – Заголовок з екрана (дата останнього звернення: 27.02.2018р.)

3. Решота В. В. Електронна петиція як новий інструмент звернення громадян до органів публічної адміністрації [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc15/part_1/26.pdf. – Заголовок з екрана (дата останнього звернення: 27.02.2017р.)

Демитрашко І.М.,
магістрант факультету мистецтв Київського університету культури;
Науковий консультант: Мерлянова О. А., кандидат мистецтвознавства, доцент,
м. Миколаїв

КЛАССИЧЕСКОЕ НАСЛЕДИЕ И ОРИГИНАЛЬНЫЕ БАЛЕТЫ ЮРИЯ НИКОЛАЕВИЧА ГРИГОРОВИЧА

«Балет Большого театра отличается от других. Весьма отличается. И он отличается по трем особым и связанным друг с другом причинам. Он русский. Он советский. И его художественным руководителем является Юрий Григорович. Однако есть и другие аспекты, которые просматриваются в его балете Большого театра нового стиля. Они вызваны и его собственным гением (потому что он, я думаю, великий хореограф), и его особой исторической миссией сближения ленинградской школы балета и московской.» (Американский балетный критик Клайв Барнс)

Балеты Юрия Григоровича до сих пор восхищают зрителей, они, как неизменная классика, всегда в моде. Оригинальные в своем стиле их, действительно, можно назвать классическим наследие русского балета.

Попробуем разобраться детальнее в чем “изюминка” балетов Григоровича. Особенность балетов Григоровича заключалась в том, что они отличались глубоким новаторством, но тем не менее были созданы на основе огромного количества классических традиций. Спектакли этого мастера рисовали портрет героя нового времени. Персонажи «Каменного цветка», «Легенды о любви» обладали глубоким психологизмом, сильным характером, способностью бороться и побеждать. Впрочем, он не избежал и конъюнктурных спектаклей. В спектакле «Ангара» показано влияние коллектива на личность, духовный рост человека и его совершенствование в рабочей среде.

В содержании спектаклей впервые проявился новаторский дар творца: он вывел на первый план нравственно-философскую проблематику, а советский балет обогатился новыми принципами музыки и балетной хореографии.

Основой балетов мэтра стал классический танец. Поначалу балетмейстер Григорович использовал элементы танца ансамблевого, но позже отошел от него. Классический танец в интерпретации хореографа стал более насыщенным и сложным, потому что простые традиционные движения не смогли бы передать современную проблематику и решить хореографические задачи. И в этом тоже проявилось новаторство на основе традиций [2].

Классический танец не всегда можно применить к описанию характеров и образа жизни наших современников: традиции нужно обогащать новыми

движениями, отвечающими требованиям времени. Мастер внес в классический танец несколько весьма ценных элементов.

- *народный танец*, который использовался в «Каменном цветке», «Ангаре», «Спартаке» для подчеркивания национального колорита и образности. Народные движения органично вплетены в канву классического танца, не нарушая принципов единства и целостности.
- *бытовой танец* использовался при создании образов современности (твист, деревенские танцы, вальс) в спектакле «Ангара».
- *свободная пластика*, способствующая воспроизведению на сцене движений из реальной жизни (пантомима, физкультурные движения, движения труда и быта).

Все эти формы — внешние источники обогащения танца, т.е. они изначально не были ему присущи, а были заимствованы. Но язык танца имеет и внутренние законы, которые формировались благодаря новым позам, поддержкам и движениям. Театр балета Григоровича отличался от всего, что было прежде именно тем, что новые движения абсолютно органично существовали вместе с традиционными, и хотя они были заимствованы из внешних источников, эти заимствования пластически способствовали внутренним преобразованиям классического танца. Танец менялся, отвечая требованиям современности, и персонажи на сцене

Спектакли Григоровича, даже самые лирические из них, как, например, «Щелкунчик» Чайковского, пронизаны героическими интонациями. Камерность, замкнутость, пассивность решительно чужды художественной манере хореографа, чей творческий путь отличается поразительной цельностью и единством в стремлении найти своего современного героя, в последовательном утверждении человеческой личности, наделенной волей, темпераментом, энергией. Балет чаще всего называют искусством поэтическим, красочным, тонким…

К спектаклям Григоровича уместно было бы применить еще и эпитет «публицистический», хотя это, возможно, и покажется на первый взгляд неожиданным. Но вспомним неистовые, полные горьких раздумий, отчаяния души, монологи отвергнутой царицы Мехменэ Бану из балета «Легенда о любви» (по пьесе Хикмета на музыку Меликова). Эти монологи, обращенные в зрительный зал, характерны открытой обнаженностью чувств и каким-то исповедническим началом.[1]

Героиня словно вступает в диалог с залом: между сценой, где развертывается действие, и современной зрительской аудиторией устанавливается особый эмоционально-психологический контакт. Черты современного публицистического театра несет в себе и самый известный из поставленных Григоровичем балетов, за создание которого он был удостоен Ленинской премии — «Спартак» Хачатуряна. Но публицистичность стиля, воплотившегося в ясной и экспрессивно-графической пластике танца, не

отрицает ни глубокого психологизма характеров, ни чисто поэтического выражения чувств.

Следующий спектакль — «Легенда о любви» — наметил выход в жанр хореографической трагедии, исследующей такие высокие и вечные философские категории, как долг и чувство. Отречение художника Ферхада от земной любви во имя служения народу не рассматривалось хореографом однозначно. В аскетично-таинственном мире восточной легенды, в мире восточной деспотии самый воздух, кажется, был напоен страданием, и путь героя к осуществлению своей миссии трактовался Григоровичем как высокий нравственный и человеческий подвиг. [4]

Балетмейстер вновь использовал национальные мотивы в спектакле – на этот раз он применил тонкую восточную стилизацию. Григорович применил необычный прием: финалы всех эпизодов спектакля он сделал статичными, напоминающими старинные персидские миниатюры. Внешнее действие отступало на второй план, выдвигая вперед внутреннюю, психологическую логику характеров и их взаимоотношений. Интересным был также прием, впоследствии неоднократно использованный и постоянно развиваемый Юрием Григоровичем, – сценический хореографический монолог одного из персонажей, который углублял психологизм характера героя. [4]

Даже в интерпретации классических балетов хореограф не отказывается от своей темы: в недавно возобновленной постановке «Спящей красавицы»Чайковского — Петипа он усиливает героические черты в образе принца Дезире, заостряет заданный композитором конфликт мечты и действительности, осторожно вводит в ткань старого спектакля образ героя, современного по характеру и танцевальному языку.

Тема рыцарского служения идеалу вышла на первый план и в новой редакции «Лебединого озера», осуществленной Григоровичем. Судьба этого спектакля сложилась не просто. Замысел хореографа, решившего выявить напряженное звучание конфликта балета, не вступая в противоречие с музыкой Чайковского, не всегда органично согласовывался с оставленными в спектакле лучшими фрагментами старой хореографии. Работа над спектаклем продолжается. Требовательность к себе, творческая беспокойность — эти качества особенно присущи Григоровичу, который никогда не оставляет работы над своими спектаклями.

Так, например, за девять лет жизни на сцене Большого театра Союза ССР балета «Легенда о любви» хореограф внес в него такое количество поправок, что сегодня можно говорить о наличии нового варианта спектакля. «Лебединое озеро» идет уже, по сути, в третьей редакции. Все эти примеры поразительной самоотверженности художника, его высокой одержимости поиском. В разговоре о творчестве того или иного художника неизбежно возникает вопрос о его взаимоотношении с традициями, с опытом, накопленным предшествующими поколениями [3].

Григоровича часто называют продолжателем традиций Петипа и Иванова, обогащенных практикой хореографов 20-х годов и прежде всего Федора Лопухова. Действительно, возвращение балетного искусства к щедрой танцевальности, поэтичности, образности совершалось Григоровичем на основе открытия названных мастеров хореографии.

Балеты Григоровича можно смело назвать настоящим классическим культурным наследием, ведь его спектакли закономерно составляют основу репертуара Большого театра, на них выросли такие интересные мастера современного балета, как Екатерина Максимова и Владимир Васильев, Нина Тимофеева и Марис Лиепа, Наталия Бессмертнова и Михаил Лавровский. Наиболее «видные крупные успехи балетного театра сегодня не случайно связаны с именем Юрия Григоровича [1].

Смелое выдвижение молодежи, сохранение в репертуаре лучших классических спектаклей, активный поиск новых выразительных средств, широкое обращение к балетной музыке советских композиторов — таков далеко не полный перечень различных аспектов деятельности этого выдающегося балетмейстера.

Список использованной литературы:

1. А.П. Демидов Большой театр под звездой Григоровича / А.П. Демидов. - М.: “Эксмо”, “Алгоритм”, 2011. - 400 с.

2.А.П. Демидов Золотой век Юрия Григоровича / А.П. Демидов. - М.:”Эксмо”, “Алгоритм”, 2006. - 432 с

3. А. Демидов Юрий Григорович /А. П. Демидов // «Советская культура». - 18 июня 1974 г.

4. Ю. Смирнов Балетмейстер Юрий Григорович.Статьи.Исследования.Размышления / Ю. Смирнов. - М.:Фолиант, 2005. - 400 с.

Джоган Д. М.,
студентка 3 курсу
факультету педагогіки та психології,
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського;
Науковий керівник: Опанасенко Л.А.,
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського,
м.Миколаїв

ВПЛИВ НАЦІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ВІДМІННОСТЕЙ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

Протягом минулого століття було отримано значну фактологічну базу, яка підтверджує вплив культурної складової на психіку людей. Девід Мацумото пише з цього приводу: «Культура для поведінки людини - те ж саме, що операційна система для програмного забезпечення; залишаючись непомітною, вона відіграє найважливішу роль в її розвитку і функціонуванні». Більше того, культурний контекст багатьма психологами почав ставитися на чільне місце, коли мова йде про психічний розвиток людини. Установки, звичаї, традиції, правила і закони тієї культурної групи, в якій виросла людина, засвоюються нею в онтогенезі і визначають її психологічні особливості.

Впливу культури схильні і пізнавальні характеристики людини, і його особистісні особливості. У кросскультурних дослідженнях була піддана перевірці доктрина «психічного єдності», що полягає в тому, що психічні процеси людей однакові, універсальні і властиві всьому виду Homo sapiens. Ця доктрина виникла в XIX ст., І тоді ж з'явилися сумніви в її істинності. Так, в роботах О. Конта, Е. Дюркгейма та інших соціологів підкреслювалося вирішальне значення соціальної спільності для властивостей і поведінки індивіда.

Л. Леві-Брюль, вивчивши з цієї ж позиції первісне мислення, дійшов до висновку про те, що для того, щоб дослідити мислення, слід аналізувати культуру, до якої належить індивід. Будь-яку культуру можна охарактеризувати через сукупність існуючих у ній загальних поглядів, або "колективних уявлень". Саме в них, вважав Леві-Брюль, причина "дологічності" первісного мислення на відміну від мислення нормального європейця [1]. Критика пояснювальних концепцій Леві-Брюля не завадила іншим дослідникам підтвердити його дані. Так, американський психолог Джером Брунер, відомий своїми роботами по перцепції і мисленню, спробував створити теорію, що зв'язує культуру з розвитком пізнавальних процесів[1].

Відомі дослідження У. Хадсона, в яких виявилося, що африканці з традиційних суспільств не розуміють умовностей зображення при сприйнятті картин і фотографій, природних з погляду європейця. До них відноситься

застосування ракурсу для передачі перспективи - європейські діти адекватно сприймали зображення людини, що підіймається сходами, а африканські діти вважали, що він каліка, так як у нього одна нога коротша за іншу [2]. Ряд дослідників відзначає, що тубільці не впізнають на фотографіях знайомі предмети або місцевість, не впізнають навіть себе і членів своєї сім'ї [3]. Виконуючи завдання намалювати корову в профіль, африканська дитина зображує всі чотири копита, два роги і два вуха, тобто все те, що він знає, хоча й не бачить. Європейська дитина малює те, що бачить, розглядаючи тварину в профіль, - одне вухо, одне око і інше [2].

Поряд з сприйняттям вивчалися особливості пам'яті. У багатьох роботах було виявлено, що соціальна значимість і інтерес до того, що запам'ятовується, впливають на успішність запам'ятовування. Так, африканський пастух володів чудовою пам'яттю на корів і рослини, але майже не запам'ятовував інформацію, пов'язану з часом, оскільки повсякденне життя сільського жителя мало залежала від часу, текла згідно власному ритму і не підпорядковувалася суворим розкладом [3].

Це доводять дослідження, присвячені порівнянні систем виховання у різних культурах, а також тих умінь, навичок і знань, які в першу чергу передаються молодому поколінню. Кросскультурние дослідження на немовлятах, виконане із застосуванням шкал Бейлі і Гезелла, показали, що у африканських дітей на першому році життя більш високі показники психічного розвитку, ніж у європейців (дані М. Гебера, Р. Діана, К. Сьюпера, М. Уобера і ін., виконані протягом 1956- 1975 рр.) [4].

Зробивши огляд цих результатів, К. Сьюпер не знайшов підтвердження більш раннього нейрофизиологического розвитку африканських дітей, яким можна було б пояснити їх випереджаючий психічний розвиток [5]. Тому він звернувся до особливостей виховання, спостерігаючи за поведінкою африканських матерів і немовлят, розмовляючи з африканцями. Зокрема, він з'ясував, що в Кенії прийнято дуже рано починати вчити дітей сидіти і ходити, для чого вироблені спеціальні прийоми [5].

Узагальнюючи свої спостереження і результати інших дослідників, Сьюпер зробив висновок, що більш швидкий у порівнянні з англійцями моторний розвиток африканців на першому році життя пов'язаний з особливостями їх системи виховання. Це, втім, не означає, що африканські діти і в інших областях психічного випереджають своїх англійських однолітків. Так, наприклад, вони пізніше навчаються повзати, оскільки на підлозі проводять у три рази менше часу, ніж англійські діти. Традиції догляду за немовлям відбиваються і на розвитку їх сенсорики. Так, чим частіше вони знаходиться в лежачому положенні, тим швидше у них розвиваються просторові і маніпулятивні навички; чим частіше його беруть на руки і тримають у вертикальному положенні, тим краще у нього розвиваються зорові навички.

Відмінності в навчанні більш старших дітей також відображаються на їхньому розвитку. Наприклад, Р. Сернелл знайшов, що перцептивні особливості

у дітей із Замбії розвинені набагато гірше, ніж у їхніх європейських однолітків, так як їх у школі не вчать малювання і конструювання. Але і в тих випадках, коли образотворча діяльність підтримується культурними традиціями, зміст і техніка виконання малюнка відображають культурні фактори. "Малює дитина широкий панорамний вид або дрібні сцени з життя, окремі об'єкти або картинки, вигадані або реалістичні його зображення – все це більшою мірою залежить від навколишнього його культури. В певних групах в малюнках переважає дія, в інших – нерухомі об'єкти і фігури . Розташування об'єктів на картині теж розрізняється в різних групах ".

Професор Південнокаліфорнійського університету Н. Імамото порівняв поведінку американських і японських матерів, які доглядають за немовлятами. Спостереження проводилися щодня протягом чотирьох годин протягом трьох років. Він виявив, що японки негайно реагують на кожну вимогу дитини. Якщо дитина заплакала, її одразу ж беруть на руки, заколисують. Дитина відчуває спокій і захищеність за допомогою материнських обіймів, дотиків. Ту ж модель поведінки застосовують і інші дорослі члени сім'ї, повторюючи дії матері. Японському малюкові не знайоме почуття самотності, він постійно серед людей. В результаті, у нього формуються вміння вписатися в групу, підпорядковувати їй свої інтереси, компромісність, повагу і шанування старших. Відгородженість, потреба в автономії не заохочуються в японському суспільстві.

Американська мати інакше поводиться з немовлям. Вона намагається впливати на нього переважно словами, розмовляє з ним, намагається відвернути його, переключити увагу на що-небудь в оточенні, якщо дитина плаче. Тим самим у неї розвивається пізнавальний інтерес, допитливість, вміння бути автономним, самостійним.

Кросскультурнідослідження фрустраційної реакції показали, що у японських дітей у віці 6-9 років частіше в порівнянні з європейськими та індійськими дітьми виявляються самокритичність, самозвинувачення і докори сумління (А. Перука). Це пов'язують з авторитаризмом в японських сім'ях. Разом з тим особливості сімейного виховання в Індії призводять до більшої самостійності дітей, які при виникненні труднощів і проблем розраховують головним чином на свої сили і майже не звертаються за допомогою до оточуючих дорослим.

Таким чином, характер виховних впливів, особливості материнської турботи та дитячо-батьківського спілкування розрізняються в різних культурах і сприяють формуванню різних типів особистостей. Важливо, що ці особистісні специфічні для кожної культури риси відповідають характеру вимог культурної групи до своїх членів, забезпечуючи їх адаптацію до свого оточення. Уявлення про існування так званого національного характеру - не міф, властивий повсякденної свідомості, а реальність, яка підтверджується психологічними дослідженнями.

Список використаних джерел:

1. Леві-Брюль Л. Первісне мислення. М., 1930.
2. Коул М., Скрібнер С. Культура і мислення. М, 1977.
3. Гуревич К. М. Проблемы дифферциальной психологии. М.,Воронеж, 1998.
4. Сьюпер С. Л /., Харкнесс С.// Восприятие и двигательные навыки. 1969. V. 28. P. 201-233; Справочник человеческого интеллекта. Кембридж, 1982.
5. Сьюпер С. М., Харкнесс С. Ор. соч.

Дика В.А.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Бородіна Г.Г. кандидат історичних наук, доцент,
м. Миколаїв

ОРГАНІЗАЦІНА СТРУКТУРА ДОВІДКОВОГО АПАРАТУ АРХІВІВ

Національний архівний фонд (НАФ) України – складова частина вітчизняної та світової історико-культурної спадщини та інформаційних ресурсів суспільства. Саме тому, сьогодні, коли наша держава утверджується у світовому інформаційному просторі, постає питання про організаційну структуру довідкового апарату архівів. За функціональним призначенням він активно впливає на документні потоки та визначає головні шляхи обігу і використання документої інформації в суспільстві.

Довідковий апарат архівів призначений для пошуку, реалізації доступу до інформації, що міститься в документах Національного архівного фонду України. Термін «довідковий апарат до документів НАФ України» введено до наукового і практичного обігу новою редакцією Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» 2001 р. [1]. Відповідне поняття містить і проект державного стандарту «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення» (2002), розроблений відділом документознавства УНДІАСД. До цього часу в практиці роботи архівних установ традиційно застосовувалися терміни «науково-довідковий апарат» та «система науково-довідкового апарату» [2, с. 206].

Під структурою довідкового апарату розуміють організований комплекс архівних довідників, ієрархії комплексів документів складається з двох рівнів: горизонтального та вертикального [2, с. 207-208]. Горизонтальний рівень структури – класифікація облікових, інформаційних документів, АІПС відповідно до функцій, що вони виконують. Вертикальний – класифікація елементів відповідно до ієрархії комплексів документів, де інформація

подається про документи НАФ у цілому, окремого архіву або рукописного підрозділу наукової бібліотеки, груп фондів, окремого фонду тощо. Цінною в цьому аспекті є праця Н. М. Христової [4], яка дослідила науково-довідковий апарат архівів та рукописних підрозділів бібліотек в Україні.

У сучасній архівній практиці комплекс архівних довідників представлений путівниками, описами, каталогами, оглядами, покажчиками.

Каталоги архіву виконують інформаційно-пошукову, комунікативну, когнітивну (пізнавальну) функції та забезпечують необхідні умови інтелектуального доступу до архівних документів [3, с. 375].

Путівник (міжархівний, за фондами архіву, тематичний за фондами архіву тощо) подає характеристики фондів (документів) залежно від об'єкта описування (архіви, архів, група фондів, фонд, частина фонду/колекції, документ).

Покажчик (тематичний, предметний, географічний, іменний, хронологічний) містить перелік назв і предметів чи явищ, які згадуються в архівних документах, із зазначенням пошукових даних цих документів.

Огляд (тематичний, пофондовий, міжфондовий) включає систематизовані відомості про склад і зміст окремих комплексів документів з джерелознавчим аналізом їх і призначається для інформації про характер і значення цих документів.

Веб-сайт архівної установи можна умовно назвати новим видом архівного довідника – комплексним електронним довідником оперативного характеру.

Слід відзначити, що базовими довідниками для створення всіх інших видів довідкового апарату є архівний опис, що розкриває склад і зміст документів у межах фонду, його структурні частини, об’єднання архівного фонду, колекції на рівні одиниць зберігання [3, с. 375].

Отже, забезпечення інформаційних потреб удосконалення стану довідкового апарату архівних установ. Для цього необхідно перш за все: розробити план розвитку архівної справи; вжити заходи щодо оцифрування архівних матеріалів (документів Національного архівного фонду), створення електронних версій архівів; продовжити вдосконалення та уточнення відомостей про документи, що знаходяться в архівних установах; продовжити створення картотек та систематизація і включення карток до систематичного каталогу; внесення змін до електронних версій реєстрів фондів на базі аркушів та карток фондів; заміна та адміністрування серверного обладнання, комп'ютерів та периферійної техніки тощо. Окрім того, ключовими напрямами організації доступу до архівної інформації має бути переведення в електронну форму довідкового апарату архівів та архівних документів, що дозволить створити Національний електронний фондовий каталог та єдину автоматизовану систему науково-довідкового апарату в архівах України.

Список використаних джерел:

1. Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон України [Електронний ресурс] : офіц. вид. станом на 21.05.2015 р. – Режим доступу// http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3814-12
2. Архівознавство [Текст] : підруч. для студ. іст. ф-тів вищ. навч. закладів України /за заг. ред. Я. С. Калакури та І. Б. Матяш. – Київ: Видавн. Дім «КМ Академія», 2002. – С. 205-218.
3. Українська архівна енциклопедія [Текст] /Держ. комітет архівів України; УНДІАСД; ред.: С. С. Артамонова, А. М. Катренко. – Київ : Вид-во «Горобець», 2008. – С. 374-376.
4. Христова, Н. М. Науково-довідковий апарат архівів та рукописних підрозділів бібліотек в Україні у 1920-1990 рр. [Електронний ресурс] : автореф. дис. канд. іст. наук./Н. М. Христова; НАН НБУВ. – Київ, 1999. – 17 с. – Режим доступу: http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/07.00.08%20Xristova%20NN.pdf

Євтушенко А.М.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Єрмолаєва Г.А.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
м. Миколаїв

АНАЛІЗ ДОСВІДУ ЗАКОРДОННИХ КРАЇН У СФЕРІ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Упродовж останніх десятиліть багато країн світу здійснюють поетапне формування такої системи державного управління, яке б відповідало потребам суспільства. Пріоритетним напрямом у цій сфері є створення системи електронного урядування, яка забезпечила б вільний доступ громадян до отримання публічних послуг та створила б прозорий механізм громадського контролю за діяльністю органів публічної влади.

У країнах Європейського Союзу питання надання публічних послуг населенню є настільки важливим, що їх регулювання включено до законодавства Європейського Союзу, на основі якого розроблено концепції та програми, які визначають загальні засади діяльності державних органів щодо надання публічних послуг населенню, які закріплюються у відповідних стандартах [11].

З половини 80-х рр. XX ст. в Європі проводилися реформи, які полягали в запровадженні державних принципів бізнес-управління, спрямованих на обслуговування потреб громадян [10].

Авторське визначення поняття «публічні послуги» запропонувала, С.І. Чаусівська, «це діяльність органів публічної послуги, об'єднань громадян, фізичних осіб, інших суб'єктів різних рівнів, що здійснюються шляхом публічних і приватних коштів, з надання (передачі) фізичним і юридичним особам певних матеріальних чи нематеріальних благ, які є соціально значущими та приносять користь суспільству й державі.

Проаналізувавши наявні дефініції поняття, С.І. Чаусівська сформувала різноманітні підходи до класифікації даного поняття:

За суб'єктами надання послуг: органи виконавчої влади, місцевого самоврядування, державні, муніципальні підприємства, установи, організації, об'єднання громадян тощо;

За суб'єктами отримання послуг: фізичні чи юридичні особи;

За групами послуг: за формою оплати, складовою публічного управління, сферами надання послуг, повноваженнями щодо наданих певних видів послуг;

За видами послуг:електронні, паперові, індивідуальні, колективні, матеріальні, нематеріальні» [13].

Досвід закордонних країн у сфері організації системи надання публічних послуг постійно знаходиться в центрі уваги науковців і практиків, а саме Б.Авлиёкулова [1] , І.Беца [2], А.Васильєва [3] , О.Кларка [5] , К.Літвінової [6, 7,8], В.Тимощук [9], В.Тимченко[10], Д. Тихонова[11], С.Чаусівська [13].

У роботі розглянуто досвід, таких іноземних країн, як Сполучені Штати Америки та Велика Британія.

Питання надання публічних послуг у закордонних країнах регулюється Договором про функціонування Європейського Союзу (ст. 3 «Послуги» розд. 4) та Протоколом № 26 «Про послуги загального інтересу» [2].

Становлення відкритих послуг як соціального і правового інституту почалося в США з середини 19 століття. Процеси індустріалізації і урбанізації, становлення адміністративної держави, посилення нових соціальних груп призвело до формування публічного інституту.

У США під публічними послугами спочатку розуміли базові комунальні послуги населенню, які надавалися приватними компаніями та діяли на підставі публічних договорів з муніципальними органами Згодом питаннями з надання відповідних послуг займалися органи комунального господарства (public utilities commissions) [1].

У 2015 році розроблено стратегію багатоканальності для надання публічних послуг (Multi-channel service delivery strategy). Спираючись на дослідження професора Фабіо Каррери New City Mechanics, співпрацюючи з Connected Bits розробили безкоштовний додаток The Street Bump (США), який працює у фоновому режимі під час подорожі автомобілем. Додаток збирає та аналізує дані про якість дорожніх шляхів і, як наслідок, автоматично генерує скарги щодо вибоїн на дорогах[7].

Додаток Cycle Atlanta – Cycleatlanta.org (м. Атланта, США) Відстежує велосипедні маршрути та їх якість (наявність вибоїн, тощо). Допомагає

громадянам відшукати оптимальний велосипедний маршрут, а урядовцям – приймати рішення щодо розвитку велосипедної інфраструктури та можливостей прокладання нових велосипедних доріжок [6].

11 січня 2015 року у США була запущена цифрова служба VA (DSVA). Мета служби полягала в тому, щоб полегшити ветеранам отримання переваг, яких вони заслуговують [12].

З 2016 року в США стрімко росте попит на послуги з догляду за пенсіонерами, а також людьми з особливими потребами та створено віртуальний офіс для комунікацій між пацієнтами та клініками в наданні медичних послуг (білінг і менеджмент для медичних установ та лікарів) [4].

У США з березня 2017 року створено корисний соціальний веб-додаток Town Hall, який допомагає підтримувати зв’язок з представниками органів місцевої, регіональної та державної влади. у Facebook [8].

01 березня 2018 року лікарня «Бупа Кромвель» наблизилася до досягнення своєї стратегії розширити систему електронного обігу, співпрацюючи з IMS MAXIMS і діагностичними системами, що забезпечує найкращий в своєму класі підхід до цифрового обладнання, електронний обмін дозволяє персоналу отримати доступ до результатів, в будь-який час [5].

У 19 столітті у Великобританії велика увага приділялася питанням з надання соціальної допомоги, організації системи публічної охорони здоров'я та санітарії, шкільної освіти. Британські муніципалітети займалися комунальним господарством, школами, дорожньо-транспортним господарством і соціальною допомогою незаможним [9].

У Великобританії кардинальні зрушення в системі публічного обслуговування відбулися в 40-х роках минулого століття. Беверідж у 1942 р. зауважив, що кожен громадянин незалежно від соціального статусу повинен мати доступ до певного кола громадських послуг, відповідних встановленим стандарту якості. Соціально-економічна програма Беверіджа містила три основні пріоритети:

1. Гарантований державою мінімальний життєвий рівень для кожного.
2. Національна система охорони здоров'я.
3. Політика повної зайнятості [1].

У Великій Британії в 2012 році був прийнятий Акт «Про публічні послуги», в якому закріплено обов'язок муніципальної влади враховувати наслідки для економічного, соціального та екологічного зростання.

Вигляд сучасного публічного управління, дало підставу говорити про новий етап в історії державного управління - еру електронного урядування (Digital Network Governance. Створення інтегрованих баз даних державних органів перетворюють сучасне державне управління в мережеву структуру, яка має певну дистанцію між споживачем і постачальником.

У квітні 2017 році у Великобританії створено новий мобільний додаток, який презентували компанії Newsbeat та Smartmatic, який залучає молодь до участі в електронному голосуванні (Селфі-ідентифікації). На виборчих

дільницях США стоять “кабінки” для голосування (Touchscreen polling booths), що ідентифікують особу за відбитками пальців [8].

У березні 2017 року розроблено новий електронний Сервіс для громадян (online checker tool) - тематичний агрегатор інформації про 18 постачальників електроенергії з наступними можливостями:оплата рахунків, оцінка якості наданих послуг (star rating), надсилання електронних зауважень постачальникам, щодо якості гарантій наданих послуг [8].

Отже, надзвичайно актуальним стає подальше вивчення чинних міжнародних практик у сфері надання публічних послуг як основи створення стратегічно важливих напрямів та конкретних засобів для реформування сфери надання послуг органами державної влади та місцевого самоврядування населенню України.

Список використаних джерел:

1. Авлиёкулов, Б. Концептуальные вопросы развития Института государственных услуг: опыт Узбекистана и зарубежный опыт [Електронный ресурс] / Бунёд Авлиёкулов. – 2015. – Режим доступа к ресурсу: www.egovernment.uz .- Название с экрана.

2. Беца, І. І. Концептуальні підходи, типи та види державних послуг в Європейському Союзі та в Україні: порівняльний аналіз [Електронний ресурс] / І. І. Беца. – Режим доступу до ресурсу: http://academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10slaupa.pdf.- Назва з екрану.

3. Васильева, А. В. Зарубежный опыт правового регулирования публичных услуг / А. В. Васильева. // Журнал российского права. – 2007. – С. 11. [Електронный ресурс]. - Режим доступа к ресурсу: https://cyberleninka.ru/article/v/zarubezhnyy-opyt-pravovogo regulirovaniya-publichnyh-uslug/.- Название с экрана.

4. Двадцять найпопулярніших франшиз США в 2016 році [Електронний ресурс] // Franchise Group. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: https://franchisegroup.com.ua/news/20-naypopulyarnishikh-franshiz-ssha-v-2016-rotsi/.- Назва з екрану.

5. Кларк, О. Цифровое преобразование [Електронный ресурс] / Остін Кларк // Digital By Default News. – 2018. – Режим доступа к ресурсу: http://www.digitalbydefaultnews.co.uk/2018/03/01/hospital-takes-next-step-in-becoming-paper-light/.- Название с экрана.

6. Літвінова, К. Відкриті дані для створення соціально корисних веб-додатків [Електронний ресурс] / Карина Літвінова // Digitle Blog Digest. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://digitle.wordpress.com/2017/01/19/249/.- Назва з екрану.

7. Літвінова, К. Публічні послуги: колекція кейсів (2015-2017) [Електронний ресурс] / Карина Літвінова // Digitle Blog Digest. - 2017 . - Режим доступу: https://digitle.wordpress.com/2017/03/04/23784537/.- Назва з екрана.

8. Літвінова, К. Світові інновації у сфері G2C [Електронний ресурс] / Карина Літвінова // Digitle Blog Digest. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: https://digitle.wordpress.com/2017/06/17/398041907.-Назва з екрану.

9. Тимощук, В. П. Оцінка якості адміністративних послуг [Електронний ресурс] / В. П. Тимощук, А. В. Кірмач // факт. – 2005. – Режим доступу до ресурсу: https://www.twirpx.com/file/1413251/.-Назва з екрану.

10. Тимченко, Л. Публічні послуги в Україні. Розвиток нормативно-правового забезпечення [Електронний ресурс]/ Л. Тимченко. – 2010.- Режим доступу: http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_03(6)/10tlmnpz.pdf.- Назва з екрану.

11. Тихонова, Д. С. Зарубіжний досвід надання адміністративних послуг органами публічної влади та можливості його використання в Україні [Електронний ресурс] / Д. С. Тихонова // Право і Безпека. - 2014. - № 4. - С. 70-75. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2014_4_15. - Назва з екрану

12. Цифровая служба США в VA Turns [Електронный ресурс] // The U.S. Digital Service. – 2015. – Режим доступа к ресурсу: https://medium.com/the-u-s-digital-service/the-u-s-digital-service-at-va-turns-3-d2f0494ec31d . - Название с экрана.

13. Чаусівська, С.І. Поняття публічних послуг та їх класифікація [Електронний ресурс]/ С.І.Чаусовська . - Режим доступу: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2017/20.pdf .-Назва з екрану.

Заболотня Ю.В.,
студентка ІІІ курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Чеботаєва О.М., кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»,
м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДОЗВІЛЛЯ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

У сучасному зарубіжному суспільстві дозвіллєва діяльність має системний характер. Вона являє собою чітко сформовану сферу морально-етичних та естетичних цінностей, у центрі якої перебуває насамперед людина зі своїми здібностями, запитами та інтересами. Дозвіллєва діяльність здійснюється безпосередньо через велику кількість культурно-мистецьких гуртків, клубів та об’єднань, через добровільні асоціації, що вибудовуються від

локального до міжнародних рівнів. А успішна діяльність численних оздоровчих закладів, рекреаційних центрів, парків, спортивних клубів, проведення різноманітних заходів та акцій за підтримки влади свідчать про поступову переорієнтацію зарубіжного суспільства на активний відпочинок [2, с. 73-78].

Метою нашої роботи є дослідити особливості організації та проведення дозвілля у Великобританії – одній з найпотужніших країн Західної Європи, історичними частинами якої є Англія, Уельс, Шотландія і Північна Ірландія.

Кількість населення Британії становить близько 66 млн. осіб, причому понад 80% з них проживають в містах. Це обумовлює прагнення британців до активних видів відпочинку на свіжому повітрі у спілкуванні з природою. Дуже поширеними серед них є непрофесійні заняття певними видами спорту. Широко відомо, що Англія є батьківщиною багатьох спортивних ігор, наприклад, футболу. Великої популярності серед населення набули також:

• *крикет* – командна гра з м'ячем та битою. У крикет грають двома командами з одинадцяти гравців у кожній на овальному полі з парою невеликих воріт. Мета гри полягає в тому, щоб збити перекладку воріт;

• *рекетс* – різновид тенісу. Гра (одиночна і парна) з м'ячем і ракеткою на корті зі стінами, але без сітки. Гравці посилають м'яч в стіну так, щоб він при відскоку потрапив на бік суперника;

• *крокет* – спортивна гра, в якій кожний з учасників команди ударами молотка по дерев'яній кулі намагається швидше провести її через відповідно поставлені на майданчику дужки;

• *бадмінтон* – спортивна гра, яка проводиться на невеликому майданчику, поділеному сіткою на 2 рівні частини. На них розташовуються супротивники, які за допомогою ракетки намагаються перекинути волан через сітку на іншу половину корту так, щоб супротивник не зміг відбити його назад [7].

В Англії існує багато оригінальних клубів. Один із них – клуб небезпечного спорту. Залучення перших членів цього клубу відбувалося на краю стрімких прибережних скель у Шотландії, після чого новачки повинні були стрибнути в крижані хвилі. Також члени клубу спускалися з Альпійських гір, сидячі верхи на брилах льоду. Але улюбленими їх номерами залишаються стрибки з мостів і хмарочосів. Ще одна популярна атракція з багатьох інших розваг цього клубу – обід, який відбувається майже в жерлі вулкану [3, с. 184-185].

В Англії проводяться міжнародні чемпіонати для дорослих із запуску паперових голубів. Призи на них розігруються у 4-х категоріях: за тривалістю польоту, точністю приземлення, за кращим технічним вирішенням і художнім оформленням моделі. У 1991 році у Лондоні відбувся конкурс натуралістів на краще записування звуків представників тваринного світу, де першу премію отримав англієць, який записав на магнітофонну стрічку звуки, що видає равлик, коли їсть салатний листочок. Не злічити в Англії курйозних змагань, наприклад, в Лондоні відбувся незвичний музичний конкурс, точніше музичний

бліц-турнір. Його переможцем став житель британської столиці, який за 84 секунди зіграв на 314 різних інструментах [3, с. 184-185].

Наведені приклади дозвіллєвих занять британців дещо змінюють стереотипи сприйняття їхнього характеру виключно як холоднокровного та стриманого. Перегляду вказаних стереотипів сприяють також результати соціологічних досліджень щодо популярності різних видів дозвілля серед британського населення, здійснені в 2003 році. За цими даними, жителі туманного Альбіону виявились нацією азартних гравців: 65% опитуваних зізнались, що хоча б раз за минулий рік перевіряли своє щастя в лотереї, 38% брали участь в речовій лотереї, а 17% – грали на скачках. Лотерея як різновид азартної гри є популярною в усіх соціальних верствах британського суспільства. В пристрасті до неї зізналися 54% представників верхнього і середнього класів. Серед робітничого класу цей показних доходить до 75% [8].

Помітні зміни відбулися у ставленні англійців до футболу. Якщо в 1950-ті роки близько 47% англійців робили ставки у букмекерів, намагаючись виграти на передбачення футбольних матчів, то на початку 2000 років кількість таких фанатів знизилась до 6%. Ще одним серйозним напрямом в дозвіллі британців стало захоплення кулінарією. Виявилось, що 78% і жінок, і чоловіків куховарять вдома заради власного задоволення, а не через необхідність. А ось захоплення в'язанням помітно знизилося: з 40% півстоліття тому – до 15% в наші дні. Звичайно, телевізор, як і раніше, залишається у фаворитах британського населення: 95% опитаних вмикають його, принаймні, раз на місяць.

Однак чи не найголовнішим національним хобі в Англії залишається садівництво. Національний геній англійців проявив себе в розведенні садів, квітів, в ландшафтній архітектурі. Знамениті англійські газони давно стали легендою. З'ясувалося, що зараз британці витрачають 2 мільярди фунтів на рік на підтримку своїх садів і газонів в належному порядку. Згідно з результатами опитування, садівництвом в Англії займається понад 70% населення [4].

Отже, сади та парки становлять найважливішу складову рекреаційно-дозвіллєвої інфраструктури Великобританії. Найважливішим серед них є ***Гайд-парк*** – центральний парк Лондона, улюблене місце прогулянок і відпочинку городян з друзями, родинами і маленькими дітьми. За типологічними ознаками – це класичний міський парк. Колись на його місці були королівські мисливські угіддя, потім ліс порідшав і перетворився в паркову зону. Тут є озеро Серпентайн, в якому можна купатися, запускати паперові та пластмасові кораблики і ходити під вітрилом. А ще – картинна галерея Серпентайн (з виставками творів сучасного мистецтва); Ельфійський дуб, поцяткований казковими малюнками; музей Веллінгтона і арка його ж імені, присвячена перемозі над Наполеоном. Також в Гайд-парку можна побачити статую Ахіллеса – першу оголену скульптуру в Британії. Дуже відомою локацією Гайд-парку є «ораторський куточок», в якому дозволяється публічно, але все ж пристойно висловлювати свою думку з будь-якого приводу. У Гайд-парку

проводяться різні великі міські та національні заходи – від міжнародних виставок до королівських весіль.

Іншим надзвичайно популярним рекреаційно-дозвіллєвим об'єктом британської столиці є ***Грінвіч-парк*** – величезний королівський парк (колишні мисливські угіддя) на південному сході Лондона, відомий своєю обсерваторією. По її території проходить той самий Нульовий меридіан, що ділить нашу планету на дві півкулі – Захід і Схід – і є точкою відліку всіх часових поясів. Меридіан виокремлено блискучою фарбою. Постояти на ньому вважається доброю прикметою. Можна навіть бажання загадати: в таких незвичайних місцях – завжди дуже сильна енергетика [6].

Грінвіч-парк називають морськими воротами британської столиці, тому що багато його локацій пов'язано з мореплавною тематикою – і Національний морський музей, і знаменитий вітрильний корабель «Катті Сарк» (Cutty Sark), який колись возив до Англії чай з індійських плантацій. А ще тут є ринок сувенірів, відмінні місця для пікніка та кумедні пухнасті білки, що весело скачуть по грінвічським гілкам.

Британія – традиційна країна. Але в епоху глобалізації її теж захоплюють інноваційні дозвіллєві тенденції. З'являються, скажімо, великі багатофункціональні тематичні паркові комплекси, наближені до діснеївської концепції організації сімейного розважального дозвілля. Яскравим прикладом є тематичний ***парк «Алтон Тауерс»***, що знаходиться на одноіменому курорті в англійському графстві Стаффордшир. Цей парк вважається флагманом серед тематичних парків оператора «Мерлін Ентертеймент». Більшість атракціонів цього парку претендують на першість в Європі або світі у своєму класі. Візитівкою тематичного парку слугує музика Едварда Гріга. Вона зустрічає відвідувачів з початку 1990 року.

Парк «Алтон Тауерс» розділяється на ряд тематичних зон:

• *«Бухта заколоту»* – «земля», присвячена піратам. Її атракціони – «Пірати бухти заколоту», «Хев Хо», «Напад мародерів» та інші. В 2009 р. тут розмістився новий центр «Сі Лайф» із залом для показу 3D-кінофільмів та 10-метровий оглядовий «Океанічний тунель» з багатоманітними підводними мешканцями;

• тематична зона *«Катанга Каньйон»,* виконана у вигляді африканського містечка з поїздками у вагончиках по покинутих шахтах;

• в зоні *«Похмурий Ліс»* мешкають відьми, привиди та монстри;

• *«Уг Лend»* – це «доісторична» земля, де розміщуються найвідоміші «гірки» країни – «Штопор»;

• *«Х-сектор»* – оформлений у вигляді зловіщого державного підприємства. На території зони знаходиться перша на острові «гірка» з вертикальним падінням («Помилування») та два атракціони на тему зброї – «Підкорення» та «Сміливе підприємство» [1, с. 169-170].

Інформація про найважливіші свята Великобританії узагальнена та систематизована нами в *додатку 1*.

Отже, у Великобританії історично сформувалася достатньо розгалужена система задоволення рекреаційно-дозвіллєвих потреб її мешканців. Ця система відбиває не лише загальносвітові тенденції, а й характеризується певною національною специфікою щодо характеру дозвіллєвих захоплень і способів їх задоволення. Не все з британського досвіду може бути автоматично перенесеним на інший соціокультурний ґрунт, але окремі його складові заслуговують спеціальної уваги. Особисто доповідачу найбільш привабливим в британській дозвіллєво-рекреаційній системі здається досвід створення садово-паркової інфраструктури, її суто британська впорядкованість та естетика.

Список використаних джерел:

1. Александрова, А. Ю. Тематические парки мира : учеб. пособие для вузов / А. Ю. Александрова, О. Н. Сединкина. – Москва : КНОРУС, 2011. – 207 с. : ил. – 206 с.

2. Бєлецька, І. Сучасна організація вільного часу за кордоном / І. Бєлецька, Т. Гаміна // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – № 1. – С. 73–78.

3. Бочелюк, В. Й. Дозвілля народів світу / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк // Дозвіллєзнавство / Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.

4. Досуг жителей Великобритании – результаты опросов общественного мнения [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.svoboda.org/a/24186127.html, свободный (дата обращения 04.01.2018). – Загл. с экрана.

5. Коробов, А. И. Всё о Великобритании : общие сведения, история, наука, культура, образование, спорт, достопримечательности / предисл. Ю. Макарова. – Харьков : Фолио, 2007. – 537, [5] с. : ил. – 538 с.

6. Парки, природные памятники Великобритании [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://travel.rambler.ru/guide/europe/uk/poi/12694/, свободный (дата обращения 04.01.2018). – Загл. с экрана.

7. Развлечения и игры в Великобритании United Kingdom [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.tripadvisor.ru/Attractions-g186216-Activities-c56-United_Kingdom.html, свободный (дата обращения 14.01.2018). – Загл. с экрана.

8. Сутність поняття «дозвілля» та «вільний час» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zw.ciit.zp.ua/index.php/Сутність_поняття_"дозвілля"_та_"вільний час",_Біла_Ю.В. , вільний (дата звернення 06.01.2018). – Назва з екрана.

Додаток 1

НАЙВАЖЛИВІШІ СВЯТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

(офіційні державні свята та вихідні позначено зірочкою)

№ з/п	Назва свята мовою оригіналу	Назва свята українською мовою	Календарні терміни	Стисла характеристика свята
1	New Year's Day*	Новий рік	1 січня У Шотландії – 1 та 2 січня	Вважається менш важливим святом, ніж Різдво, тому відзначається без подарунків. А в Шотландії – навпаки.
2	St. Valentine's Day	День Святого Валентина	14 лютого	Закохані дарують одне одному квіти, цукерки і листівки з романтичними зізнаннями.
3	Shrove Tuesday	Останній день Масляної	47-й день перед Великоднем	Свято пов'язане з Великим постом, під час якого забороняється споживати в їжу м'ясо та яйця. За традицією, усе м'ясо необхідно з'їсти у понеділок перед постом, а усі яйця у вівторок у складі млинців.
4	St. Patric's Day	День святого Патрика	17 березня Офіційний вихідний у Північній Ірландії	Культурне та релігійне ірландське національне свято, яке щороку відзначають 17 березня, у день смерті небесного покровителя Ірландії святого Патріка (бл. 385-461 н. е.) Цей день символізує прийняття християнства в Ірландії. Зазвичай відбуваються паради і фестивалі, виконуються танці кейлі. Одягають зелене вбрання, прикрашене трилисником.
5	Mother's Day	Свято матері	Четверта неділя Великого посту	У цей день вже дорослі діти повертаються до батьківського дому та дарують своїм матерям подарунки.
6	April Fools' Day	День дурнів	1 квітня	У цей день прийнято жартувати над іншими, але є обмеження – жартувати можна тільки до полудня. У Шотландії свято називають «зозулиним днем», а жертву обману – «куку», «божевільний».
7	Good Friday*	Страсна	П'ятниця перед	У п'ятницю перед

		п’ятниця	Великоднем	великодньою неділею християни вшановують пам'ять Христа, розп'ятого на хресті. Це день скорботи, в церквах проводяться спеціальні служби.
8	Easter Monday*	Понеділок після Великодня	Понеділок після Великодня	Багато людей їдуть на морське узбережжя на цілий день чи йдуть на яке-небудь спортивне змагання – футбол чи стрибки.
9	May Day*	Травневе свято	Перший понеділок травня	Масові гуляння, вуличні ходи і всілякі розважальні програми з елементами карнавалу. Обирають короля і королеву Травня, вони керують святом.
10	Spring Bank Holiday*	Весняний вихідний (День весни)	Останній понеділок травня	Витоки Дня весни йдуть із середніх віків, коли свято супроводжувалось народними піснями і танцями, стрільбою з лука.
11	Queen’s Official Birthday	Офіційний день народження Королеви	Друга або третя субота червня	Цей день не співпадає з офіційним днем народження королеви. Він слугує для проведення офіційних церемоній.
12	Orangement’s Day	День оранжистів	12 липня Офіційний вихідний у Північній Ірландії	Вважається офіційним святом лише у Півн. Ірландії. Його святкують протестанти. Таким чином досягається рівновага з католиками, які святкують День святого Патрика.
13	Halloween	Хеллоуін	31 жовтня	Відбувається напередодні Дня Усіх Святих. Асоціюється з нечистою силою. Влаштовуються маскаради. Свято асоціюється з яблуками, тому що їх використовують в багатьох розвагах цього дня.
14	Guy Fawkes’ Day	День (Ніч) Гая Фокса	5 листопада	Ніч багаття та феєрверків. Спалюють опудало Гая Фокса. Напередодні діти випрошують монетки «для прекрасного хлопця Гая».
15	Remembrance Sunday	Поминальна неділя	Друга неділя листопада	День вшанування пам’яті загиблих у роки двох світових війн та у інших конфліктах. Об 11-й ранку з першим ударом Біг-Бена уся країна завмирає на дві хвилини. На вулицях збираються пожертви, покладаються квіти до пам’ятника загиблим воїнам.
	Christmas Day*	Різдво	25 грудня	Прикрашають ялинку та

16				будинок, дарують подрунки одне одному. Обов'язкові різдвяні страви – запечена індичка з овочами, пудинг та різдвяний хліб.
17	Boxing Day*	День подарунків (День коробок)	26 грудня	Як свідчить переказ, в Різдвяну ніч добрий чарівник Санта-Клаус кладе під ялинку гарно упаковані подарунки, які дітвора з азартом і задоволенням розкриває вранці.

Розробка автором за джерелами: [5, с. 325-326].

Захарченко С.О.,
студентка І курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Єрмолаєва Г.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

КОНТЕНТ ВЕБ-САЙТІВ ОБЛАСНИХ БІБЛІОТЕК М. МИКОЛАЄВА

Становлення інформаційного суспільства створило умови для трансформації бібліотечних установ в системо-утворюючу ланку інформаційної сфери. Засвоєння бібліотеками інтернет-технологій, вивчення інформаційних потреб користувачів у мережі Інтернет дозволило публічним бібліотекам запровадити нову форму інформаційної діяльності - обслуговування віддалених користувачів. Зараз переважна більшість вітчизняних бібліотек вже не є пасивними користувачами інформації Інтернету, а займається створенням власних інформаційних ресурсів і наданням їх широкому колу користувачів всесвітньої глобальної мережі. Значною мірою це реалізується через створення веб-сайтів, покликаних всебічно представляти бібліотеку в світовому інформаційному просторі. Їх використання дозволяє зробити бібліотеку відкритою для кожного потенційного користувача, значно розширити коло споживачів послуг і таким чином зайняти визначальне місце в світовій інформаційній інфраструктурі[8].

Веб-сайти дають виняткову можливість бібліотекам розширювати свою діяльність, охоплюючи все більшу кількість користувачів, а також презентувати себе та свої здобутки, створюючи собі позитивний імідж. Перевагою веб-сайтів є те, що бібліотеки можуть не лише краще забезпечувати інформаційні потреби користувачів, а й представляти на розгляд широкому загалу свої інформаційно-аналітичні продукти, знайомити з послугами, які вони надають, та інформувати про свою діяльність. Веб-сайти надають доступ до інформації віддаленим користувачам і є зручними у користуванні. Користувачі в будь-який час можуть ознайомитись з необхідною інформацією з тієї чи іншої бібліотеки, перебуваючи чи то на роботі, чи вдома, в інтернет-кафе тощо.

Отже, веб-сайт - це надзвичайна можливість покращення співпраці бібліотек із користувачами, а вивчення досвіду бібліотек зі створення та використання веб-сайтів є актуальним завданням бібліотекознавства[2].

Необхідність створення веб-сайтів публічними бібліотеками обумовлена тим, що вони є ефективним засобом

- рекламування бібліотеки в міжнародному інформаційному співтоваристві Інтернет;
- забезпечення доступу до власних бібліотечних продуктів широкого кола користувачів у мережі;
- сприяння розвитку нових інформаційних послуг;
- сприяння ефективній реалізації інформаційної та культурно-освітньої функції бібліотеки;
- підвищення інформаційної культури користувачів.

Проблеми, що постають перед бібліотеками на шляху створення сайтів, обумовлені не розробленістю нормативної, теоретичної і методичної бази. Відсутність у системі професійної бібліотечної освіти підготовлених фахівців, які володіють спеціальними знаннями і навичками сайтобудування, теж створює певні складності. Зміст сайту, його структурне формування визначається бібліотечними працівниками в співпраці з програмістами. Для ефективної роботи веб-сайт має бути добре структурованим, змістовним і зрозумілим для користувача[7].

В Миколаєві діє три обласних бібліотек: Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гмирьова[5]; Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва[4]; Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. Лягіна[3].

Перше завдання, яке стоїть перед веб-сайтом бібліотек, - створення позитивного іміджу - частково вирішується на головній сторінці, адже це обличчя веб-сайту. Головна сторінка розкриває особливості структури веб-сайту та функціонування розділів, відкриває для користувачів найважливішу, найсвіжішу інформацію про поточну діяльність бібліотеки. Цим створюється перше враження про сайт та організацію в цілому, формується певний імідж бібліотеки у відвідувачів, а також вирішується завдання інформувати про події, заплановані в бібліотеці.

Аналіз веб-сайтів обласних бібліотек м. Миколаєва свідчить про те, що вони, як правило, містять контактну, довідкову, краєзнавчу, рекламну інформацію.

Сайти демонструють багатоваріантність підходів до їх побудови. Якщо спробувати згрупувати рубрики та підрубрики сайтів, то можна виявити такі структурні форми організації інформації:

- дані про бібліотеку: «Бібліотека», «Про нас», «Інформація про бібліотеку», «Як нас знайти», «Адміністрація», «Режим роботи»;
- історія: «Історія бібліотеки», «Наша історія», «Історична довідка»;
- правила користування бібліотекою: «Сторінка читача», «Як стати читачем»;
- власні інформаційні ресурси: «On-line каталог», «Наші видання», «Ресурси», «Каталоги і картотеки», «Колекції», «Бібліотечні раритети»;
- вебліографія: «Ресурси Інтернет», «Каталоги бібліотек світу», «Електронні варіанти журналів, газет», «Інтернет-бібліотека»;
- послуги: «On-line довідка», «Віртуальні виставки», «Доставка документів», «Сервіси», «Послуги», «Платні послуги»;
- інформаційно-освітні заходи: «Екскурсія по бібліотеці», «Клубна діяльність», «Фото-галерея», «Віртуальний музей», «Масові заходи»;
- краєзнавча робота: «Краєзнавчий календар», «Відомі особистості краю», «Краєзнавство», «Наш регіон»;
- проекти, веб-проекти, гранти;
- інформація для бібліотечних фахівців.

На веб-сайтах Миколаївських обласних бібліотек активно поповнюються електронні бази даних, надається необмежений доступ користувачам до інформаційних ресурсів та нових комп'ютерних технологій. У кожного сайту великий електронний каталог. До нього входять бази даних нових надходжень, тематичні бази даних, що функціонують у галузевих відділах бібліотеки. Бібліотеки формують електронну бібліотеку місцевих видань (електронні версії випущених у місцевих видавництвах книг) і передплачує такі бази даних, як «Ліга: Закон» (законодавчі акти України), «EBSCO» (електронні журнали іноземними мовами) та ін. Крім того, усі бібліографічні й методичні матеріали, що видаються обласною бібліотекою як методичним центром, доступні в електронному вигляді на її офіційному сайті.

Актуальним на сьогоднішній день є впровадження віртуальних сервісів для користувачів. У цілому новітні інформаційні технології сприяють формуванню сучасного рівня бібліотечних послуг і створенню позитивного іміджу інформаційної діяльності[1].

Отже, аналіз веб-сайтів щодо створення позитивного іміджу бібліотеки показує, що кожний розділ, підрозділ та активний елемент інтерфейсу веб-сайту створює позитивне враження про бібліотеку. Створення та наповнення веб-сайту - це комплексна інформаційно-аналітична робота, яка передбачає

добір, аналіз та систематизацію інформації для підготовки анонсу подій, календарів, надання довідок, а також оцифрування документів з метою їх збереження та надання вільного доступу до їх повних текстів тощо. Це в сукупності презентує бібліотеку інтернет-аудиторії як потужний інформаційний центр.

Проаналізувавши зазначені веб-сайти обласних універсальних наукових бібліотек, можна з впевненістю стверджувати, що бібліотеки знайшли гарний спосіб популяризації своєї діяльності, пришвидшення та вдосконалення інформаційного обслуговування користувачів. Основні завдання, які постають перед бібліотечними працівниками на майбутнє, - це постійно оновлювати інформаційне наповнення та вдосконалювати структуру і можливості веб-сайту. Поряд із завданнями практичних працівників бібліотек слід відзначити потребу у подальших дослідженнях способу організації бібліотечних веб-сайтів, розробленні рекомендацій, які би врахували найкращий досвід і сприяли його впровадженню в інших бібліотеках[6].

Список використаних джерел:

1. Бібліотеки Миколаєва [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://lib.nuos.edu.ua/uk/ .- Назва з екрану.
2. Волян, Н. Веб-сайт – складова інформаційних ресурсів бібліотеки / Н. Волян // Пріоритети діяльності РДОБ: зб. ст. з досвіду роботи / Рівнен. держ. обл. б-ка. – Рівне: Волинські обереги, 2006. – С. 58–62.
3. Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. Лягіна [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://laginlib.org.ua/. - Назва з екрану.
4. Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://unbib.mk.ua/. - Назва з екрану.
5. Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гмирьова [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.reglibrary.mk.ua/.- Назва з екрану.
6. Нежурбіда, Г. Г. Веб-сайти медичних бібліотек України: основні концепції побудови та тенденції розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://library.gov.ua/html/pok_pr/12/77.doc. – Назва з екрану.
7. Солов'яненко, Д. Структурний аналіз українського бібліотечного веб-сегмента мережі Інтернет / Д. Солов’яненко // Бібліотечний вісник. – 2005. – №3. – С. 26–37.
8. Філіпова, А. Питання змісту бібліотечних веб-сайтів в Інтернеті / А. Філіпова // Бібліотечна планета. – 2001. – № 3. – С. 12–15.

Зєлєнкова О.В.,
студентка ІІІ курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Сидоренко Т.В., кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент з наказу кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ІНКЛЮЗІЯ В БІБЛІОТЕЧНОМУ ОБСЛУГОВУВАННІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Допомогти людині з обмеженими можливостями адаптуватися в суспільстві, впоратися зі своєю бідою, зробити все можливе, щоб вона не відчувала себе самотньою, покликані різні соціальні та громадські установи. Сьогодні бібліотека позиціонує себе як соціальний інститут [2].

Представницькі міжнародні фундації розробили низку документів, які регламентують загальні вимоги до бібліотечного обслуговування людей з інвалідністю. Всі документи об’єднує єдина ціль – доступність кожної бібліотеки для користувачів з особливими потребами.

Часто ми сприймаємо інвалідність як проблему нерівних можливостей, у тому числі й інформаційних. Тому на сучасному етапі бібліотеки мають поставити собі завдання: згладити нерівність і створити такий самий доступ до інформації, який вони забезпечують звичайним користувачам. Доступність розглядається у різних аспектах. Найголовніше: фізична можливість, тобто пристосованість бібліотечного приміщення і його обладнання. Для пристосування людей з інвалідністю бібліотека має створити комфортні умови вже з ганку бібліотеки. По-перше, двері, які мають бути широкими – автоматичні або такі, що легко відчиняються; пандуси для заїзду до приміщення бібліотеки, як зовні, так і у середині будівлі; ліфти або сходи, що оснащені поручнями з обох боків. Приміщення бібліотеки має бути добре освітленим, мати меблі, які будуть зручними, надписи шрифтом Брайля, спеціально обладнані місця загального користування тощо. І важливим є встановлення спеціальних знаків на дорогах біля бібліотеки.

Для того щоб цифрові документи були доступні незрячим та для людей зі слабким зором користувачам необхідно спеціальне обладнання:

- ✓ адаптована клавіатура і спеціальні клавішні панелі, альтернативні комп'ютерні миші;

- ✓ пристрій для голосового введення інформації, спеціальне програмне забезпечення.
- ✓ спеціальні екрани і широкоформатні монітори з високою роздільною здатністю;
- ✓ системні можливості, що дозволяють змінювати контрастність екрану, розмір і колір шрифту;
- ✓ програмне забезпечення зчитування з екрана, системи оптичного розпізнавання символів, слухові апарати та ін.

Розглянувши сьогодення людей з особливими потребами в Україні, на жаль, доводиться констатувати недостатню кількість установ, які ведуть роботу з надання належної підтримки. Тому одним із важливих напрямків роботи бібліотек має стати бібліотечно-інформаційне обслуговування людей з особливими потребами, забезпечення їм вільного доступу до інформації, реалізації їх прав як на загальне обслуговування, так і на окремі інформаційні послуги. У цьому і є суть інклюзії [1].

Успішне виконання завдань, які стоять перед працівниками бібліотек, потребують постійного самовдосконалення кваліфікації. Тому важливим аспектом в роботі з людиною з обмеженими можливостями є досвідченість фахівця як з психологічної так і соціальної сторони. Бібліотечний фахівець має пройти спеціальну підготовку, курси, тренінги з інклюзії, щоб мати уявлення і вміти правильно спілкуватися з людьми з обмеженими можливостями. Працівник має навчитися користуватися виданнями спеціальних форматів в обслуговуванні людей з обмеженими можливостями, вміти працювати з тифлотехнічними засобами, володіти основними формами і методами проведення для них соціокультурної роботи, організовувати спілкування і дозвілля, забезпечувати певний рівень комфортності. Обов’язково працівник має вивчити досвід роботи зарубіжних бібліотек з питань інклюзії.

Миколаївська центральна бібліотека ім. М.Л. Кропивницького активно працює з людьми цієї категорії. Для них створені якомога комфортні умови для користування бібліотекою:

- портативний відео збільшувач, за допомогою якого можна читати книги і періодичні видання;
- робота на комп’ютері і в мережі Інтернет за допомогою широкоформатного монітора;
- для комфортної роботи на комп’ютері, бібліотека придбала програмні засоби для людей з вадами зору – MAGic (екранне збільшення з голосовим супроводом) і JAWS (екранний доступ);
- озвучування літератури за допомогою спеціального пристрою для читання текстів плоского друку;
- прослуховування аудіокниг, радіостанцій різних країн світу, новинних стрічок за допомогою Дейзі-плеєра;
- використання електронного тренажера української жестової мови;
- переклад електронних текстів у звуковий формат;

- книги, надруковані шрифтом Брайля;
- прослуховування аудіокниг різної тематики;
- консультації з питань використання спеціальних програм і обладнання [4].

Діяльність бібліотеки в системі соціальної адаптації – це цілий комплекс заходів, що мають на меті надання допомоги особливим групам користувачів в досягненні і підтримці оптимального ступеня участі в суспільному житті, реалізації культурних інтересів і запитів, що в кінцевому підсумку забезпечує їм можливість для позитивних змін у способі життя і найбільш повну адаптацію в суспільстві.

Проведення і реалізація роботи бібліотек із збудованою системою заходів дозволить вирішити проблему адаптації та соціалізації соціально незахищених верств населення. Оптимальним результатом адаптації людей з обмеженими можливостями є набуття людиною повноцінного місця в житті, соціальна інтеграція; надання рівних з усіма політичних і громадянських прав, розширення їх суспільних функцій [3].

Список використаних джерел:

1. Библиотековедение : общий курс : учебник / под ред. К. И.Абрамова, Н. С. Карташова. – М.: Книжная палата, 1988. – 223 с.
2. Козлова, О. Особливості формування медіа культури у користувачів з обмеженнями в життєдіяльності / О. Козлова // Шкільна бібліотека. – 2007. – №8(92). – С. 20-24
3. Худоренко, Е. А. Лица с ограниченными возможностями здоровья. Проблемы образования и инклюзии / Е. А. Худоренко // Социологические исследования. – 2010. – № 9. – С. 65-70.
4. Центральна бібліотека ім. М.Л. Кропивницького м. Миколаєва [Сайт]. – Режим доступу: http://www.niklib.com/home.ua. – Назва з екрана.

Коваль С.О.,
студентка ІІ курсу ВП «Миколаївський факультет менеджменту і бізнесу Київського університету культури»;
Науковий керівник: Шуляк С.О., кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»,
м. Миколаїв

ЛОГІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ТАКТИКА, СТРАТЕГІЯ, КОМПОНЕНТИ

Під час формування та реалізації логістичної стратегії підприємства важливого значення набуває система логістичного менеджменту. Вітчизняними і закордонними науковцями розглядаються різні підходи щодо трактування терміна «логістичний менеджмент». Усі існуючі трактування логістики слід досліджувати як з широкого, так і з вузького розуміння цього терміна [3].

У широкому розумінні логістика – це наука про управління матеріальними і пов'язаними з ними інформаційними і фінансовими потоками у певній мікро-, мезо- чи макроекономічній системі для досягнення поставлених перед нею цілей з оптимальними витратами ресурсів.

За такою логікою на рівні підприємства логістика становить певний функціонал управління і контролю організації підприємницької діяльності з метою оптимізації руху та трансформації ресурсів підприємства; пов'язаних з внутрішніми і зовнішніми потоковими процесами, відповідною інформацією і фінансами [3].

У вузькому розумінні логістика – це інструментарій інтегрованого управління потоками матеріальних ресурсів, незавершеного виробництва, готової продукції, а також пов'язаної з цим інформації, фінансів і послуг, який сприяє досягненню корпоративних цілей організації підприємницької діяльності з оптимальними витратами ресурсів [3].

Основним засобом ефективного формування та реалізації логістичних процесів підприємства є розробка логістичної стратегії. Стратегічний логістичний менеджмент – це безперервний процес, який починається з оцінки ситуації ззовні і всередині підприємства, вибору найкращої з виявлених стратегічних альтернатив і розробки докладного плану, спрямованого на поетапне здійснення обраної стратегії [2].

Основою, вихідним пунктом розробки логістичної стратегії є логістична місія підприємства, яка трансформується у конкретні стратегічні цілі та задачі його логістичної діяльності [2].

Менеджмент логістики підприємства має здійснювати наступні завдання (функції):

1) формування та розвиток логістичної системи (проектування, побудова та періодична трансформація відповідно до змін технологій, вимог ринку та стратегії підприємства);

2) розробка логістичної стратегії та управління процесом її реалізації у поєднанні з загальною організаційною стратегією підприємства;

3) управління логістичною системою підприємства з метою раціоналізації потокових процесів (планування, організація, оперативне регулювання та контроль руху внутрішніх та зовнішніх потоків, координація взаємозв'язаних функцій управління) [2].

Основні принципи логістичного управління :

- системність (діяльність підприємства розглядається у межах єдиної економіко-виробничої системи, і, водночас, із сукупністю відносно самостійних сфер діяльності), комплексність (характерні для функціонування як окремих логістичних операцій, так і для системи в цілому);
- координація дій усіх ланок логістичної системи (узгодження процесів функціонування окремих ланок);
- інтеграційний зв'язок (є характерним для діяльності логістичних підсистем);
- впровадження ефективної інформаційної бази (застосування сучасних інформаційних технологій, раціоналізація інформаційних потоків, побудова інформаційної моделі);
- адаптованість (здатність логістичної системи пристосовуватись до мінливих умов зовнішнього середовища) [4].

Таким чином, потенціал логістики дозволяє реалізувати цільові установки фірми в рамках її місії, оскільки він є стратегічним чинником в умовах посилення конкуренції. Логістична місія повинна забезпечити фірмі систему бачення високої якості її продукції та сервісу, конкурентоспроможності, інтеграції постачальницької, виробничої та маркетингової діяльності.

Список використаних джерел:

1. Головкова Л. С. Логістичний менеджмент у системі управління корпорацією / Л. С. Головкова, А. Є. Головкова // Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. Проблеми економіки транспорту. - 2013. - Вип. 6. – С. 25–30. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpdnuzt_pet_2013_6_4 – Загол. з екрана.

2. Логістичний менеджмент в системі загального менеджменту [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/4974/1/rozdil_6.pdf – Загол. з екрана.

3. Пономаренко В. С. Логістичний менеджмент [Електронний ресурс]: Підручник / В. С. Пономаренко, К. М. Таньков, Т. І. Лепейко. За ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/71687/logistika/logistichniy_menedzhment – Загол. з екрана.
4. Сутність та місце логістичного менеджменту [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://pidruchniki.com/68011/logistika/sutnist_mistse_logistichnogo_menedzhmentu – Загол. з екрана.

Кравчук І.,
магістрант Київського університету культури

СИНТЕЗ МОДИ І МИСТЕЦТВА ЯПОНІЇ

Сучасна мода – явище багатогранне та різновекторне. Проте слід зазначити, мода є своєрідною візитівкою історичного, економічного та соціального, культурного, мистецького розвитку народу, нації. Сучасне мистецтво і мода, синтезуючись одне в одне почали формувати унікальне культурне середовище яке за певних умов починає стрімко розвиватися і формувати нові вектори культурної взаємодії. Для європейської культури довгий час Східна Азія залишалась закритою культурою. Однак унікальність та своєрідність східних народів не могла довгий час залишатися не розкритою. Економічні та політичні зв'язки розкрили вишуканість, велич та унікальність культур народів Східної Азії. У межах нашого дослідження ми спробуємо проаналізувати синтез моди і мистецтва такої країні як Японія.

Перш ніж розпочати детальний аналіз синтезу моди і мистецтва Японії встановимо сутність самих понять „мода" і „мистецтво". У „Великому тлумачному словнику сучасної української мови" термін „мода" тлумачиться як „Недовготривале планування в суспільстві певних смаків, що виявляються у зовнішніх формах побуту, особливо в одязі" [1, с. 683]. Щодо сутності терміну „мистецтво", то переважна більшість наукових, фахових видань тлумачать вказане поняття як „…творче відображення дійсності в художніх образах, творча художня діяльність, сфера творчої художньої діяльності" [2, с. 501].

Аналізуючи взаємодію моди і мистецтва у контексті репрезентацій спільних надбань, О. М. Лагода зазначає, що „Мода розглядається як специфічне явище, плід європейського модернізму, що надає можливість авторам полемізувати з поширеною думкою, згідно якої мода – молодший, неповноцінний і дещо фривольований „Інший" для мистецтва" [3, с. 21]. Надалі авторка пропонує висновок у якому акцентує увагу на тому, що „мода і мистецтво – це два автономні світи. Дизайнери створюють цілісні колекції та капсульні лінії, присвячені творчості видатних художників або окремим напрямам у мистецтві, інтерпретуючи й переосмислюючи їх" [3, с. 26].

Аналогічні погляди простежуються і роботі М. С. Машедо, що присвячена дослідженню мистецтва як джерела інспірації в моді у якому автор наголошує на тому, що „Мода за своєю сутністю є образним, візуальним видом мистецтва. Такі засоби виразності як світло, колір, колорит, світлотінь, перспектива надають можливість художникам-модельєрам виразити власне ставлення до предмета та представити його бачення” [4, с. 249].

Проведений аналіз понять „мода” і „мистецтво” дає нам підстави свідчить про факт не лише синтезу зазначений феноменів у соціокультурному розвитку людства, а й їх взаємодоповнення. А тому перейдемо до розгляду вказаного синтезу у контексті культурного та мистецького розвитку Японії.

Слід звернути увагу на той факт, що дослідження питань розвитку мистецтв у Японії не можливе навіть у межах окремої самостійної статті. Культурний досвід і надбання цієї країни досліджувались упродовж багатьох століть і містять колосальний теоретичний формат наукових робіт. Для початкового етапу нашого дослідження нам вистачить загальної характеристики поданої у посібнику „Історія зарубіжного мистецтва” за редакцією М. Т. Кузьміної та Н. Л. Мальцевої. Характеризуючи мистецтво Японії автори наголошують на тому факті, що „Витоки японського мистецтва починаються з 5-4 тисячоліття до н. є. Проте найбільш значний внесок японської культури в світову культуру було зроблено в епоху середньовіччя. Іноземна взаємодія органічно поєдналася з місцевими народними традиціями, змінюючись, сприяла створенню оригінального й високо за своїм рівнем мистецтва” [5, с. 170].

Вивчаючи японські прикладні мистецтва як механізм гармонізації освіту і особистості, Г. Ю. Зіновєва звертає увагу на значущість такого явища як культура. Авторка наголошує на тому, що „Культура – продукт духовного і матеріального виробництва кожної конкретної нації, що відрізняє її від інших. В основі національної культури лежать традиції народу, однак, національну культуру не можна обмежувати лише рамками традиційного, тому, в ній постійно відбувається взаємодія старого і нового, поряд із національними особливостями в ній існують і розвиваються загальнолюдські поняття, які стають надбанням інших народів” [6, с. 81]. Надалі дослідниця акцентує увагу на тому факті, що „Найбільша особливість японського мистецтва і культури взагалі полягає у філософії гармонії. В Японії надзвичайно поширеною є ідея гармонійного, дружнього, багатого співіснування природи з людиною, пошуку і досягнення гармонії в самому собі” [6, с. 81].

Вдалим доповненням до зазначеного можна вважати наукову позицію С. Т. Триколенко у якій розкривається історія військового костюму Японії. Досліджуючи мистецтво війни автор зазначає, що „Потягом багатьох століть японська мода не зазнавала принципових змін, і для сучасної Японії традиційне вбрання є незамінним й необхідним атрибутом релігійного та світського церемоніалу. Загалом характеризувати японське мистецтво і побут можна

фразою „все зайве – все потворне”: розкіш має бути прихованою, потаємною; прикрашання повинно ґрунтуватися на функціональності” [7, с. 142].

Досліджуючи костюм як відображення діалогу східної та західної культури, Ю. А. Шевченко визначає характерні особливості синтезу моди і мистецтва у Японській культурі: „Для мистецтва Сходу властива не лише елегантність і вишуканість, але й суворість форм у лінія, малюнках і в складках одежі. Японський костюм (жіночий і чоловічий) з естетичної точки зору є протиріччям явищ: він не повторює форми тіла, а є начебто декорацією; форма, колір, орнамент костюма приховують пропорції фігури” [8, с. 280].

Без заперечень найбільш поширеним традиційним японським костюмом є кімоно. У ньому гармонійно поєднано історію японської моди і японського мистецтва. Аналізуючи проблеми атрибуції японського традиційного костюму, С. Б. Рибалко констатує: „Одяг для японців – регламентована, але водночас гнучка система. Важливо розуміти практику використання кімоно, яке може бути не тільки формальним чи неформальним, призначеним для чоловіка чи жінки, або дитини. Кімоно може виконувати функцію пересувної перегородки на кшталт ширми, коштовної прикраси для споглядання та навіть…ковдри” [9, с. 82]. За такої характеристики національного одягу та відповідно моди на нього автор робить висновок, що „…японське вбрання – не стигле явище, а скоріш гнучка система, де постійно відбуваються рекомбінації смислів, що знаходить вираз у пропорціях кімоно та його оздобленні” [9, с. 84].

Таким чином, узагальнюючи проведене дослідження синтезу моди і мистецтва Японії, можемо констатувати факт гармонійного розвитку зазначених культурних феноменів які суттєво збагачують націю у духовному і естетичному розвитку. Така позиціє визиває захоплення і відповідну зацікавленість, що і підтверджує популярність японської моді і мистецтва у європейському культурному просторі.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел]. – К.; Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2002. – 1440 с.

2. Енциклопедія освіти / АПН України; голов. ред. В. Г. Кремень; [заст. голов. ред. О. Я. Савченко, В. П. Андрущенко; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

3. Лагода О. М. Мода і мистецтво: взаємодія в контексті репрезентацій / О. М. Лагода // Дизайн і дизайн-освіта. – № 1. – 2014. – С. 20–26

4. Машедо М. С. Произведение искусства как источник испирации в моде / М. С. Машедо // http: repository.buk.by

5. История зарубежного искусства: Учебник для средних художественных заведений: [Под общ. ред. М. Т. Кузьминой, Н. Л. Мальцевой]. – М.: «Искусство». – 1971. – 472 с.

6. Зінов'єва Г. Ю. Японські прикладні мистецтва як механізм гармонізації світу і особистості / Г. Ю. Зінов'єва // Наукові праці: Педагогічні науки / Чорноморський держ. ун-т ім. Петра Могили. – Миколаїв, 2009. – Т. 108, Вип. 95. – С. 81–83.

7. Триколенко С. Т. Мистецтво війни / С. Т. Триколенко // Молодий вчений. – № 10 (13). – 2014. – С. 142–145

8. Шевченко Ю. А. Костюм как отображение диалога восточной и западной культур / Ю. А. Шевченко // Научный потенциал регионов на службу модернизации. – Астрахань: АИСИ, 2011. – С. 279–282

9. Рибалко С. Б. Японський традиційний костюм: проблеми атрибуції / С. Б. Рибалко // Вісник ХДАДМ «Образотворче мистецтво». – № 1. – 2014. – С. 81–84

Крилова Є.О.,
студентка ІІІ курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Гарбар Г.А. доктор філософських наук, професор кафедри музичного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

СУЧАСНЕ КУЛІНАРНЕ МИСТЕЦТВО

В сучасних ринкових умовах ефективна діяльність готельно-ресторанного бізнесу залежить не тільки від концепції ресторану, бездоганного сервісу, цікавого інтер'єру і цін, а в першу чергу від наявності інноваційної сучасної кухні. Швидкий темп розвитку сучасного світу змусив створити різні види інноваційного маркетингу в ресторанах і готелях для привертання уваги гостей. Кулінарія неймовірно швидко видозмінилася за останнє століття, перетворившись на сьогоднішній день в нову тенденцію розвитку кулінарного мистецтва – креативну або молекулярну кухню.

Їжа – нині бренд, тому тема молекулярної кухні на сьогодні дуже актуальна. «Молекулярна кухня» дозволяє змінити зовнішній вигляд практично будь-якого продукту на молекулярній основі. Це дає можливість створити новий етап історії створення інновацій в харчовій промисловості завдяки нанотехнологіям та законам фізики і хімії.

Вагомий внесок у розвиток теорії інноваційного маркетингу та вирішення проблемних питань послуг ресторанних підприємств внесли такі зарубіжні вчені, як Ф. Котлер, О. Рафаель, Дж. Боуэн, Дж. Майкенз, Дж. Уокер, а також

вітчизняні науковці, такі як Аргуль О. В., Архіпов В. В., Воронін В.В., Дурович А. П., Усатюк О. М., Русавська В. А.

Хімія і фізика дуже щільно пов'язані з кулінарією. Ця ступінь наукового розвитку стала основою для утворення універсальних знань, які пізніше переросли в практику. Основний принцип молекулярної кухні – це презентація смакових властивостей продуктів у нестандартному для них вигляді: еспуми, сферифіковані рідини, желе, емульсії, гелю. В наші дні молекулярна кухня досягла «високого рівня» в межах вишуканих ресторанів і розкішних готелів. Хоча, трапеза від шеф-кухарів в закладах «майбутнього» задоволення не з дешевих – це не зупинило розвиток нової сфери споживання «футуристичних» страв не тільки по всьому світі, а й в Україні. Адже цей вид кулінарії дивує своїм оформленням і вражає вишуканістю смаків та ароматів.

Технік приготування страв в молекулярній кухні дуже багато, це не лише приготування за допомогою текстур, а й за допомогою рідкого азоту, сухого льоду, різного обладнання, наприклад, коптильних установок, центрифуг, апаратів для приготування продуктів на водяній бані («Sous-vide») та ін.

Термін «молекулярна гастрономія» був введений у вжиток в 1969 році фізиком Ніколасом Курті і французьким хіміком Ерве Тис. Першому з них приписують вислів: «Біда нашої цивілізації в тому, що ми в змозі виміряти температуру атмосфери Венери, але не уявляємо, що діється всередині суфле на нашому столі» [4]

Історія розвитку молекулярної кухні неповторна та різноманітна. Ідея створення молекулярної кухні стала успішним результатом приготування модерністських страв. За останні п'ятнадцять років молекулярна кухня видозмінювала свою назву:

- Фізична кухня;
- Авангардна;
- Експериментальна кулінарія;
- Провокаційна кухня;
- Техно-емоційна кулінарія;
- Деконструктивна гастрономія;
- Нано-кухня.

Перша молекулярна страва була приготована Хестоном Блюменталем в ресторанні «Fat Duck» в 1999 році. Вона вразила своїм авангардним виглядом та справила фурор серед гурманів. Це був мус з шоколаду та ікри. Блюменталь виявив, що в ікрі та чорному шоколаді містяться схожі органічні сполуки, які поєднуються за смаком і при цьому легко змішуються.

У списку кращих з кращих ресторанів, які працюють у напрямку молекулярної гастрономії – «El Bulli» (Іспанія, шеф-кухар – Ферран Адріа), «Pierre Gagnaire» (Франція, шеф-кухар – П'єр Ганьєр), «The French Laundry» і «Per Se» (США, шеф-кухар Томас Келлер), «Mugaritz» (Іспанія, шеф-кухар – Андоні Луїс Адуріс), «Arzak» (Іспанія, шеф-кухар – Хуан Марі Арзак), «Martin

Berasategui» (Іспанія, шеф-кухар – Мартін Берасатегі), «Noma» (Данія, шеф-кухар – Рене Редзепі) тощо.

Можливо через кілька століть їжа майбутнього стане цифровою, а страви будуть «роздруковуватись» на фантастичних принтерах. Вже на сьогодні існують прототипи ресторанів майбутнього, де молекулярна кулінарія поєднує в собі не тільки звичну атмосферу, але й оригінальні страви. З кожним історичним кроком молекулярна кухня продовжує використовувати різні технології, які з кожним роком оновлюються та призводять до високотехнологічної сучасної кухні.

Отже, на даний час професіоналів цієї справи мало, в Україні їх практично немає. Щоб стати профі доведеться вивчити чимало інформації про приготування такого типу страв. До речі, не обов'язково бути професійним кухарем, тому що така людина звикла до класичного приготування їжі, а придумати щось нове – складно. Потрібні молоді люди, які тільки шукають себе у кулінарній сфері та готові відкрити свої авангардні ідеї. Відкриття будь-яких сучасних страв може істотно змінити ситуацію на ринку та залучити ще більше гостей. Можна сміливо сказати, що за молекулярною гастрономією криється майбутнє харчових продуктів. За допомогою таких наук як хімія і фізика відкриваються нові горизонти в кулінарних технологіях і величезні можливості для створення молекулярних страв.

Список використаних джерел:

1. Блюменталь Хестон. Як Вдома. – Видавництво Колібрі, Азбука-Атікус, 2013. – 395 с.
2. Дмитрик І. Новітні технології оздоровчих продуктів // Товари і ринки. – 2009. – №2.
3. Арпуль О.В., Усатюк О.М. Молекулярні технології ресторанної продукції https://studfiles.net/preview/5193480/page:4
4. Омонт Рафаель. Молекулярна кулінарія. – Видавничий дім «Центрполіограф», 2015. – 176 с.
5. Молекулярная кухня [Електроний ресурс] // Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki

Ласна Н. Г.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Єрмолаєва Г.А.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
м. Миколаїв

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЯК СКЛАДОВА УДОСКОНАЛЕННЯ ЇХ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Необхідною передумовою ефективного впровадження реформування системи державного управління в Україні є належний професійний рівень державних службовців. Вони повинні володіти навичками в економічній, соціальній, правовій та інших сферах, набути управлінських і комунікативних вмінь, а також прагнути систематично підвищувати та удосконалювати свій професійний рівень. Першою ланкою удосконалення свого професійного рівня є підвищення кваліфікації.

Підвищення кваліфікації державних службовців - це навчання з метою відновлення і розвитку умінь і знань, необхідних для ефективного рішення задач професійної діяльності на державній службі, яке спрямоване на підвищення рівня загальної управлінської культури та спеціалізується в межах певної категорії посад і спеціалізації на окремих функціях, завданнях, повноваженнях [7].

Питання підвищення кваліфікації державних службовців висвітлюють вітчизняні та зарубіжні науковці, такі як: В.Бакуменко, О.Воронько, Н.Гончарук, В.Луговий, О.Мельников, М.Нинюк, О.Оболенський, Л.Плаксій, В.Понеділко, Н.Протасова, О.Пухкал, М.Скоромнюк, О.Хмелевська Ю.Шаров, І.Шпекторенко, Г.Щокін та інші автори.

Вивчаючи наукові роботи та статті з цієї тематики, можна виявити відсутність наукової оцінки навчальних потреб державних службовців, чітко сформульованих методичних рекомендацій для використання кадровими службами органів влади та розробниками програм підвищення кваліфікації.

В більшості наукових досліджень теми підвищення кваліфікації державних службовців зазначено, що при виборі форм і методів підвищення кваліфікації доцільно поєднувати різні форми і методи подачі матеріалу. Їх вибір залежить від специфіки роботи фахівців, існуючих індивідуальних і корпоративних потреб, технічного оснащення робочих місць і багатьох інших чинників.

Державні службовці, які вперше прийняті на державну службу, повинні проходити підвищення кваліфікації протягом першого року роботи, потім у разі потреби перед оцінюванням або за результатами оцінювання службової діяльності, але не рідше ніж один раз на три роки. Результати навчання і підвищення кваліфікації є однією з підстав для просування по службі [1,3].

Основними видами підвищення кваліфікації державних службовців, що забезпечують його безперервність, є: навчання за професійними програмами підвищення кваліфікації; тематичні постійно діючі семінари; спеціалізовані короткострокові навчальні курси; тематичні короткострокові семінари, зокрема тренінги та самостійне навчання (самоосвіта), зокрема участь у щорічному Всеукраїнському конкурсі «Кращий державний службовець» відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27.12.2008 р. № 1136 [2], а також стажування в органах, на які поширюється чинність Закону України «Про державну службу» у тому числі за кордоном.

Національне агентство України з питань державної служби розробило проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування у сфері європейської інтеграції до 2021 року та затвердження Плану заходів щодо її реалізації» [4], яким визначені основні напрями реалізації, очікувані результати та комплекс першочергових заходів, спрямованих на удосконалення процесу підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Принципами Стратегії є: безперервність та системність навчання, науковість, демократизм, наступність, гнучкість поєднання теорії і практики, доступність, інноваційність. Реалізація Стратегії у визначені строки з використанням кращого міжнародного досвіду забезпечить:

- впровадження у навчальний процес прикладних досліджень, наукових розробок, кращих практик навчальних закладів України та країн Європейського Союзу;
- набуття державними службовцями професійної компетентності у сфері європейської інтеграції;
- досягнення належного рівня мовної підготовки фахівців, які займаються питаннями європейської інтеграції;
- створення бази даних спеціалістів, які пройшли навчання у сфері європейської інтеграції та каталогу навчальних програм у сфері європейської інтеграції;
- забезпечення навчального процесу висококваліфікованими викладачами;
- налагодження постійної співпраці між навчальними закладами, організаціями, установами органами влади та відповідальними міжнародними партнерами у сфері європейської інтеграції [4].

В Миколаївській області питаннями підвищення кваліфікації державних службовців займається Миколаївський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування державних підприємств, установ і організацій, який спрямовує свою діяльність щодо надання послуг з післядипломної освіти, яка включає перепідготовку, спеціалізацію, підвищення кваліфікації, стажування відповідно до чинного законодавства України. В межах своєї компетенції

проводить наукову та методичну діяльність, впроваджує освітню діяльність, яка включає навчальну, виховну, наукову, культурну, консультативну, методичну [5].

У сучасній системі підвищення кваліфікації державних службовців можна виділити чотири основні завдання їх освіти:

1) усунення недоліків в освіті державних службовців, пов'язаних з їх попереднім навчанням;

2) навчання спеціальним дисциплінам, спрямованим на підвищення ефективності державного управління: загальній теорії, суті й формам державного управління та місцевого самоврядування, їх законодавчого забезпечення ролі й особливостей державної служби;

3) оновлення галузевих знань, вивчення останніх досягнень науки і техніки, яке б спонукало їх до подальшої самоосвіти, досягнення особистих цілей (освітніх, професійних та інших), сприяло б самореалізації;

4) сприяння просуванню по державній службі [8].

Ефективність професійного навчання державних службовців, якість вивчення потреб і розробки змісту програм, залежить від рівня співпраці органів державної влади, органів місцевого самоврядування з навчальними закладами та прагнення самих державних службовців удосконалювати свої професійні навички.

Основним завданням закладів, які займаються підвищенням кваліфікації державних службовців є перегляд існуючих форм подачі матеріалу, порівняльного аналізу кращих вітчизняних і зарубіжних практик та методик, впровадження інноваційних форм, які б відповідали європейським нормам інтеграції та пріоритетам щодо модернізації та реформування державної служби в Україні.

Погоджуючись з науковцем Н. Ларіною, треба зазначити, що до основних принципів відбору змісту підвищення кваліфікації управлінських кадрів відносяться такі: пріоритет самостійного навчання; пріоритет спільної діяльності; опора на досвід слухача; індивідуалізація навчання; системність навчання; контактність навчання; актуалізація результатів навчання; ефективність навчання; розвиток освітніх потреб; інноваційність; усвідомленість навчання; інтеграція всіх елементів навчального процесу: цілей, змісту, організації тощо [6].

Виходячи з вищезазначеного, можна зробити висновки, що діюча система підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції, є недостатньо ефективною та не задовольняє потреби органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у високопрофесійних кадрах.

Основним її недоліком можна вважати недосконалість нормативно-правової бази та невідповідність джерел забезпечення її функціонування, відсутність можливостей вивчення якісних і кількісних навчальних потреб, забезпечення актуалізації і практичної спрямованості змісту підвищення

кваліфікації на основі комплексного підходу, а також контролю та оцінки якості навчання.

У той же час, оновлені знання та вміння професійних фахівців - це інвестиції в майбутнє України. І система підвищення кваліфікації забезпечує становлення інтелектуального потенціалу державних службовців.

Список використаних джерел:

1. Україна. Закони. Про Державну службу [Електронний ресурс].- Режим доступу: http:// www.zakon.rada.gov.ua.- Назва з екрану.

2. Про проведення щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець» [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 р. №1152.- Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1152-2007-п.- Назва з екрану.

3. Про затвердження порядку організації підвищення кваліфікації державних службовців і осіб місцевого самоврядування у навчальних закладах за державним замовленням Національного агентства України з питань державної служби [Електронний ресурс]: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 19 квітня 2017 року № 86.- Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0832-17.-Назва з екрану.

4. Про схвалення Стратегії підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування у сфері європейської інтеграції до 2021 року та затвердження Плану заходів щодо її реалізації [Електронний ресурс]: Проект розпорядження КМУ від 22 січня 2016 року.- Режим доступу: http://nads.gov.ua/page/proekt-rozporyadzhennya-kabinetu-ministriv-ukrayiny-pro-shvalennya-strategiyi-pidgotovky-ta.-Назва з екрану.

5. Миколаївський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування державних підприємств, установ і організацій [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://mcpk.mk.ua/info/.-Назва з екрану.

6.Ларіна, Н. Б. Інноваційні моделі підвищення кваліфікації управлінських кадрів[Електронний ресурс]: навч.-метод. матеріали / Н. Б. Ларіна; уклад. Г. І. Бондаренко. – К.: НАДУ. - 2013.–52с.–Режим доступу: http://www. academy. gov.ua /NMKD/ library_nadu/Navch_Posybniky/95a67a0b-db22-4a3f-a968-d5a1facf80e7.pdf.- Назва з екрану.

7. Сіліна, Ю. Питання підготовки державних службовців в сучасних умовах [Електронний ресурс] /Ю.Сіліна. - Режим доступу до статті:http:ntkonf.org/silina-yus-pitannya-aktualnosti-pidgotovki-derzhavnih-sluzhbovtsiv-v-suchasnih-umovah/.-Назва з екрану.

8. Улунова, Г. Є. Особливості розвитку культури професійного спілкування державних службовців при підвищенні кваліфікації як етапу безперервної освіти [Електронний ресурс] /Г.Є.Улунова. -Режим доступу до статті: irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe.-Назва з екрану.

Левінца Ю.М.,
студентка І курсу факультету мистецтв ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Атланов В.В. викладач кафедри дизайну ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ІГРАШКИ АМІГУРУМІ В УКРАЇНІ

Культура іграшки є важливим елементом загальної культури кожної нації. Іграшки використовуються як елемент гри, їх тематика і форми знаходяться в тісному взаємозв'язку з матеріальним життям суспільства, з розвитком його духовної культури, а також відображають погляди на виховання.

Народна іграшка є спадщиною подібно до рідної мови, казки, пісні, несе в собі художню культуру народної творчості, розвиває самобутні риси естетики свого народу.

В Японії, як і в інших культурах існує традиція виготовлення ляльок та сувенірів маленького розміру, що є декоративними сувенірами, розвиваючими іграшками та оберегами. Такі іграшки отримали назву амігурумі та стали дуже популярними навіть далеко за межами Японії. Зокрема і в Україні, ці іграшки отримали визнання, оскільки, східні іграшки припали до душі і українським в'язальницям, які освоїли техніку виробництва іграшок амігурумі.

Мета нашого дослідження полягає у визначенні періодів становлення та особливостей розвитку іграшки амігурумі в Україні.

На жаль, вагомих наукових досліджень із зазначеної тематики в Україні немає, тому вважаємо актуальним дослідити іграшку амігурумі в Україні та зробити спробу проаналізувати основні етапи її становлення.

Ще з середини 19 століття, японське майстрині в'язали на спицях або гачком маленьких, м'яких звірят та чоловічків. В основному це були герої популярних японських мультфільмів, поступово коло образів розширилося і з'являлися всі нові персонажі: тістечка, фрукти, овочі, дерева, меблі, фантастичні істоти тощо.

Тобто, амігурумі з японської означає «в'язане-загорнуте» спіралеподібно, без кінця тому, що принцип в'язання складається з спіралі і не має переходів, на відміну від європейського способу в'язання, кола зазвичай не з'єднуються, а гачок береться меншого розміру щодо товщини пряжі, що дозволяє створити дуже щільну в'язку без будь-яких отворів, через які може вилізти наповнювач. [3] Для в'язання таких іграшок потрібно знати основи в'язання гачком стовпчиків без накиду і техніку в'язання по спіралі. З матеріалів необхідно мати клубок бавовняної пряжі, гачок, і звичайно бажання створювати милі і кумедні

іграшки. Слово «амігурумі» походить від двох японських слів: «амі» - в'язаний або трикотажний, і «нуігурумі» - лялька.

Найбільша популярність іграшок амігурумі в Японії припадає на 70-х роки XX століття, у зв'язку з популярністю культури «кавай». «Кавай» в перекладі з японської мови - гарненький, милий, чарівний, той, що викликає жалість, бажання пожаліти, приголубити. Яскравим прикладом в культурі кавай став образ маленької Hello Kitty, який блискавично підкорив серця японців та всього світу, створений дизайнером Юко Симідзу. Миле створіння з великою головою і сумними очима стало мега популярним і досконало відображає основні риси культури «кавай». Цей образ також часто використовується в амігурумі. Таким чином, зовсім не важливо, що є джерелом вашого натхнення на створення амігурумі, головне, що результат повинен бути милим і дуже зворушливим. Персонажі можуть бути абсолютно різними істотами, але всі вони мають спільні риси: велика порівняно з тілом голова, на якій розташовані рот й очі.

Популярність амігурумі значно зросла на початку XXI ст., про що свідчить заснування Японської Асоціації Амігурумі в 2002 році. Можемо вважати цей історичний період кульмінаційною точкою розвитку іграшки в японській культурі. Водночас це і сприяло поширенню амігурумі в світі. Вагому роль, звичайно, відіграв Інтернет, за допомогою якого, про ці дивовижні створіння стало відомо в світі, зокрема, і в Україні. В Україні іграшки амігурумі стали відомими та популярними з 2010 року, підтвердженням цього є перелік нижче наведених видань, а саме: Б. Рід «Дивовижні амігурумі» (2012р.), Т. Нікі «Амігурумі» (2013р.), О. Грузінцева «Амігурумі. В'язані іграшки» (2013р.), С. Сліжен «Амігурумі. Веселий зоопарк. В'яжемо гачком» (2016р.), М. Погорєлова «Амігурумі і інші в'язані іграшки» (2016р.), С. Сліжен «Конструктор в'язаних іграшок. Універсальні схеми для в'язання гачком амігурумі» (2016р.), В. Ульріх «Амігурумі. В'яжемо іграшки по-японськи» (2016р.), С. Владимирова «Амігурумі. Іграшки своїми руками» (2017р.), С. Сліжен «Амігурумі. Чарівні звірятка, зв'язані гачком» (2017р.), Е. Фріман «Амігурумі для початківців. Іграшки гачком» (2018р.).

Існують відмінності іграшки амігурумі від класичної української в'язаної ляльки або іграшки. Перша відмінність, про яку вже йшлося - це пропорція великої голови до невеликого тіла. І навіть, іграшки амігурумі у вигляді тварин, лялькових автомобілів, фруктів, овочів і навіть тістечок все одно підпадають під цей принцип. Сприйняття великої голови та маленького тільця, наштовхує думки людини, на те що це дитина, тобно, щось миле і кумедне, саме тому, класичні амігурумі завжди мають форму округлу і дивний вигляд.

Наступна характерна риса амігурумі - це її розмір. Класичні іграшки не перевищують 8 -10 см в довжину або ширину, а її мінімальний розмір зовсім не має обмежень, є амігурумі розміром 1 сантиметр і навіть менше.

Амігурумі відрізняються своєю особливою технікою в'язання від звичайного класичного способу. Їх найчастіше в'яжуть у вигляді окремих

деталей, які потім ретельно зшивають між собою. Гачок для в'язання завжди беруть меншого розміру, ніж нитка, щоб полотно було щільним, без отворів. Тому в основі кожної деталі лежить так зване «коло амігурумі»: спеціальний прийом початку в'язання, що дозволяє уникнути дірочок у вив'язуванні деталей.

За правилами амігурумі, рядки в'яжуться по спіралі, за годинниковою стрілкою і за дві стінки петлі, що теж дозволяє отримати рівне полотно без проміжків. Проте, варто зауважити, що сучасні майстрині часто відступають від правил, для того, щоб отримати більш цікаву форму іграшки.

Слід сказати, що в Україні багато майстринь освоїли техніку в'язання іграшок амігурумі, тому що така іграшка є привабливою як для малюків, так і для мам. Специфіка амігурумі в тому, що це не тільки в'язана іграшка, а й розвиваючий інструмент для розвитку моторики і тактильних відчуттів у дітей за допомогою вузликів і деталей різних форм. Проте, амігурумі має ще й терапевтичне дію, оскільки, її використовують для повернення тактильних відчуттів у людей після травм, інсультів, паралічу рук тощо. Також використовується амігурумі під час навчального процесу як інструмент, що сприяє активізації розумових процесів, покращенню пам'яті, мислення.

В Україні іграшки амігурумі набули нових рис: власне українського колориту і яскравих національних кольорів. Все частіше зустрічаються ляльки в українських національних костюмах яскравих кольорів, в національному одязі. На відміну від українських в'язальниць, японські рукодільниці використовують лише пастельні тони. В Європі поширені вироби амігурумі з підкресленою деталізацією і повнотою образу, точною передачею кольорів. Новітньою рисою стало розфарбовування обличчя і додавання тілу легких відтінків, завдяки пастелі і акрилу.

Таким чином, функціональне призначення амігурумі полягає не лише в тому, що це іграшка, брелок, підвіска на сумку, телефон, ялинкова прикраса, що підкреслює індивідуальність власника, а й має терапевтичну дію, використовується під час навчання.

Отже, проаналізувавши становлення і розвиток іграшки амігурумі в Україні, можемо дійти висновків, що в Україні іграшка амігурумі з'явилась в першому десятилітті XXI ст. та стала популярною в 2015 - 2018 рр. Специфіка українського різновиду іграшки амігурумі відображається у використанні яскравих кольорів, притаманних українській культурі; підкреслено деталі, та створено повний образ з розфарбованим, або вишитим обличчям.

Список використаних джерел:

1. Горюшкина Н. История рукоделий: амигуруми - это вам не просто вязаные игрушки. [Електроний ресурс] – Режим доступу: https://club.osinka.ru/topic-

184029?p=17469524&utm_source=osinka.ru&utm_medium=redirect&utm_campaign=url+rewrite#17469524

2. Шапоренко В. Японское рукоделие - на украинских просторах. В Харькове становятся популярными амигуруми. [Електроний ресурс] – Режим доступу: http://archive.objectiv.tv/260712/72859.html

3. Тумовская М. Амигуруми [Електроний ресурс] – Режим доступу: http://womanwiki.ru/w/%D0%90%D0%BC%D0%B8%D0%B3%D1%83%D1%80%D1%83%D0%BC%D0%B8

4. Рід Б. «Дивовижні амігурумі» - Москва, Махаон, 2012. - 32с.

5. Нікі Т. «Амігурумі» - Москва, Махаон, 2013. – 112с.

6. Грузінцева О. «Амігурумі. В'язані іграшки» , Москва, АСТ-Прес, 2013. – 88с.

7. Сліжен С. «Амігурумі. Веселий зоопарк. В'яжемо гачком», Москва, Эксмо-Пресс, 2016 – 64с.

8. Погорєлова М. «Амігурумі і інші в'язані іграшки» Харьків, Клуб сімейного дозвілля, 2016. – 96с.

Литвиненко О.О.,
студентка ІІІ курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Ощєпкова В.В.,
студентка ІІІ курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Доній В.С., викладач кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ – СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ

Стаття присвячена дослідженню гастрономічних турів, аналізу сучасного стану та перспектив розвитку гастрономічного туризму як складової сучасної культури.

Все більшої популярності набирають гастрономічні тури, що включають в себе різноманітні дегустаційні заходи. Люди купують спеціальні гастрономічні тури із єдиною метою глибоко ознайомитися з кухнею якоїсь країни. Адже знайомство з місцевими традиціями, приготуванням їжі та напоїв

завжди цікаві. Тим більше, що коли ми на відпочинку, хочеться завжди побалувати себе чимось смачненьким.

Гастрономічний туризм є одним з найбільш цікавих та пізнавальних видів туризму і може стати чинником економічного розвитку України. Адже зв'язок гастрономії і внутрішнього туризму сприяє збільшення припливу туристів, сприяє подовженню перебування туристів, збільшує прибуток за туризму. Тому цей, порівняно, новий вид туризму має більші перспективи розвитку, а організація «гастрономічних турів» сприяє відродженню національних кулінарних традицій, тому ця тему набуває особливої актуальності нині.

Мета нашої статті – охарактеризувати сучасний стан гастрономічного туризму; означити поняття «гастрономічний туризм» в Україні, визначити перспективи його розвитку.

В дослідженнях Божук Т., Бусигіна А., Комарніцького І., Прокопчук Л., Федорченка В. розглядаються історико-культурний контекст розвитку цього виду туризму, особливості створення регіональних туристичних продуктів на основі національної кухні та кулінарних традицій. Туризм розглядався як гастрономічний феномен в роботах Баклановой М., Долженко Г., Каргина О., Киселёвой Т., Красильникова Ю., Кротовой Н., Моисеевой О., Розумного В., Черниченко В. та інших.

Гастрономічний туризм – це подорожі певною територією з метою ознайомлення з місцевими кулінарними традиціями і особливостями національної або регіональної кухні. Даний вид туризму, що пов'язаний з ознайомленням і дегустацією національних кулінарних традицій країн світу, є синтезом екології, культури і виробництва.

Як послуга гастрономічний тур – це не просто подорож, а щось більше, оскільки, він передбачає комплекс заходів, продуманих до самих дрібниць, для дегустації традиційних в певній місцевості страв, а також окремих інгредієнтів, які ніде в світі більше не зустрічаються і мають особливий смак.

За дослідженням Т. Кукліної стратегічна мета розвитку туризму в Україні полягає у створенні продукту, конкурентоспроможного на світовому ринку, здатного максимально задовольнити туристські потреби населення країни, забезпечити на цій основі комплексний розвиток територій та їх соціально-економічних інтересів при збереженні економічної рівноваги та історико-культурної спадщини.[5]

За прогнозом Всесвітньої туристичної організації, до 2020 р. Україна може ввійти в першу двадцятку країн з найбільш популярними напрямами туризму і один із них, це гастрономічний туризм.

Тому можна спевненістю сказати, що українці все частіше вирушають у гастрономічні тури. Такі подорожі організовують індивідуально. І тому їх вартість, на 2016 рік, на два дні становить від 545 грн – 1655 грн [6].

Національна кухня є невід'ємною частиною культурної спадщини кожної нації, оригінальним надбанням будь-якого етносу. Пригощання національними стравами і напоями є основою гостинності, а відтак сприяє налагоджуванню

культурних контактів, взаємопізнанню та взаєморозумінню, масштабному спілкуванню між громадянами різних країн.

У першу чергу, гастрономічний туризм цікавий гурманам, для яких гарна страва – це більше, ніж просто їжа. По-друге, гастрономічний туризм цікавий і тим людям, чий бізнес пов'язаний з приготуванням і вживанням їжі: ресторатори, сомельє, дегустатори, ресторанні критики. У таких турах вони підвищують свій професійний рівень, набираються досвіду, набувають нові знання.

З наукового погляду та функціональної спрямованості й залежно від мети подорожі, гастрономічні тури бувають: екскурсійні як відпочинок для гурманів – тури з дегустацією страв і напоїв, де Вам не тільки розкажуть про особливості місцевої кухні, а й продемонструють технологію приготування страв і продуктів; спеціалізовані поїздки – гастрономічні тури по навчанню дегустації або приготування різних блюд; відвідування гастрономічних фестивалів – справжнє свято для гурмана, унікальна можливість покуштувати різноманіття продуктів в одному місці.

Практично будь-яка країна має можливості для розвитку гастрономічного туризму, оскільки кожна має свою неповторну національну кухню, свої традиції гостинності. Гастрономічні подорожі дуже популярні в усьому світі. Найрозвиненішу систему гастротурів має Голландія, Швейцарія, Італія – країни, де можна покуштувати сорти кращих сирів, відвідати сирну ярмарку. Пивні тури в Німеччині, Австрії, Чехії, Бельгії запам'ятаються любителям пінного напою, відвіданням пивоварень, знаменитих пивних барів і фестивалів. У Франції можна скуштувати найкращі сорти винних напоїв. Також нарощують свій туристично-гастрономічний потенціал Хорватія, Болгарія, Румунія та Україна [3].

Українська національна культура відзначається багатими кулінарними традиціями, де на основі традицій формуються спеціалізовані гастрономічні виставки, форуми, фестивалі, конференції, конкурси та аукціони. З кожним роком все більше відкриваються нові гастрономічні фестивалі в Україні. Більша частина яких проходить на теренах західного регіону: «Карпатський рататуй» (Ужгород), «Червене вино» (Мукачево), «Біле вино», Міжнародний фестиваль вин в Берегові, фестиваль-ярмарка «Золотий гуляш», Фестиваль «Медовий Спас», Фестиваль Борщу «Борщ-їв», Свято Хліба у Львові, Фестиваль дерунів у Коростені і багато інших. Адже практика останніх років свідчить, що туристичні потоки зростають, саме у таких регіонах.

Тобто, в Україні також існують передумови для успішного розвитку гастрономічного туризму. Тому з впевненістю можна зазначити, що гастрономічний туризм має великий потенціал на теренах України, враховуючи її історію, колоритний етнос, неповторну національну кухню та традиції гостинності.

Отже, на підставі вищесказаного, можна дійти висновків, що гастрономічний туризм – це подорож, пов'язана з ознайомленням та дегустацією національних кулінарних традицій країн світу. Україна має всі потрібні природні умови для розвитку гастрономічного туризму і конкурування з європейськими країнами. І для цього вже зроблені певні кроки для популяризації гастрономічного туризму на Україні. Роль цього виду туризму щорічно зростає, тому розширюється географія та спектр його послуг.

Список використаних джерел:

1. Басюк Д. І. Інноваційний розвиток гастрономічного туризму в Україні / Дарія Іванівна Басюк // Наукові праці НУХТ – 2012. – № 45. – С. 128–132.
2. Божук Т.І., Л. А. Прокопчук Л.А. // Туристична індустрія : сучасний стан і перспективи розвитку : VI міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 квітня 2011 р. – Луганськ, 2011. – Том 2. – № 6. – С. 171–177.
3. Воронцова Ю. Україна. Путівник. 500 куточків, які варто відвідати.
4. Гастрономічний туризм. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: http://referatbox.net/page,6,370791-Gastronomicheskiiy-turizm.html
5. Кукліна Т.С. Гастрономічний туризм на туристичному ринку України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: https://www.sworld.com.ua/konfer30/682.pdf
6. Лучшие гастротуры по Украине в 2016 году. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: https://ua.igotoworld.com/ru/article/741_luchshie-gastrotury-po-ukraine.htm
7. Розвиток гастрономічного туризму в Україні та світі. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: http://allrefrs.ru/5-3098.html
8. Удалов Н.Т. Структура вартості туристичного обслуговування та ціни туристичного продукту. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <http://pulib.if.ua/part/8357>.
9. Харисон Г., Кац К.Стимулирование международного туризма в XXI веке: Пер. с англ. / Под ред. А.О. Комар. – М.: Феникс, 2000. – 336 с.

Макушева С.П.,
студентка 3 курсу факультету педагогіки та психології, Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського;
Науковий керівник: Опанасенко Л.А.
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського,
м.Миколаїв

ВПЛИВ КУЛЬТУРИ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРУ НА ФОРМУВАННЯ ПІДЛІТКІВ

Інтернет являє собою потужну всесвітню комп'ютерну мережу, що об'єднує безліч локальних мереж і окремих комп'ютерів, це особливе комунікативне середовище сучасної молоді, яке стало невід'ємною частиною її життя. Інтернет-простір надає підростаючому поколінню особливі можливості: дозволяє швидко знаходити необхідну інформацію та обробляти її, спілкуватися на відстані з друзями у зручний час, знайомитись з новими людьми, слухати улюблену музику, читати найрізноманітніші книги, дивитися кінофільми, слідкувати за новинами, віртуально подорожувати у просторі та у часі і т.д. Особливо приваблює Інтернет-простір сучасних підлітків, які з неабияким інтересом «поринають» у віртуальний світ, не помічаючи плин годин [2].

Питання впливу Інтернет-простору на формування підлітків досліджує низка сучасних вчених, серед яких варто відзначити праці Ю. Бабаєвої, О. Войскунського, О. Смислової, І. Шевченко. Дослідники зазначають, що перебуваючи у віртуальному світі та вивчаючи інформацію, яка розміщена в ньому, у підлітка формується система цінностей, яка визначає виняткове ставлення до певних дій, вчинків, явищ як віртуального, так і реального життя; визначає його поведінку та майбутню соціальну діяльність. Ця проблема сьогодні постає особливо гостро і потребує ґрунтовних наукових досліджень.

Психологи зазначають, що підлітковий вік – складний період формування особистості, що поділяється на два періоди: молодший (11-14 років) та старший (15-18 років). Якщо молодший підлітковий вік характеризується пізнанням власного внутрішнього світу «Я», особливостей функціонування та розвитку організму, то старший вирізняється гострою потребою визнання та прийняття однолітками й оточенням. У цьому віці для підлітків провідною діяльністю виступає спілкування з ровесниками [4].

З розвитком Інтернет-технологій діти підліткового віку усе частіше і в значно більшому обсязі почали замінювати реальне спілкування на його віртуальну форму. Інтернет-простір став особливим майданчиком для розгортання парасоціальних стосунків [5]. У ньому підлітки ховаються від реального світу, набувають нехарактерних для них рис, живуть подвійним

життям (досить часто віртуально сміливі та активні діти у житті поза Інтернетом мають зовсім протилежні характеристики). Завдяки соціальним мережам, чатам, форумам, ресурсам ютубу підліток стає комунікативно розкутим, оскільки:

1) ілюзія анонімності спонукає підлітка до відвертих та неконтрольованих висловлювань під час спілкування, розміщення особистої інформації про себе, близьких, знайомих;

2) ілюзія вседозволеності вселяє підлітку відчуття безкарності за власні вчинки та коментарі, навіть якщо вони дуже образливі чи безпідставні;

3) доступність соціальних контактів для спілкування дозволяє дитині вибирати співрозмовника та форму спілкування, розпочинати бесіду зненацька і так само раптово припиняти її;

4) ілюзія насиченості життя формує у підлітка відчуття активності: позитивне сприйняття віртуальними співрозмовниками інформації, що була розміщена, лайки на фотоматеріалах та коментарях викликають особливі емоції, проте не завжди призводять до позитивних змін у поведінці у реальній ситуації спілкування;

5) Інтернет створює ілюзорну цінність віртуального спілкування, витісняючи живу розмову чи звичний телефонний дзвінок.

Культурне багатство Інтернет-простору – неоціненний ресурс для задоволення пізнавальних потреб підлітків, що сприяє розширенню світогляду, їх інформаційній соціалізації. Діти означеної вікової категорії щодня знаходять в мережі такі важливі для них відповіді як на конкретні питання, що їх хвилюють чи цікавлять, так і на загальні питання, які прагнуть пізнати глибше. Інформаційний масив Інтернету вражає розмаїттям думок, поглядів і переконань, які соціально незрілий підліток не завжди здатен критично сприйняти, обрати для себе науково обґрунтовану інформацію, а не «фейки», якими наповнений віртуальний світ. В результаті засвоєння «спотворених» культурних орієнтирів, що продукуються на сторінках Інтернет-простору, у підлітка деформується сприйняття світу, змінюються встановлені пріоритети, частково або повністю стираються цінності. За таких умов Інтернет-простір, продукує неприйнятну свободу у виборі дій, відсутність контролю спочатку у віртуальній, а потім і в реальній поведінці дитини [1].

Не можна не зважати і на такі негативні впливи Інтернет-простору як функціонування у віртуальному світі спільнот, що негативно впливають на психічний стан підлітка, його настрій, провокуючи негативні вчинки («Синій кит»); парасоціальне спілкування ще більше ускладнює реальну взаємодію з однолітками, знижуючи і спрощуючи рівень грамотності, видозмінюючи моральні норми; захоплення Інтернетом може призвести до розвитку специфічної залежності, до втрати освітніх орієнтирів, бажання навчатися, розвиватися в улюблених видах діяльності, і загалом може призвести до

особистісної деградації. Тривала робота в Інтернеті негативно позначається на багатьох функціях дитячого організму: вищої нервової діяльності, ендокринної, імунної та репродуктивної системах, на кістково-м'язовому апараті підлітка [3].

Підсумовуючи, зауважимо на той факт, що Інтернет-простір наразі виступає невід'ємною частиною життя сучасного підлітка, задовольняючи його потреби у спілкуванні, у навчанні та відпочинку. Вплив культури Інтернет-простору на формування дитини підліткового віку визначається низкою потреб, які вона задовольняє повсякденно, у зв'язку з чим варто зауважити на поліфункціональні ресурсні можливості Інтернету. У будь-якому разі, яким би не був корисним і культурно багатим віртуальний світ, важливо щоб для підлітка він не став заміною реального життя.

Список використаних джерел:

1. Білоусова Л.І. Компоненти етики спілкування підлітків у мережі Інтернет / Л.І. Білоусова, О.О. Колесник // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. – 2014. – Вип. 34. – С. 35-38.

2. Галаян Ю.В. Исследование влияния социальных сетей на формирование личности подростка / Ю.В. Галаян // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2016. – Т. 11. – С. 3971–3975.

3. Солдатова Г.В., Зотова Е.Ю. Пойманные одной сетью: социально-психологическое исследование представлений детей и взрослых об Интернете / Г.В. Солдатова, Е.Ю, Зотова, А.И. Чекалина, О.С. Гостимская. – М., 2011. – 176 с.

4. Столбов Д.В. Особливості Інтернет-діяльності сучасного підлітка / Д.В. Столбов // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Сер: Педагогіка. – 2014. – №1. – С. 327-331.

5. Цесарська Г. Роздуми про користь та шкоду комп'ютерної павутини / Г. Цесарська // Бібліотека. – 2002. – № 5. – С. 36-37.

6. Шумских Т.Ю., Гладских Н.А., Буданова М.В. Влияние сети Интернет на процессы социальной адаптации школьников и студентов / Т.Ю. Шумских, Н.А. Гладских, М.В. Буданова // Центральный научный вестник. – 2017. – Т. 2, № 9 (26). – С. 3–6.

Мельніченко В.О.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Єрмолаєва Г.А., кандидат педагогічних наук, доцент,
м. Миколаїв

ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Сьогодні в Україні склалися сприятливі умови для вдосконалення системи державного управління, підвищення якості надання державних послуг населенню і організаціям, підвищення результативності та прозорості роботи державного апарату, послідовного викорінення корупції на основі широкого застосування інформаційних технологій у діяльності органів державної влади[9].

Предметом дослідження багатьох вчених є питання аналізу вітчизняного законодавства у сфері інформатизації діяльності органів державної влади України, зокрема І. Артим [7], К. Бєляков[8], О.Кохановська[10], С. Мороз[11], А. Несторенко [12], І.Олійченко[13], Є.Резченко[14], О. Степанов[15], та ін.

Розроблено концептуальні офіційні документи, в яких визначені основні положення державної політики у галузі інформатизації діяльності органів державної влади України, закони України: Про інформацію" (1992) [1] , "Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації"(1997) [4], "Про Національну програму інформатизації"(1998) [2], "Про Концепцію Національної програми інформатизації"(1998) [3], "Про адміністративні послуги"(2013) [5] та ін.

У цих концептуальних документах сформульовані базові положення державної політики у галузі вдосконалення діяльності органів державної влади та підвищення її ефективності на основі використання автоматизованих систем та інформаційних комунікаційних технологій: цілі і завдання, принципи та основні напрями

Проаналізуємо перелічені закони України.

Закон України «Про інформацію»[1] набув чинності 2 жовтня 1992 р. Дія цього Закону поширюється на інформаційні відносини, які виникають у всіх сферах життя і діяльності суспільства та держави при одержанні, використанні, поширенні та зберіганні інформації. Закон установлює загальні правові основи одержання, використання, поширення та зберігання інформації, закріплює право особи на інформацію в усіх сферах суспільного і державного життя України, а також систему інформації, її джерела, визначає статус учасників інформаційних відносин, регулює доступ до інформації та забезпечує її охорону, захищає особу і суспільство від неправдивої інформації.

Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації»[4], від 23.09.1997 року, у законі регламентуються форми і порядок висвітлення діяльності органів влади аудіовізуальними та друкованими засобами масової інформації. Державні аудіовізуальні засоби масової інформації загальнодержавного рівня зобов'язані оперативно забезпечувати в межах державного замовлення поширення таких теле- і радіопередач.

Закон України «Про Національну програму інформатизації»[2], прийнятий 4 лютого 1998 року, комплекс взаємопов'язаних окремих завдань (проектів) інформатизації, спрямованих на реалізацію державної політики та пріоритетних напрямів створення сучасної інформаційної інфраструктури України за рахунок концентрації та раціонального використання фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів, виробничого і науково-технічного потенціалу держави, а також координації діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності і громадян у сфері інформатизації.

Закон України «Про адміністративні послуги»[5], був прийнятий 6 вересня 2012 року, результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону (п. 1 ст. 1 Закону про адміністративні послуги).

Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» [3] від 11.08.2013 року, включає виконання складових НПІ, моніторингу у сфері інформатизації, забезпечення методологічної, нормативно-правової, інформаційної та організаційної підтримки процесів формування та виконання НПІ покладено на Генерального державного замовника НПІ, функції якого наразі виконує Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації.

До основних нормативно-правових актів інформатизації електронного урядування можна віднести: Указ Президента України від 31 липня 2000 р. № 928 “Про заходи по розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпеченню широкого доступу до цієї мережі в Україні ” , Постанова Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3 “Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади ”, Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. № 208 “Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи Електронний Уряд ”, Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2004 р. №253 “Про затвердження порядку легалізації комп’ютерних програм в органах виконавчої влади ”, Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 травня 2003 р. № 259-р “Про затвердження концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів ”, Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2006 № 552-р “Про затвердження переліку завдань (проектів) національної програми інформатизації , їх державних замовників та обсягів фінансування ”, Наказ Державного комітету зв’язку та інформатизації України

від 15.08.2003 №149 “Порядок надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи Електронний Уряд ”.

Існує також необхідність правового урегулювання інтерактивної трансляції обговорення рішень, що приймаються на засіданнях рад за допомоги мережевих Інтернет-каналів.

З усього вище сказаного можна сказати, що для удосконалення системи запровадження інформаційно – телекомунікативних технологій в усі сфери життя українського населення прийнято та затверджено указом Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017 «Про інформаційне суспільство» [6]. Також необхідно визначити першочергові завдання з корегування діючої нормативної бази, але перш за все для цього є потреба у визначенні найважливіших проблем у функціонуванні вітчизняної інформаційної бази.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що аналіз наявної нормативно-правової бази України у сфері інформатизації діяльності органів державної влади свідчить про те, що за часів незалежності в Україні створена певна законодавча база. Але, у сфері інформаційного законодавства ще не створено умов, які би дозволяли ефективно протидіяти злочинам, учиненим із використанням високих інформаційних технологій і телекомунікаційних систем. Враховуючи провідну роль інформатизації в економіці України та її стрімку криміналізацію, на цей час особливої актуальності набуває внесення значущих змін і доповнень до чинного законодавства і відомчих нормативних актів, здатних забезпечити нормальне функціонування інформаційних систем і мереж, створити умови для мінімізації криміногенних процесів, своєчасного виявлення і превенції кіберзлочинів. Криміногенна ситуація у сфері використання інформаційних технологій вимагає комплексного підходу як із боку правоохоронних органів, так і з боку інших зацікавлених відомств [9].

Можемо констатувати, що пріоритетом побудови інформаційного суспільства є інформатизація органів державної влади, яка повинна сприяти прозорості та відкритості влади, підвищенню ефективності праці службовців, якісному наданню населенню країни різноманітних інформаційних послуг органами публічної влади, інтеграції до світового інформаційного простору тощо.

Список використаних джерел:

1. Про інформацію [Електронний ресурс]: Закон України від 2 жовтня 1992 р.– Режим доступу:http://zakon1.rada.gov.ua/cgibin/laws/main.cgi?nreg=2657-12. – Назва з екрану.

2. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998.– № 27–28. – Ст. 181.

3. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27–28. – Ст. 182.

4. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 р. № 539/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 49. – Ст. 299.

5. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203- VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 32. – Ст. 409.

6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Доктрину інформаційної безпеки України» [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 29 грудня 2016 року №47/2017.- Режим доступу: http://www.president.gov.ua/documents/472017-21374.-Назва з екрану.

7. Артим, І.І. Оцінка ефективності управління в органах державної виконавчої влади (на прикладі районних державних адміністрацій): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з державного управління: спец. 25.00.02 „Механізми державного управління”/ І.І. Артим. – Львів, 2004. – 23 с.

8. Бєляков, К. І. Інформатизація в Україні: проблеми організаційного, правового та наукового забезпечення: монографія / К.І.Бєляков. – К.: КВІЦ, 2008. – 576 с.

9. Зозуля, Є.В.Діяльність органів державної влади та управління україни щодо нормативно-правового та організаційного забезпечення міжнародного співробітництва у боротьбі з кіберзлочинністю [Електронний ресурс] /Є.В.Зозуля. - Режим доступу: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/85481/11-Zozulya.pdf?sequence .- Назва з екрану.

10. Кохановська, О. В. Правове регулювання у сфері інформаційних відносин: монографія. / О. В. Кохановська. – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2001. – 212 с

11. Мороз, С. Державна інформаційна політика України у сфері інформатизації діяльності органів державної влади [Електронний ресурс] /С.Мороз. - Режим доступу: http://science.lp.edu.ua/sites/default/files/Papers/moroz_1.pdf.-Назва з екрану.

12. Несторенко, О. В. Інформаційний менеджмент : значення і задачі /О. Нестеренко // Інформація і нові технології.–1996.– № 3. – С. 21-23.

13. Олійченко, І. Розвиток інформаційного забезпечення органів державної влади на регіональному рівні /І.Олійченко [Електронний ресурс].- Режим доступу:http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-01(5)/11oimoda.pdf.-Назва з екрану.

14. Резченко, Є.О. Необхідність розробки та прийняття Закону України “Про інформаційне забезпечення органів державної влади” [Електронний

ресурс].- Режим доступу: http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-2/doc/4/02.pdf.-Назва з екрану.

15. Степанов, О.А. Проблема обеспечения общественной безопасности в условиях создания “електронного государства” / О.А. Степанов // Государство и право. – 2006. – № 1. – С. 62–67

Москаленко І.А., магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Сидоренко А.І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Упровадження систем електронного документообігу (СЕД) в діяльності органів місцевого самоврядування – завдання відповідальне і часто пов’язане з докорінною зміною діючих процесів: прискорення обробки інформації в ньому, між та всередині його підрозділів; поліпшення та прискорення процесу прийняття управлінського рішення, його якості; посилення контролю за його виконанням, а також поліпшення взаємодії та координації безпосередньо між органами влади [2]. Актуальність цієї проблеми підтверджується і тим, що державними органами проводиться робота з опрацювання документів переважно в паперовому вигляді, що значно ускладнює оперативне вжиття заходів для вирішення проблемних питань, своєчасного надання адміністративних послуг і довідкової інформації з питань діяльності державних органів.

Питання упровадження СЕД в органах державної влади досліджували І. Двойленко, О. Голобуцький, І. Клименко, К. Линьов, О. Орлов, В. Писаренко, В. Поліщук, О. Шевчук та ін. Серед розглянутих питань можна виділити наступні: модернізація адміністративних процесів в органах державної влади та місцевого самоврядування; вибір системи електронного документообігу (СЕД); особливості технічної підтримки системи під час її штатної експлуатації; дослідження досвіду упровадження СЕД на різних рівнях державного управління та ін.

З моменту прийняття Закону України «Про електронний документ та електронний документообіг» [4] фактично оголошено старт на тотальну інформатизацію суспільних відносин та органів державної влади. «Документообіг в органах державної влади є системою, що матеріалізує

процеси збору, перетворення, зберігання інформації, а також процеси управління: підготовку та прийняття рішень, контроль за їх виконанням» [2].

В органах державної влади найчастіше використовуються такі системи документообігу та діловодства: Megapolis. Документообіг (виробництво «Софтлайн»), АСД ДОК ПРОФ (виробництво «Ситроникс»), Optima Workflow (виробництво «Optima») [3, 5]. Деякі обласні державні адміністрації та їхні підпорядковані підрозділи переводять весь власний документообіг на електронну систему «ДОК ПРОФ». Також дана система успішно експлуатується в: Секретаріаті Кабінету Міністрів України; Державному комітеті України з питань регуляторної політики і підприємництва; Адміністрації Державної прикордонної служби України; Вищій раді юстиції; «ЗАТ «Оболонь»; АТ Холдинговій компанії «Київміськбуд»; Корпорації «Українські будівельні матеріали»; АТ «Український інноваційний банк»; Європейському університеті та ін.

Розглянемо більш детально дану систему та її переваги при впровадженні в діяльність органів місцевого самоврядування. Система «ДОК ПРОФ» призначена для автоматизації процесів загального діловодства, діловодства звернень громадян, контролю виконання доручень керівництва, поточної роботи з документами в структурних підрозділах організації, обробки й погодження проектів документів, ведення електронного архіву. Система «ДОК ПРОФ» також має гнучкі засоби налаштування, які дозволяють реалізувати автоматизований процес діловодства та електронний документообіг у масштабах будь-якої корпорації, підприємства або установи із складною організаційною структурою та територіально віддаленими підрозділами. У Системі реалізовано багаторічний досвід розробки й впровадження рішень в області автоматизації діловодства та електронного документообігу, що забезпечує при її впровадженні ряд значних переваг, а саме:

- ✓ керівникам оперативно надаються документи та інформація для прийняття рішень;
- ✓ підвищується виконавська дисципліна співробітників за рахунок своєчасного інформування про доручення керівництва та організації надійного контролю їх виконання;
- ✓ прискорюється внутрішній документообіг, тому що всі документи можуть циркулювати в електронному вигляді;
- ✓ виключаються випадки втрати оригіналів документів;
- ✓ підвищується загальний рівень корпоративної культури;
- ✓ значно скорочується час пошуку документів;
- ✓ з’являються інструменти для аналітичної та статистичної оцінки ефективності обробки документів в організації;
- ✓ підвищується швидкість технологічних процесів обробки документів, зменшується вплив людського фактору в ході обробки даних за рахунок застосування технології штрих-кодової ідентифікації документів;
- ✓ забезпечується цілісність та конфіденційність інформації [1].

Система «ДОК ПРОФ» забезпечує автоматизацію наступних основних функцій: реєстрація документів; рух документів; управління завданнями; контроль за виконанням документів; відправка кореспонденції; обробка звернень громадян; підготовка проектів документів; обробка документів із складною структурою; ведення електронного архіву документів; моніторинг Системи та підготовка статистичних звітів; обмін документами із зовнішніми системами документообігу; робота з документами через web-доступ; потокове сканування документів.

Слід відзначити, що Система дозволяє зареєструвати документ будь-якого типу (лист, наказ, протокол, доручення та ін.), створити необхідні картотеки (вхідних, вихідних та ін.), налаштувати відповідні електронні форми реєстраційних карток та правила формування реєстраційних індексів документів. У процесі реєстрації створюється реєстраційно-контрольна картка документа (РКК), яка містить усі реєстраційні реквізити.

Система забезпечує: заповнення полів за допомогою ручного сканера (оптичного олівця); автоматичне заповнення полів за значеннями інших полів, які логічно пов'язані з ними (наприклад, після заповнення поля «Вид документу», автоматично заповнюються поля «Кореспондент», «Хто підписав» та «Посада»). Також Система дозволяє створювати дерево посилань між документами будь-якої складності, що забезпечує оперативний доступ до будь-якого документу в листуванні щодо одного питання.

Після заповнення полів РКК документу на першу сторінку документу наноситься штрих-код. Разом із штрих-кодом на документі ставляться літеро-цифрові дані, які у звичній для користувача формі відображають інформацію про реєстраційні реквізити документу. Відсканований образ документу автоматично додається до його РКК. Крім електронного образу документу до його РКК можна додати будь-які необхідні файли (додатки). На підставі визначеної на етапі реєстрації тематики документу Система автоматично направляє документ у відповідний підрозділ для виконання.

Основним механізмом руху документів є резолюція керівника. Вона визначає призначення і терміни виконання документа. Система дозволяє формувати підзвітні резолюції, при цьому користувач може бачити всі резолюції або тільки резолюцію безпосереднього керівника залежно від налаштувань. Усі користувачі автоматично одержують документи на виконання відповідно до резолюції керівника. Одержання документів діловодами, керівниками, контролерами та виконавцями автоматично фіксується за допомогою технології штрих-кодової ідентифікації документів або автоматизованою процедурою для роботи з електронними документами.

Здійснюючи контроль, відповідальна особа може визначати «стан контролю», вносити свої оцінки щодо якості виконання документу, подовжувати строк виконання, визначати тип контролю (періодичний, постійний, на дату). Система автоматично переміщує документи до логічних

папок, які відповідають стану виконання документу (під контролем, невиконані у встановлений строк, виконані і т.п.) [1].

Отже, можна стверджувати, що впровадження даної системи електронного документообігу забезпечить покращення та прискорення роботи органів місцевого самоврядування, підвищить рівень культури діловодства.

Список використаних джерел:

1. Автоматизована система діловодства «ДОК ПРОФ» [Електронний ресурс] // Кращий вітчизняний товар року. — Режим доступу: http://krashiy.com/rus/nominations2006/?nid=17&id=31678&pid=423. – Назва з екрана.
2. Орлов, О. В. Огляд проблеми впровадження систем електронного документообігу в органах державної влади / О. В. Орлов, В. В. Поліщук // Теорія та практика державного управління. – 2014. – Вип. 3 (46). – С. 10-18.
3. Радченко, С. В. Особливості систем електронного документообігу в державних органах України [Електронний ресурс] / С. В. Радченко // Архіви України. – 2013. – №4 (286). – Режим доступу: http://www.archivs.gov.ua. – Заголовок з екрана.
4. Україна. Закони. Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс]: офіц. вид. станом на 22 травня 2003 р. [Із змінами внес. згідно із Законами України від 31.05.2005 №2599-IV (2599-15)]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=851-15. – Заголовок з екрана.
5. Щорічні доповіді Кабінету Міністрів України про стан та розвиток інформатизації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nc.gov.ua. – Назва з екрана.

Мочаліна Ю.В.,
магістрант факультету мистецтв Київського університету культури;
Науковий консультант: Мерлянова О.А., кандидат мистецтвознавства, доцент,
м. Миколаїв

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ ПАРТНЕРОВ В ТАНЦЕВАЛЬНОЙ ПАРЕ КАК УПРОЩЕННАЯ МОДЕЛЬ ОТНОШЕНИЙ МУЖЧИНЫ И ЖЕНЩИНЫ

Бальные танцы всегда были самым интригующим видом спорта. Яркие наряды, смелые образы и невероятная энергетика от взаимосвязи двух партнеров. Кажется, что каждое движение партнеров в такт несет смысл дружеского символа, сплоченности и абсолютной легкости. В этом, наверное, одна из загадок манящего бального танца – потому что не всегда эта легкость дана природой и возникает внезапно, бальные танцы – это, в первую очередь, спорт, а значит – борьба за первенство.

Бальный танец, помимо, спортивной его составляющей, еще и особая психологическая связь между партнерами. Взаимоотношения танцоров на паркете – это упрощенная модель поведения в паре мужчины и женщины. В ней также присутствует ревность и доверие, нежность и жесткость, умение разговаривать с друг другом и находить компромиссы. Разница между двумя этими психологическими связями лишь в наличии танцевальных нарядов и ритмичной музыки.

Психология женщины и психология мужчины сильно отличаются друг от друга, не вызывает никаких сомнений. Вопрос в том, как найти общий язык между мужчинами и женщинами, как понять особенности психологии и поведения противоположного пола? Именно непонимание этих особенностей является причиной проблем и сложностей в отношениях [3] .

Двое, мужчина и женщина, должны осознать, что отношения мужчины и женщины, это отношения разных личностей, разных мировоззрений. Нежелание идти на компромисс, непонимание желаний партнера, эгоизм или, наоборот, принижение себя, отдача всего себя партнеру – причина многих проблем и конфликтов: охлаждения отношений, конфликтов, приводящих в итоге к разрыву отношений.

Гармоничные отношения женщин и мужчин строятся на доверии, взаимопонимании, равноправии, внутренней личностной состоятельности каждого их партнеров.

Психологи в своих исследованиях определили множество факторов, влияющих на возникновение симпатии, взаимопритяжения, взаимоотношения, на их качество и характер. Наиболее важным фактором привлекательности

человека служит его сходство с нами: сближаются люди, чьи склад характера, интересы, склонности, убеждения и жизненные ценности подобны.

Например, ранимому, тревожному и чувствительному человеку вряд ли понравится взрывной, энергичный и резкий. Замкнутому и малообщительному трудно понять того, кто стремится, как можно чаще бывать на людях. Прагматик, судящий обо всем с точки зрения материальной выгоды, не вызовет симпатии у романтика, который ценит возвышенные чувства и самопожертвование.

Но как же распространенное мнение, будто притягиваются противоположности? Известный социальный психолог Эллиот Аронсон, например, считает: люди привязываются друг к другу не только из-за сходства, но и потому, что могут дополнять друг друга. Однако не все исследователи с ним соглашаются. Многочисленные эксперименты, проведенные исследователями разных стран, выявили устойчивую закономерность: наибольшая вероятность, что симпатия перерастет в привязанность, существует между людьми, близкими по духовному складу. Иными словами, для возникновения привязанности важнее сходные представления о смысле жизни, чем, например, совпадение темпераментов или одинаковая скорость реакции. [4]

По данным американских исследователей Дэвида Басса и Сандры Барнс, при создании длительных и прочных отношений люди наибольшее значение придают способности быть хорошим товарищем и другом, вниманию и уважению к партнеру, честности, преданности, надежности, уму и рассудительности, доброте, умению понимать другого и искусству быть интересным собеседником.[2]

Каждый из партнеров может быть прекрасным человеком и великолепным спортсменом, но, к сожалению, это еще не гарантия того, что они могут выступать вместе.

Поэтому построение отношений в паре, как в жизни, так и в танце – это работа. Одни из основные составляющие в гармоничной паре – это доверие, взаимопонимание, терпение, внутренняя личностная состоятельность. Попробуем разобраться детально.

Взаимопонимание играет большую роль в отношениях, это, своего рода, фундамент отношений. Для того, чтобы достичь гармонии в отношениях мужчине и женщине, партнеру и партнерше необходимо слышать и слушать друг друга, уметь не только брать, но и отдавать, уметь иногда поставить себя на место партнера, чтобы понимать его состояние на данный момент, а значит, поменять свою модель поведения, уважать друг и друга и высокие чувства, которые держат их вместе такие как дружба или любовь. Безусловно, это трудоемкий процесс, но без взаимопонимания друг с другом, партнеры не смогут достигать поставленных целей.

"Успешное танцевальное партнёрство похоже на отношения добрых родственников – море терпения и горы работы" – в один голос утверждают знающие психологи.

Конфликты бывают у всех пар, но именно терпение и спокойствие поможет эти конфликты решить. Иногда партнерам не хватает именно терпения, чтобы спокойно обсудить назревающие проблемы. Вместо того, чтобы раздражаться, когда партнер или партнерша допустили ошибку в тренировочном процессе, спокойно объяснить как надо делать правильно. Именно в таких ситуациях терпение, проявленное одним из партеров, не даст разгореться скандалу из искры недопонимания.

Внутренняя личностная состоятельность позволяет партнерам в паре чувствовать себя равноправно. Каждый из них является самодостаточным человеком и танцором. Обычно, именно этот фактор приводит к самым крепким союзам, как на паркете , так и в жизни. Людям, которые состоялись для самих себя, нечего делить в паре, им всего хватает, они прекрасно дополняют друга, в отношениях умеют отдавать и брать, не перетягивают одеяло на кого-то одного.[1]

Отношения в танцевальной паре – это всего лишь частный случай вечных отношений между мужчиной и женщиной. А потому чувства и страсть в них просто обязаны присутствовать. Как говорила знаменитая ирландская актриса и танцовщица Лола Монтес: "Танцуйте со всей энергией вашего тела и огнём души, чтобы вытряхнуть из печёнок всю тоску, и не сдерживайте себя, опасаясь, как бы ваша партнёрша не испугалась, что сила ваших движений вытряхнет что-нибудь из её мозгов…"[5]

Список использованной литературы:

1. Бергсон А. Творческая эволюция. М.: Канон-пресс, 1998. 144с.

2. Берн Шон Меган Гендерная психология. (Секреты психологии) СПб.: Прайм - Еврознак, 2001. – 320 с.

3. Володина Е.И. Особенности взаимоотношений в паре танцоров занимающихся спортивными бальными танцами. Реферат/ Российский Государственный Университет Физической культуры, спорта и туризма, Москва. – 2007. – 14 с.

4. Э. Аронсон, Н. Миронов Общественное животное. Введение в социальную психологию / М.: Прайм - Еврознак, 2006. - 416 с.

5. Стихия танца Мужской взгляд на танцевальное пространство [Электронный ресурс] Режим доступа : URL:*http://www.elementdance.ru/headings/male_gaze_on_the_dance_partnership*

Мусаєлян А.В.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Сидоренко А.І.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
м. Миколаїв

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ: СУЧАСНИЙ ПІДХІД

Підвищення кваліфікації державного службовця виступає складовою системи його навчання, основними елементами якого є підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації.

Підвищення кваліфікації державного службовця – це навчання, що спрямоване на підвищення рівня загальної управлінської культури та що спеціалізується в межах певної категорії посад і спеціалізації на окремих функціях, завданнях, повноваженнях, що визначаються актуальними потребами сьогодення [2].

В сучасних умовах реформування суспільства та побудови ефективної системи державної влади важливим завданням виступає організація діяльності державних службовців, адже від їх знань, вмінь і навичок, постійного самовдосконалення і самоосвіти, володіння сучасними технологіями, дотримання правових засад тощо, будуть залежати результати функціонування системи влади в України.

Питання підвищення кваліфікації працюючих фахівців органів державної влади та місцевого самоврядування є дуже актуальним для формування реального та перспективного резерву кадрів для заміщення посад, для нових структур державного апарату та в цілому для ефективності управлінського процесу.

Слід зазначити, що Постановою Кабінету Міністрів України від 7 липня 2010 року № 564 «Про затвердження Положення про систему підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування» визнане за необхідне проходження підвищення кваліфікації державним службовцем та посадовою особою місцевого самоврядування за наступними видами:

- навчання за професійними програмами підвищення кваліфікації;
- тематичні постійно діючі семінари;
- спеціалізовані короткострокові навчальні курси;
- тематичні короткострокові семінари, зокрема тренінги;
- стажування в органах, на які поширюється дія Законів України «Про державну службу» та «Про службу в органах місцевого самоврядування», а також за кордоном;
- самостійне навчання (самоосвіта);

- щорічний Всеукраїнський конкурс «Кращий державний службовець» (для державних службовців) [3].

В Україні створена низка вищих навчальних закладів та центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців. Отже, відзначимо, що до системи підготовки належать: Національна академія державного управління при Президентові України та її регіональні інститути; інші вищі навчальні заклади, які здійснюють підготовку магістрів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» галузі знань «Публічне управління та адміністрування»; центри перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій; заклади післядипломної освіти. У 2017 році був створений Всеукраїнський центр підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування [4].

Розглянемо завдання і форми роботи з підвищення кваліфікації державних службовців на прикладі Миколаївського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

Основними завданнями центру є:

- ✓ провадження освітньої діяльності, яка включає навчальну, виховну, наукову, культурну, консультативну, методичну діяльність;
- ✓ надання послуг з післядипломної освіти державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування і працівникам підприємств, установ, організацій (далі – слухачі), що включає перепідготовку, спеціалізацію, підвищення кваліфікації, стажування відповідно до законодавства;
- ✓ надання науково-методичної, інформаційної і консультаційної допомоги органам державної влади та органам місцевого самоврядування [1].

Відповідно до основних завдань Миколаївський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій визначає зміст освіти з урахуванням потреб замовників відповідно до державних стандартів в освітній галузі «Державне управління»; визначає форми та засоби проведення навчального процесу, а також розробляє та погоджує з облдержадміністрацією і Національною держслужбою України щорічні плани-графіки підвищення кваліфікації, що представлені на сайті у розділі «Плани. Звіти»: План-графік 2017 рік та План-графік 2018 рік.

Аналіз планів-звітів дає можливість відзначити, що Центром активно використовуються тематичні короткотермінові семінари, що були проведені за такими темами: «Структура та завдання служби управління персоналом. Шляхи забезпечення їх виконання»; «Актуальні питання реалізації Закону України «Про державну службу»; «Пенсійне забезпечення в Україні»; «Законодавство у

сфері запобігання та протидії проявам корупції. Конфлікт інтересів під час проходження державної служби»; «Впровадження нового законодавства України про державну службу»; «Грантрайтинг: основні правила, заходи, техніка та практичні приклади. Підготовка проектів регіонального розвитку, що пропонуються для участі у конкурсному відборі за рахунок ДФРР» (тренінг); «Управління персоналом на державній службі: суть, функції, методи, практика»; «Ділове українське мовлення та організація діловодства в державних установах»; «Адміністративні послуги та порядок їх надання в органах місцевого самоврядування» та ін. Певна частка тематичних короткотермінових семінарів проведена на базі районних органів місцевого самоврядування.

Активною формою виступають тематичні постійно-діючі семінари, які проводяться як на базі Центру, так і на базі районних райдержадміністрацій (Первомайській, Єланецькій, Вознесенській, Кривоозерській, Вітовській та ін.) Вони були присвячені питанням організації та здійснення державних закупівель; стратегії соціально-економічного розвитку території із застосуванням SWOT-аналізу; управлінню персоналом на державній службі, впровадженню Е-врядування на публічній службі тощо. За окремим планом заплановані на 2018 рік тематичні постійно-діючі семінари «Розмовна англійська мова для публічних службовців» та «Ділова українська мова в державному управлінні».

Важливою формою є професійні програми підвищення кваліфікації для окремих груп слухачів. Так, у березні 2018 року відбулася професійна програма підвищення кваліфікації (1 сесія) для керівників і спеціалістів державних установ та архівів місцевого самоврядування Миколаївської області [1].

Відзначимо, що Миколаївський центр в межах своєї компетенції проводить наукову та методичну діяльність: організовує науково-методичні та науково-практичні конференції; проводить дослідно-експериментальні роботи на замовлення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств; організовує підготовку і опублікування наукових і науково-методичних праць.

Отже, одним із пріоритетних напрямів соціально-економічного розвитку України є розвиток системи підвищення кваліфікації державних службовців, що сприяє удосконаленню їх професійних знань, умінь та навичок [5].

Список використаних джерел:

1. Миколаївський обласний центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mcpk.mk.ua/info/. – Назва з екрана.

2. Оболенський, О. Ю. Державна служба: підручник / О. Ю. Оболенський – К.: КНЕУ, 2006. – 472 с.

3. Про затвердження Положення про систему підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування : Постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2010 року № 564 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/564-2010-%D0%BF. – Назва з екрана.

4. Про затвердження Положення про Всеукраїнський центр підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування : Наказ НАДС від 16 лютого 2017 року №36 / Національне агентство з питань державної служби. – Режим доступу: http://nads.gov.ua/page/nakaz-nads-vid-16-lyutogo-2017-roku-no-36. – Назва з екрана.

5. Про затвердження Програми розвитку державної служби на період до 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/350-2013-%D0%BF. – Назва з екрана.

Новоковська І.Д.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Соловйов В.А., заслужений діяч культури України, доцент, м. Миколаїв

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЕСТРАДНОЇ ПІСНІ

Естрадна пісня є одним з найпопулярніших видів професійного виконавства. Розуміння цього феномену передбачає осмислення особливостей його розвитку у системі духовної культури з огляду на зміни культурно-історичного контексту. Стан вивчення історико-культурних передумов розвитку сучасної естрадної пісні та її ролі у розвитку музичної культури і сьогодні залишається актуальною.

Мистецтво естради в УРСР у 50-і роки активно й плідно розвивалося. Демократизації художньо-мистецького життя в колишньому Радянському Союзі сприяли історичні рішення XX з’їзду КПРС (1956 р.). Інтерес до невичерпних скарбів народної творчості, пошук нових образно-виражальних засобів й збагачення традиційних позначились на розвиткові українського музичного мистецтва у 60-ті роки.

На з'їздах Спілки композиторів України (IV-го — у 1962, V-го — у 1968 рр.) обговорювались актуальні проблеми розвитку композиторської творчості, теоретичного й історичного музикознавства, музичної критики, роботи з творчою молоддю, музично-естетичного виховання підростаючого покоління. Наприкінці 50-х— у 60-ті роки прийшло нове покоління творців української

музики: В. Бібік, О. Білаш, Л.Дичко, І. Карабиць, Л. Колодуб, В. Сильвестров, М. Скорик, Є. Станкович, В. Філіпенко та багато інших.

Поступово зміцнювалася матеріальна база музично-освітніх установ, відкривались нові навчальні заклади, будувалися приміщення з концертними залами й зручними аудиторіями для занять. Зростала мережа музичних шкіл, училищ, музичних відділів педагогічних та культосвітніх училищ. В республіці діяли п'ять вищих музичних учбових закладів: консерваторії (Київська, Одеська й Львівська), Харківський інститут мистецтв й Донецький музично-педагогічний інститут.

На межі 50-60-х років, розпочався новий етап формування естрадного пісенного репертуару, який відрізняється від попередніх суттєвими змінами у жанровій насиченості, функціональними особливостями й новими виконавськими засобами. Масовізації української естрадної пісні сприяли розвиток телебачення, удосконалення звукозаписуючої та звуковідтворюючої техніки, поява електромузичних інструментів. Усе зазначене сприяло виникненню численних самодіяльних вокально-інструментальних ансамблів - прикметної ознаки нової доби в розвиткові музичного мистецтва.

Історія розвитку української естради в СРСР невід'ємна також від політичних змін. Так, у роки хрущовської „відлиги" українська естрадна пісня стала невід'ємною складовою програм Всесоюзного радіо та Центрального телебачення. Цьому сприяла поява популярних пісень П. Майбороди, І. Шамо, О. Білаша, І. Поклада на вірші А. Малишка, В. Сосюри, М. Рибчинського та ін. У зазначений період створено київсько-дніпровський і карпатський ліричні цикли [2].

На хвилі духовного відродження з'являється плеяда талановитих українських композиторів - новаторів: М. Скорика, В. Сільвестрова, Л.Дичко, І.Іщенка, І.Шамо, Л.Грабовського. „Українська музика, - констатує дослідник В.Задерацький, - стала різноманітнішою у стильових проявах, позначилася бурхливим оновленням професійної творчості. Зростав рівень музично - художнього мислення" [1, с. 417].

Наприкінці 50-х рр. в Радянському Союзі з'явилася авторська пісня. Розквіт першої хвилі авторської пісенної творчості в УРСР датується початком 60-х років, наприкінці яких намітився певний занепад динаміки цього жанру. Українські «шістдесятники» – А. Горська, В. Голобородько, І. Світличний, В. Стус, В. Симоненко, С. Параджанов — виконували у межах нашої республіки таку саму, а то й важливішу роль, як Висоцький та Галич у масштабах всього СРСР. Їх діяльність являла собою рух опору проти тоталітаризму, тоталітарної матриці розвитку суспільства, що почала активно просуватися наприкінці доби „відлиги".

Натомість „нова фольклорна хвиля" у творах М. Скорика, Л. Дичко та Л. Грабовського 60-х років характерна прагненням зберегти етнографічну цілісність та вірогідність фольклорних джерел. (Такими є музика українського поетичного кіно (М. Скорика до фільму С.Параджанова «Тіні забутих предків»

й Л. Грабовського до фільму Ю.Ільєнка «Вечір на Івана Купала», композиторська творчість Л. Дичко кантати «Червона калина», «Чотири пори року», «Карпатська» та ін.). Для творчості українських композиторів 60-х років характерна також зацікавленість новими масовими жанрами рок та поп-музики.

Представлення зразків старовинної української народної пісенної класики на І Міжнародному фестивалі старовинної музики Центральної та Східної Європи, що відбувся у 1966 р. у місті Бидгощ (Польща), стало мистецькою подією міжнародного масштабу.

Отже, серед історико-культурних передумов, що справляли вплив на розвиток радянської культури 50-х — 60-х років, зокрема музичного мистецтва, слід назвати такі важливі історико-культурні події, як потепління міжнародних відносин СРСР, ХХ з'їзд КПРС та ін. У розрізі жанру естрадної пісні музичне життя в Україні 50–60-х років характеризувалося активізацією діяльності концертних закладів і організацій, збільшенням кількості відповідних теле- і радіопередач, зростанням обсягів популяризації авторських і тематичних пісенних збірок. Особливо важливим чинником публічності жанру стало широке проведення фестивалів, конкурсів, оглядів, у тому числі виконавців української пісні.

Список використаних джерел:

1. Завадская Н. Певен и песня. Метод. пособие. – М.: Искусство, 1979.
2. Малишев Ю.В. Це - музика!. - К.: Музична Україна, 1974.

Одробінський Ю.В.,
кандидат мистецтвознавства, професор з наказу, завідувач кафедри дизайну
ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»,
м. Миколаїв

ФІГУРАТИВНА АРТ-ПЛАСТИКА УКРАЇНСЬКОГО СКУЛЬПТОРА АНАТОЛІЯ РОТАРЯ

Сьогодні, ім'я українського художника і скульптора Анатолія Ротаря є відомим в різних країнах світу: Японії, Франції, Саудівської Аравії, Об'єднаних арабських еміратах, Словаччини, Росії та інших. Він – яскравий представник сучасного мистецтва, учасник багатьох міжнародних і національних виставок, постійний учасник скульптурних салонів [1;2;3;4].

Його твори – це фігуративний абстрактний нео-експресіоністичний живопис і фігуративна арт-пластика, в основі яких закладені фрагменти миттєвої підсвідомої емоції людини в певному стані.

Анатолій Ротарь народився і провів своє дитинство у селі Ганчешти Фалештський району в Молдові, його батько був майстром дереворізьблення, мати – ткалею традиційних килимів, що не могло не вплинути на свідомість майбутнього художника, для якого колоритна культура молдавського села, повна архаїчної символіки і обрядовості, стала фундаментом його світосприйняття [1].

Свій творчих шлях, майбутній художник почав в республіканській дитячій художній школі в Кишиневі, куди його віддали батьки, помітивши творчі здібності. Роки, проведені в цій школі, стали основоположними в становленні особистості і творчій манері майбутнього художника. Ігор Вієру, який стояв біля витоків молдавської національної художньої школи, і Елеонора Романеско - викладачі, які навчали дітей в республіканській школі, належали до румунської школи живопису, що характеризувалася світлим колоритом і експресивною, емоційною манерою, що взагалі характерно південним школам живопису. Ця манера була й засвоєна молодим художником. У 1976 році Анатолій Ротарь став одним з кращих в першому випуску Республіканської художньої школи Молдавії [1].

Після закінчення школи, молодий художник продовжує свою професійну освіту, вступивши на відділення графіки книги Львівської Поліграфічної Академії, де вивчає й особливості українського мистецтва, яке набагато відрізнялось від молдавської школи живопису. Але, зі слів художника – навчання в Академії не так вже й багато додало до його знань і вмінь, набутих у художній школі в Кишиневі. Однак у Львові було інтенсивне мистецьке життя, велика кількість зустрічей і виставок [1].

Після закінчення Академії в 1981 році, Анатолій отримав направлення на роботу в Кишиневі, де став художнім редактором видавництва «Політплакат», і за чотири роки роботи були видані сорок його авторських плакатів, листівок, ілюстрації до книг.

Однак через конфлікт із керівництвом, художник був змушений піти з роботи і згодом покинути Кишинів [1].

З надією почати нове життя, у 1985 році Анатолій Ротарь разом з дружиною і двома маленькими дочками переїжджає до Миколаєва, де жили родичі дружини. Тут, у районі Тернівка, був побудований великий будинок на просторому подвір'ї у якому знаходиться й майстерня [1].

Перші творчі роботи з живопису з'являються в 1991 році. Надалі художник продовжує постійно працювати, але, як сам зауважує, більше для себе, ніж для заробітку. Для того ж, щоб заробляти і утримувати сім'ю, Анатолій багато працює як художник-декоратор, а потім, в 1998 році, організовує першу в Миколаєві рекламну фірму, що виконує різні види зовнішньої реклами. Також, він досить активно займався й виставковою діяльністю. Зараз він живе й працює у Києві [1;2;3].

Живописні твори художника виконані в змішаній техніці, в основі яких закладені актуальні для сучасної моделі світу питання: до чого призведуть

процеси глобалізації, становлення нового типу відношення етносів і культур через злиття цінностей східної та західної цивілізацій [4]. Вони різні за емоціями, уявленням, техніці виконання, здається враження, що їх створили різні люди. Саме ця постійно змінена художня ідентичність в полотнах, створює еклектичний формат як кожної роботи, так і в цілому виставки, де створюється враження взаємозв'язку минулого й майбутнього у якому можна відрізнити перероблені фрагменти класичного мистецтва та сучасну мову пензля.

Широкі, сміливі мазки, що створюють відчуття швидкості, великі плями контрастних кольорів, введення одного яскравого кольору в майже монохромний колорит деяких робіт, що створює потужний колірний і семантичний акцент; все це говорить про спонтанність і захопленості творчим процесом [1]. Своєрідна спонтанність і випадковість присутні в композиції робіт, пояснюються тим, що в своїй роботі художник часто звертається до медіареальності – фото і телебаченню, в яких закони побудови «картинки» різняться з класичними схемами композиційної побудови картини. Зображення нашаровуються один на одного, їм буває мало місця, і вони немов «вивалюються» за край полотна, шукаючи собі продовження в реальному світі [1]. І в майже основі кожної роботи – жіноча фігура в певній емоції, де зображення героїнь варіюється від майже фотореалістичної до схематично-узагальненої, коли жінки перетворюються лише в схеми. Недивно, що такий художній підхід, згодом вийшов за межі площини картини і перетворився в фігуративну арт-скульптуру.

Виконанням фігуративних арт-скульптур Анатолій Ротарь почав займатись з 2015 року, що імовірніше, пов'язано із бажанням трансформувати площинне зображення в об'ємно-просторову форму та відійти від різкої експресії в ліричну.

Аналізуючи фігуративну пластику художника-скульптора, слід відзначити незвичайний вибір матеріалів для скульптур: акрил, органічне скло, сталь, пластик [2]. Кожен з цих матеріалів дає можливість по-новому сприймати образ в залежності від направлення штучного або природного світла, а їх фізичні властивості дають змогу вільного моделювання форми.

Для виконання скульптур Анатолий використовує шість різних художніх прийомів. Перший має кубофутуристичний підхід, подібний до скульптур видатного українського митця Олександра Архипенка [5, с.56-62], де жіноча фігура виконана стилізовано у вигляді обрубаних граней із сталевих трикутних пластин. Це роботи «Амазонка» (2016) [2] і «Дівчина» (2017) [6].

Другий прийом побудований на основі поєднання багатьох однакових сталевих профілів квадратної форми в єдину фігуру. Легкість та повітряність такої форми дало змогу по-новому сприймати фігуру у просторі та передати певну емоцію людини. Цей принцип бачимо у роботах: «Юнак» (2017) [2], «Три грації» (2016), «Давід» (2016) [6].

Третій прийом використовує принцип комбінаторики чорної кулі різних розмірах для створення фігури. Цім містичним образам із куль автор дав назву «Прибулец» (2017), «Прибулець 2» (2017), «Прибульці» (2017) [2].

Виконання фігуративної скульптури із сталевої проволоки формують четвертий прийом автора. Скульптура «Юна» (2017) демонструє обрис фігури у просторі та можливості змінювати силует у русі [2].

Особливої уваги, необхідно приділити скульптурі з акрилу та органічного скла, що формують п'ятий прийом. Можливості цих матеріалів у формуванні ілюзії зображення через прозору форму граней. Органічне скло і пластик в роботах Анатолія Ротаря особливим чином розкривають красу жінки, мінливу у своїх настроях, як пори року. З кожної сторони скульптура сприймається по-новому, а світло, що пронизує прозору фігуру, наповнює її особливою натхненністю. Це роботи: «Гармонія» (2017) , «Аріадна» (2017), «Дощ» (2017), «Білайн» (2017), «Давид» (2017), «Дівчина» (2016) [2].

Шостий художній прийом використовує принцип меблів з картону Френка Гері [7] , та має вигляд фігури, яка створена із поєднаних металевих пластинок, грані яких формують її силует. Робота: «За гранню» (2016) [2].

Отже, підсумовуючі скульптури Анатолія Ротаря створені на даний час, можна відзначити оригінальність технологічних і образно-композиційних прийомів при створенні фігуративної арт-пластики, що розкривають новий потенціал використання сучасних матеріалів для створення художніх арт-форм.

Список використаних джерел:

1. Anatoly Rotar [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ : ANATOLYROTAR, 2008-2018. – Режим доступу: www.rotar.com.ua; www.rotar.com.ua/miscellanea.html (дата звернення 10.01.2018) – Назва з екрана.

2. JAG [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – [Київ : Jose Art Gallery, 2018]. – Режим доступу: www.jag.in.ua/artists/Anatoly_Rotar/ (дата звернення 12.01.2018). – Назва з екрана.

3. Софіюк І. Анатолій Ротарь: Моє мистецтво – це збір різних стилів [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – ArtsLooker, 2018. – Режим доступу: www.artslooker.com/anatoliy-rotar-moie-mistectvo-ce-zbir-riznykh-styliv/ (дата звернення 15.01.2018). – Назва з екрана

4. Информационно-рекламный журнал День и ночь [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Электронные данные. – Киев : ООО «Ника LTD», 2014-2018. – Режим доступа: www.dnmagazine.com.ua/index.php?id=17614&show=news&&newsid=98617 (дата звернення 15.01.2018). – Назва з екрана

5. Українські митці у світі. Матеріали до історії українського мистецтва ХХст. / Автор-упорядник Г.Г.Стельмащук. – Львів : Апріорі,

Львівська національна академія мистецтв (Науково-дослідний сектор), 2013. – 520 с.

6. В Киеве [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Электронные данные, 2018. – Режим доступу: www.vkieve.net/pamyatniki-skulptury/devushka-i-david (дата звернення 15.01.2018). – Назва з екрана.

7. Гери Фрэнк. Frank Gehry [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Электронные данные, 2018. – Режим доступу: www. famous.totalarch.com/gehry (дата звернення 05.02.2018). – Назва з екрана.

Олійник В.В.,
студентка IV курсу факультету мистецтв ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Сологуб В.Д., кандидат педагогічних наук, доцент за наказом кафедри музичного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСНОЇ ПІДГОТОВКИ ГІТАРИСТА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ У ВП «МИКОЛАЇВСЬКА ФІЛІЯ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ»

Професійна система підготовки музиканта-гітариста значно модернізується. Сьогодні вона повинна готувати фахівців, які не лише володіють високим рівнем педагогічної та виконавської майстерності, а й у змозі задовольнити будь-які потреби соціокультурної сфери України.

Ціла низка дисциплін забезпечує формування майбутнього всебічно розвинутого музиканта. Усі навчальні дисципліни розглядаються у тісному зв’язку один з одним та складають комплексний цикл наук, який характеризується одним із найважливіших елементів – міжпредметним зв’язком.[4]

Розглянемо зміст та особливості комплексної підготовки гітариста, на прикладі одного з вищих навчальних закладів України – Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв. Заклад прагне враховувати запити і потреби суспільства при підготовці фахівця широкого кола розвитку, а також звертається до європейського досвіду, впроваджуючи нові освітні тенденції та технології.[3]

У 2016 році, доцентом кафедри музичного мистецтва, кандидатом педагогічних наук Вікторією Дарієвною Сологуб та викладачем кафедри

Світланою Миколаївною Гриненко, на базі Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв, було створено гітарний оркестр. Саме цей практичний вид діяльності гітаристів є найбільш поширеним у Європі та світі. Адже, як відомо, колективне музикування сприяє більш інтенсивному розвитку музичного слуху, покращенню виконавської майстерності, формуванню музичного смаку.

Студенти класу гітари, мають можливість впроваджувати нові ідеї, розкривати себе та свій творчий потенціал під час вивчення багатьох навчальних дисциплін, які орієнтовані безпосередньо на гітарний фах. Наприклад, «Інструментування та аранжування для гітари». Це надає можливість розширювати та оновлювати репертуар як для сольної гітари, так і для гітарного оркестру, гітарних ансамблів та ансамблів за участю гітари. Студенти гітаристи опановують новітні цифрові та комп'ютерні технології. Інструментування та аранжування нотного матеріалу здійснюється за допомогою різноманітних сучасних нотних редакторів, віртуальних студій звукозапису, комп'ютерного гітарного програмного забезпечення.

Сприятливим чинником, у підготовці кваліфікованого фахівця на базі творчої лабораторії гітари Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв, є те, що студенти працюють з різними гітарними колективами, починаючи у якості ансамбліста або оркестранта, та поступово наближуючись до рівня виконавця соліста, аранжувальника, диригента та керівника. Кожен студент має змогу розвивати музично-аналітичні вміння, здатність до вирішення педагогічних та музичних завдань. При цьому помітно реалізуються весь спектр теоретичних знань з «Методики викладання фаху (за професійним спрямуванням)», «Методики роботи з оркестром (ансамблем)», «Історії виникнення та розвитку гітарного мистецтва» та практичні навички з «Фаху (спеціальний музичний інструмент гітара)», «Основ диригування», «Сольно ансамблевого та диригентського практикуму», «Читань нот з аркуша та підбору на слух», «Методики акомпанементу та концертмейстерського класу», «Основ гітарної імпровізації та композиції», які отримані в процесі комплексної професійної підготовки безпосередньо у галузі гітарного мистецтва.

Викладачі класу гітари Віторія Даріївна Сологуб та Світлана Миколаївна Гриненко є авторами ідеї, ініціаторами та організаторами проведення міжнародних і Всеукраїнських музичних та освітньо-мистецьких проектів, таких як: «VIVAT GUITARA!», «GUITAR CORPORANION», у рамках яких відбуваються майстер-класи та творчі зустрічі з відомими сучасними вітчизняними та зарубіжними гітаристами. Спілкування з майстрами гітари відбувається як безпосередньо особисто, так і дистанційно, що значно поширює можливості розвитку музиканта-гітариста, у руслі нових тенденцій суспільства [2] .

Якщо звернутися до міжнародної практики, та розглянути особливості підготовки музиканта-гітариста в інших країнах, звичайно можна побачити

деякі відмінності, у порівнянні з вітчизняною гітарною школою, яка знаходиться в стадії становлення [5]. Тому для подальшої інтеграції українського гітарного мистецтва у світовий музичний простір, його популяризації та конкурентоспроможності в лабораторії гітари Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв, за власним бажанням студентів, додатково вивчається курс іноземних мов (англійська, німецька та італійська) за фаховим спрямуванням. Це дає можливість кожному студенту вільно спілкуватися з іноземними гітаристами, комфортно почувати себе на міжнародних конкурсах, фестивалях, майстер-класах, не тільки навчатися, але й самим навчати на будь-якій з європейських мов.

Вища школа передбачає врахування індивідуальної спрямованості кожного студента, його здібностей, можливостей, потреб, уподобань у колі обраної професії.

Музично-виконавське мистецтво має свої особливості. У ході індивідуальних занять з викладачем, розвиваються творчі навички та здібності. Але саме завдяки людському фактору та індивідуальному підходу, у лабораторії гітари Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв, відбувається процес становлення кваліфікованого фахівця-гітариста.

Загалом у світовій практиці існують різні моделі освіти, які ефективно використовуються. Наприклад модель Liberal Arts and Sciences успішно реалізовується у багатьох американських та європейських вищих навчальних закладах. Основна сутність якої полягає у вільному самовизначенні особистості, органічному поєднанні навчання з науково-дослідною роботою, використання міжнародних здобутків, сучасних освітніх технологій.[1] Викладачі та студенти класу гітари Миколаївської філії Київського національного університету культури і мистецтв ретельно вивчають досвід, тенденції розвитку гітарних шкіл, сучасні моделі освіти, адаптують та удосконалюють їх у освітньо-мистецькому просторі України. Саме це є метою лабораторії гітари - підвищення ефективності професійної підготовки гітариста, яке сприяє новій якості вітчизняної вищої освіти та наближає її до кращих світових стандартів.

Список використаних джерел:

1. https://studyqa.com/articles/liberal-arts.
2. Гриненко С. М. Композитарський доробок в гітарному мистецтві Півдня України // Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі України XXI століття: зб. ст.-2017-С. 57-59.
3. Піхтар О.А., Сологуб В.Д. Методика активізації музичного мислення студентів інструментально-оркестрових спеціалізацій // Молодий вчений: нук.журн. – 2017 - №4.2(44.2) – С. 59-64.

4. Сологуб В. Д. Межпредметные связи в процессе комплексной профессиональной подготовки студентов музыкально – педагогических факультетов // Педагогическая пресса: ст. - 2012- К, С. 3-34.

5. Summerfield M.J. The classical guitar its evolution, players and personalities since 1800 // Ashley mark publishing company – 2002- С. 10-22.

Перемот А.,
студентка 1 курсу факультету фізичного виховання та мистецтв;
Науковий керівник: Нікуленко С.І.,
доцент, кафедри культурологічних дисципліни та образотворчого мистецтва, кандидат мистецтвознавства Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР,
м. Харків

МІНІМАЛІЗМ У ДИЗАЙНІ

Мінімалізм – це самий простий, практичний та «суперечливий» стиль в дизайні. Основний принцип мінімалізму полягає у створенні цілісного рішення з використанням тільки найбільш необхідних і найважливіших елементів. Мінімалізм відкидає всі класичні уявлення про красу, комфорт і стиль, який традиційно прагне до використання різноманітного декору.

Наприклад, при оформленні інтер'єру в мінімалістичному стилі цілком свідомо кімнати залишаються напівпорожніми, наповненими повітрям і розсіяним світлом, що створює відчуття простору та свободи. Вільний простір в будинку також може досягатися позбавленням «внутрішніх перегородок». Цей прийом як і багато інших сформувалися під впливом японської культури, що відіграла значну роль на становлення сучасного дизайну.

Мінімалістичні тенденції суттєво позначилися в дизайні, а також архітектурі, графіці, живописі, скульптурі, музиці, театральному та кіномистецтві вже на початку 60-х років минулого століття. Окрім очевидної пов’язаності з авангардними конструктивними на той час актуальними рухами, насамперед неопластицизма, або «де Стиля».

Мистецький рух «де Стиль» зародився в Нідерландах і проіснував більше десяти років. Його засновник й автор терміну – художник Піт Мондріан. Протягом цього часу митці-представники цього напряму започаткували підвалини майбутнього «мінімалізму». У своїх роботах вони спрощували композиційну побудову до схематизму й застосовували лише декілька кольорів, переважно – основних.

Одним із «батьків» мінімалізму вважається Людвіг Міс ван дер Рое – німецький архітектор, який незмінно слідував наступним принципам у роботі: застосуванню сучасних матеріалів – сталі й скла; максимальному спрощенню зовнішнього вигляду об’єкту. Його ідея: «Менше – означає більше» стала головним гаслом мінімалізму.

Мінімалізму в дизайні властиві простота й лаконічність форм і структур; гранична функціональність; геометричність простих фігур (використання кіл, прямокутників, прямих ліній, іноді з легким вигином, не спіральним); мінімум кольорів переважно природної гами.

Першою компанією, яка поширила мінімалістичні тенденції в серійному промисловому виробництві, стала Braun, заснована у Німеччині в 1921 році. Саме тут, впродовж 33-ох років (1962-1995) провідним дизайнером цієї компанії був Дітер Рамс. Йому належить фраза: «Хороший дизайн – це якомога менше дизайну». Це одна з десяти заповідей гарного дизайну Дітера Рамса, одного з основних представників мінімалізму і функціоналізму в промисловому дизайні.

У своїй роботі Рамс завжди дотримувався цих правил, які отримали назву «10 заповідей хорошого дизайну Дітера Рамса».

1. Хороший дизайн інноваційний
2. Хороший дизайн робить продукт корисним
3. Хороший дизайн естетичний
4. Хороший дизайн допомагає продукту бути зрозумілим
5. Хороший дизайн ненав'язливий
6. Хороший дизайн чесний
7. Хороший дизайн надійний
8. Хороший дизайн продуманий до найменших деталей
9. Хороший дизайн турбується про навколишнє середовище.
10. Хороший дизайн – це якомога менше дизайну

Ці влучні та лаконічні правила не втратили своєї актуальності й сьогодні.

Тому не дивно, що мінімалізм зберігає чільне місце у всіх галузях діяльності, починаючи від графічного дизайну закінчуючи інтер'єрами та скульптурою. Усі ці сфери взаємопов'язані та мають багато переплетінь. Чистота, легкість та простота в оточуючих предметах звільняють від зайвої інформації – шуму.

Сучасний мінімалізм можна вважати одним із форпостів протидії зливі несмаку, що нажаль не припиняється останні роки.

Список використаних джерел:

1. Лакшми Бхаскаран. Дизайн и время. Стили и направления в современном искусстве и архитектуре. – М.: Арт-Родник, 2006. — 256 с.
2. Інтернет ресурси: http://talanx.com.ua/1948-mnmalzm-stil-v-dizayn-nteryerv.html

3. http://navro.org/minimalizm-stil-v-dizajni-interyeriv/
4. https://www.litmir.me/bd/?b=198386

Пишняк Є.О.,
студентка ІІІ курсу факультету мистецтв ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Сапак Н.В., кандидат мистецтвознавства, професор з наказу кафедри дизайну ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ВІДРОДЖЕННЯ ВІТРАЖУ В СУЧАСНОМУ ІНТЕР'ЄРІ

Вітраж – особливий вид монументально-декоративного мистецтва. З давніх-давен він використовувався в храмах. У ранньохристиянському храмі вікна заповнювалися тонкими прозорими пластинами каменю (алебастру, селеніту), з яких складали орнамент. У романських храмах (Франція, Німеччина) з'явилися сюжетні вітражі. Барвисті, великі за розміром вітражі з різноманітного за формою скла, скріплених свинцевими перемичками, були особливістю готичних соборів. Найчастіше готичні вітражі зображували релігійні та побутові сцени. Вони розміщувалися в величезних стрілчастих вікнах, так званих "трояндах". В епоху Відродження вітраж існував як живопис на склі, застосовувалася техніка вискоблювання на спеціально пофарбованому різнобарвному склі. Художні вітражі, що застосовувалися головним чином для декорування церковних будівель, сьогодні все глибше проникають в житлові та громадські будівлі. Релігійну тематику вітражів все більше доповнює світська, що відображає сучасні течії в культурі та мистецтві.

Головною темою дослідження є: сучасна техніка виготовлення вітражу; її виникнення та розвиток; застосування в інтер’єрі, як предмет декору. На сьогоднішній день існує чимало технік виконання вітражу. Та в наш час економії та практичності знайшла своє місце так звана техніка холодного заливу, а саме техніка CadRam.

Мета дослідження полягає в розкритті практичності та економії виготовлення сучасного вітражу, не зменшує його естетичної цінності. Застосування вітражу в незвичному вигляді, та у незвичних місцях.

В сучасному світі комп’ютерних та цифрових технологій стародавня техніка виготовлення вітражу втрачає свою актуальність. Тому виникла потреба створення нової техніки. Більш практичної та економної. Така, як техніка CadRam.

Техніка CadRam була сформована в 1999 році для забезпечення обладнання і смол для виробництва «смолистих вітражів». Маючи досвідчену команду інженерів і хіміків з багаторічним досвідом роботи в області виробництва смоли, машинобудівництва і декоративного скла, технологія CadRam швидко стала однією з лідерів у своїй галузі.

Заливний вітраж виготовляється комбінованим способом, а тому від майстра потрібен певний досвід комп'ютерної графіки і художній талант, саме вони допоможуть у створенні якісного смолянистого вітражу.

Ця технологія витіснила скло, як матеріал для виготовлення певного зображення. Скло є основою, на яку наноситься надміцний полімерний контур (смола), після чого проміжки заливаються кольоровими полімерними лаками, які після застигання утворюють на склі шар, що імітує скло. Саме полімерні матеріали спростили та здешевили вітраж. Дали йому нове життя. Завдяки еластичності полімерних матеріалів стала можливість в виготовленні найскладніших та абстрактних вітражів.

Для масштабного виробництва фірмою CadRam було розроблено і створено верстат для нанесення контурів на скло.

З більш ніж 200 установками по всьому світу і міжнародною мережею дилерів CadRam продовжує просувати використання застосовуваного скла із смоли по всьому світу.

В Україні теж існує послідовник компанії CadRam. У місті Миколаєві є меблева фірма «Артіль». Ця фірма крім виготовлення різної техніки і верстатів для виробництва меблів виготовляє верстати з нанесення імітованої металевої жилки для вітражу – Контурні верстати «АРТ-Гласс».

Верстат має прямокутну форму з ЧПК (Числове́ програмне керування- комп'ютеризована система керування, яка зчитує командні інструкції спеціалізованої мови програмування (наприклад, G-код)). Є кілька розмірів робочої поверхні верстата, від розміру залежить мінімальний і максимальний розмір основи, тобто скла.

3300x1900 x1500; 2800x1600 x1500; 1800x1900 x1500; 1700x1300 x1500;
2500x1500; 2100x1200; 1200x1200; 1000x900

Працюючи на верстаті «АРТ-Гласс» 2800x1600, з максимальним розміром скла 2100x1200 мені випала нагода всього лише один раз виготовити картину-вітраж максимального розміру. Картина називається «Троянда» і в даний момент прикрашає ресепшн готелію «Троянда».

Фірма ТОВ «Артель» ЛТД є офіційним представником світового лідера в сфері виробництва вітражів – компанії «RegaLead» (Великобританія). Фірма RegaLead є послідовником унікальної технології CadRam.

Суть технології CADRAM полягає в наступному: за допомогою програми КорелДроу малюється бажаний малюнок (контур) з реальним розміром поверхні. Експортується в програму, налаштовується, і потім на суцільне скло наноситься надміцний полімерний контур, після чого проміжки заливаються кольоровими полімерними лаками. Контур має декілька кольорів: золотий,

срібний,бронзовий, прозорий, білий та чорний. Можливий контур будь-якого ступеня складності, тут можуть бути не тільки криволінійні, але і геометрично правильні елементи необхідного розміру (від декількох міліметрів до розмірів скла) і конфігурації. Щоб отримати лак певного кольору потрібно змішати лак-основу, згущувач та відповідний пігмент. Лаки дозволяють передавати величезну кількість відтінків кольору залежно від концентрації і від процентного співвідношення вхідних пігментів. Крім звичайних пігментів, застосовуються і флуоресцентні.

Усі матеріали не вицвітають, стійкі до перепадів температури і агресивного впливу зовнішнього середовища і ультрафіолету.

Додатковою перевагою технології CADRAM є те, що контур або кольорове зображення можна наносити не тільки на скло. Несучим матеріалом може бути полікарбонат, зображення можна наносити на кахельну плитку, стельові панелі, кухонні фасади на будь-яку плоску поверхню.

Застосування заливного вітража в інтер'єрі.

Вітражі, виконані за технологією CADRAM, можуть прикрашати найрізноманітніші об'єкти:

• шибки;

• вітринне скло;

• конструкції із застосуванням великих скляних поверхонь: зимові сади, павільйони, скляні стельові плафони;

• рекламні та інформаційні вивіски, таблички;

• трансформовані внутрішньо-офісні перегородки;

• дверні полотна (у тому числі і з цільного розжареного скла);

• елементи меблів (скла, панелі);

• вироби з декорованого скла: полки, журнальні столики, підставки для квітів, акваріуми ;

• вироби з дзеркал;

• скла для виготовлення склопакета і сам готовий склопакет;

• полікарбонатні й інші пластики;

• світильники - стельові, настінні;

• панно з підсвічуванням (у т.ч. ультрафіолетом) для створення ексклюзивних інтер'єрів - світні картини, "помилкові (хибні) вікна" і т. д.

На заливний вітраж дається 10-и річна гарантія.

Полімерні смоли, що входять до складу спеціальних лакових фарб для створення заливного вітражу, роблять їх міцними і довговічними, не підвладними впливу температур і вологи, а це дуже важливо, якщо вітражі використовувати для оформлення кухонних фасадів, душових перегородок, дзеркал у ванній кімнаті .

Висновки. Отже, з часом колишній церковний вітраж перетворився на невід’ємну частину сучасного інтер’єру. А завдяки розвитку комп’ютерних та цифрових технології, заливний вітраж став реальністю. Він став більш

доступним. Вітраж – це унікальна можливість для дизайнера, у створенні індивідуального, неповторного інтер'єру.

Список використаних джерел:

1. Витражи своими руками [Текст] / сост. Г. А. Серикова. – Москва : Рипол Классик, 2010. – 256 с.
2. Галицький І. Історія вітража [Текст] / І. Галицький // ДЕКО. – 2009. – № 6. – С. 12-17.
3. Лясковская О. А. Французская готика XII-XIV вв. Архитектура, скульптура, витраж [Текст] / О. А. Лясковская. – М. : Искусство, 1973. – 143 с.
4. Рагин В. Искусство витража. От истоков к современности [Текст] / В. Ч. Рагин, М. К. Хиггинс ; пер. М. Бунеев. – М. : Белый город, 2004. – 288 с.
5. Вітраж [Електронний ресурс] // Вікіпедія: вільна енциклопедія. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B. – Назва з екрана. – Дата останньої правки : 20.02.2018. – Дата перегляду : 10.03.2018.
6. Добро пожаловать в потрясающий мир декоративного стекла с RegaLead [Электронный ресурс] : [сайт] / Regalead Ltd. – Электронные данные. – Режим доступа : http://79.170.40.171/regalead.co.uk/. – Англия, 2018. – Название с экрана. – Дата просмотра 10.03.2018.

Полєшко Н.С.,
студентка ІІІ курсу факультету педагогіки та психології Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського;
Науковий керівник: Опанасенко Л.А., викладач кафедри психології Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського, м. Миколаїв

ВПЛИВ СІМ'Ї НА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ

Сім'я постає одним із найбільш потужних факторів у становленні та розвитку особистості дитини. Вона виступає першим специфічним зразком взаємовідносин у суспільстві. Саме у ній фокусується та набуває своєрідного мініатюрного вираження розмаїття суспільних цінностей, норм поведінки.

Сім'я здійснює вирішальний вплив на формування провідних рис характеру, значущих пріоритетів, ціннісних орієнтацій, навчальних та життєвих цілей, соціальної зрілості. Соціальний та матеріальний стан сім'ї, основний рід

занять її членів, стан та рівень освіти батьків, культура взаємовідносин, що у ній панує, значною мірою визначають життєвий шлях дитини. Особливого значення набуває сім'я для становлення та закріплення образу «Я» підлітка, впливаючи на структуру його особистості, детермінуючи культуру поведінки дитини [1].

Підлітковий період – це той відрізок часу, коли «плоди» сімейного виховання стають яскраво вираженими. Він позначається низкою проблем, серед яких варто виокремити наступні: утруднення взаємин з батьками, друзями та вчителями; пошук сенсу життя; прагнення самореалізації та самовизначення (професійного й особистісного); неготовність до здійснення реальних самостійних кроків; низька пізнавальна мотивація до навчальної діяльності; емоційна нестабільність та вразливість; переживання психосексуальних інтересів та першого кохання; формування власних, проте досить сумнівних ідеалів тощо [3]. Вирішення зазначених питань потребує вагомих зусиль від кожного члена сім'ї, доцільного використання методів і засобів виховного впливу, побудови конструктивного діалогу з дитиною, що дорослішає. Одним із маркерів успішного сімейного виховання виступає культура поведінки підлітка.

Культура поведінки підлітка – зовнішній вияв засвоєних моральних та естетичних норм, що продукуються у сукупності форм вчинкової діяльності. Протягом століть питання, що розкривають різні аспекти формування даного феномену, хвилюють багатьох науковців і практиків. Теоретичні, методологічні, наукові дослідження проблеми впливу сім'ї на формування культури поведінки підлітків значною мірою відображені у працях науковців, зокрема в роботах Л.І. Божович, Л.С. Виготського, Г.С. Костюка, К.Д. Ушинського, В.А. Сухомлинського, а також в роботах І.Д. Беха, М.Й. Боришевського, С.Д. Максименка, Н.Ю. Максимової.

Реалії сьогодення засвідчують, що й досі питання впливу сім'ї на формування культури поведінки підлітків не є вирішеним у науці і постає однією із найбільш актуальних соціономічних проблем. З плином часу у функціях сім'ї відбуваються ті чи інші зміни: одні з функцій втрачаються, інші змінюються відповідно до нових соціальних умов; у той же час, немає ні одного соціального чи психологічного аспекту поведінки підлітка, який би не залежав від сімейних чинників сьогодні чи у минулому [5].

Саме сім'ї належить ціла палітра властивих їй стимуляторів психосоціального розвитку підлітка, найважливішими серед яких є: інтенсивність та багатство спілкування з дорослими, інтимні та стійкі емоційні контакти з членами сім'ї, батьківська любов та турбота. Це своєрідні природні ресурси, що найбільш повно відповідають соціокультурним потребам розвитку дитини.

Достеменно відомо, що свідомі батьки хочуть бачити своїх дітей вихованими, добрими та щирими. Проте свою діяльність, щодо виховання культури поведінки, вони часом зводять лише до того, щоб привчити підлітка

дотримуватись певної кількості формальних правил. Обмежуючись загальними питаннями, такі дорослі не зважають на деталі, упускають або ігнорують перші тривожні сигнали. Як наслідок – вихованням підлітків починає «займатися» вулиця, деформуючи систему цінностей та норм поведінки. Результатом такого впливу постає плекання зовнішньо ввічливих особистостей, у яких відсутня душевна теплота, доброзичливість, внутрішня культура.

Негативно позначається на культурі поведінки дітей підліткового віку і надмірність батьківської турботи та опіки, яка проявляється у постійному прагненні контролювати кожен крок сина чи доньки. У таких сім'ях відсутня довіра між батьками та дітьми, а отже підліток не має можливості для розвитку самовизначення та самоконтролю: його ціннісні орієнтації та поведінка детермінується продукуванням вимог з боку значимих дорослих [4].

Не поодинокими є випадки, за яких батьківські настанови суттєво розходяться з реальними діями: батьки, що надміру піклуються про дитину, вимагають від підлітка, щоб він був самостійним, відповідальним і культурним, водночас постійно керують дитиною, обмежують її можливості, самі проявляють низький рівень особистої культури. Дитина за даних умов гостро відчуває брак стійких культурних орієнтирів, брак свободи, а отже не може набути відповідальності за свою поведінку [1].

Іноді культурні орієнтири сім'ї не співпадають з орієнтирами, що активно поширюються засобами масової інформації, особливо Інтернет-простором, і цінуються підлітками, а тому вони піддаються сумнівам, критиці або просто ігноруються, обезцінюються сучасними дітьми. Для багатьох підлітків сьогодні не є цінністю інтелект, ерудиція, культурні смаки, моральні якості. Особливої цінності набули: «зірковість», модна зовнішність, зухвалий стиль поведінки, шкідливі звички, розкуті манери спілкування і взаємодії. У зв'язку з цим, навіть у середовищі досить благополучних сімей зростають підлітки, поведінка яких гостро потребує культурної корекції [2].

Запорукою позитивного впливу сім'ї на формування культури поведінки підлітка постає емоційно-мотиваційний фактор. Його основним джерелом виступає батьківська турбота, підтримка, довіра та любов до дитини, що створюють необхідний емоційний фундамент для розвитку системи особистісно-значущих потреб, серед яких потреба підлітка у підвищенні особистого культурного рівня займає одне із провідних місць.

Особливого значення у формуванні культури поведінки підлітка відіграє і діяльнісний фактор, пов'язаний з набуттям дитиною конкретних навичок поведінки, уміння самостійно керувати нею під впливом почуття совісті, обов'язку, честі. Означений фактор потребує від дорослих членів сім'ї систематичної демонстрації зразків культурної поведінки, створення умов, за яких підлітки, прагнучи дорослості, засвоювали б ці зразки, скрізь призму оціночного ставлення. Процес «тренування» культурній поведінці не повинен перетворитися на сімейне муштрування, доцільно створити максимально

доброзичливу і невимушену атмосферу, сприятливе емоційне підґрунтя для засвоєння правил та норм культурної поведінки.

Отже, саме сім'я закладає міцний фундамент для формування культури підлітка, впливаючи на його норми, цінності, інтереси, пріоритети, закладаючи в його поведінку певні зразки та еталони для наслідування, виховуючи самостійність та відповідальність. Культура поведінки підлітка потребує створення сприятливої сімейної атмосфери для продуктивної взаємодії між її членами, уваги та поваги до особистості дитини.

Список використаних джерел:

1. Гаміна Т.С., Гончар О.Ю. Педагогіка сімейного виховання: Навчальний посібник / Т.С. Гаміна, О.Ю. Гончар. – Луганськ : Альма-матер, 2012. – 523 с.
2. Довга Т. Моральні знання як основа формування етичної культури школярів / Т. Довга // Початкова школа. – 1998. – № 7. – С. 47-50.
3. Докуніна О.М. Підготовка батьків до морального виховання дітей: Ми і наші діти / О.М. Докуніна // Початкова школа. – 1990. – № 3. – С. 53-55.
4. Ерніязова В. Стиль сімейного виховання і майбутнє дитини / В. Ерніязова // Педагогіка і психологія професійної освіти. – №3. – 2002. – С. 224-228.
5. Кононенко Н. Сім'я як осередок формування культури поведінки / Н. Кононенко // Рідна школа. – 2005. – № 6. – С. 32-34.
6. Лопухівська А.В. Про виховання почуття відповідальності: Ми і наші діти / А.В. Лопухівська // Початкова школа. – 1998. – № 10. – С. 49-53.

Полішко Г.П.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Сидоренко Т.В.
кандидат наук з соціальних комунікацій,
м. Миколаїв

ВАРІАНТ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТООБІГУ
(для підрозділів Міністерства оборони України)

Документообіг військового підрозділу припускає автоматизацію всіх аспектів діяльності даної організації, пов'язаних з обробкою документів. Накопичені масиви електронної інформації є службовим інтелектуальним активом підрозділу й колективною пам'яттю його діяльності. При цьому інтелектуальні активи мають задовольняти вимогу легкої доступності. В інформаційних технологіях робота зі змістом документів розглядається як

робота з контентом, щоб узагальнити поняття "документ" на такі нетипові раніше дані, як відео, аудіо й мультимедіа. Але для військового підрозділу, крім того, важливе місце займає вміння управляти процесами його діяльності – здійснювати керівництво діяльністю людей. Тобто мова йде не тільки про вміння упорядковувати неструктуровану службову інформацію та управляти інформаційними ресурсами підрозділу, але й управляти процесами його діяльності. З цією метою, доцільно передбачати впровадження автоматизованої системи електронного документообігу (СЕДО) у військових підрозділах [4].

Напрямки діяльності, що автоматизуються, для типового військового підрозділу, пов'язані з наступними процесами:

- формуванням плану основних заходів та контролю за їх виконанням органу(ів) управління підрозділу(ів);
- плануванням колективної та індивідуальної діяльності посадових осіб підрозділу(ів);
- формуванням, доведенням і контролем виконання завдань та розпоряджень за напрямком діяльності.

Для формалізації і графічного опису функціональних процесів, що лежать в основі документаційного забезпечення, з метою їх подальшої автоматизації, складається відповідна функціональна модель

Загальна функціональна модель СЕДО складається з функціональних об'єктів та зв'язків між ними. Функціональна модель СЕДО, варіант якої розроблявся Управлінням інформаційних технологій, Головним управлінням звязку та іншими відповідальними підрозділами МО України, показана на рис. 1.

Функціональні об'єкти для такої моделі поділяються на первинні, вторинні та третинні [2].

До первинних функціональних об'єктів відносяться СЕДО і її користувачі. СЕДО і користувачі складають середовище електронного документообігу і формування документів, доведення та контролю виконання рішень і розпоряджень, яке в загальному випадку містить невизначену кількість користувачів і систем електронного документообігу, поєднаних між собою.

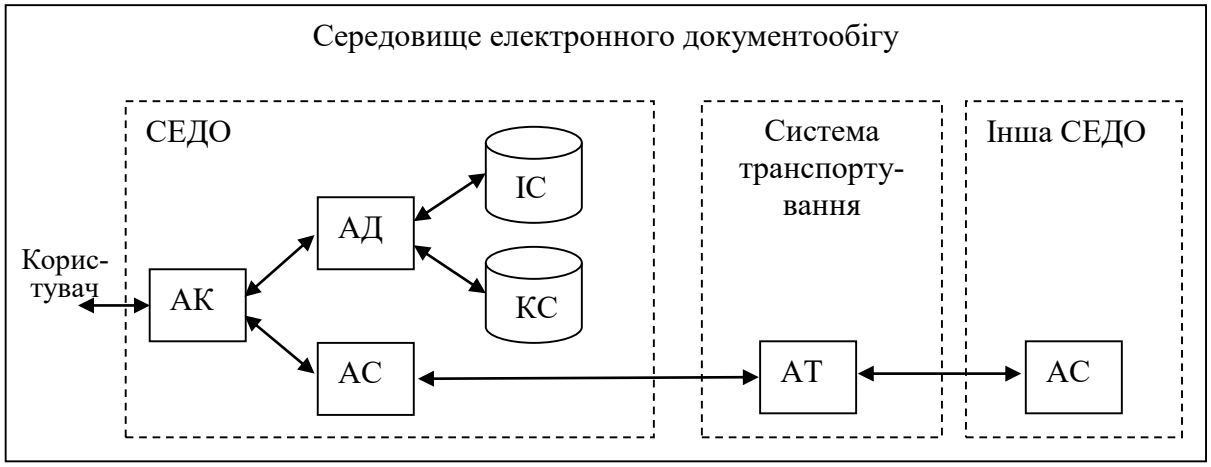

Рис. 1 Варіант функціональної моделі СЕДО

До вторинних функціональних об'єктів відносяться агент користувача (АК), агент доступу (АД), інформаційні сховища індивідуальні (ІС) і колективні (КС), агент спряження (АС).

До третинних функціональних об'єктів відносяться агенти транспортування (АТ).

Агенти користувача призначені для маніпуляцій із інформаційними об'єктами СЕДО. АК надають користувачеві послуги щодо формування та відтворення інформаційних об'єктів СЕДО.

Користувачі мають доступ до СЕДО тільки через АК. Взаємодія користувача з АК відбувається за допомогою клавіатур, сканерів, принтерів, відеомоніторів, пристроїв введення та синтезу голосу тощо [5].

АК безпосередньо або віддалено взаємодіють з інформаційними сховищами вмісту електронних документів (ЕД). Під електронними документами розуміються документи, в яких спосіб фіксації інформації забезпечує її обробку комп'ютером і передачу засобами зв'язку, а також її відтворення для сприйняття людиною. Електронні документи поділяються на інформаційні та службові ЕД, запити і звіти. Користувачі СЕДО реалізують свою інформаційну діяльність за допомогою інформаційних ЕД.

Для супроводження життєвого циклу інформаційних ЕД експлуатаційний персонал (або вповноважені користувачі) розробляє і надає користувачам СЕДО службові ЕД [6].

Система транспортування електронних документів складається з третинних функціональних об'єктів - агентів транспортування. АТ призначені для переміщення інформаційних об'єктів СЕДО та спряження СЕДО, різних за призначенням та функціональністю.

АТ надають послуги щодо маршрутизації та комутації інформаційних об'єктів СЕДО. Для забезпечення спряження з зовнішньою СЕДО агенти транспортування можуть надавати також послуги щодо узгодження протоколів транспортування ЕД (функції шлюзу).

Агенти доступу призначені для забезпечення віддаленої взаємодії пар вторинних функціональних об'єктів, тобто агентів і сховищ.

Агенти спряження призначені для спряження СЕДО з іншими системами документообігу. АС повинен забезпечувати формування і подання документів відповідно до регламенту документообігу в частині визначення порядку оформлення інформації і її фіксації на матеріальному носієві.

Інформаційні сховища призначені для зберігання інформаційних об'єктів СЕДО. Інформаційні сховища поділяються на індивідуальні (ІС) і колективні (КС) сховища. Це забезпечує передачу ЕД одержувачу (одержувачам) з ініціативи відправника – у ІС одержувача або з ініціативи одержувача, тобто з КС [3].

Інформаційні сховища надають агентам користувача послуги щодо:

- пошуку інформаційних об'єктів СЕДО;

- формування звітів про стан інформаційних об'єктів;
- сигналізації про події;
- запам'ятовування інформаційних об'єктів СЕДО;
- вибору інформаційних об'єктів СЕДО;
- знищення інформаційних об'єктів СЕДО.

Кожний АК асоційований з одним ІС та з одним чи більше КС.

Наведена модель СЕДО дозволяє реалізувати автоматизовану систему, що забезпечує погоджену роботу людей і підрозділів в системі електронного документообігу військової структури. Така модель спроможня забезпечити підтримку життєвого циклу всіх інформаційних об'єктів, що складають електронні масиви службової інформації будь-якого підрозділу [1].

Список використаних джерел:

1. Беспянська, Г. В. Діловодство: навч. посіб. для дистанц. навч. / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна"; Г. В. Беспянська. – К. : Університет "Україна", 2005. – 418 с.

2. Головань, С. М. Документаційне забезпечення робіт із захисту інформації з обмеженим доступом : підруч. / С. М. Головань [та ін.]. – Л., 2005. – 84 с.

3. Документування у менеджменті / О. Г. Кірічок [та ін.]. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 216 с.

4. Кулицький, С. П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління : навч. посіб. / С. П. Кулицький ; Міжрегіон. акад. управл. персоналом. – К. : МАУП, 2002. – 222 с.

5. Матвієнко, О. В. Представлення інформації в автоматизованих документно-інформаційних системах : навч. посіб. / О. В. Матвієнко. – К. : НТУ, 2001. – 130 с.

6. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 36. – Ст. 275.

Поліщук К.О.,
магістрант факультету мистецтв Київського університету культури;
Науковий консультант: Тригуб О.Л., м. Миколаїв

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНАПРЯМУ В СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ ОДЯГУ

Формування екологічного підходу в дизайні почалось у 1970-ті як реакція на науково-технічну революцію. Його мета – проектування і створення продукції сумісної з довкіллям, що означає зниження аж до повного усунення негативного впливу на екологічне середовище шляхом використання

альтернативних ресурсів та енергії, а також нетоксичних, уже перероблених або призначених для переробки матеріалів та відновлювальних процесів виробництва.

Проблематика, яку сьогодні окреслює термін «екологічний дизайн» стикається з різними сферами виробництва і наукового знання, – починаючи з промислового дизайну, архітектури та прикладної екології, закінчуючи сучасними дослідженнями у галузі філософії, медицини, психології, соціології та педагогіки. Не дивно, що в даний час немає чітких меж, які визначають і відокремлюють цей вид діяльності, а також критеріїв, які можуть бути застосовані до конкретного продукту екологічного проектування [1, с. 15].

Новий напрям дизайн-проектування предметів оточуючого середовища не зміг залишитись осторонь індустрії моди. Адже: «Мода тримає дзеркало перед суспільством, показуючи, що відбувається в економічному, культурному, соціальному та екологічному плані», – каже професор Ділі Вільямс із Центру стабільної моди в Лондонському коледжі моди. «Вона також пов'язана з деякими найбільшими екологічними та соціальними проблемами, з якими ми стикаємося в глобальному масштабі, включаючи зміни клімату та сучасне рабство» [5].

На даний час існують бренди одягу, які використовують методи екологічного дизайну задля зміни майбутнього текстильної промисловості на більш свідомі та дружні до довкілля. До таких методів можна віднести переробку споживаного одягу для зменшення використання ресурсів (upcycling), використання біодеградуючих текстильних матеріалів для зниження впливу на довкілля, а також використання барвників рослинного походження замість отруйних хімічних речовин для поліпшення експлуатаційних характеристик тканини.

До яскравих прикладів успішного просування еко-брендів можна віднести: серед зарубіжних представників – Stella Maccartney (Великобританія), Enamore (Великобританія-Канада), People Tree (Великобританія-Японія), Mark Liu (Австралія-Великобританія), Patagonia (США), Deborah Lindquist Eco Fashion Brand (США), Melissa (Бразилія); серед вітчизняних – Azava, Church of Upcycling, COOM, Golub Upcycled Denim Project, Ksenia Schnaider, RCR Khlomenko, Remade, UliUlia, Гореть.

Дизайнер Stella Maccartney – один з найперших та найактивніших представників даного напряму. Вона повністю відмовилась від використання в роботі сильнодіючих токсичних барвників, шкіри та хутра. Для виготовлення своїх колекцій застосовує шкірозамінник (він виробляється із сполучення еластичного матеріалу з акрилових та полімерних волокон – Birko-flor, суміші поліуретану з бавовною, який надає міцності матеріалу, та пластика, який утилізується. Шуби – імітація хутра із ниток, скручених за спеціальною технологією. Взуття виготовляється із вінілу чи штучної шкіри, інші аксесуари із тканини або рафії – волокна з листя пальм, що зростають в Африці та на

Мадагаскарі. Із останніх інновацій – створення кашемірових виробів із невикористаних залишків хутра кіз з фабрик.

RCR Khomenko і Church of Upcycling – два бренди київської дизайнерки Ясі Хоменко. Яся одна із перших почала працювати з апсайклінгом в Україні і довела, що з цією технікою можна створювати гарні дизайнерські речі, які легко впишуться у реальні гардероби. Дизайнер переробляє старі сорочки, додаючи на них принти-ілюстрації, а також шиє сукні з вінтажних тканин.

COOM – це нетиповий бренд на українському ринку. Марка виготовляє тільки чорні і білі футболки різного крою без принтів, бірок і логотипів із натурального шовку, льону та органічної бавовни. Бренд не випускає сезонні колекції і не звертає уваги на тренди. Дизайнери COOM, так само як і Azava, працюють у ніші сталої моди (sustainable fashion) і презентують нові фасони футболок, коли вважають за потрібне.

Бренд UliUlia був заснований Юлією Кордюковою в 2013 році. Використання як сировини матеріалів, які вже були у вжитку, дозволяє дизайнерці більш раціонально застосовувати природні ресурси і боротися з забрудненням навколишнього середовища текстильними відходами. Юлія починала з виробництва сумок із вінтажної шкіри, а тепер виробляє ще й сорочки, сукні та верхній одяг з раніше використаного деніму. Бренд приймає старий одяг на переробку і часто випускає моделі в єдиному екземплярі [4].

Існує значна кількість новітніх екологічних розробок, які знайшли застосування в дизайні одягу та аксесуарів. Наприклад, виготовлення волокон Lyocell на основі деревини евкаліпта. Дане волокно відносять до різновиду віскози, воно випускається компанією Lenzing Inc в США з 1993 року під назвою Tencel. Особливостями даного матеріалу є гіпоалергенність та екологічно чистий і компактний процес виробництва. Спочатку волокно було створено для виробництва одягу, а на даний момент з нього виготовляють постільну білизну, яка складає значну конкуренцію вже звичному натуральному шовку. Lyocell слугує основою для виробництва волокон SeaCell із використанням морських водоростей та срібла, які надають матеріалу цілющих властивостей.

Також зразком є компанія Sea2see, яка займається виготовленням сонцезахисних окулярів і обрала для виробництва продукції перероблений пластик, який був виловлений з океанічного дна. Для постачання виробництва безперервним потоком матеріалу, компанія пов’язана договірними відносинами з каталонськими портовими властями. Кожен день з двох десятків портів за рибою відпливають рибальські судна. Разом з уловом вони привозять і пластикове сміття. За три дні видобуток перевищує тонну. Так, з кожних 10 кг перероблених відходів виходить нова пара дизайнерських окулярів. Сортуючи сміття, співробітники компанії відбирають ті предмети, які підійдуть для переплавки. Все інше відправляється спеціалізованим підприємствам, які аналогічним способом використовують отриману вторинну сировину.

Наприклад, з певної категорії пластикових відходів виготовляються нейлонові нитки [3].

Індустрія моди завжди знаходиться в авангарді змін, але в усьому, що стосується тканин, їх виробництва, вона залишається досить консервативною. Бавовна все ще становить третину всієї тканинної продукції. При цьому тільки 4% бавовни, який використовується в модній індустрії, є «екологічно чистою». Різноманітні неорганічні варіації бавовни несуть на собі тяжкий слід забруднень у вигляді 11% усіх вироблених у світі пестицидів. Окрім того, на виробництво одного кілограма потрібно 20.000 літрів води.

Нині існує певна класифікація тканин, які за певними показниками можна вважати екологічно чистими. Передусім – це можливість поновлювати ресурси, тобто, ця сировина, повинна відновлюватися у відносно короткий строк. Другий чинник – це необхідна площа землі, що затрачена на вирощування певного продукту. Й третій чинник – це кількість хімікатів, що використовуються на всьому технологічному ланцюгу, від вирощування волокна до виробництва готового продукту [2].

Можна навести декілька видів сировини для виготовлення тканин, що відповідають усім вимогам екологічності, й мають великі перспективи розвитку у виготовлені еко-матеріалів: бамбук, кропива, коноплі, морські водорості, зернові культури, евкаліпт, відходи деревообробної, харчової промисловості (зіпсоване молоко, шкіра лосося, рисове лушпиння), перероблених старих рибальських сіток.

Наприклад, конопля – це натуральне волокно, яке культивується з низьким впливом на навколишнє середовище. Вона не потребує пестицидів, синтетичних добрив або генно-модифікованого насіння. Вирощування даної культури покращує здоров'я ґрунту, поповнюючи запас поживних речовин і запобігаючи ерозії. Коноплі мають природно довгі волокна, що є придатними для спінінга з мінімумом обробки. Раніше цей матеріал слугував для виготовлення морських канатів, що свідчить про такі важливі властивості як міцність та стійкість до гниття. Для України ця культура є традиційною і на вітчизняному ринку виробів легкої промисловості представлений різноманітний одяг, виготовлений із волокон конопель.

Компанією NatureWorks LLC (США) була розроблена у 2005 році технологія виготовлення волокон із зернових культур. У процесі виробництва, із зерна кукурудзи вилучається крохмаль і цукор, щоб виготовити волокно за фірмовою назвою Ingeo.

Безсумнівно, екодизайн – це стійкий тренд в модній індустрії. «Зелена» мода та еко-одяг представляють значний інтерес для майбутнього, оскільки пропонують новий менталітет, шанобливе відношення до природи та людини, раціональне використання природних ресурсів. Екологічний дизайн має стати єднальною ланкою між матеріальними потребами людини, культурою суспільства та довкіллям. Через поступову переорієнтацію свідомості споживачів можлива реалізація екологічних принципів і цінностей, таких як

збільшення тривалості використання продуктів виробництва, надання переваги виробам багаторазового використання, створення замкнених циклів виробництва та широкого впровадження рециклу.

Список використаних джерел:

1. Голобородько В. М. Екологічний дизайн: ґенеза стратегії / В. М. Голобородько, О. В. Бойчук, В. О. Свірко, А. Л. Рубцов // Вісник ХДАДМ. – Харків, 2015. – №7.– С. 15-19.
2. Дерман Л. Екологічний дизайн в контексті модних інновацій та діяльності дизайнерів одягу XX -XXI століття [Електронний ресурс] / Л. Дерман. – Режим доступу : http://derman.at.ua/publ/ekologichnij_dizajn_v_konteksti_modnikh_innovacij_ta_dijalnosti_dizajneriv_odjagu_khkh_xxi_stolittja/1-1-0-9. – Назва з екрану. – Дата публікації: 09.10.2010. – Дата перегляду: 12.02.2018.
3. Никитина К. Трендовые очки из переработанного пластика [Электронный ресурс] / К. Никитина. – Режим доступа : https://rodovid.me/ethic_clothes_vegan_shoes_ecomoda/trendovye-ochki-iz-pererabotannogo-plastika.html. – Название с экрана. – Дата публикации: 03.11.2017. – Дата просмотра: 12.02.2018.
4. Чуловська Н. Що таке етична мода і чи є вона в Україні? [Електронний ресурс] / Н. Чуловська // The Village : [сайт]. – Режим доступу : www.the-village.com.ua/village/service-shopping/style-things/261117-rechi-etichna-ekomoda. – Назва з екрану. – Дата публікації: 10.08.2017. – Дата перегляду: 19.01.2018.
5. Newall S. 12 best sustainable fashion brands for women [Електронний ресурс] // Independent : [сайт]. – Режим доступу : http://www.independent.co.uk/extras/indybest/fashion-beauty/womens-clothing/best-sustainable-fashion-brands-women-clothing-ethical-eco-friendly-affordable-london-luxury-a7982316.html. – Назва з екрану. – Дата публікації: 04.10.2017. – Дата перегляду: 12.02.2018.

Пранничук О.В.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Сидоренко А.І.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
м. Миколаїв

ЗАКОНОДАВЧЕ ТА НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ АРХІВНОЇ СПРАВИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Питання архівного законодавства України є важливою складовою державної політики України, адже механізмів її регулювання на рівні центральних та місцевих органів виконавчої влади є необхідним. З відновленням державної незалежності України почався глибинний процес реформування архівної системи, визначальними рисами якого є демократизація, децентралізація, відкритість, розширення доступу до архівної інформації, правове врегулювання усіх складових системи архівних установ [2].

Питанням досліджуваної проблематики присвячені наукові праці Г. Боряка, С. Калакури, Н. Кисторуської, І. Матяш, К. Новохатського, Г. Папакіна, Р. Пирога, В. Шандри, О. Шевченко та ін.

Основними напрямами державної політики України в архівній сфері є: удосконалення правової бази; формування системи органів управління архівною справою та системи архівних установ; створення кадрового забезпечення архівних установ; забезпечення інформатизації архівної справи; здійснення поповнення архівного фонду, забезпечення збереженості архівних документів, використання архівної інформації, розсекречення архівних документів та забезпечення відкритості архівних фондів. Серед найважливіших завдань держави у забезпеченні функціонування архівної сфери є: збереження уже сформованих фондів та попередження їх втрати; здійснення копіювання найважливіших документів для повсякденного їх використання; поповнення архівних фондів шляхом пошуків та повернення документів [9,10].

Відзначимо, що питання діяльності архівів стали предметним наповненням перших актів законодавства з архівної справи, які було ухвалено в Україні в 90-х р. XX ст. У 1993 р вийшов базовий документ архівної сфери – Закон України «Про національний архівний фонд та архівні установи», якийзаклав основи формування Національного архівного фонду (НАФ) як складової частини вітчизняної і світової історико-культурної спадщини, структурування ієрархічної системи архівних установ, розширення їхніх функцій і повноважень [5]. В Законі введено статті «Законодавство України про НАФ та архівні установи», «Державна політика у сфері архівної справи і діловодства». Відзначено, що держава гарантує умови для зберігання, примноження і використання НАФ, сприяє досягненню світового рівня в розвитку архівної справи і ведення діловодства. Нормою архівного закону України стало звільнення архівних установ від усіх видів податків, мита і

зборів, якщо ці кошти спрямовувались на подальший розвиток архівної справи. Тлумачення базового для понятійної системи законів терміну «архівний документ», врахувало можливу цінність документа для власника як об'єкта рухомого майна (тому окремою статтею передбачена цільова оцінка архівних документів у грошовому еквіваленті). Одним із базових принципів законодавчого акту України стала декларація свободи доступу до архівів, зокрема й іноземних громадян, чітке визначення форм використання даних, що містяться в документах НАФ.

Нормативну базу діяльності державних архівів становлять:

- Закони України: Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо доставляння обов'язкового безоплатного примірника документів (2012 р.); Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення порядку та строків зберігання деяких категорій документів (2010 р.); Про засади запобігання та протидії корупції (2009 р.); Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки (2007 р.); Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення протидії незаконному обігу архівних документів (2006 р.); «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронний цифровий підпис» (2004); Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про Національний архівний фонд і архівні установи"» (2003 р.);
- Постанови та розпорядження Верховної Ради України: Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Закордонне українство: сучасний стан та перспективи співпраці" (2010 р.); Про посилення охоронних заходів щодо збереження культурних цінностей (2006 р.); Про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 2006-2008 роки (2005 р.); Про прийняття за основу проекту Закону України про захист персональних даних (2003 р.);
- Укази, розпорядження та доручення Президента України: Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади (2010 р.); Деякі питання організації роботи щодо реалізації заходів з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади (2010 р.); Про невідкладні заходи щодо збереження національних архівних цінностей України (2005 р.;
- Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України: Розпорядження «Про створення галузевого державного архіву Державної прикордонної служби» (2010 р.);
- Накази Міністерства юстиції України, розроблені Укрдержархівом: Про затвердження Положення про Центральну експертно-перевірну комісію Державної архівної служби України (2012 р.); Про затвердження Переліку типових документів, що створюються під час діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів (2012 р.);

- Накази Укрдержархіву (Держкомархіву, Головархіву) України: Про затвердження Інструкції з діловодства в Державній архівній службі (2012 р.);
- Нормативно-правові акти та методичні документи з архівної справи і діловодства (положення, порядки, переліки, методичні рекомендації, інструкції); Архівні стандарти і рекомендації; Правила роботи; Правила видання документів і пам'яток [1, 3-8].

Отже, розвиток архівного законодавства має важливе значення для архівного будівництва в незалежній Україні, для захисту суверенності та національних інтересів в архівній сфері, зміцнення позицій у міжнародному правовому просторі. Закон України «Про національний архівний фонд та архівні установи» став правовою основою проведення єдиної державної політики у сфері архівної справи. Серед пріоритетних напрямів цієї політики є забезпечення збереженості та доступності НАФ, його цілеспрямоване поповнення новими документами.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 р. (зі змінами відповідно до Закону України «Про внесення змін до Конституції України» від 08 грудня 2004 р.). – К. : Просвіта, 2006.
2. Матяш, І. Організація архівної справи в сучасній Україні [Електронний ресурс] / І. Матяш. – Режим доступу: http://history.org.ua/JournALL/sid/11/2/2.pdf.- Заголовок з екрана.
3. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
4. Про затвердження Порядку користування документами Національного архівного фонду України, що належать державі та територіальним громадам : наказ № 139 Державного комітету архівів України від 24.11.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1473-05, вільний. – Назва з екрана.
5. Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон України від 24 грудня 1993 р. № 3814 // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 15. – Ст. 86.
6. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки : Закон України від 09.01.2007 № 537-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – Ст.102.
7. Про Основні правила роботи державних архівів України : Рішення Колегії державного комітету архівів України від 03.02.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http : //www.archives.gov.ua/Law-base/, вільний. – Назва з екрана.

8. Основні правила роботи державних архівів України / за заг. ред. Л. О. Драгомірової і К. Є. Новохатського; Державний комітет архівів України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства. – К., 2004. – 334 с.

9. .Новохатський, К. Архівне законодавство України (1991-2001) / К. Новохатський // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство. – 2002. – Випуск 5. – С. 67-73.

10. Папакін, Г. В. Сучасний стан законодавчо-нормативного забезпечення архівування документів: погляд архівіста / Г. В. Папакін // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія : науковий журнал / гол. ред. М .С. Слободяник. – К., 2009. – № 4. – С. 7-16.

Приходько Я.П.,
студентка І курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Орлова О.В., кандидат культурології, старший викладач кафедри культурології ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУХНІ

Формування української гастрономії тісно пов’язано з історичними процесами, які відбувалися на території України.

Українська національна кухня склалася досить пізно, в основному до початку – середині XVIII ст., а остаточно – до початку XIX ст. У той час її ледве можна було відмежувати від споріднених з нею польської і білоруської кухонь. Це пояснюється тривалістю і складністю процесу формування української нації та української держави.

Після монголо-татарської навали на Київську Русь Україна пережила агресію литовських, угорських, польських феодалів, у результаті чого різні частини її території входили до складу різних держав (Литви, Польщі, Угорщини, Румунії).

Фактично, формування української нації почалося лише з XVII ст. і завершилося через 100 років.

Оскільки окремі українські території були довгий час роз’єднані, загальноукраїнська кухня створювалася вкрай повільно. У XVII ст. до складу Росії ввійшли Лівобережна Україна, Київ, наприкінці XVIII ст. – Правобережна

Україна. З кінця XVIII ст. південна частина України – Причорномор'я і Новоросія – почали заселятися вихідцями з південних губерній Росії, які потім асимілювалися з корінним населенням.

Таким чином, до початку – середині XIX ст. сформувалася, в основному, територія України.

Це значно полегшило створення і поширення характерних особливостей загальноукраїнських страв, хоча розходження між стравами Чернігівщини і Галичини, Полтавщини і Волині, Буковини і Харківщини, Поділля і Закарпаття збереглися до наших днів [4, с. 13-18].

Пізніше формування української кухні обумовило цілий ряд її особливостей.

По-перше, вона була створена на базі вже сформованих у кожній з регіональних частин України елементів кулінарної культури.

По-друге, незважаючи на те, що ці елементи були дуже різнорідні, з огляду на величину території, що розкинулася від Карпат до Приазов'я і від Прип'яті до Чорного моря, розходження природних умов і історичного розвитку її окремих частин, сусідства з безліччю народів (росіянами, білорусами, татарами, угорцями, німцями, молдаванами, турками, греками), українська кухня виявилася на рідкість цілісною, навіть трохи однобічною як за відбором характерної національної харчової сировини, так і за принципами її кулінарної обробки.

По-третє, до національної української кухні не увійшли традиції давньоруської кухні, зв'язок з якою був втрачений після монголо-татарської навали. Це відрізняє українську кухню від російської і білоруської, де древні традиції, хоча і видозмінювалися, але, тим не менше, зберігалися протягом багатьох століть [3, с. 136-142].

Разом з тим українська кухня сприйняла деякі технологічні прийоми не тільки німецької й угорської кухні, але й татарської і турецької, по-своєму частково видозмінивши їх. Так, обсмажування продуктів у киплячій олії, властиве тюркським кухням, було перетворено в українське «смаження» (тобто пасерування овочів, що йдуть у борщ чи другі страви), що, наприклад, зовсім не властиве російській кухні.

Подібна до пельменів страва турецької кухні «дюш-вара» (dyush-vara) перетворилась в українські «вареники», а потім у вареники з характерними національними наповнювачами – вишнями, сиром, цибулею, шкварками. З німецької кухні було перейняте подрібнювання продуктів, котре знайшло конкретне вираження в різних українських «січениках» – котлето подібних стравах з фаршів (посічених, подрібнених м'яса, яєць, моркви, капусти, грибів і т. п.).

Щодо харчової сировини, то для української кухні вона відбиралася в контрасті зі східними кухнями. Так, наприклад, на зло «бусурманам» українське козацтво стало культивувати у XVI-XVIII ст. вживання свинячого сала. У той час коли вживання яловичини, яке було широко розповсюджене

серед російського населення, в українців було порівняно незначним, тому що воли на Україні були не продуктовою, а робочою, тягловою худобою, і їхнє м'ясо було не тільки менш смачним і більш твердим ніж свинина, але певною мірою вважалося і не цілком чистим.

Одночасно набули поширення деякі іноземні продукти, наприклад рослинна олія. Вона вважалась ціннішою за коров'яче масло, оскільки походило з Греції, країни, з якою українські землі були пов'язані релігійними узами. Тоді як баклажани, що застосовувалися у турецькій кухні і прекрасно визрівали в умовах Півдня України, не знаходили визнання в українських національних стравах як «басурманські».

Ці принципи відбору харчової сировини, спільні для всіх українців у XVII-XIX ст. незалежно від місць їхнього розселення, у результаті зробили українську кухню разюче однорідною і разом з тим неповторною, своєрідною.

Своєрідність національної української кухні проявляється, по-перше, у переважному використанні таких продуктів, як свинина, сало, буряк, пшеничне борошно і деяких інших. По-друге, в особливостях технології готування їжі, таких як: комбінована теплова обробка великої кількості компонентів страви на тлі одного головного і визначального, класичним прикладом цього є борщ, де до буряка додають ще два десятки компонентів, не пригнічуючи смак буряка, а лише відтінюючи і розвиваючих його [6, с. 47-49].

Улюбленим і найбільш вживаним продуктом є свиняче сало як у вигляді самостійної страви, головним чином в обсмаженому вигляді (так звані «шкварки»), так і у вигляді різноманітної приправи і жирової основи найрізноманітніших страв. Таке відношення до свинини ріднить українську кухню з кухнями західних слов'ян і угорців а також їхніх сусідів – білорусів, однак, використання сала в українській кухні надзвичайно різноманітне.

Сало не тільки їдять сире, солоне, варене, копчене і смажене, на ньому не тільки готують, ним не тільки шпигують усяке не свине м'ясо, де сало відсутнє, але і використовують його навіть у солодких стравах, сполучаючи з цукром чи патокою.

В українській кухні важлива роль відводиться овочам. Їх вживають у виді гарнірів до масної м'ясної їжі або подають як самостійні страви із салом. З овочів на першому місці стоїть, звичайно, буряк, який можна вважати національним овочем і який вживають не тільки у свіжому, але і в квашеному вигляді. Так, з осені до весни, тобто велику частину року, саме із квашеного буряка готують борщі.

З інших овочевих і рослинних культур, яким надають перевагу, варто назвати моркву, гарбуз, кукурудзу, картоплю і помідори. Кукурудза, як і квасоля, частіше відіграє роль добавок. Вона набула поширення в українській кухні вже у XVIII ст., особливо в Південній і Південно-Західній Україні. З XVIII ст. почалося і проникнення на Україну картоплі, яка, однак, не набула тут самостійного значення, як у Білорусії, і, подібно до інших овочевих культур, почала використовуватися у якості, хоча і важливої, але однієї з

багатьох інших «приправ» (тобто гарнірів) до інших страв. Картопля у вигляді пюре знайшла собі широке застосування при додаванні до пюреподібних квасолі, моркви, сиру, яблук та маку. Крім того, картопля є гарним поглиначем сала у других стравах і сировиною для одержання крохмалю, який використовується для приготування солодких страв, особливо рідких фруктових киселів і кондитерських виробів.

Олія гаряче бита йде звичайно в холодні страви – салати, вінегрети; олія холодно бита частіше вживається для смаження, пряження, тобто для готування на ньому других гарячих страв.

З пряностей і приправ використовуються переважно цибуля, часник, кріп, кмин, аніс, м’ята, любисток, дудник, чабер, червоний перець; із закордонних пряностей – лавровий лист, чорний перець і кориця (для солодких страв). Велику роль, як приправа до м’ясних, холодних і овочевих страв, грає оцет, яким, однак, нерідко зловживають.

Таким чином, українська кухня майже остаточно сформувалась вже у XVIII ст. Такі два характерні рослинні продукти, як помідори і соняшникова олія, без яких не можна уявити собі сучасний український стіл, увійшли до широкого вжитку і вплинули на меню української кухні тільки у XIX ст. Потрібно сказати, що різні рослинні олії застосовувалися в українській кухні поряд із тваринним жиром (свинячим салом) здавна, і все ж соняшникова олія одержала поширення лише у XX сторіччі, причому майже витіснивши всі інші рослинні олії. Нині вона вживається в двох видах: олія гаряче бита, з сильним, своєрідним, настільки улюбленим українцями запахом смаженого насіння, і холодно бита, яка найбільш популярна за межами України [5, с. 58-62].

Зважаючи на вищевикладене, найбільш відмінною рисою технологій української кухні є комбінована теплова обробка продуктів. Вона полягає в тому, що сирий продукт – тваринного чи рослинного походження – спочатку легко обсмажується і відносно швидко пасерується, або «смажиться», як кажуть українці, і тільки після цього – більш проходить тривалу теплову обробку, тобто варіння, запікання або тушкування.

З технологічних прийомів готування їжі звертають на себе увагу шинкування, січкування та інші способи подрібнення їжі, зокрема м’яса. Звідси наявність в українській кухні різних рулетів (завиванців), фаршированих страв, запіканок, крученик з м’ясним фаршем і «січеників», тобто різноманітних м’ясних страв на кшталт битків і котлет, запозичених з німецької кухні через польську і чеську.

Як і всяка кухня з багатим історичним минулим, українські гастрономічні традиції значною мірою регіональні. Так, західноукраїнська кухня помітно відрізняється від східноукраїнської. Це пояснюється тривалістю і складністю процесу формування української нації та української держави.

Список використаних джерел:

1. Закарпатські народні страви / Упоряд. М. А. Мицько, — Ужгород: Карпати, 1990. — 246 с.
2. Клиновецька З. Страви й напитки на Україні. — Київ — Львів, 1913. — 218 с.
3. Похлебкин В.В. Национальные кухни наших народов (Основные кулинарные направления, их история и особенности. Рецептура). — М.: Пищевая промышленность, 1980. — 304 с.
4. Украинская кухня / Сост. С. И. Литвиненко, Г. Ю. Рогинская. — Д.: Сталкер, 2000.
5. Українські страви. — К.: Державне видавництво технічної літератури УРСР, 1961. — 454 с.
6. Шалимов С. А., Шадура Н. П. Современная украинская кухня. 4-е изд., с изм.— К.: Техника, 1989. — 304 с.

Радченко К.Ю., студент факультету фізичного виховання та мистецтв Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»;
Науковий керівник: Агєєнко Т.А., старший викладач кафедри культурологічних дисциплін та образотворчого мистецтва Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»,
м. Харків

НАРОДНЕ МАЛЯРСТВО НА СКЛІ: ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІСТЬ

Постановка проблеми. Нова освітня філософія визначила головну стратегію діяльності педагогів: спрямування навчально-виховного процесу на формування духовного світу особистості, утвердження загальнолюдських цінностей, розкриття потенційних можливостей та здібностей учнів. Головною метою національного виховання є передача молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, його національної ментальності, своєрідності світогляду і на цій основі формування особистісних рис громадянина України. Гармонійний творчий розвиток молоді є пріоритетним напрямом виховної роботи.

Унікальні можливості впливу на людину має народне образотворче мистецтво. Яскравою сторінкою образотворчого фольклору з багатими художніми традиціями минулого виступає малярство на склі.

Метою даної статті є виявлення та оцінювання можливостей успадкування духовних цінностей народної культури в процесі ознайомлення з традиційною технікою малярства на склі.

Аналіз досліджень і публікацій. Малярство на склі – традиційний вид народного мистецтва. Здавна цей вид малярства був добре відомий майстрам Індії, Риму, Візантії, Центральної та Західної Європи. Майже усі осередки народного малярства Богемії, Баварії, Силезії, Моравії, Словакії, Галиції містилися неподалік від скловарень. Народні умільці писали на гутному склі ікони, які обрамляли в дерев'яні рами. Живописна техніка малювання на склі має давні традиції. У центральній Європі розвиток цього виду живопису припадає на XVII—XVIII ст. В Україні живопис на склі поширився в XIX ст. переважно в Західних регіонах, зокрема, на Буковині, Галичині, Гуцульщині, Закарпатті.

Український іконопис на склі – суто народне мистецтво. Ікони на склі, написані без дотримання церковних приписів, пов'язувалися не тільки з релігією, а й з народним побутом та естетичними уподобаннями і призначалися для інтер'єрів сільських хат. Такі ікони мистецтвознавці часто називають «народними картинами на склі» [1].

Народні картинки виконувалися в основному на тонкому гутному склі. Давнє малярство на склі в Україні – мистецтво хатньої ікони, у храмах її не виставляли, можна хіба зустріти у деяких німецьких церквах. Народні майстри найчастіше малювали Ісуса Христа і Богородицю, ангелів, Пресвяту Трійцю. Донині у гуцульських домівках можна побачити образи на склі [2].

Особливість техніки малярства на склі полягала в тому, що картина малювалася з одного боку, а сприйняття йшло з іншого боку, тому художнику треба було володіти специфічним «кінематографічним» відчуттям. «У малярстві на склі легко змінювати тенденції. Фарби накладаються з іншої сторони скла, застосовується позолота. Є багато варіантів інтерпретації теми і кожен художник розвиває по-своєму, в естетично-філософському руслі», – зауважує Оксана Романів [2].

Перед початком малювання поверхню скла очищали. Інколи скло ґрунтували тонким шаром желатину для кращого сполучення темперної чи олійної фарби з його поверхнею. Насамперед наносився контурний рисунок пером або пензлем. Після висихання контурів прокладали елементи декору, складки одягу, дрібні деталі. Далі художник заповнював контур елементів кольоровими плямами, поступово розфарбовуючи картину від світлих до темних тонів. Наприкінці роботи наносили сусальне золото чи фольгу [3]. Малярство на склі найбільш було розповсюджене у Косові, Яворові. Серед сюжетів переважали образи святих – покровителей, найпопулярнішими були «Святий Ілля», «Покрова», «Страшний суд».

Виклад основного матеріалу дослідження. У сюжетних живописних композиціях на склі відбилися естетичні смаки народу. Сюжетна картина на

склі стала своєрідною інтерпретацією мотивів народної картини на полотні та на фанері.

Народна картина розкриває свій зміст за допомогою символів, багато з яких є національними оберегами. Символ – одна із могутніх підвалин культури. Проте символізм властивий не лише художній творчості, а й політиці, ідеології, освіті, моралі, сновидіннях. Зразком для народних картин у 17 – поч. 18 ст., стало традиційне зображення козака: «Козак Мамай», «Козак-бандурист», найбільш характерними рисами якого є типізоване обличчя та загальний «елегійний настрій». Образи козака Мамая та козака – бандуриста – символізують славне, безстрашне українське козацтво. Картини стверджують непереможність, велич духу, оспівують красу та чистоту душі українського народу, його мужність, сміливість та відвагу. Народні художники змальовували молодого красеня-козака з круглою поголеною головою, чорним, закрученим за вухо «оселедцем», чорними бровами, довгими вусами, карими очима, рум'яними щоками, тонким носом. Символом співучості української душі є бандура, тому козака Мамая зображували завжди з бандурою. Неподалік від козака, на картині малювали коня і дуб, що символізувало народну волю та могутність нашого народу. Про скороминучість життя та козацьку долю, в якій загроза смерті в бою була повсякденною реальністю, нагадували спис з прапорцем та козацький штоф з чаркою, які клалися у могилу.

Сільські художники, крім козака-бандуриста, малювали портрети Ґонти, Залізняка. Для кожного району України характерні свої герої, яких народні майстри увіковічували на своїх картинах. Наприклад, у нас, на Харківщині, малювали легендарного засновника Харкова – Харька Осадчого. Протягом 20 ст. фольклорний образ воїна зустрічається у різних варіантах народної картини, серед яких найпоширенішою є «Козак і дівчина біля криниці». Образ козака із сюжету народної картини має безпосередні зв'язки з усним фольклором, зокрема лірично-пісенним.

Українська народна картина ХХ сторіччя, (а також білоруська, російська, польська) містить у собі елементи певного міщанського замилування, ностальгії за «красивим» життям. Це краєвиди із замками, оленями біля ручаю або в лісі, з лебедями на озері, зображення дами, яка чекає коханця тощо. Українське малярство на склі ХХ ст. представлено творами І.Сколоздри, А.Рак, І.Лисенка, І.Новобранця, В.Чорнобая, О.Данилюка, Л.Гринюка.

Витоки творчості народного майстра Івана Сколоздри сягають народної ікони на склі. Його картинам притаманна яскрава декоративність та орнаментальність, вони передають оптимістичніст і народну мудрість. Знаковим у його роботах є постійне звернення до дерева – основи життя і творчості, дерева, що символізує рай на землі, на небі, в людській уяві [4, 5].

Розпис на склі народної майстрині Анастасії Рак – це наївне малярство, що увібрало в себе уявлення народної картини, мова якої узагальнена й символічна [6]. Художниця створила краєвиди ідеалізованого українського села з церквою, хатою, річкою чи ставком, розкішними квітами, домашніми

тваринами, парубками й дівчатами в національному вбранні біля колодязя. Майстерно володіючи технікою розпису на склі майстриня прорисовувала контур малюнка чорною тушшю пером, користувалася темперою, олією, гуашшю, застосовувала для більшої яскравості фольгу, кольоровий папір. Це надавало її роботам відтінку так званого малярства, поширеного колись на ярмарках [6]. Малярка у своїх картинах відтворювала сюжети, що мають літературні витоки, які зустрічаються і в інших техніках народного фольклору: «Дівчино моя, напій же коня», «Батько розганяє закоханих», «Тікай Петре з Наталкою, мати іде з качалкою», «Прощання козака з дівчиною», «Наталка Полтавка». Актуальні також натюрморти, краєвиди з церквою, вітряком, хатами, ставком, букети квітів.

Леонтій Гринюк, вінницький художник, у своїх композиціях відтворює біблійні сюжети, історію України, народні свята та обрядовість. Майже для всіх творів художника притаманні вишуканість, декоративність, характерна для давньоруського іконопису трактовка образів.

Серед сучасних майстрів малярства на склі нашу увагу привертає львівська художниця Наталка Курій-Максимів [7]. ЇЇ композиції здається, що випромінюють тепло, радість та добро. Чудова галерея образів янголів художниці надихнула майбутніх учителів образотворчого мистецтва початкової школи, студенток Т. Довгоспину та І. Калмикову на створення чотирьох декоративних композицій на склі за народними та християнськими святами: «Великдень», «Маковій», «Спас», «Обжинки».

Висновки дослідження і перспективи подальшого розвитку. Малярство на склі виступає яскравою сторінкою образотворчого фольклору, що живиться багатими мистецькими традиціями минулих віків. У малюванні на склі відбилися естетичні смаки народу, реалії побуту, соціальні мотиви, розуміння явищ навколишнього світу. Тут органічно поєдналися казка і правда, фантазія і реальність.

Реалізація актуальних проблем виховання можливе через успадкування молоддю духовних цінностей народної культури. Прагнення до ідеалів прекрасного, гармонії людини та природи, одвічні питання любові, щастя, що зафіксовані у народній картині, є неперевершеним підручником із національного виховання. Ввести молоде покоління до світлиці народної мудрості, народної картини – відповідальне завдання педагога-вихователя.

Список використаних джерел:

1. Малярство на склі – Українське село. [Електронний ресурс]. – *Режим доступу:* etno-selo.com.ua/ua/maisterni-i...2/malyarstvo-na-skli

2. .Львівські митці зачаровують малярством на склі - Радіо Свобода [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.radiosvoboda.org/a/24603658.html

3. Народний живопис по склі (іконопис) | Sofiya Zhelizna - Academia.edu [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.academia.edu/.../Народний_живопис_по_склі_іконоп...

4.Глухенька К. Пошуки неповторної краси / К. Глухенька // Образотворче мистецтво – 1974. – №3. – С. 23–25.

5. Сколоздра І. Живопис на склі / І. Сколоздра. – К.: Мистецтво, 1990.

6. Рак А. Т. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Рак_Анастасія_Трохимівна

7. Живопис на склі. Художник Наталія Курій-Максимів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:ukrainianchi.com/Живопис-на-склі-Художник-Максимів/

Римбу В. Р.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Сидоренко А.І.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
м. Миколаїв

СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

Документування – невід’ємна складова функціонування будь-якої організації, незалежно від тієї чи іншої організаційно-правової структури, форми власності та масштабу діяльності. Тому документознавча освіта відіграє важливу роль як у функціонуванні організації загалом, так і в організації роботи з документами безпосередньо, адже саме вона дозволяє систематизувати не лише знання про себе, а й створювати оптимальні умови для пізнання всіх видів робіт, і не лише з документами.

Питання підготовки документознавців в Україні стали актуальними у середині 90-х років XX ст. Різні аспекти розв’язання питань підготовки майбутніх фахівців-документознавців знайшли висвітлення у працях В. Бездрабко, Н. Гайстнюк, С. Дубової, Н. Кушнаренко, С. Кулешова, М. Слободяника, О. Матвієнко, А. Соляник, Л. Філіпової, Г. Швецової-Водки та ін. [1-8]. Педагогічним та навчально-виховним аспектам професійної підготовки документознавців також приділена увага дослідників: О. Карпенко, Л. Квасюк, О. Матвієнко, Л. Петрова. Сьогодні провідні вітчизняні науковці продовжують формування інтегрованої системи знань про документ у рамках наукової та навчальної дисципліни «Документознавство», основними напрямами дослідження якої є: теоретико-фундаментальні, теоретико-прикладні, історичні, науково-технологічні, що активізуються спільними зусиллями лідерів та учасників наукових шкіл документознавства, архівознавства, істориками, джерелознавцями, книгознавцями, бібліотекознавцями, представниками інших суміжних наук. При цьому

важливою складовою є подальше вивчення багатоаспектного поняття документ, яке сьогодні набуває суттєво нового значення та функціонального призначення, проникає в усі галузі людської діяльності та поповнення і вдосконалення наукового, професійного потенціалу фахівців документно-інформаційної сфери, відповідно до сучасних вимог для забезпечення позитивної перспективи розвитку науки, її наукової й освітньої інфраструктури [2,4,8].

Результати аналізу процесів становлення наукової й освітньої інфраструктури українського документознавства, починаючи з періоду проголошення незалежності Української держави до 2000-х рр. і появою галузевих профільних науково-дослідних установ та освітніх центрів, що спеціалізуються на нарощуванні науково-освітньої інфраструктури, підготовці кадрів із документознавства та інформаційної діяльності, розробленні документаційної бази навчально-методичного забезпечення теоретичних і практичних проблем спеціальності, виданні професійної фахової періодики, організації наукових, науково-практичних конференцій, форумів, семінарів та розвитку вищезазначеної наукової спеціальності свідчать про актуальність подальшого дослідження концептуальних підходів підготовки та виховання нової генерації документознавців, фахівців з інформаційної діяльності [2, 5].

Система підготовки кадрів зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» започаткована у закладах вищої освіти і культури України з середини 1990-х рр. у Києві, Харкові, а згодом – у Рівному та в Миколаївському філіях Київського національного університету культури і мистецтв [6,7]. Наразі перелік вищих навчальних закладів значно розширився і охоплює практично більшість обласних центрів України. Низка вчених, від затвердження 1994 р. Міністерством культури і мистецтв України першого навчального плану і всіх супровідних документів спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» за напрямом «Культура» та проведеного першого в Україні набору студентів у Харківській державній академії культури, почали формувати своєрідну методику викладання як складової ефективного процесу навчання, що забезпечує теоретичну та практичну підготовку студентів завдяки гармонійному поєднанню їхньої самостійної роботи з лекційними, практичними, семінарськими заняттями, контролем знань. Дане питання завжди буде актуальним, і широко обговорюватиметься дослідниками на сторінках наукових та професійних видань, науково-практичних конференціях та семінарах, оскільки від методики викладання та дидактичного забезпечення значною мірою залежить забезпечення якості вищої освіти України. Щодо рівня якості освіти за спеціальністю «Документознавство та інформаційна діяльність» в Україні, то тут дослідники виділяють низку позитивних і негативних моментів. Зокрема, до позитивних належить: повнота та незмінність встановлених у Державному класифікаторі професій кваліфікаційних вимог до обсягу знань і умінь фахівця «Документознавець»; висока якість розроблених навчальних і робочих навчальних планів підготовки фахівців, до яких з розвитком обчислювальних

потужностей персональних комп'ютерів і розробленням, відповідно до цього процесу, нових програмних систем вносяться зміни; факти успішного працевлаштування, дипломовані фахівці зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» затребувані в різних інформаційних центрах, на підприємствах, в установах, органах державної влади й управління, організаціях соціальної сфери тощо, незалежно від напрямів їхньої діяльності. До негативних належить пошук відповідей на такі запитання: по-перше, чи потрібна країні така кількість випускників спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» із корпоративною методологічною підготовкою?; по-друге, звідки взялася така кількість викладачів вищої кваліфікації, здатних на належному рівні вести підготовку майбутніх фахівців документно-інформаційної галузі? [2,3,4,8].

Слід відзначити, що з 2015 року в Україні введена нова спеціальність «Інформаційна. бібліотечна та архівна справа», у межах якої здійснюється підготовка майбутніх фахівців-документознавців. Трансформовані навчальні плани, введені нові дисципліни, зокрема «Загальне документознавство», «Спеціальні системи документознавства», низка дисциплін з комп'ютерних технологій. Збільшена частка дисциплін управлінського спрямування, зокрема з питань державного управління.

Отже, можна відзначити, що в Україні сформована і функціонує система підготовки майбутніх фахівців документно-інформаційної сфери в рамках спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», але вона, безумовно, потребує подальшого розвитку, модернізації, враховуючи розвиток новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в освіті та нових методів і форм організації навчання.

Список використаних джерел:

1. Асєєв, Г. Документознавство в інформаційній індустрії / Г. Асєєв // Вісник Книжкової палати. – 2013. – № 6. – С. 24-27.
2. Бездрабко, В.В. Документознавство в Україні: інституалізація та сучасний розвиток : монографія / В.В.Бездрабко. – К.,2009. – 720 с.
3. Дубова, С. В. Стан наукової розробленості проблеми підготовки документознавців для сфери державного управління / С.В Дубова // Вісн. Кн. палати. – 2010. – №6. – С. 21-24.
4. Кулешов, С. Г . Документознавство: Історія. Теоретичні основи / С. Г. Кулешов. – К. : УДНДІАСД ; ДАКККіМ, 2000. – 161 с.
5. Малик, Г. Д. Компетентнісний профіль документознавця / Г. Д. Малик // Вісник Харківської державної академії культури. – 2013. – Вип. 41. – С. 82-92.
6. Матвієнко, О. В. Документознавча освіта: проблеми та перспективи розвитку практики та наукових досліджень / О. В. Матвієнко

// Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 4. – С. 7-22.

7. Слободяник, М. С. Становлення та розвиток вищої документознавчої освіти в Україні / М. С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 3. – С. 4-5.

8. .Швецова-Водка, Г. М. Місце документознавства в системі наук / Г. М. Швецова-Водка // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 4. – С. 6-10.

Росінська А.В.,
студентка ІІІ курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського Національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Сидоренко А.І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК З ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ДОЗВІЛЛЯ: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ

У сьогоднішньому житті вирішення питання заповнення ніш дозвілля особливо актуалізується, оскільки зниження платоспроможності населення призводить до відчуження його від тих культурних благ, які вимагають грошових вкладень. Ця обставина призводить до утворення лакун у вільному часі людей, і не завжди вони можуть бути заповнені грамотно і з максимальною користю.

До цих питань зверталися вітчизняні дослідники Н. Захарова, С. Кирій, Л. Лупіка, О. Матвійчук, Л. Петровська, О. Печена, Н. Солонська, І. Цуріна та зарубіжні – О. Домаренко, Л. Жаркова, Г. Олзоєва, С. Матліна, Ю. Мелентьєва.

Слід відзначити, що поняття про змістовне дозвілля ще не має остаточного визначення. Це наочно показують результати анкетування. За результатами соціологічного дослідження дозвілля і читацьких уподобань користувачів Кіровоградської МЦБС, у блоці питань, присвячених реалізації вільного часу зі 110 опитаних, більшість просто гуляють, 30% витрачають цей час на зустрічі з коханою людиною, 28% читають і слухають музику, 18% дивляться телевізор, 11% відводять час на спорт і походи по гостях, 10% приділяють час хобі. Таким чином, дозвілля більшості респондентів спрямоване на порожнє проведення часу [6].

Однак, якщо спиратися на теорію Стрельцова Ю. А., (автора праці «Культурология досуга») то підсумком правильно організованої дозвіллєвої діяльності повинні бути розвинені різноманітні здібності, реалізовані численні інтереси та високий духовний розвиток. Автор в дозвіллєвій діяльності виділяє наступні функції: рекреативну, розважальну і розвивальну. Таким чином, дозвіллєва діяльність виконує такі завдання, як:

- регенерація і релаксація, які полягають у відновленні фізичних і психічних сил;
- можливість весело провести час, отримати позитивний емоційний заряд;
- розвиток культурного потенціалу [8].

Саме ці завдання повністю охоплює соціокультурна діяльність бібліотеки. Соціокультурна діяльність бібліотек – цілеспрямована і спеціально організована книгозбірнею як соціальним інститутом система дій і заходів, метою яких є сприяння вдосконаленню інтелектуального, матеріального та естетично-духовного стану суспільства шляхом доведення до свідомості різних соціальних груп громадян, конкретних користувачів наукових знань, емпіричних фактів, естетичних і морально-етичних цінностей, акумульованих у бібліотечних документних зібраннях на різних носіях та внаслідок організації різних форм масової роботи [7]. Тобто, це здійснюється шляхом використання різноманітних форм дозвілля, в т. ч. і інтерактивних, дискусійних, ігрових. Бібліотека має в своєму розпорядженні можливості, необхідні для організації ефективного дозвілля: ресурси, технології комплексного обслуговування, досвід профілактики негативних явищ. Грамотна організація в бібліотеці різних форм дозвілля дозволяє створити умови для повноцінного відпочинку за той невеликий проміжок часу, який на це відводиться. Це може виражатися в нових позитивних враженнях, отриманні творчого досвіду, спілкуванні з цікавими людьми [2,3].

Унікальність організації бібліотечного часу користувача полягає в тому, що на відміну від інших культурних установ, бібліотека має можливість одночасно реалізувати не одну форму дозвілля, а безліч:

- творчі програми;
- програми читання;
- наочні форми;
- вуличні форми роботи;
- волонтерський рух;
- бібліотечні театри або театри книги;
- клуби за інтересами тощо.

Ця сукупність форм дозволяє маніпулювати ними, складаючи різноманітні комплекси, спрямовані на всебічне залучення учасників процесу в процес активної пізнавальної або творчої діяльності, визначальним вектором якої є розвиток читацької культури.

В умовах оптимізації, коли кожна установа повинна щодня показувати свою конкурентоспроможність, готовність оперативно реагувати на зміни, що відбуваються в соціумі, бібліотеки не можуть залишатися колишніми, тобто відбувається зміна функціоналу бібліотеки.

Сьогодні у кожної людини з'являється можливість вибору форм організації власного дозвілля, вона хоче отримувати якісні послуги та не готова робити це по-старому. Внаслідок цього повсякденне бібліотечне життя в останні роки змінилося до невпізнання: поряд з традиційними книжковими заходами в бібліотеках з'явилися квести, театри книги, карнавали, фестивалі, ярмарки ідей, віртуальні подорожі, бібліошоу, ігротеки та інші форми соціокультурної діяльності. Так, сучасною формою залишається театр в бібліотеці за участю бібліотекарів і користувачів. Найбільш відомими є театри книги «Ювента», театр ситуацій та імпровізацій, що готує документальні вистави (ЦБ ім. М. Кропивницького); «Театральна вітальня» Одеської ОУНБ ім. М. Грушевського. Творчим колективом Херсонської ОБД ім. Дніпрової Чайки створено літературно-театральне кафе «Как на наши именины…» (2014р.). Це бібліотечно-театральний проект бібліотеки - театр для дорослих для спілкування та відпочинку. Бібліотекою підготовлено низку вистав (міні-спектакль «Поэт. Эпоха. Маскарад»; спектакль «Херсон. Театр. Мейерхольд»; спектакль «Двух голосов перекличка» (перезвоны судеб и поэзии А .Ахматовой и Л. Костенко). Довгий час працював театр «Браво» (Центральна бібліотека для дітей Ш. Кобера та В. Хоменко, м. Миколаїв) [5].

Тиша в бібліотечних залах, яка так манила справжніх книголюбів і так часто була предметом іронії й насмішок, сьогодні йде в минуле. У сучасних бібліотеках шумно, весело, багатолюдно і... незвично. Звичайно, можна нарікати з приводу того, що традиційна книжкова культура витісняється гаджетами, коміксами, іграми та іншими аж ніяк не книжковими атрибутами, але слід визнати, що епоха інформаційних технологій не знищила книжкову культуру, а трансформувала її, подарувала нові можливості розвитку [4].

Сучасній бібліотеці тісно в замкнутому просторі – вона активно освоює територію за межами власних стін. Книжкові ярмарки, фестивалі, паради літературних героїв, квести, літературні тролейбуси, вагони та станції метро, екскурсійні літературні маршрути, буккросинг, флешмоб, літературні парки, бульвари, – чого тільки не придумують працівники бібліотек, щоб бути «Ближче до народу» [1].

Віртуальна реальність сьогодні опановується бібліотеками. Традиційними в бібліотеках стали віртуальні виставки, відеокліпи, віртуальні екскурсії, вітуальні подорожі, медіа-огляди, буктрейлери, блоги, мультимедійні ігри тощо. Ці форми представлені у соціальних медіа, а також супроводжують традиційні культурно-дозвіллєві заходи. Більшість з них подана на сайтах бібліотек, у соціальній мережі фейсбук.

Сучасна специфіка культурно-дозвіллєвої діяльності публічних бібліотек проявляється в тому, що вона розрахована і поширюється не тільки на

користувачів бібліотек, сфера її поширення набагато ширша. Усе населення міста і району відчуває на собі цю діяльність – через дітей, батьків, знайомих, через соціальні мережі людина отримує інформацію про неї, чує відгуки про різні бібліотечні заходи [9].

Так, сьогодні прилучення до читання – далеко не єдина функція бібліотеки, але відмовитися від неї – значить визнати непотрібність читання, книги й, зрештою, освіти та культури. Адже читання є одним з найголовніших способів засвоєння інформації. Пошук нових форм роботи в цьому напрямку, вміння дивувати, відмова від стереотипів, що склалися, використання сучасних технологій - ось що сьогодні необхідно в бібліотеках. Новий функціонал повинен доповнювати цю функцію, а не виключати її.

Отже, аналіз різноманітних форм культурно-дозвіллєвої діяльності бібліотек і широкий спектр технологій організації заходів дозволяють організувати дозвілля користувачів так, щоб воно було максимально наповнене змістом, що розвиває читацьку культуру, активно використовувати сучасні технології для їх проведення, залучаючи традиційний та віртуальний простори. Здійснюючи культурно-дозвіллєву діяльність, бібліотека стає затребуваним і доступним соціальним інститутом й найбільшою мірою відповідає сучасним соціальним запитам суспільства.

Список використаних джерел:

1. Гениева, Е. Ю. Библиотека как центр межкультурной коммуникации : дис. д-ра пед. наук: 05.25.03 / Е. Ю. Гениева – М, 2006. – С. 220.

2. Драпалюк, Л. Молодий читач в інформаційному просторі / Л. Драпалюк // Вісник Книжк. палати. – 2001. – №6. – С. 20-21.

3. Жарков, А. Д. Технология культурно-досуговой деятельности / А. Д. Жарков. – М. : МГУК, 2002. – С. 154-159.

4. Матвійчук, О. Є. Бібліотека як соціокультурний інститут: освітньо-виховна місія / О. Є Матвійчук // Вісник Національного авіаційного університету. Сер.: Філосо-фія. Культурологія. – 2010. – № 2. – С. 155-160.

5. Сидоренко, Т. В. Інноваційні підходи до реалізації соціально-культурних проектів у діяльності публічних бібліотек півдня України у XXI ст. / Т. В.Сидоренко // Вісник ХДАК : зб. наук. праць. – Х., 2017. – Вип. 50. – С. 155-165.

6. Соціологічне дослідження. Кіровоградська міська централізована бібліотечна си-стема [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sites.google.com/site/kircbs/соціологічне-дослідження. – Назва з екрана.

7. Соціокультурна діяльність бібліотек [Електронний ресурс] [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: http://ube.nplu.org/article/Соціокультурна%20діяльність%20бібліотек. – Назва з ек-рана.

8. Стрельцов, Ю. А. Культурология досуга: учеб. пособие / Ю. А. Стрельцов. – 2-е. изд. – М.: МГУКИ, 2003. – С. 96-98.

9. Щербак, И. Я. Публичная библиотека – центр культурного досуга [Електроный ресурс] / И. Я. Щербак. – Режим доступа : http://belinskogo.kh.ua/Sherbak_Public_Library_the_center_of_cultural_activities.html. – Заголовок с экрана.

Руденко Н.В.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Одробінський Ю.В., кандидат мистецтвознавства, професор з наказу, завідувач кафедри дизайну ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ОСНОВНІ ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ПАВІЛЬЙОНІВ РЕСТОРАНІВ ШВИДКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Формування інтер'єрів павільйонів ресторанів швидкого обслуговування (експрес-обслуговування) на сучасному етапі розвитку набувають особливої актуальності, яка обумовлена інтенсивним та хаотичним розвитком окремих об'єктів обслуговування, які можна віднести до категорії "експрес". Це пов'язано з інтенсивним зростанням мобільності населення, яке прагне отримати послуги швидко та якісно.

Основним завданням даного дослідження є мистецтвознавчий, техніко-технологічний і порівняльний аналіз системи організації простору основних закладів України громадського харчування швидкого обслуговування.

Опираючись на джерельну базу, історичні відомості та польові дослідження об'єктів швидкого громадського харчування на території південного регіону України ми проаналізували певні аспекти розвитку цих закладів.

Розглянемо їх детальніше.

Історично відомо що у 1834 р. у Нью-Йорку відкрилась перша робітнича їдальня, у 1849 р. – у Франції відкрито перші шкільні їдальні [9 с. 28]. Пізніше, активному розвитку підприємств харчування сприяло винайдення нових способів зберігання продуктів шляхом консервування та вакуумної упаковки. Було також винайдено фруктову газовану воду з морозивом, і всією територією США почали відкриватися кафе-морозива, стойки яких містили мармурові шухляди з апаратом для виробництва газованої води [9 с. 28]. Наприкінці XIX ст. під впливом західних держав на території сучасної України з'являються кондитерські та кафе-шантани, у яких подаються вина, фрукти, закуски. У цих

закладах організовують концерти, танці, грав оркестр – відбувається поступове поєднання анімаційних послуг із послугами харчування [9 с. 28].

Після 1917 р. колишні ресторани і трактири реорганізуються у громадські їдальні – виникає радянська система громадського харчування: створюються підприємства харчування "фабрика-кухня", мережі заготівельних і доготівельних підприємств громадського харчування [9 с. 28]. Кількість споживачів громадських їдальнь збільшувалась, так відбувалась економія праці на підприємствах, де організація харчування відбувалась у такий спосіб, змінювався також побут радянських людей, які віддавали перевагу громадським їдальням, на відміну від домашньої кухні.

У США на початку XX ст. знову активно популяризувався розвиток сфери швидкого обслуговування, виникли пересувні ресторани та мережі закусочних, що становили невеликі приміщення з кількома стільцями та плитою, де готували гарячі бутерброди [9 с. 28]. З появою такого виду пересувних ресторанів виникли певні організаційні проблеми у формуванні маршруту переміщення такого виду закладів та підготовці кваліфікованих керівників цікавої сфери ресторанних закладів. У 1927 р. відкрилась перша закусочна, де проїжджих обслуговували в автомобілях, тобто виник новий спосіб надання послуг, який спочатку мав назву "car hopping" (з англ. –"той, хто стрибає на підніжку автомобіля") і поступово розвинувся в сучасний спосіб обслуговування в авто (з англ. – drive-in або drive-service) [9, с. 29].

На сьогодні загально відомі три основні види закладів швидкого харчування: фаст-фуд, неформальні ресторани, фудкорт.

Фаст-фуд являє собою особливий тип ресторану, що характеризується швидким приготуванням їжі, а також мінімальним, або відсутнім обслуговуванням відвідувачів офіціантом [4, с. 306]. Ресторани швидкого харчування, як правило, стандартизують інгредієнти та або частково готові продукти і витратні матеріали для кожного ресторану через контрольовані канали поставок [4, с. 306].

Неформальні ресторани швидкого обслуговування – найсучасніший тип закладу. Ці ресторани запозичили концепцію закусочних швидкого обслуговування і поширили її на різні світові кухні. Вони пропонують обслуговування за зручною стійкою, продаж їжі на винос, іноді доставку. Приклади подібних закладів у США це: Chipotle, Baja Fresh або Noodles & Company [5, с. 281].

Фудкорт (англ. food court – ресторанний двір) – це ресторани швидкого обслуговування, що мають організовану зону харчування на відкритому просторі [4, с. 310]. Ідея фудкорту полягає в тому, що кілька операторів швидкого харчування використовують спільний обідній зал. Ідею фудкорту підтримують такі заклади харчування, як "Сбарро" , "РОСТИК'С-KFC" та інші [4, с. 310].

Проаналізувавши заклади швидкого харчування південноукраїнського регіону, слід зазначити що більшість з них відноситься до виду фаст-фут.

Розглянуто інтер'єри таких ресторанів швидкого харчування як "Де Густо", "Paprika", "Челентано", "Картопляна хата" та грузинський фас-фуд "Hinkaller".

Інтер'єр ресторану швидкого харчування "Де Густо" дуже просторий. Перший поверх розміщує просторий світлий зал. У центрі розташована лінія роздачі, за нею відокремлена стіною кухня, госп. приміщення, вбиральня, робоче місто піцайоло, каси. Упродовж скляного фасаду розміщені столики у два рядка. Меблі мають білі відтінки, стільниці виконані із штучного каменю, в оздоблені стін є керамічна мозаїка, стіни у світлих тонах, стеля біла, кахель на підлозі великого формату світло-сірого кольору, арт об'єкти відсутні.

Другий поверх розміщує в центрі барну стійку з чотирма сторонами, таким чином поділяючи приміщення на дві великі зони. Продовж скляного фасаду розміщені столики, а між ними та барною стійкою розташовані м'які дивани один напроти одного, між ними стіл. Інша сторона розміщує дитячий майданчик та столики зі стільцями. Також на другому поверху розташований блок адміністрації. Інтер'єр має світлі відтінки з контрастним акцентом в еко стилі та декорованими підвіконнями. Підлога комбінує світлі і темні кольорі, кахель з імітацією деревини, барна стійка оздоблена кахельною плиткою довгого формату, стільниці всі в темних кольорах із штучного каменю. Стільці не м'які, мають темний колір і нагадують розріз деревини. Дивани із штучної шкіри, червоного кольору, стеля підвісна біла. Освітлення зональне та загальне.

Інтер'єр ресторану швидкого харчування "Paprika" затишний, має літню терасу, інтер'єр виконано в стилі італійського Провансу. Лінія роздачі знаходиться під стінкою кухні та оздоблена кахлем світло блакитного кольору із нерівномірним забарвленням. Підлога оздоблена кахлем рудого кольору різного тону, стеля білого кольору, стіни вкриті декоративною штукатуркою. Цим покриттям вкрита частина стіни, має панель висотою 900 мм оздоблена гіпсовим кахлем з імітацією цегли, колір висвітленої натуральної цегли. Примикання підлоги з панеллю оздоблено високим плінтусом. Панель закінчується широким фризом. Меблі виконані із натуральної деревини, світло-бежевого кольору зі штучним зістареними подряпинами, де стільці і дивани вкриті м'якими матрацами. Текстиль за кольором та малюнком відповідає загальній концепції. Інтер'єр насичений різноманітним декором, на полицях які розташовані майже по усьому периметру приміщення, розташовані різні керамічні вироби, стіни декоровані постерами у дерев'яних рамах.

Інтер'єр ресторану швидкого харчування "Челентано" кидає виклик, виконаний в стилі кітч. Лінія роздачі з кухнею з одного боку, зал для гостей з іншого. Меблі, як і передбачає обраний стиль, різні, переважають м'які дивани, стільниці дерев'яні, стільців набагато менше. Стіни мають різнокольорове забарвлення, одна з яких оздоблена гіпсовим кахлем під цеглу з малюнками ромбів, що забарвлені у різні відтінки вохри. Стеля темно-сірого кольору. Підлога з кахлю з імітацією дерева. Для декору обрані штучні елементи ліпнини, які забарвлені у яскраві кольори. Приміщення поділено за допомогою

відкритих стелажів, виконаних із натуральної деревини, переважає декоративне освітлення. Кольорова гама інтер'єру яскрава та насичена.

Ресторан “Картопляна хата” має літню терасу. Лінія роздачі знаходиться напроти входу, з кухнею межує стіною, зона прийому їжі маленька. Характерна особливість – усі столи мають вигляд барної стійкі відбудованої з підлоги та оздоблені клінкерним кахлем рудого кольору, стільниця з натурального граніту. Стільці високі дерев'яні. Стеля має біле забарвлення, стіни синього кольору. Інтер’єр тематичний на основі індіанської культури.

Інтер’єр ресторану швидкого харчування “Hinkaller” – це класичне тлумачення стилю лофт. Лінія роздачі не поділена стіною з кухнею – знаходиться напроти входу. Стіни мають вигляд кладки каменю та цегли, усі комунікаційні розв'язки проходять відкрито вздовж стін, меблі та стільниці дерев’яні. Матеріали: камінь, цеглова кладка, дерево та ОСП, чорне металеве оздоблення із профільної труби. Металеві бочки зафарбовані в чорний колір з дерев’яними стільницями мають функцію столів. На фарбованій у світлий тон стіні розміщено великий логотип ресторану.

Отже, проаналізувавши джерельну базу, історичні відомості та польові дослідження об'єктів швидкого громадського харчування на території південного регіону України, виявлено основні прийоми формування інтер’єрів експрес обслуговування, а саме: концепція, стилістика, фірмові кольори, логотипи, техніко-технологічні особливості. Також зазначено, що більшість з них відноситься до виду фаст-фут.

Список використаної літератури:

1. Архіпов В. В. Організація ресторанного господарства Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Архіпов В. В. – К. : Центр учбової літератури; Фірма “Інкос”, 2007. – 280 с.
2. Дьяченко Р. В. Формування дизайну інтер'єрів ресторанних закладів України ХХ – початку ХХІ : автореф. дис. ... канд. мист: [спец.] 17.00.07 “Дизайн” / Дьяченко Роксолана Вікторівна ; Київ. нац. ун-т культ. і мист. – К., 2016. – 20 с.
3. Дьяченко Р. В. Дизайн інтер'єру ресторанних закладів як простір візуальної комунікації / Р. В. Дьяченко // Вісник КНУКіМ: зб. наук. праць. Серія “Мистецтвознавство”. – К., 2011. – Вип.24. – С. 81–90.
4. Кучер Л. С. Организация обслуживания общественного питания: Учебник / Кучер Л. С. Шкуратова Л. М. – М. : Издательский дом “Деловая литература”, 2002. – 544 с.
5. Майкл Гарви Ресторанный бизнес для “чайников” / Майкл Гарви, Хезер Дизмор, Эндрю Дизмор. : Пер. с англ. – М. : Вильяме, 2007. – 320 с.
6. Новосельчук Н. Є. Принципи архітектурно-планувальної організації інтер’єрів закладів громадського харчування / Н. Є. Новосельчук // Традиції та

новації у вищій архітектурно-художній освіті: зб. наук. пр. – Харків: ХДАДМ, 2012. – № 3. – С. 97-101.

7. Олійник О. П. Основи дизайну інтер'єру : навч. посіб. / О. П. Олійник, Л. Р. Гнатюк, В. Г. Чернявський. – К. : НАУ, 2011. – 228 с.

8. Пикалев А. В. Как увеличить доход ресторана, бара, кафе / Пикалев А.В., Маевская А.П. – СПб. : Бизнес-пресса, 2004. – 168 с.

9. Самодай В. П. Організація ресторанної справи : навч. посіб. / Самодай В. П., Кравченко А. І. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – 424 с.

10. Скавронська І.В. Пріоритетні напрямки розвитку ресторанної справи України в контексті світового досвіду. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2009. – Вип.2. – С.232-244.

Сакалюк Н.О.,
студентка ІІ курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Шуляк С.О., кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету менеджменту і бізнесу ВП ««Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ НА ОДЕЩИНІ: ВИТОКИ ТА ТРАДИЦІЇ

Подієвий або ж івент (event) туризм є одним із перспективних напрямів за оцінками Всесвітньої туристичної організації (UNWTO). Слово Event (подія, захід) розуміється як запланована соціально - суспільна подія / захід, яка відбувається в певний час і з певною метою, і має певний резонанс для суспільства [4].

Різновидами івенту є фестивалі, карнавали, паради, святкування; конференції, форуми, симпозіуми, круглі столи; освітні заходи: семінари, тренінги, курси підвищення кваліфікації; спортивні змагання; концерти, покази фільму, театральні постановки; ювілеї, весілля, торжества; ділові події: виставки, ярмарки, торгівельні шоу, презентації, відкриття підприємств, прийоми, заходи, пов'язані з просуванням торгівельної марки і т. д. [4].

В основі розвитку подієвого туризму лежать подієві ресурси. Вони належать до динамічних чинників формування туристичних потоків, оскільки включають мотиваційні передумови подорожі до місця, де відбувається подія чи явище. Спортивні змагання, культурно-мистецькі заходи, фестивалі, унікальні природні явища – далеко не повний перелік подій, які спонукають людину до мандрівки [2].

Зауважимо, що значну роль у туризмі відіграє геополітичне розташування місцевості, етнічний склад населення, багатство народної культури, обрядовості, особливості традицій і обрядовості. Особливо унікальною у цьому контексті постає Одеська область, наприклад, селище Саврань Саранського району.

Наведемо коротку довідку: Саврань – селище міського типу, районний центр Одеської області, на півночі омивається річкою Південний Буг, в яку впадає річка Савранка.

З 2016 року в Савранському районі реалізовується стратегічна довгострокова туристична концепція «Чотири сезони»: *сезон «Весна»* представлений регіональним еко-фестивалем «Савранські весняні гаївки»; *сезон «Літо»* – обласним етно-фестивалем «Квітка папороті»; *сезон «Осінь»* відкриває фестиваль «Покрова Героїв»; *сезон «Зима»* реалізується проведенням туристичної програми «Одеська Резиденція Святого Миколая».

За роки проведення весняного фестивалю «Савранські весняні гаївки», під час яких відбувається проходження туристичних маршрутів, на терени Савранського краю вдалося залучити сотні туристів, а також визначити нові місця для відпочинку. Інтерес туристів до таких заходів стає все більшим, оскільки зростає цінність самобутності місцевого населення. На свята приїжджають не тільки жителі Савранського району, а й сусідніх районів та міст. Саме тут можна відчути співучу душу нашого народу, зануритися в атмосферу весни, як символу перемоги життя.

Особливого масштабу набуло святкування Івана Купала, яке щороку проходить на мальовничому березі річки Південний Буг в Саврані у рамках фестивалю «Квітка папороті». 2017 року разу захід був триденним, щодня фестиваль відвідували тисячі туристів з різних областей України. Зазначимо, що свято Івана Купала має давні міфологічні звичаї та обряди, і організаторам вдалося відновити новий емоційно-яскравий святковий простір та зберегти гарні традиції.

Патріотичний фестиваль «Покрова героїв» традиційно відбувається восени в селищі Кам’яне Савранського району, на який в 2017 році зібралися делегати зі всієї області. Досягненням цього івенту стала розробка програми патріотичного виховання Одеської області на 2018-2020 роки.

Третій рік поспіль зустрічає Святий Миколай гостей у своїй Резиденції, що розташована в чудовому Осичківському лісі Савранського району. За період існування Резиденції її відвідало близько 50000 туристів. Саме тут маленькі гості мають можливість особисто поспілкуватися зі Святим Миколаєм у період новорічних та різдвяних свят. На території Будинку Святого Миколая можна відвідати невеличкий зоопарк, новорічну ярмарку, музично - світлове шоу, лісові квести.

Таким чином, можна водночас розвивати подієвий і зелений туризм, оскільки Савранський район є унікальною історико-етнографічною спадщиною, багатий рекреаційними ресурсами, традиційною гостинністю господарів,

можливістю надання комплексу додаткових послуг з екскурсій, риболовлі, збирання ягід і грибів, катання на конях тощо.

Список використаних джерел:

1. Биркович В.І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України / В.І.Биркович // Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник. – 2008. – №1 (6). – С.138-143.
2. Корнілова Н.В. Подієвий туризм в Україні [Електронний ресурс] / Н.В.Корнілова – Режим доступу: file:///C:/Users/Downloads/gt_2012_22_18.pdf (дата звернення: 15.03.2018). – Назва з екрана.
3. Коробка С.В. Зелений туризм як різновид підприємницької діяльності в сільській місцевості [Електронний ресурс] / С.В. Коробка // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2011. – Випуск II (42). – Частина І. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/korobka2.htm. (дата звернення: 15.03.2018). – Назва з екрана.
4. Тищенко П.В. Теоретичні аспекти та розвиток подієвого туризму регіону [Електронний ресурс] / П.В. Тищенко // Науковий вісник Ужгородського університету. - 2011. Серія Економіка. - Спецвипуск 33. - Частина 4. - С.124-128. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/tyschenko.htm (дата звернення: 12.03.2018). – Назва з екрана.

Самарська Л.О.,
Старша школа Кікапу (Kickapoo High School) м. Спрінгфілд, Штат Міссурі, США;
Науковий керівник: Сас Н.М., доктор педагогічних наук, доцент Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка, м. Полтава

ЕМОЦІЙНЕ СПРИЙНЯТТЯ ВЕЛИКОЇ ДЕПРЕСІЇ США (1929–1941Р.Р.) ЧЕРЕЗ ФОТОДОКУМЕНТИ, ХУДОЖНІ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНІ ТВОРИ

Об'єктивне, неупереджене ставлення до історичних процесів та явищ можливе лише за використання власного наукового пошуку у процесі роботи з фотодокументами, художніми та публіцистичними творами.

Зокрема, джерелом документального та емоційного сприйняття Великої Депресії у США є фото, зроблені Доротеєю Ланге. «Обличчям Великої Депресії» називають фото, на якому зображено матір з дітьми [1]. Це – Флоренс Оуен Томпсон, вдова, на руках якої залишилося семеро маленьких дітей. Харчем для них були овочі, які збирала їх матір та птахи, яких ловили діти.

Вдивляючись у фото, майже фізично відчуваю їх прагнення вижити. Хлопчикові цілком могла належати така історія: «Цей нещасний птах був приречений на смерть. Я довго лежав у траві і дивився на нього. Птах ще не знав, що сьогодні він стане вечерею для мене і мого брата, – настала наша черга їсти, так сказала моя мати. У нас будуть овочі на обід і птах, на якого я полюю… ».

Кілька днів потому цю сім'ю зустріла Доротея Ланге в кемпінгу, у якому зібралися переселенці-збирачі врожаю. Дощ з градом розбив весь урожай – не було чого збирати. Одна з сотень працівниць, вона сиділа зі своїми дітьми, обіймаючи їх. Коли до них підійшла незнайома жінка, діти сховалися за матір, закривши брудні обличчя.

Соціально-художній образ Великої Депресії доповнюють художні твори, зокрема «Грона гніву»(The Grapes of Wrath) Джона Стейнбека [2] та твір Пола Діксона і Томаса Б. Аллена «Бонусна армія»(The Bonus Army: An American Epic) [3].

«Грона гніву»(1939) [2] дають можливість уявити велику кількість переселенців тих часів, які шукали кращої долі: «Houses were shut tight, and cloth wedged around doors and windows, but the dust came in so thinly that it could not be seen in the air, and it settled like pollen on the chairs and tables, on the dishes…

In the roads where the teams moved, where the wheels milled the ground and the hooves of the horses beat the ground, the dirt crust broke and the dust formed. Every moving thing lifted the dust into the air: a walking man lifted a thin layer as high as his waist, and a wagon lifted the dust as high as the fence tops, and an automobile boiled a cloud behind it. The dust was long in settling back again.» [2]

Пол Діксон і Томас Б. Аллен у творі «Бонусна армія» (2006) [3] описують рух ветеранів Першої світової війни, які стали безробітними з початком Великої Депресії і, які, збиралися у Вашингтоні, округ Колумбія, навесні і влітку 1932 року щоб вимагати виплати готівкою вартості їхніх трудових книжок (виданих їм за службу в армії і які мали номінальну вартість, рівну обіцяній платі солдату плюс складний відсоток).

«…he demonstrators were part of a growing army of veterans and their families heading to Washington [D.C.] from across the country to collect payment from the “bonus,” promised in 1924 to soldiers who had served in the Great War, but deferred until 1945 because of wrangling over the federal budget. Now, deep in the Depression, the vets had dubbed the delayed payment the Tombstone Bonus, for the only way to get cash before 1945 was to die, in which case the payment would be made to the next of kin as a death benefit.

1932, a year in which unemployment had soared to almost 25 percent, leaving roughly one family out of four without a breadwinner, two million people wandered the country looking for work. But unlike most of the men, women, and children on the move, the veterans knew where they were going and why they were going there.

Washington [D.C.] was a goal, a place to stay while they lobbied Congress for immediate payment of their bonus…»[3]

Емоційне сприйняття фото та творів викликає прагнення дізнатися більше про Велику Депресію з'ясувати причини. Документи свідчать, що основними причинами Великої Депресії в США1926–1941р.р. були крах фондового рину, спад виробництва, безробіття [4].

Список використаних джерел:

1. Ланге Д. «Обличчя Великої Депресії». – [Електронний ресурс]. – Адреса доступу: http://www.historyplace.com/unitedstates/lange/dor12-100.htm

2. Стейнбек Джон «Грона гніву» ». – [Електронний ресурс]. – Адреса доступу: [http://loveread.ec/read_book.php?id=1]

3. Діксон П. і Аллен Т.Б. «Бонусна армія». – Walker, 27 бер. 2006 р. – 384 стор.

4. Causes of Great Depression [Electronic resource]. – Access mode : http://bookbuilder.cast.org/view_print.php?book=17395

Ставнича Н.І.,
аспірант, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ

ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СФЕРИ КУЛЬТУРИ У КОНТЕКСТІ БЕЗПЕЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Нині гостро перед суспільством постало питання про забезпечення соціальної безпеки. Її ціннісні основи, які лежать в площині культури стають стратегічним орієнтиром України досягнення сталого розвитку. Саме культурні цінності нині виступають вагомими чинниками безпеки українського суспільства. Культурологічний підхід до розвитку суспільства передбачає виховання освіченої, культурної особистості, що володіє основними елементами політичної, художньо-естетичної, фізичної культури, культури праці, відпочинку, поведінки, мови, сімейних відносин [2, с. 241].

Розглянемо основні тенденції інфраструктурного забезпечення у сфері культури України.

Інфраструктурне забезпечення сфери культури нині в Україні представлена 17,1 тис. од. закладами клубного типу, 17 тис. од. масових та універсальних бібліотек, 576 музеями, 112 професійними театрами та 76 концертними організаціями. Впродовж 2010 - 2016 рр. скоротилася на 4,5 % мережа закладів культури клубного типу, на 8,7 % масових та універсальних бібліотек, на 12,5 % мережа професійних театрів. Найсуттєвіших позитивних

змін зазнало інфраструктурне забезпечення музеїв, яке розширилося на 12,7 %. Серед усіх закладів культури і мистецтв в Україні найпоширенішими залишаються масові та універсальні бібліотеки та клубні заклади.

Слід зазначити, що скорочення мережі закладів культури та мистецтв за досліджуваний період призвів до зменшення відвідуваності цих закладів. Спостерігається тенденція до зменшення на 21,3 % відвідуваності населенням музеїв, на 33,3 % концертів (табл.1).

Таблиця 1 – Відвідування населенням України закладів культури і мистецтв

(на 100 осіб)

Заклади культури	2010	2011	2014	2015	2016	2016 до 2010, %
Музеїв	47	48	49	35	37	78,7
Театрів	14	15	13	13	14	100
Концертних організацій	9	9	6	6	6	66,6

Джерело [2, с. 7]

На початок 2017 р. значна частина приміщень масових та універсальних бібліотек розміщена у будівлях, які не відповідають сучасним вимогам. Так, у 2016 р. в Україні 9,1% масових та універсальних бібліотек потребували капітального ремонту та 0,3 % перебували в аварійному стані. Найбільше масових та універсальних бібліотек, які потребують капітального ремонту зосереджено у Київській (1,4%), Миколаївській (1%) та Херсонській (0,8 %) областях.

Серед об’єктів культури та мистецтв важливу роль відіграють музеї. Саме вони сприяють відтворенню ремесел, передають традиції, художні навички іншим поколінням, формують історичну свідомість та пам’ять, допомагають людям засвоїти нову інформації. Сучасний музей став соціальним інститутом, який залучає широкі верстви населення до світу культури і соціально-культурної творчості. Він інтегрує в собі науково-дослідні, охоронно-реставраційні, художньо-експозиційні та культурно-просвітницькі функції. Кількість музеїв в Україні щороку збільшується. З’являються нові музеї. На початок 2017 р. в Україні функціонувало 576 музеїв. Загальна площа музеїв нині складає 83420,1 тис. м^2.

Окрім Києва, музеями багаті Полтавська, Івано-Франківська, Харківська, Чернігівська області. Слід зазначити, що більшість музеїв підпорядковані місцевим органам влади (65,7 %). Тільки 45 музеїв є національними. З усіх музеїв, що нині функціонують в Україні, найбільша кількість історичних – 190 одиниць. Негативним фактором є те, що музеїв науково-технічного профілю в Україні немає взагалі. Слід зазначити, що в багатьох областях України відкрилися школи ліплення, глиняної іграшки, історичні види ремесел. Музеї

України представлені трьома формами власності - державною, комунальною та приватною. Так, у м. Києві функціонує 20 державних музеїв. А в Закарпатській, Кіровоградській, Миколаївській, Сумській, Херсонській, Чернівецькій областях музеїв державної форми власності немає. Музеї завжди славилися своїми фондами та можливістю доступу до них населення. Загальна кількість предметів основного фонду музеїв України становить 11,5 млн одиниць, з яких 2,1 млн зосереджено у музеях Києва та 1,2 млн – Львівської області. Основні фонди музеїв постійно поповнюються. Частина вибуває у зв'язку з високою зношеністю. Скажімо, впродовж 2011 р. до музеїв надійшло 211,4 тис. одиниць, а вибуло 1,5 тис. Однією з основних проблем в діяльності музеїв у державі є старіння основних фондів. Так у 2016 р. 9,1 % основних фондів музеїв потребували реставрації.

Важливими об'єктами закладів культури та мистецтв є *клубні заклади.* Нині в Україні їх налічується 94,9 тис. од. Матеріали досліджень вказують, що велика кількість функціонуючих клубних закладів потребує значного оновлення матеріально-технічної бази. Так, у 2016 р. 31,7 % закладів потребувало капітального ремонту, а 2,3 % закладів перебували в аварійному стані. Найбільша кількість клубів, які знаходяться в аварійному стані зосереджено в Миколаївській області – 9,4 %. Проте, скажімо, у Рівненській області таких закладів немає.

Розвиток мережі театрів в Україні за досліджуваний період відбувається суперечливо. Спостерігається урізноманітнення та розширення культурної діяльності, що є результатом демократичних змін, економічних реформ та надання свободи творчості. Матеріали досліджень вказують на те, що в Україні на початок 2017 р. функціонувало 117 театрів, з них 39 театрів – драматичних, 30 – музично-драматичних, 29 – лялькових, 25 – дитячих, 7 – музичної комедії та мініатюр, 6 – опери та балету.

Таким чином, матеріали досліджень вказують на те, що в Україні має місце відбувається руйнація культурних об'єктів, що зумовлює руйнацію й культурного середовища. Вважаємо, що заклади культури можуть і повинні сприяти безпечному середовищу перебування громадянина. Їм ми ідентифікуємо виховну функцію, реалізація якої сприяє задоволенню духовних потреб людини та досягненню її життєвих цілей.

Список використаних джерел:

1. Куценко В.І. Соціальна безпека в контексті сталого розвитку / Куценко В. І., Удовиченко В. П. – Чернігів: Видавець Лозовий В.М., 2010. – 652 с.

2. Заклади культури, мистецтва, фізкультури та спорту України у 2017 році [стат. збірник]. - К.: Держкомстат України, 2017. – 89 с.

Стасюк Н.І.,
студентка ІІІ курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Чеботаєва О.М., кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»,
м. Миколаїв

КУЛЬТУРА ДОЗВІЛЛЯ У ФРАНЦІЇ

Франція – один з провідних засновників Євросоюзу. Ця країна за століття своєї історії сформувала не тільки блискучу культуру, але й свій особливий, відзначений шармом, французький стиль життя. Невід'ємним складником цього стилю вважається культура дозвілля. Французи люблять відпочивати вдома. Формою рекреації для них є сімейна вечеря, коли всі члени родини повертаються з роботи чи навчання додому. Починаючись десь о 20-й годині, вечеря може затягуватись надовго, але це і є відпочинок у розумінні французів. Як правило, вечеря відбувається за келихом вина або чашкою кави з традиційним круасаном або шматочком сиру. Сімейна вечеря залишається незмінним атрибутом щоденного відпочинку французів [3]. Усі ж інші варіанти відпочинку і розваг зазвичай відбуваються у вікенд.

Найпростіший формат недільного відпочинку у Франції – це відпочинок вдома у колі сім'і або похід з друзями до кафе. Проте досить популярними є й більш активні форми відпочинку. Наприклад, виїзди на природу з наметами. Мешканці Франції не люблять готелів. Вони схильні до того, щоб встановити намет в будь-якому привабливому місці. Але при цьому передбачається, що виїзд на природу буде здійснений з усіма зручностями! Часто відпочинок триває впродовж усього вікенду, тобто з вечора п'ятниці до вечора неділі. Найулюбленішими місцями відвідування є числені парки Франції. Інформацію про них ми систематизували у таблиці 1.

Таблиця1.

Найвідоміші парки і паркові комплекси Франції

№	Назва, тип парку	Місце розташування парку	Стисла характеристика парку
1	Версаль - дворцово-парковий комплекс	Версаль - маленьке містечко під Парижем	Виник на болотяному місці. Сюди було завезено велику кількість ґрунту, ство- рено штучний рельєф. Дерева висаджу- валися вже

	ландшафтної архітектури		великими. У двох дзеркаль- них басейнах відбивається палац, сонце і небо. Також є фонтани, скульптури, грот, колонада, театр тощо.
2	Булонський ліс - ландшафтний парк із розважальними локаціями	На заході Парижа	Площа 846 га. Традиційне місце відпо- чинку парижан. Для розваг створено зві- ринець, атракціони. У вечірній час пе- ретворюється на один з найвідоміших «кварталів червоних ліхтарів».

Продовження таблиці 1.

№	Назва, тип парку	Місце розташування парку	Стисла характеристика парку
3	Сад Тюїльрі – міський парк	В центрі Парижа	Тюїльрі і Єлисейські поля - це 28 га ши- роких алей, квіткових клумб, басейнів. Доповнюється багатим зібранням садово-паркової пластики від часів Людовика XIV й до сучасності.
4	Євродіснейленд – розважально-парковий комплекс	В містечку Марн-ла-Валль (32 км. від Парижа)	Величезна казкова країна Діснея, де ча- рівний світ дитячих фантазій перетво- рюється на реальність. Складається із п’яти частин: «Main street U.S.A», «Frontierland», «Adventureland», «Fanta-syland», «Discoveryland». В кожній частині є атракціони, театри, магазини, ресторани, паради, шоу-програми та багато іншого.
5	Пюі дю Фу – розважальний парк	В долині Луари (в 400 км від Парижа)	Це парк історичних атракціонів, гідна альтернатива популярній у всьому світі мережі розважальних парків Діснейленд. Кожен майданчик присвячено якомусь яскравому моменту історії. Особливу популярність отримав завдяки масштабним історичним реконструкціям та театральним видовищам під відкритим небом.
6	Астерікс – тематичний парк	В Плаї (Plailly) (30	Стилізація на тему племені галлів, героєм якого є вигаданий персонаж –

	атракціонів	км на північ від Парижа)	галл Астерікс. Розділений на тематичні зони: «Єгипет», «Галлія», «Римська імперія», «Греція», «Вікінги» і «Перетин часів». У кожній частині є свої унікальні атракціони. Проводяться 5 цікавих вистав, одна з яких – з дельфінами.
7	Футуроскоп – розважально-освітній парк візуальних технологій	Поблизу Пуатьє (1 год. від Парижа)	Безліч сферичних кінотеатрів. У кожному з них зібрано свій власний набір спецефектів: є зали з імітацією польоту; гонок на величезній швидкості, з танцюючими роботами або спуском на воду з гігантської гірки. Можна навчитися мови сліпих в залі із спеціальними символами. Можна також дізнатися про життя морських мешканців, побачити через спеціальні окуляри всіляких тварин, а також в інтерактивній формі ознайомитись із способами отримання та збереження енергії.
8	Nausicaa Centre National de la Mer –морський центр	В м.Булонь-сюр-Мер, на півночі Франції.	Найбільший комплекс в Європі, присвя- чений морському світу: гігантський ак- варіум, 3000 риб 400 видів, відео-зал, 5000 книг, 300 фільмів.

Розробка автором на основі: [3,4].

Як бачимо, парки Франції характеризуються великим різноманіттям й реальною можливістю задовольнити широкий спектр дозвіллєвих потреб як дітей, так і дорослих.

Найтриваліший за терміном відпочинок у французів – це щорічна відпустка. До неї вони готуються дуже ретельно і завчасно. Бронюють готелі, купують квитки, визначають місце проведення відпочинку. Досить часто вибір французів припадає на Лазурний берег Середземного моря – райське місце, куди щороку приїжджають тисячі туристів з усього світу. Нерідко французи відвідують також князівство Монако, розташоване по сусідству з їх країною. Це теж прекрасне місце для відпочинку і тіла (пляжі, море), і душі. У Монако є безліч музеїв, пам'ятників архітектури, престижних кінотеатрів та інших об'єктів, що забезпечують відвідувачам змістовний і незабутній відпочинок.

Французькі сім'ї витрачають, в середньому, 6 700 франків (1 021,41 євро) на рік на задоволення культурних потреб, дозвіллєві заняття, спорт та

ігри. Це становить 3,5% сімейного бюджету [2, с. 59]. Про популярні дозвіллєві заняття французів свідчить також ринок товарів та послуг соціокультурного призначення. Наприклад, в 1998 році у Франції було видано 47 168 найменувань книг, 24 514 з них були новими виданнями, а 22 654 – перевиданнями, тобто тими книгами, попит на які серед читачів вже був перевірений часом. Щодня 36% французів прочитують свіжу газету. У Франції видається сім загальнонаціональних та 160 регіональних (щоденних або щотижневих) періодичних видань загальним накладом 9 млн прим. на рік. Французи є тією нацією, що найбільш полюбляє читати ілюстровані журнали [4].

Телебачення залишається головною розвагою французів. Біля телевізора вони проводять в середньому 3 години 15 хвилин щодня. 130 телевізійних каналів забезпечують для глядачів широкій вибір аудіовізуальних програм. А ось комп’ютер розглядається переважно як інструмент професійної діяльності. Комп’ютером користується 46% французів, проте він все більше і більше завойовує їхні симпатії [2, с. 62].

Франція, яка винайшла кінематограф в 1895 році, залишається дуже динамічною в цій галузі. Вона посідає друге місце в світі за рівнем інвестицій в кінематограф. У 1998 році, наприклад, було створено 148 фільмів французького виробництва.

У Франції налічується 11 300 драматичних артистів і танцюристів, 16 200 музичних артистів і співаків, 8 700 артистів вар'єте. Щорічно проводиться 250 музичних, поетичних і танцювальних фестивалів.

У національних театрах, національних драматичних центрах, на національних сценах і в приватних театрах Франції щорічно відбувається близько 50 000 театральних вистав. Їх відвідує близько 8 млн. постійних глядачів. Крім відомих театральних сцен Парижа та його передмість, існують сцени провінційних міст і театральні фестивалі, як, наприклад, фестиваль в Авіньйоні. За останній час утворилося близько тисячі незалежних театральних труп [1, с.74].

Улюбленим дозвіллєвим заняттям французів є також спорт. У країні налічується близько 10 млн. спортсменів, яким присвоєні розряди різними спортивними федераціями. Найбільше число розрядів – у футболі та тенісі. В останній час все більшої популярності набувають дзюдо, гра в кулі, бадмінтон, гольф, а також пригодницькі види спорту – гірський велосипед, туристичні прогулянки, сходження на вершини, спуски з гірських схилів на парашуті, каное-каяк тощо. У кінці жовтня у Французьких Альпах щорічно проводиться чемпіонат (Mondial) зі сноуборда, на який з'їжджаються близько 30 тисяч спортсменів. Вони «ріжуть» дошками 1900 акрів одного з найбільших в Європі льодовиків. Чемпіонат є ареною не тільки для професіоналів. Компанії з виробництва сноубордів безкоштовно пропонують кожному бажаючому одну поїздку на дошці (всього, таким чином, пропонується 1500 дощок). У рамках Mondial проводяться Великі Повітряні

Змагання на спуску з вертикальним схилом в 600 м., Всесвітні Ігри Boardercross, а також маса музичних, рекламних заходів, презентацій, вечірок і масові гуляння [3].

Окремої уваги заслуговують великі соціально-культурні, просвітницькі акції, які для багатьох французів є улюбленим способом проведення дозвілля. Щорічно у Дні національного надбання відкриваються для відвідувань історичні пам'ятники (міністерства, посольства, установи, банки), які зазвичай закриті для широкого загалу. Завданням Тижня науки є інформування громадськості про останні наукові відкриття та їх вплив на життя суспільства. В рамках Свята читання організовуються зустрічі з письменниками, працюють майстер-класи, проводяться конкурси новел. А Свято Інтернету знайомить публіку з перевагами інформаційного суспільства. Інформацію про найважливіші для французів свята ми узагальнили в таблиці 2.

Таблиця 2.

Найважливіші свята Франції

№	Назва свята та його календарна дата	Стисла характеристика свята
1.	Новий рік, день святого Сильвестра, 31 грудня – 1 січня	Зустріч із друзями в кафе або ресторані. Танці, жарти, загострені ковпаки с зірками, серпантин і конфетті.
2.	Епіфанія, перша неділя січня	За євангельським переказом, в цей день волхви принес-ли дарунки новонародженому Христу. Випікання пиро- га з бобом. Той, кому дістанеться боб, оголошується «королем» й урочисто випиває келих вина під вигуки «Король п’є».
3.	День дурнів, 1 квітня	Свято заради свята. У цей день можна зустріти людей з паперовою рибою на спині. Стараннями своїх родичів та друзів вони стали «квітневою рибою» (так називають людей, що не перейшли святкувати Новий рік за новим календарем).
4.	День праці, 1 травня	Свято трудящих. Профспілки проводять демонстрації. На вулицях міст продають скромні букетики конвалій. Їх дарують друзям і близьким на щастя.
5.	День Перемоги в Другій світовій війні, 8 травня, День Перемир'я в Першій світовій війні, 11 листопада	Урочисті офіційні церемонії. Представники влади по- кладають вінки до підніжжя пам'ятників загиблим. У Парижі біля Вічного вогню на могилі Невідомого солда- та під Тріумфальною аркою церемонію очолюють пре- зидент республіки і прем'єр-міністр.
6	День музики, 21 червня	По всій країні проходять численні паради та концерти. Виконується музика всіх жанрів як професійними коле- ктивами, так і аматорами.
7.	День взяття Бастилії, 14 липня	Скромна офіційна програма. На вулицях Парижа завжди весело, багатолюдно і шумно. По всьому місту – в дис- котеках, барах, нічних клубах, в будинках і просто на вулицях – проходять безперервні вечірки.
8.	Успіння Богородиці, 15 серпня	День смерті та вознесіння Богородиці.
9.	День усіх святих,	Відвідування могил родичів.

	1 листопада	
10.	Різдво, 25 грудня	Сімейна вечеря під прикрашеною ялинкою. Традиційні страви: устриці, паштет з гусячої печінки, індичка і торт у формі поліна з шампанським. Обов'язковим є обмін листівками. Встановлення в церквах і приватних будинках вертепу (різдвяні ясла), що зображують сцену народження Христа.

Розробка автором на основі: [4; 5, с.33].

Отже, як бачимо, французи вміють насолоджуватись життям. Вони вправно розпоряджаються своїм часом на роботу, сім'ю, відпочинок, дозвілля. У Франції склалася своя система як публічних, так і домашніх дозвіллєво-рекреаційних практик, які задовольняють потреби різних категорій населення. Досвід Франції щодо створення дозвіллєвої інфраструктури та організації цікавих дозвіллєвих заходів заслуговує на вивчення та, в разі доцільності, на впровадження в Україні.

Список використаних джерел:

1. Бєлецька, І. Сучасна організація вільного часу за кордоном / І. Бєлецька, Т. Гаміна // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2008. – № 1. – С. 73–78.

2. Вовк, Г. С. Новые исследования министерства культуры и СМИ Франции / Г. С. Вовк // Культура в современном мире: опыт, проблемы, решения. – 1999. – Вып. 1. – С. 56–68.

3. Выходной во Франции: как отдыхают французы [Электронный ресурс] // Жить во Франции. – Режим доступа: https://www.oslo.ru/vyhodnoj-vo-francii-kak-otdyhayut-francuzy

4. Досуг во Франции [Электронный ресурс] // Studbooks.net : студенческая библиотека онлайн. – Режим доступа: http://studbooks.naet/566403/kulturologiya/dosug_frantsii

5. Яценко, Е. П. «Экспресс» о культурно-досуговой практике французов / Е. П. Яценко // Культура в современном мире: опыт, проблемы, решения. – 1996. – Вып. 4. – С. 32–33.

Субота А.О.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Фанта А.М.,
м. Миколаїв

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МІСТА СКАДОВСЬК ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Розвиток туризму в Україні є однією з провідних галузей економіки на законодавчому рівні. Концепція Державної цільової програми розвитку туризму та курортів на період до 2022 року передбачає:

- забезпечення дерегуляції туристичної діяльності та створення умов для державно-приватного партнерства;
- пріоритетного розвитку туризму, зокрема Карпатського регіону, Приазов'я, Чорноморського узбережжя;
- забезпечення раціонального використання територій курортів, удосконалення санаторно-курортного обслуговування і діяльності санаторно-курортних і оздоровчих закладів;
- створення сприятливих умов для формування конкурентоспроможного національного туристичного продукту;
- взаємодії органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів туристичної діяльності для забезпечення гармонійного розвитку пріоритетних видів туризму на умовах державно-приватного партнерства;
- забезпечення комплексного розвитку територій, зокрема створення умов для залучення інвестицій у розбудову туристичної інфраструктури.

Говорячи про вплив вищесказаного на розвиток туристичного потенціалу міста Скадовська, можна взяти до уваги те що районною адміністрацією та органами місцевого самоврядування здійснено ряд організаційних та управлінських заходів щодо реалізації передбачених нею завдань, спрямованих на створення привабливого іміджу Херсонщини та належних умов становлення туризму як одного з пріоритетних напрямків соціально-економічного розвитку області.

Так, упродовж наступних чотирьох років передбачена реалізація стратегічних завдань і заходів за такими напрямками: створення привабливого іміджу Херсонщини; менеджмент туристичної галузі; маркетингова та рекламно-інформаційна діяльність; розвиток сільського та екологічного туризму; збереження ресурсного потенціалу туризму, раціональне та ефективне використання туристичних ресурсів; розвиток туристичної інфраструктури; формування людських ресурсів, підготовка фахівців туризму; стимулювання залучення інвестицій у сферу туризму; забезпечення високих стандартів та безпеки туризму. Фінансування буде здійснювалось за рахунок коштів обласного бюджету.

У ході реалізації програми буде досягнуто ряд якісних позитивних показників, зокрема, в утвердженні привабливого туристичного іміджу Херсонщини, підвищенні професійного рівня фахівців туристичної сфери, створенні умов управління туристичною галуззю, безпечних умов для туристів та відпочиваючих. Також прискорення темпів розвитку внутрішнього туризму, збільшення впливу сфери туризму та курортів на позитивну динаміку показників економічного і соціального розвитку.

Для забезпечення туристичної активності і привабливості регіону є соціально-демографічні передумови: привабливий інвестиційним клімат, розвиток видів туризму, зокрема, фестивальний, науковий у період міжсезоння, історико-культурний, бальнеологічний.

Список використаних джерел:

1. Розпорядження кабінету міністрів «Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку туризму та курортів на період до 2022 року» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: - http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/638-2013-%D1%80.

2. Василевська Я.В. / Туризм як один із факторів розвитку Херсонської області/ Василевська Я.В. // Вісник Дніпропетровського національного університету. Серія «Геологія. Географія». – 2008. - Т.16, №3/2. - С.80-86.

3. Василевська Я.В. Місце Херсонської області в санаторно-курортному комплексі України / Я.В. Василевська // Потенціал сучасної географії у розв'язанні проблем розвитку регіонів: Матеріали міжнародної наук.-практ. конф. молодих вчених, присвяченої 95-річчю Національної академії наук України, 3-5 жовтня 2013 р., м. Київ. – К.: Логос, 2013. – 448 с. – С.44-49.

Твердохлєбова О.Р.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Борко Т.М., кандидат педагогічних наук,
м. Миколаїв

СУЧАСНА КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ

Суспільний розвиток українського соціуму складається із трьох складових: політичної, економічної і культурної. Це підтверджує існування трьох головних видів соціального управління: соціально-політичного менеджменту (індустріально-державного управління); соціально-економічного менеджменту (управління матеріальним виробництвом); соціально-культурного менеджменту (управління духовним виробництвом).

Як зазначає науковець, культурна політика є своєрідною ідеєю про те, як має бути організована культура держави, які завдання повинні виконувати держава і які пріоритети є у галузі культури. На це можуть вплинути багато яких факторів, які можна розділити на зовнішні та внутрішні. Це короткострокові (наприклад, національний політичний клімат та програма, цілі уряду, економічна ситуація тощо), або довгострокові (наприклад, рівень культурної освіти населення, культурні інтереси і потреби населення, сила культурної традиції тощо) [1].

Є багато факторів, які можуть вплинути на форму культурного менеджменту та на моделі культурної політики. Культурна політика – це дії уряду, закони та програми, що регулюють, захищають, заохочують і фінансово (або іншим чином) підтримують діяльність, пов'язану із мистецтвом та творчими секторами, такими як живопис, скульптура, музика, танці, література та кіно, серед іншого культура, яка може включати діяльність, пов'язану із мовою. Ідея культурної політики була розроблена в ЮНЕСКО у 1960-х роках.

Як правило, це передбачає введення в дію урядів специфічних процесів, правових класифікацій, нормативних актів, законодавства та установ (наприклад, галерей, музеїв, бібліотек, оперних театрів та ін.), які сприяють і сприятимуть культурному різноманіттю та творчим вираженням в різних формах мистецтва та творчої діяльності.

Культурна політика відрізняється у різних країнах, але загалом вона спрямована на покращення доступності мистецтва та творчої діяльності для громадян та заохочення до пізнання художніх, музичних, етнічних, соціолінгвістичних, літературних та інших вподобань усіх людей в країні. У деяких країнах, особливо із 1970-х років, акцент робиться на підтримці культури корінних народів та громад та забезпечення того, щоб засоби культури (наприклад, кінематографія чи телевізійне виробництво) відображали різноманітну культурну та етнічну спадщину країни.

Культурна політика може здійснюватися на національному рівні, на субнаціональному рівні (наприклад, у штатах США або канадських провінціях), на регіональному рівні, або на муніципальному рівні (наприклад, уряд міста створює музей, або центр мистецтв).

Культурна політика регулює великий сектор життя суспільства. Це тягне за собою «великий, неоднорідний набір людей та організацій, які займаються створенням, виробництвом, презентацією, розповсюдженням та збереженням, естетичної культурної спадщини та розважальних заходів» [2].

Публічні гуманітарні програми (громадське мовлення, творче письмо, поезія). Така суспільно-культурна політика залишатиметься вірною найвищим стандартам передового досвіду із широкого кола естетичних виразів, одночасно забезпечивши якнайширший доступ до людей із різних географічних регіонів, соціально-економічних верств [3].

При визначенні державної політики, державні культурні установи зможуть краще доповнювати зусилля приватного сектора, а не дублювати свою діяльність. Аналогічним чином, культурна політика може сприяти розвитку громад підтримуючи мистецьку спадщини, яка перебуває у конкурентному становищі у мультикультурному світі.

Можна стверджувати, що існує співвідношення відповідальності держави за соціально-економічні та фізичні потреби своїх громадян та їх доступ до культури та можливості для художнього самовираження. Однак естетичний вимір державної політики ніколи не сприймався як інтуїтивно очевидний, або політично необхідний.

У лютому 2016 року Кабінет Міністрів України затвердив «Стратегію довгострокового розвитку української культури» (Стратегію реформ), яка базується на проведенні великих досліджень із питань культури громадськими та неурядовими організаціями. У Стратегії «визначається основні види культурної діяльності», і вона є надійною основою для сталого інноваційного та культурного розвитку України.

У 2016 та 2017 рр. Верховною Радою України у сфері культури було прийнято кілька законів:

1. Закон України «Про деякі зміни до законодавчих актів України щодо запровадження договірної форми у сфері культури» та «Процедура призначення на посаду керівників державних та комунальних культурних установ» (2016 р.);
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державного управління книгорозповсюдження» (2016 р.);
3. Закон України «Про Український культурний фонд» (2017).

Урядові укази та рішення міністрів створили передумови для інфраструктурних та стратегічних змін. Проте у багатьох випадках, на даному етапі це не забезпечує ефективних результатів.

Відповідно до «Довгострокової стратегії розвитку української культури» (Стратегія реформ, 2016 р.) стратегічними напрямками реформ є:

– визнання основної ролі культури в національному розвитку та винятковість національної ідентичності на основі української культури;

– зміцнення ролі культури в соціально-економічному розвитку України шляхом взаємодії та підвищення відповідальності державних установ та громадянського суспільства;

– найвища участь зацікавлених сторін у розробці та реалізації державної культурної політики;

– вдосконалення та модернізація правових, структурних та фінансових інструментів культурної підтримки;

– забезпечення доступності культури за допомогою традиційних та нових форм культурної діяльності;

– забезпечення державної підтримки культурного різноманіття в Україні;

– забезпечення державної підтримки національного культурного продукту та провідної ролі художників та менеджерів культури у створенні, розповсюдженні та збереженні національного культурного продукту;

– розвиток попиту та споживачів сучасних продуктів культури та культурних послуг;

– вдосконалення культурно-мистецької освіти;

– розвиток інтегральної інформації та культурного простору;

– підтримка інновацій, нових знань та навичок, творчих галузей, що відповідають викликам 21-го століття.

Список використаних джерел:

1. Мазурик З. Культурна політика в епоху глобалізації: в контексті німецького досвіду // Ї. – 2000. – № 19. – С. 169-177.

2. Культурна політика та мистецька освіта: моделювання процесів / кол. авторів: кер. [Безгін О. І., Бернадська А. Є., Кочарян І. С., Успенська О. Ю.]. – К. : Ін-т культурології НАМ України, 2013. – 176 с.

3. Культурна політика України – оцінка міжнародних експертів / Рада культурної співпраці. – 2007. – Берез. – С. 21

Тимофійшина А.С.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Сидоренко Т.В.
кандидат наук з соціальних комунікацій,
м. Миколаїв

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ АРХІВНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН

Основу сучасного інформаційного суспільства складає Всесвітня електронна мережа Інтернет, до якої входять архівні установи, представляючи в ній національні архівні інформаційні ресурси. В Інтернеті нараховується понад 4500 сайтів архівів, бібліотек і музеїв, що зберігають документальні джерела та писемні пам'ятки [1].

Відзначимо, що інформатизація архівної справи означає комплекс організаційних, науково-методичних та технологічних заходів, що забезпечують створення за єдиними методологічними та методичними засадами взаємопов’язаних інформаційних технологій в архівній справі, формуванні національних архівних інформаційних ресурсів [4].

Науковою розробкою проблем інформатизації архівної справи в Україні займаються Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства (УНДІАСД), Укрдержархів, архівні установи. Серед дослідників цієї проблеми слід назвати наступних: Г. Боряк, Ю. Забенько, Я. Калакура, Н. Кузовова, С. Кулешов, В. Ляхоцький та ін.

Початком розвитку інформатизації архівної справи стало рішення колегії Головархіву України про створення автоматизованої інформаційної системи на базі Центрального фондового каталога (1989). Це рішення, на думку Г. Боряка, виявилося правильним і виправданим [1].

Через те, що створення електронних архівних продуктів на основі радянських ЕОМ не набуло поширення [3], українські дослідники підключились до розробки нових архівних інформаційних ресурсів.

Важливим кроком у розробці теоретико-методологічних засад інформатизації стала Державна програма «Національна архівна інформаційна система (НАІС) "Архівна та рукописна Україніка"» (1991-1996), ініційована групою спеціалістів з Національної академії наук України (Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського та Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського). Програма розроблялася за безпосередньою участю Головного архівного управління України, Міністерства культури та інших відомств. Для методичного супроводу і практичної реалізації даного проекту при Головархіві України було створено спеціальний міжвідомчий відділ архівної Україніки і НАІС.

Важливими віхами інформатизації архівної справи стали розробка концепції Археографічного реєстру національної архівної спадщини України (АРУ) (1996) та Основних положень концепції комп'ютеризації архівної справи в Україні (1996-1998) розробка концепції Археографічного реєстру національної архівної спадщини України (АРУ) (1996) та Основних положень концепції комп'ютеризації архівної справи в Україні (1996-1998) [2].

Наступний етап в історії інформатизації (1995-1998) пов'язаний із спробою практичної реалізації досвіду створення НАІС у новоствореному галузевому інституті архівної справи і документознавства. Спеціальний відділ автоматизованих інформаційно-пошукових систем вперше проводить моніторинг архівних установ, розробляє "Пропозиції з автоматизації архівної справи", публікує методичні рекомендації з програмно-апаратного забезпечення систем комп'ютерного діловодства, посібник із засобів захисту інформації в них [1]. Цікавим пілотним проектом інституційного рівня стала так звана "АрхеоБібліоБаза" (АББ). У модифікованому вигляді первісні ідеї цього проекту були реалізовані в 2000 р., спочатку у вигляді традиційного книжкового довідника "Архівні установи України" (К., 2000), згодом – в електронному вигляді на офіційному Web-сайті Державного комітету архівів України [1].

В умовах незалежності України затверджено ряд нормативно – правових документів, які сприяли подальшому розвитку різних аспектів інформатизації архівної справи: Закони України «Про інформацію», «Про Концепцію Національної програми інформатизації», «Про захист інформації в автоматизованих системах», «Про страховий фонд документації України» (визначає правові, економічні та організаційні засади створення, формування, ведення і використання страхового фонду документації України, а також функціонування державної системи страхового фонду документації), «Про електронний цифровий підпис», «Про Національну програму інформатизації», «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми збереження бібліотечних і архівних фондів на 2000-2005 роки», як складової всесвітньої інформаційної програми «Пам'ять світу» [5,10,11,].

У той же час слід зазначити, що особливо значущі для архівної справи в Україні являються такі нормативно-правові документи, як Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» [9], Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» та Розпорядження Президента України «Про невідкладні заходи щодо розвитку архівної справи».

Слід зазначити, що головною метою інформатизації архівної справи являється оптимізація у формуванні Національного архівного фонду та зберігання документів, вирішенні проблем оперативного і повноцінного доступу до архівної інформації, що в свою чергу прискорить та полегшить робочі процеси та залучення інформації до суспільства, захист національних

інтересів в архівній справі, а також інтеграції документальних ресурсів у світових інформаційних мережах, що робить країну сучасною та відкритою у своїй сутності.

Не можна обійти увагою спеціальний Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні». Саме після вказаного Указу Президента відбувся активний розвиток електронних ресурсів України, обмін інформацією, поетапно вводився електронний документообіг, прискорення темпів обігу інформації у світових мережах та ін.

Серед важливих проектів у сфері інформатизації архівної справи слід назвати: «Архівні фонди України», інформаційна система «Центральний фондовий каталог», створення галузевих довідників загальнонаціонального рівня, що готуються нині «Національний реєстр втрачених і переміщених архівних фондів», «Реєстр розсекречених архівних фондів» та ін.

Поширеним видом інформаційних ресурсів на сайтах архівів є електронні версії довідкового апарату, електроні виставки тощо. Так, на офіційному сайті Державного архіву Миколаївської області можна знайти низку опрацьованих історично значущих давніх документів, які постійно оновлюються та всебічно опрацьовуються архівістами, як в текстовому варіанті так і сканованому (описи справ XIX ст., дореволюційні документи, роки революції, голодомор, Друга світова війна та післявоєнні роки, описи метричних книг та ін.), що забезпечує доступність архівної інформації для користувачів.

Список використаних джерел:

1. Боряк, Г. В. Десять років інформатизації архівної справи в Україні: Проблеми. Здобутки. Перспективи [Електронний ресурс] / Г. В. Боряк. – Режим доступу: http://www.archives.gov.ua/Publicat/Researches/Doslidz-Boryak.php. – Заголовок з екрана.

2. Дубровіна, Л. А. Основні положення концепції комп’ютерізації архівної справи в Україні / Л. А. Дубровіна // Студії з архівної справи та документознавства. – 1998. – Том.3. – С. 6-17.

3. Кузовова, Н. Інформатизація архівної справи в Україні (1991-2014): історичні та правові аспекти [Електронний ресурс] / Н. Кузовова. – Режим доступу: https://nmetau.edu.ua/file/kuzovova_informatizatsiya_arhivnoyi_spravi__pl_.pdf. – Заголовок з екрана.

4. Основні правила роботи державних архівів України / Державний комітет архівів України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства. – К., 2004. – 334 с. (Схвалено колегією Держкомархіву України від 3.02.2004, протокол No 2).

5. Про електронний цифровий підпис: закон України від 22 трав. 2003 р. № 852 -IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 276.

6. Про електронні документи та електронний документообіг : закон України від 22 трав. 2003 р. № 851-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 275.

7. Про затвердження Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання : наказ Міністерства юстиції України від 11 листоп. 2014 р. № 1886/5 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 93. – С. 918–1071.

8. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : закон України від 5 лип. 1994 р. № 80/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 31. – Ст. 286.

9. Про Національний архівний фонд та архівні установи : закон України від 24 груд. 1993 р. № 3814-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 15. – Ст. 86.

10. Про Національну програму інформатизації : закон України від 4 лютого 1998 р. № 74/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27/28. – Ст. 181.

11. Про страховий фонд документації України : закон України від 22 березня 2001 р. № 2332-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 20. – Ст. 101.

Тимченко М.С.,
студентка І курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Єрмолаєва Г.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ІНФОРМАЦІЙНИЙ МАСИВ ВІТЧИЗНЯНИХ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ З ПИТАНЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ

На даному етапі розвитку інформаційної, бібліотечної та архівної справи в нашій країні існує ряд журналів, що присвячені проблемам цієї галузі. Значення цих видань для розвитку сфери важко переоцінити. На їх сторінках відображається теоретичний і практичний внесок вчених у розвиток галузі.

Основними фаховими періодичними виданнями з інформаційної, бібліотечної та архівної справи є: «Бібліотечний вісник», «Вісник книжкової палати», «Архіви України», і «Діловодство та документообіг», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Студії з архівної справи та документознавства». У нашій статті розглянемо ці професійні видання [1].

«Студії з архівної справи та документознавства» – міждисциплінарний збірник наукових праць, присвячений висвітленню актуальних проблем архівознавства та документознавства, архівної справи, джерелознавства, спеціальних історичних дисциплін, історії України, біографістики; друкований орган Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства Державної архівної служби України [2].

Це видання є піонером документознавчої періодики в Україні. Предметом вивчення дослідників став документ як об'єкт дослідження документзнавців, архівістів та істориків. Серед рубрик часопису одна присвячена питанням документознавства – «Докуметнознавство: історія, теорія, практика». У журналі розглянуті питання сучасного стану та розвитку українського документознавства, перспективні напрями наукових досліджень у спеціальному документознавства, документології як навчального курсу та наукової дисципліни, проблеми загального документознавства тощо [1].

Науково-теоретичний та практичний журнал «Бібліотечний вісник» заснований у 1993 році Національною академією наук України та Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського (НБУВ).

Тематична спрямованість журналу дає уявлення про основні напрями та тенденції розвитку бібліотечної справи.

У журналі публікуються дослідження з бібліотекознавчої тематики (загальні проблеми бібліотекознавства; бібліотеки і суспільство; бібліотечні інформаційні технології; сучасна бібліотека в електронному середовищі, у системі соціальних комунікацій; наукова, науково-методична та міжнародна діяльність бібліотек і бібліотечних об'єднань; робота бібліотечних мереж України; проблеми вдосконалення каталогізації у наукових бібліотеках; бібліотечне та науково-інформаційне обслуговування; дослідження і збереження фондів; створення Державного реєстру національного культурного надбання; досвід формування бібліотечно-архівних колекцій; бібліотечна професія та освіта; бібліотечна термінологія; історія бібліотечної справи і бібліотек; питання читачезнавства; бібліотеки за рубіжом; міжнародний книгообмін тощо).

У наукових публікаціях журналу висвітлюються також проблеми бібліографознавства; національної бібліографії; бібліографічна діяльність бібліотек; питання біобібліографії та біографістики.

Значна увага приділяється питанням книгознавства, історії книги, вивченню книжкової та рукописної спадщини, дослідженню фондів бібліотек, історії видавничої справи та ін.

Багато публікацій у «Бібліотечному віснику» є результатом досліджень питань, спільних для бібліотечних та фахівців суміжних галузей: дослідження фондів архівів і бібліотек, збереження фондів пам'яток культури, питання державної реєстрації документальних пам'яток (книжкової та архівної спадщини України), джерелознавчі студії тощо [3].

Журнал «Вісник Книжкової палати» заснований у 1996 році і є єдиним науковим фаховим виданням у видавничій та бібліотечній галузях, який виходить щомісячно.

«Вісник Книжкової палати» – науково-практичний журнал в галузі технічних, історичних наук, соціальних комунікацій (книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство).

Журнал висвітлює питання книгознавства, бібліотекознавства й бібліографознавства. Публікує матеріали з питань видавничої діяльності, нормативно-правового забезпечення книговидання і книгорозповсюдження, аналітично-статистичні огляди випуску видань в Україні, проблемні статті про розвиток ЗМІ, книжкової та бібліотечної справи, рецензії й огляди нових видань, історичні розвідки [4].

У системі професійних документознавчих комунікацій журнал «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія» займає одне з найвагоміших місць. Він був заснований у лютому 2004 року в Державній академії керівних кадрів культури і мистецтв. На його сторінках знайшли відображення актуальні питання бібліотекознавства, документознавства, інформології та суміжних галузей знань. Журнал виходить щоквартально.

Матеріал у журналі розподіляється згідно змістового наповнення по таким розділам та рубрикам: «Документознавство. Архівознавство», «Безперервна професійна освіта», «Трибуна молодого дослідника», «Рецензії», «Професійна освіта», «Морально-етичні проблеми науки», «Теорія і практика соціальних комунікацій».

Даний журнал є трибуною оприлюднення напрацювань вітчизняних та зарубіжних вчених у галузі документознавства. Це видання є джерелом накопичення доробку науковців у сфері документознавства та найдоступнішим способом обміну теоретичною та практичною інформацією щодо дослідження проблеми та розвитку перспективних напрямів з документознавства та суміжних галузей знань [1].

«Архіви України» – науково-практичний журнал з проблем теорії і практики архівної справи, який видається з 1947 року і заснований Державним комітетом архівів України, Інститутом історії України НАН України, Інститутом української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, Українським науково-дослідним інститутом архівної справи та документознавства.

Основна проблематика видання – огляд архівних джерел, висвітлення питань з архівознавства, документознавства, археографії, джерелознавства та

інших спеціальних історичних дисциплін, теорії і практики архівної справи. Містить критико-бібліографічні матеріали [5].

Публікуються аналітичні, теоретичні, дослідницько-пошукові матеріали з архівознавства, документознавства, археографії, джерелознавства та споріднених дисциплін. Висвітлюються проблеми теорії і практики архівної справи. Друкуються критико-бібліографічні матеріали [6].

Видання продовжує найкращі фахові традиції історико-архівознавчих часописів першої половини XX ст.

– «Архівна справа» (1925-1930),
– «Радянський архів» (1931),
– «Архів Радянської України» (1932-1933),
– «Бюлетень Центрального архівного управління УСРР» (1925-1932) [5].

В журналі «Діловодство та документообіг» публікується теоретична та практична інформація, а також нормативно-правова база для ефективної роботи служби діловодства та архіву підприємства, уніфіковані форми й зразки документів, які складають щодня на підприємствах: накази, протоколи, акти, номенклатури справ, подання, службові листи, заяви тощо. На сторінках журналу експерти надають кваліфіковані відповіді на запитання читачів. У виданні подано актуальні теми з архівної справи, юридичної, кадрової, бухгалтерської практики. Читачі можуть підвищити рівень знань з української ділової мови, отримати поради спеціаліста з психології ділових стосунків і багато іншої важливої та корисної інформації [7].

Дослідження фахової періодики з інформаційної, бібліотечної та архівної справи свідчить про те, що ці видання є цінним та корисним інформаційним джерелом для фахівців у цій галузі. Важливим завданням є систематичне інформування українських фахівців про зміст інформаційних часописів, їх проблематику. Загальносвітовою тенденцією провідних видань з питань інформаційної, бібліотечної та архівної справи є чітка орієнтація на професійні потреби архівістів, менеджерів бібліотечної справи та діловодів, переважання фахової проблематики над джерелознавчими публікаціями, першочергова увага до теоретичних досліджень.

На нашу думку, на сторінках українських періодичних видань з питань інформаційної, бібліотечної та архівної справи мало відсвітлюється питань щодо аналізу світового досвіду.

Таким чином, розглянувши ряд фаховим видань можна зробити висновок, що на даному етапі розвитку в Україні сформувалась система професійної періодики, яка висвітлюють практичні та теоретичні аспекти інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Список використаних джерел:

1. Назаренко, Н. В. Фахові видання з документознавства в сучасній Україні [Електронний ресурс] / Н. В. Назаренко // Інформаційна освіта та

професійно-комунікативні технології XXI століття : матер. VI Міжнар. наук.-практ конф., Одеса, 12-14 верес. 2013 року / [під заг. ред. В. Г. Спрінсян]. – Одеса, 2013. – С. 140-143. – Режим доступу : http://storage.library.opu.ua/online/periodic/iopktXXI/140–143.pdf. – Назва з титулу екрана. – Дата перегляду: 11.03.2018.

2. Студії з архівної справи та документознавства [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія / Вікіпедія. – Дата редагування: 21.08.2017. – Режим доступу : https://goo.gl/2W39jh. – Назва з титулу екрана. – Дата перегляду : 11.03.2018.

3. Бібліотечний вісник [Електронний ресурс] / Бібліотечний вісник. – Режим доступу: http://bv.nbuv.gov.ua/. – Назва з титулу екрана. – Дата перегляду: 11.03.2018.

4. Вісник книжкової палати [Електронний ресурс] : науково-практичний журнал / Книжкова палата України. – 2018. – Режим доступу : http://www.ukrbook.net/visnyk_pro.htm. – Назва з титулу екрана. – Дата перегляду: 11.03.2018.

5. Архіви України (журнал) [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія / Вікіпедія. – Дата редагування : 13.11.2017. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%80%D1%85%D1%96%D0%B2%D0%B8_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_(%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB). – Назва з титулу екрана. – Дата перегляду: 11.03.2018.

6. Науково-практичний журнал «Архіви України» [Електронний ресурс] / Державна архівна служба України. – 2018. – Режим доступу : http://www.archives.gov.ua/Publicat/AU/history.php. – Назва з титулу екрана. – Дата перегляду: 11.03.2018.

7. У журналі «Діловодство та документообіг» №3, 2017 [Електронний ресурс] // HR Лига. Сообщество кадровиков и специалистов по управлению персоналом / Медиа-Про, HR-Лига. – Дата публікації : 21.01.2017. – Режим доступу : https://hrliga.com/index.php?module=news&op=view&id=15630. – Назва з титулу екрана. – Дата перегляду: 11.03.2018.

Торин Г.О.,
студентка ІІ курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Гаврилова О,В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри культурології ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ СЕЛА БЕНАРДОСІВКА

Перша зафіксована назва села Бенардосівка (нині с. Мостове) – Горобці. Село є частиною Причорноморської низовини, що порізана стародавніми балками, ярами, долинами річки Костувата. Ще в часи козацтва облюбували ці землі гайдамаки. Андрій Мамай заснував козацьку республіку Бузького козацтва зі столицею у Мигії. Села, що підпорядковувалися цьому козацтву, називалися вольницями. Село Горобці теж входило до цих вольниць. У 1817 році на ці землі отримав грамоту від імператриці Катерини ІІ Пантелеймон Єгорович Бенардос, грек за походженням, армійський лікар, генерал-майор. Він разом з дружиною Ганною Семенівною Воробйовою розпочали нове життя в селі Горобці, яке люди згодом перейменували в Бенардосівку. А от сам генерал-майор називав «Воробьевка» в честь своєї дружини.

Син Пантелеймона Єгоровича Бенардоса, Микола Пантелеймонович, після відставки, у 1856 році, повернувся в помістя батька, яке отримав в спадок. Його дружина Катерина Василівна Свєшнікова зі знатного роду, була донькою титулярного радника Василя Львовича Свєшнікова і правнучкою знаменитого тульського збройного майстра часів Петра І Микити Демидова, засновника промислової збройної справи і металургійних заводів на Уралі. Дід його – Василь Львович Свєшніков, був одружений на Єлизаветі Львівні Демидовій. У Бенардосівці 1842 року у Миколи Пантелеймоновича та Катерини Василівни народився другий син – Микола. Судилося йому ще більше прославити рід Бенардосів. Тільки слава його буде трудова, а інтерес його до обробки металів, можливо, передався від прадіда матері – знаменитого коваля Микити Демидова. Знатна сім’я, яка жила тільки коштом військової платні, після смерті полковника Миколи Пантелеймоновича, який помер в 1857 році від застуди, зовсім швидко збідніла. Мати намагалася дати хороше виховання синам Володимиру й Миколі.

На жаль, про Володимира Миколайовича мало що відомо. Про Миколу Миколайовича набагато більше інформації. Ще в дитинстві майбутній

винахідник виявляв великий потяг до всіляких ремесел. Його улюбленими заняттями були слюсарство і ковальство. Микола Миколайович цілі дні проводив у невеликих майстернях батька, що обслуговували потреби садиби, де опановував навички роботи коваля. Його захоплювала звичайна сільська кузня, степ, річка, ставок, зірки на небі, любив слухати українські пісні, легенди. Розповідають, що в дитячі роки Микола разом з батьком спорудили на річці Костуватій маленький водяний млин. Посадили багатий фруктовий сад, виноградник. Посеред саду ріс здоровезний осокір з великими дуплами. Очевидці кажуть, що його не могло обхопити і дев'ятеро чоловіків. На жаль, до нашого часу він не зберігся.

Серед старих людей ходить легенда про родину пана, що похована в склепі. Згодом селяни знищили склеп і пограбували поховання. Розтягли будинок – лишився частково фундамент і вхід до склепу. Місцеві це місце називають «печерою», бо, на жаль, ніхто не знає, що це був склеп, де була похована майже вся видатна родина Бенардосів. А вже пізніше, за розповідями селян, там поховали німу економку останнього пана – Володимира Миколайовича Бенардоса – старшого сина.

За часів СРСР музей так і не відкрили, а експонати зникли у невідомому напрямку. Отже, про Миколу Миколайовича Бенардоса, вченого-винахідника дугового електрозварювання, якого знає весь світ, залишається майже забутим у рідному селі.

Подальша зміна назви села у Мостове 1947 року пов'язана з подіями ІІ Світової війни – при визволенні села загинув офіцер Червоної армії на прізвище Мостовий. У пам'ять про загиблих при визволенні села у 1970 році було поставлено пам'ятний комплекс.

З селом також пов'язано багато легенд. Над річкою Костувата є Гайдамацьке джерело. Раніше воно було схоже на водоспад, але кам'яна брила тріснула після землетрусу, а бурхлива вода спустилась під камінь, розпочала свій тихий, спокійний шлях.

Панська криничка знаходиться недалеко від мосту. Старожили пригадують з розповідей, що у часи панщини в місячну ніч дівчата ходили купатися, щоб зберегти свою молодість та красу. Панна теж там купалась, тож криничку так і назвали Панська. Зустріти дівчат в сорочках біля джерела – це була не новина для тих часів. Матері водили своїх дітей купатися в ключовій воді. Люди вірили у цілющу силу води.

У селі є давнє джерело. Під час ІІ Світової війни воно змінилось – камінь, з якого било джерело від вибуху бомби розколовся на кілька частин. Раніше була пласка та велика скеля і всередині через витесаний отвір витікала вода. Біля джерела є своєрідне диво природи – плакучі каміння.

Естетичною родзинкою села є «Кам'яне місто». На місці нього було озеро, а зараз кам'яні брили підкреслюють унікальність ландшафту.

Висновок. Бенардосівка, на жаль, майже знищене село Миколаївської області, що має унікальні історико-культурні ресурси і ландшафтні

особливості. Дослідження і збереження історії рідного краю сприяє формуванню патріотичного виховання і ціннісного ставлення до своєї землі. Збереження і відновлення цікавих об'єктів села сприятиме активізації пізнавального і сільського туризму, а як наслідок – створення нових робочих місць.

Список використаної літератури:

1. Ковальова, О. Ф. Криниці-рятівниці : історико-етнографічний нарис прокриниці на Миколаївщині / О. Ф. Ковальова. - Миколаїв : Іліон, 2010. - 120 с
2. Кулаков, В. В. Річко, річко, яку маєш назву? : оповідання про річки Побужжя / В. В. Кулаков. - Миколаїв : Вид-во Ірини Гудим, 2009. - 176 с
3. Легенди та перекази Південного Прибужжя. — Миколаїв : Вид-во Іліон, 2007.

Тригуб О.Л.,
старший викладач кафедри дизайну
Відокремлений підрозділ «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»,
м.Миколаїв

ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНИЙ АСПЕКТ У ПРОЕКТУВАННІ КОЛЕКЦІЇ ДИЗАЙНЕРОМ ОДЯГУ

Творча робота дизайнера одягу складається з таких основних етапів як розробка проекту (проектно-композиційне рішення колекції): пошук джерела натхнення та його дослідження, формування художнього образу, композиційна побудова колекції; виконання проекту в матеріалі. Кожен з цих етапів має свої особливості та стадії.

Перший етап – підготовчий. Він потребує кількісного та якісного вивчення теоретичного, ілюстративного матеріалу, активного творчого пошуку, вдумливого та ретельного аналізу. Дизайнер створює художній образ, визначає, для кого проектується модель, її призначення, форму, колір, фактуру тканини, її властивості. Після цього художник розробляє ряд ескізів моделі. На другому етапі визначаються методи розробки креслення, розкроювання, обробки, створюється проектний образ.

Роль джерела натхнення для дизайнера одягу можуть виконувати природні мотиви, елементи архітектурних споруд, твори живопису, музики, літератури, творчість митців, дизайнерів, стилі, напрямки в мистецтві, народний та історичний костюми, символи національної автентичності, події в країні та світі. Розвиток одягу, його історичні зміни пов'язані, з одного боку, з

модою, а з іншого – зі стилем, що виникає на основі соціально-економічного розвитку суспільства, виявляє його культуру, побут, ставлення до навколишнього світу. Дизайнер, створюючи проект одягу для людини відповідно до її потреб і смаків, проектуючи костюм, проектує саму людину: її вигляд, емоції, стиль життя. Безпосередньо дизайнер проектує річ, а опосередковано – людину і суспільство. Таким чином, дійсна мета дизайну – проектування людини, її вигляду, її способу життя, тому основою проекту має бути концепція образу людини, концепція суспільства.

Саме тому, проектуванню кожної колекції передує формування її ідеї та тематичного девізу, що безпосередньо пов’язано з обраним джерелом творчості.

Наведемо декілька основних понять, на яких базуються аналіз джерела натхнення та творення художнього образу.

Художній твір – це складна система сукупностей однотипних елементів в певних взаємовідношеннях (лінії, кольорові плями, об’єм, динаміка, рисунок, колорит, композиція, просторово-часова організація, гармонія). Для нього характерна наявність художнього змісту, що має духовні, змістово-образні особливості.

Асоціативність – спроможність уловлювати і встановлювати зв'язки між іноді несумісним. Асоціації по тотожності або контрасту допомагають долати функціональну фіксованість речей, відкривати їх закономірні зв’язки і нові функціональні значення. Розвиток образно-асоціативного мислення дизайнера – одна з найважливіших задач в навчанні творчої особистості.

Розробка модної колекції – це постійний пошук нових форм і конструкцій одягу, її колірного й декоративного рішення і як результат – нового образу. Асоціативне подання є важливим чинником при створенні костюму, воно дозволяє досягти розмаїтості видимого образа, домогтися новизни рішень.

Художня форма – внутрішня структура змісту і засіб його матеріально-предметного втілення по законам мистецтва.

Композиційне формотворення походить одночасно з двох областей: асоціативних зв'язків – символіки форми і формальних зв'язків – безпосередньо формально-композиційних. Джерело асоціацій – творча індивідуальність автора, сукупність його особистих образів. Область формально-композиційних зв'язків походить з об’єктивно існуючих закономірностей сприйняття форми людиною.

Етапами художньої творчості є творча інтуїція і аналіз, тобто логічний розгляд своєї творчості.

Художній образ – це особливий тип образності, що має психологічне, семіотичне значення. В композиції костюму – це гармонійна єдність образа людини і костюму в певному середовищі [2, с. 211].

Найуживаніший художній прийом роботи із джерелом натхнення – *стилізація*. Стилізація в дизайні – пряме перенесення найбільш явних візуальних ознак культурного зразка на річ, яка проектується [2, с. 19].

Костюм, що є об'ємно-просторовою структурою, яка пристосована до форми людського тіла, не може бути механічною копією першоджерела. Дизайнер, працюючи над пошуком нових форм в костюмі, виражає предмети об'єктивного світу не через конкретне зображення, а опосередковано, через емоційні асоціації, що основані на спостереженні. При вивченні джерела художник відбирає найбільш характерні лінії, форми, пропорційні членування, тектонічні і фактурні властивості, тобто все те, що є носієм образного змісту об'єкта [1, с. 240-241, 223].

Більш складна ступінь творчості на шляху формування художнього образу – трансформація. *Трансформація* в дизайні костюму – це зміна форми і об'єму виробу за рахунок різноманітного засобу кріплення, перестановки і заміни його окремих деталей. В сучасній моді функціональна трансформація речей – засіб постійного руйнування нормативних операцій. Трансформація може будуватись на тезисі, що стверджує закономірність появи нового шляхом заперечення старого. Або ж в якості загального руху, тобто відбудови минулого в новому циклі [3, с. 60].

Дизайнер, що займається створенням сучасного одягу й модного напрямку, не повинен у своїй діяльності копіювати форми джерела творчості. Його завданням є досягнення виразності й образності шляхом трансформації цього джерела за допомогою асоціативного мислення [1, с. 207].

Творча трансформація характерних властивостей і ознак джерела натхнення, що служить імпульсом для створення форм сучасного одягу, починається зі збору інформаційного матеріалу. Виконуючи копії, замальовки костюма і його фрагментів, треба виявити пластику форми й закономірності її розвитку, красу пропорційних відносин окремих частин форми, принципи ритмічної організації, характер колірного рішення, розмаїтість фактур і декоративного оформлення. Беручи за основу одну із цих ознак, найбільш характерну і цікаву з погляду модельєра, він створює сучасний костюм, домагаючись нової виразності, що відповідає вимогам моди сьогодення.

Етапи творчого пошуку обумовлені процесом ескізування. «Ескіз» – попередній замальовок, що фіксує задум художнього твору або окремої його частини. Перед дизайнером одягу постає задача знаходження композиції костюму в ескізі.

За змістом розрізняють фор-ескізи, творчі або художні, робочі або конструктивні. Їм усім притаманна своя графічна манера, ступінь умовності і манера відображення форми.

Малювання костюма на фігурі в ескізі принципово відрізняється від зображення одягнутої людини у нарисі. В нарисі відображається пластика руху, пози, зображуються тільки ті деталі костюму, які сприяють виконанню цієї задачі. Модельєрський ескіз повинен розповідати глядачеві про костюм, демонструвати певну модну лінію, тому деякі подробиці анатомічної будови людини тут є другорядним. Модельєрський рисунок на відмінну від академічного повинен вигідно презентувати саме костюм на ідеальній для

цього моделі-манекені, а не підкреслювати анатомічні особливості зображеної натури.

Проектно-графічне моделювання одягу можна підрозділити на наступні типи проектно-графічного зображення: нарис – первинний графічний задум; пошуковий малюнок з розробкою графічних варіантів та деталізацією проектного виробу; ескізне проектування – розробка ідеї проекту в сукупності зі знаходженням образного рішення, з підбором матеріалів, тканин і доповнень; побудова креслень конструкції; виконання макета в матеріалі з уточненням конструкторської й технологічної відповідності первинному задуму.

З перерахованого найбільш важливим є ескізне проектування, тому що до ескізу як до пошуку композиційного рішення пред'являються певні вимоги: виразність, зрозумілість і читаність, конкретний точний зміст.

Ескіз складається з різних графічних прийомів зображення: ескіз-пошук – нариси проектної ідеї; ескіз-подача – використання його в друкованій графіці; технічний ескіз – точне, ясне зображення без змін пропорційних співвідношень моделі й фігури людини, виконане досить простими графічними засобами.

При графічному моделюванні ескізу вирішують наступні завдання: виявляють найбільш важливу ідею проекту, підкреслюють її графічними засобами. Якщо ставиться завдання пошуку індивідуального образа, підкреслюють і загострюють образне рішення, можливо перебільшують його, доводячи до гротеску. При необхідності, опускають другорядне, звільняють від непотрібного, «очищують» графічне зображення проекту.

Розкриттю змісту ескізу, його читаності сприяє грамотна мова зображення. Художник, розробляючи ескізи, звертається до різних засобів і прийомів образотворчої виразності.

Гармонійна цілісність і концепція колекцій виражається в основній ідеї, а саме: в ідеї узагальненого пластичного «символу-форми», такого, що проходить через усі асортиментні групи колекцій; в єдиних конструктивних рішеннях усіх форм (втілення конструктивних ідей в якості композиційного рішення); в новому поєднанні ірраціональних співвідношень в комплектах різного призначення; в акцентуванні конструктивних поясів; в єдиному колірному рішенні; у використанні тих або інших структур матеріалів і їх поєднань; у застосуванні обробки виробів колекцій; у нетрадиційному застосуванні матеріалів та ін.

Композиційна побудова колекції ґрунтується на дотриманні елементів. Характер супідрядності визначається призначенням костюма і концепцією усієї колекції в цілому. Залежно від цього можна вибрати способи супідрядності елементів колекції і виділення її головної частини. Саме у головній частині особливо яскраво відбивається основна тенденція концепції колекції.

Наявність композиційного центру – необхідна умова цілісності усієї колекції, її завершеності.

Спільність закономірностей композиції, засобів гармонізації костюма і усієї колекції полягає в наступному:

- Супідрядність усіх частин колекції, її блоків, а також супідрядність усередині елементів блоків відбувається за ознакою контрастів, нюансів і тотожності.
- Композиційний центр – головна частина колекції – місце зосередження основних ідей колекції.
- Ритм – важливий організуючий засіб побудови колекції, що допомагає охопити твір в цілому.
- Колірна гармонія частин колекції – основна умова цілісного сприйняття.

Етап виконання проекту в матеріалі включає в себе конфекціювання матеріалів колекції, розробку конструкторського рішення моделей та їх технологічне виготовлення.

Отже, при розробці колекції присутність художньо-композиційного аспекту є необхідною складовою для досягнення мистецької цінності одягу. Дизайнер повинен особливу увагу приділити вивченню та аналізу джерела творчості. Тому виконуючи його ескізування акцент робиться на пластиці лінії. Натуральні замальовки потрібно робити достатньо швидко лаконічною, виразною графічною мовою. Після чого можна переходити до наступної стадії – стилізації. На основі замальовок, копій джерела творчості виконується серія малюнків, де реальний образ джерела трансформується в більш умовний, узагальнений. Стилізація є виявленням декоративних особливостей джерела творчості, його узагальненням, де характерні риси загострюються, а інші опиняються на другому плані. В декоративному ескізуванні провідна роль належить лінеарному малюнку, тому що саме лінія передає найбільш гостро і точно усі нюанси зміни форми. Послідовний ряд подальших замальовок на основі нарису джерела натхнення поступово наближується до силуету костюму. Заключною стадією є пристосування стилізованого джерела до функціональних можливостей костюму, створення нового образу. Орнаментально-декортивна композиція колекції допускає умовний характер подання, зображення колекції в цікавому ритмічному і пластичному русі фігур, в супідрядності усіх частин колекції з яскраво вираженим центром композиції і певною колірною гармонією частин колекції. Так, при розробці композиції колекції необхідно довести художню мову по виразності до символічного узагальнення, що сприяє об'єднанню усіх частин композиції в єдине ціле.

Список використаних джерел:

1. Бердник Т. О. Дизайн костюма / Т. О. Бердник, Т. П. Неклюдова. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2000. – 448 с.
2. Композиция костюма : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Г. М. Гусейнов, В. В. Ермилова, Д. Ю. Ермилова, Н. Б. Ляхова, Е. М. Финашина. – 2-е изд., стер. – М. : Академия, 2004. – 432 с.
3. Ковешникова Е. Н. Основы теории дизайна: учебное пособие для

студентов вузов / Е. Н. Ковешникова, А. И. Ковешников. – М. : Машиностроение, 1999. – 206 с. : ил.

4. Козлова Т. В. Художественное проектирование костюма / Т. В. Козлова. – М. : Легкая и пищевая промышленность, 1982. – 144 с. : ил.

Трусова А.О.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Сидоренко Т.В.,
кандидат наук з соціальних комунікацій,
м. Миколаїв

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ФОНДІВ У ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕКАХ УКРАЇНИ

Основу будь якої бібліотеки складають її фонди, які є важливим культурним, науковим, історичним надбанням країни та стратегічним інформаційним ресурсом держави. Збереження цього надбання є вкрай важливим завданням для бібліотек. Як зазначає доктор педагогічних наук, професор Ю. Столяров, «існує розуміння неминущої цінності документів, що дійшли до нас, і в той же час зростає небезпека їхнього руйнування через економічну і політичну нестабільність у світі, різке погіршення екологічної обстановки, випадки вандалізму, стихійних лих, техногенні катастрофи і недбайливе ставлення до них» [5]. З огляду на зазначені труднощі, сучасні бібліотеки здійснюють перехід на новітні інформаційні технології, що розширять їхні можливості.

Проблема збереження бібліотечних фондів спонукала багатьох науковців до вивчення цього питання. В своїх працях вони неодноразово розглядали основні проблемні питання і визначали окремі шляхи їхнього вирішення. Значне місце посідає низка наукових праць, представлених зарубіжними та вітчизняними бібліотекознавцями, як Н. Білоус, І. Бондаренко, М. Васильченко, В. Вергунов, Ю. Горбань, Ю. Григор'єв, Г. Гуцол, Т. Долбенко, А. Кльонов, Н. Кравчук, Н. Кушнаренко, В. Мільман, В. Олійник, А. Соляник, Ю. Столяров та ін.

Метою доповіді є висвітлення питань, щодо традиційних та інноваційних підходів збереження фондів в умовах розвитку електронних, інформаційних технологій.

Бібліотечний фонд згідно з Конституцією України, Основами законодавства України про культуру, Законом України Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» є культурним надбанням українського народу, не підлягає роздержавленню та приватизації і перебуває під охороною закону. У бібліотечній статистиці фонд розглядається як сумарна кількість документів, які до нього входять, і вимірюється їх загальною чисельністю і вартістю [6].

Відповідно до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», бібліотечний фонд – це упорядковане зібрання документів на паперових носіях, магнітних стрічках, у цифровій формі, що зберігаються в бібліотеці. Об'єктивною підставою для виникнення проблем збереження бібліотечних фондів є фізичний знос документів через вплив механічних і температурно-вологісних чинників, пошкодження при користуванні тощо. Так, за різними оцінками, у США під загрозою знищення перебувають близько 20% бібліотечних фондів, у Німеччині – 15%, в Російській Федерації – близько 30%, в Україні цей показник ще вище.

Враховуючи сучасний стан розвитку бібліотечної справи в Україні та у світі, практичні проблеми, що постали за останні роки у сфері збереження бібліотечних фондів, а також досвід реалізації попередніх державних програм у цій галузі, була розроблена нова Концепція та правова основа для розроблення та здійснення Державної програми збереження бібліотечних фондів на період до 2020 року.

Державна програма збереження бібліотечних фондів спрямована на вирішення проблеми належного збереження фондів публічних бібліотек, у тому числі книжкових пам'яток та цінних і рідкісних видань, шляхом забезпечення належних організаційних, нормативно-правових, фінансових, кадрових та матеріально-технічних передумов для вирішення основних складників цієї проблеми, а саме:

- виявлення, наукового опису, реєстрації та фізичного збереження книжкових пам'яток;
- фізичного збереження найважливішої частини масиву зношених документів на паперових носіях;
- збереження інформаційного змісту найважливішої частини бібліотечних фондів шляхом їх оцифрування [4].

Проблема зберігання бібліотечного фонду відноситься до категорії постійних і вимагаючих рішень практично у всіх бібліотеках. Інформаційні технології, які активно впроваджуються в бібліотечне життя, порушують різноманітні аспекти діяльності бібліотек і змінюють звичні догми. У добу цифрових технологій шляхи порятунку книжкової та культурної спадщини різноманітні. Т. Долбенко та Ю. Горбань у навчальному посібнику «Зберігання документів у бібліотеках», до основних технологій зберігання бібліотечних фондів відносять:

- консервація, у т.ч. превентивна та фазова консервація документів;
- стабілізація документів;
- реставрація документів;
- фізичний захист та режими зберігання документів;
- мікрокопіювання як інноваційна технологія зберігання;
- штрихування документів;
- ксерокопіювання документів;
- оцифрування як сучасна технологія зберігання документів;

- соціальні чинники зберігання документів у бібліотеках [2].

Тепер, коли все досконаліше стають бібліотечні технології і техніка, на фоні комп'ютеризації, цифрових технологій, усе більше зміцнюючих своє місце в бібліотечному просторі, нам потрібно вирішувати як бібліотека буде виконувати функцію – зберігати документні фонди та інформаційні ресурси, одночасно забезпечуючи доступ до них. Функціональне завдання як таке вже є суперечливим: не просто зберігати, а зберігати використовуючи. При цьому ступінь доступності документа багато в чому визначається ступенем його збереження. Кожна технологія збереження має свої переваги і недоліки.

Інноваційною технологією зберігання документів є мікрокопіювання. Найскладнішою проблемою старих документів є перетворення їх з часом на паперовий порох, якщо не буде вжито заходів до їхнього перенесення на більш стійкі носії. Повністю замінити видачу документів, виготовлених друкарським способом, копіями фізично неможливо. Тому рішення проблеми полягає в переведенні документів на різноманітні мікроносії інформації шляхом мікрокопіювання та мікрографії, тобто створення мікроформ, мікрофільмів, мікрофіш, мікрокарт тощо. На сьогоднішній день вплив комп'ютерів та електронної інформації торкнувся практично всіх аспектів бібліотечної діяльності. З появою новітніх інформаційних технологій, що передбачають комп'ютерне сканування й обробку документів для одержання файлів у форматі PDF, виникла нова можливість подання документальної інформації в депозитарії комп'ютерних файлів.

І. Бондаренко вважає, що «на зберігання документів у бібліотечних фондах впливають також соціальні чинники» [1]. Збереженість фонду забезпечують насамперед його регулярна перевірка, ревізія, переоблік, інвентаризація. Питання збереження бібліотечного фонду набуває особливої актуальності під час його інвентаризації та оформлення її результатів. Інвентаризація бібліотечних фондів здійснюється з метою забезпечення достовірності даних обліку шляхом зіставлення їх із фактичною наявністю документів у фонді відповідно до нормативно-правових актів, що регламентують порядок її проведення. Для того, щоб фонд був у належному стані, його необхідно систематично перевіряти. Тому перевірка фонду розглядається як складова частина бібліотечних технологічних процесів по зберіганню документів [1].

Зберігання бібліотечних фондів – професійна, технологічна і гостра соціальна проблема. Усі проведені бібліотекою заходи спрямовані на те, щоб її фонди могли повноцінно використовувати користувачі. Важливою складовою зберігання фонду із соціальної точки зору є свідоме ставлення користувачів до бібліотечних документів як до суспільного надбання, особиста зацікавленість читачів виконувати правила користування бібліотекою, володіння уміннями, навичками дбайливого ставлення до документів.

Технологією зберігання книжкових пам'яток у бібліотеках України є консервація, яка являє собою забезпечення їхнього зберігання за допомогою

дотримання відповідного режиму зберігання, стабілізації і реставрації. Так, співробітниками відділів реставрації та оправи Центру консервації та реставрації НБУВ в рамках науково-дослідної роботи «Фазова консервація і стабілізація документів з ослабленою матеріальною основою на паперових носіях» розроблено експериментальні зразки засобів різних типів для фазового зберігання особливо цінних та рідкісних документів. За цими зразками з картону вітчизняного виробництва виготовлено спеціальні контейнери для зберігання рукописних матеріалів НБУВ [3].

Отже, у зберіганні бібліотечних фондів публічних бібліотек України важлива роль відводиться запровадженню інноваційних технологій мікрофільмування, консервації і стабілізації документів (фазової та превентивної), створення електронних копій тощо. Зберігання бібліотечних фондів – проблема комплексна, її складають технологічні і соціальні фактори, виконання яких сприяє забезпеченню довгострокового користування книжковими скарбницями нашої країни багатьма поколіннями користувачів.

Список використаної літератури:

1. Бондаренко, І. Сутність соціального чинника та його вплив на зберігання бібліотечних фондів / І. Бондаренко // Вісник Книжкової палати. – 2003. – № 1. – С. 24-25.
2. Долбенко, Т. О. Зберігання документів у бібліотеках: навч. посіб. / Т. О. Долбенко, Ю. І. Горбань. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – 288 с.
3. Муха Л. Історичні та техніко-технологічні аспекти фазової консервації бібліотечних фондів / Л. Муха, Л. Затока // Бібліотечний вісник. – 2007. – № 1. – С. 20–25.
4. Проект Концепції державної програми збереження бібліотечних фондів на період до 2020 року [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://mincult.kmu.gov.ua/mincult_old/uk/publish/article/309500;jsessionid=4AA313B51DD1386E055B9C753F982F58.app1. – Назва з екрана.
5. Столяров, Ю. Н. Защита библиотечного фонда : учеб. пособие / Ю. Н. Столяров. — М .: ФАИР-ПРЕСС, 2006. — 503 с. — (Специальный издательский проект для библиотек).
6. Столяров, Ю. Н. Свойства библиотечного фонда/ Ю. Н. Столяров // Научные и технические библиотеки. – 2014. – №11. – С. 39–52.

Тягій Є.В.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Сидоренко Т.В., кандидат наук з соціальних комунікацій,
м. Миколаїв

ІСТОРІЯ АРХІВНОЇ СПРАВИ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Історія архівної справи у Миколаївській області розпочалась у кінці XVIII ст., тоді було переведено Центральний Чорноморський військово-морський архів з Херсона до Миколаєва. Він був першим відомчим архівом, де було зосереджено:документи експедицій, які були підвідомчі департаменту, документи Миколаївських, Херсонських, Севастопольських портових контор.

На початку XX ст. (1920 р.) відбулась націоналізація архівів Миколаївщини та передача до відання Миколаївського губернського відділу народної освіти, при якому 1921 р. як керівний координаційний центр усієї архівної мережі Миколаївської губернії розпочала роботу губернська архівна секція. У лютому 1938 р. утворено Миколаївське обласне архівне управління. У кінці 1940 р. функціонував державний архів Миколаївської області.

У період з 1939 року по 1960 рік архів здійснював діяльність у системі Народного комісаріату внутрішніх справ (НКВС).
1925 - 1970 - у архіві зосереджувалось 297250 документів (до 1917 р., та довоєнний період), за відсутності необхідної площі документами повоєнного періоду архів не був укомплектований.

За час окупації Миколаєва (1941-1944) обласний архів зазнав значних збитків - вивезено близько 5754 документальних матеріалів німецьких колоній, також за час пожежі знищена значна кількість документів. В загальній кількості відбулась втрата понад 100 тис. документів. Упорядкування документальних матеріалів на той час не проводилось.

За 1957-1958 рр. було сконцентровано в районних архівах 285363 справи, з них 235363 справ постійного зберігання. За даний час виникла необхідність перегляду цінності документів, які надходили, оскільки поруч з документами, які мали наукове значення, на зберігання надходила велика кількість документів, які не мали історичних цінностей, що значно сповільнювало роботу архіву, а також перенавантажувало сховища.

Важливими заходами щодо покращення роботи архівної справи були наступні:

1) 1958 р. - виданий «Короткий довідник про архівні фонди і науково-довідкову бібліотеку Державного архіву Миколаївської області»;

2) 1960 р. - введення «Примірних списків установ, підприємств і організацій, матеріали яких підлягають і не підлягають прийому на державне зберігання», започаткована система каталогів архіву: систематичний, географічний і іменний каталоги;

3) прийняття рішення про повернення діючим установам документів з особового складу (15670 справ);

4) 1966 р. - виданий путівник «Миколаївський обласний державний архів»;

У 1970 році було споруджено будівлю за адресою вул. Васляєва, 43, де створено необхідні умови для комплектування архіву документами та забезпечення їх збереженості. І з 1971 року архів планомірно приймав документи на державне зберігання.

За період 1971 - 1975 рр. надійшло 211 745 паперових документів, 4478 фотодокументів та 59 кінодокументів. З 1992 р. До архіву надійшли документи управління КДБ УРСР у Миколаївській області - 27472 фільтраційні справи колишніх «остарбайтерів» та 6650 припинених позасудових кримінальних справ [3, с. 8].

Впродовж 1991-1993 років проведена суцільна перевірка наявності справ колишнього партійного архіву і підведені підсумки її. У 1998 році завершений розшук не виявлених під час перевірки наявності справ і нині проводиться оформлення матеріалів на зняття з обліку справ, відсутність яких документально підтверджена. У 1993-1998 р.р. проведена робота по переведенню облікових документів колишнього партархіву на єдині форми державного обліку [1]. Відомими архівістами Миколаївської області є [4]:

1) Лунін Михайло Сергійович - працював методистом в обласному лекційному бюро, у 1940 р. - старший науковий співробітник Миколаївського облдержархіву, добреосвоїв науково-видавничу роботу, був дисциплінованим робітником;

2) Рубінштейн Теодор Нафтулович - директор Миколаївського обласного державного архіву, започаткував роботу по прийому та упорядкуванню матеріалів, упорядкував 24 фонди.

3) Людковський Шнеєр Самар’євич - провів архівну реформу: перебудова роботи архіву з експертизи цінностей та комплектування, введено «Примірні списки установ, підприємств і організацій, матеріали яких підлягають і не підлягають прийому на державне зберігання»;

4) Биченков Ігор Олександрович - упорядник збірок документів і матеріалів та путівника по держархіву області, вів дослідницьку роботу з історії прикордонних частин та підрозділів, які в різний час дислокувались на Миколаївщині..

У 2004 році архівом спільно з Миколаївським товариством єврейської культури видано збірник документів і статей Єврейське населення на Миколаївщині» у 2-х томах. 2006 року архівом представлено «Анотований реєстр фондів дорадянського періоду» (Т.1) і монографія директора держархіву «Миколаївське і Севастопольське військове губернаторство. 1805-1900 рр.» [1].

Підсумовуючи вище сказане, слід зазначити, що розвиток архівної справи в Миколаївській області розпочинається з кінця XVIII ст. і триває до сучасного періоду. Сьогодні архів має локальну комп'ютерну мережу, створений власний

веб-сайт українською мовою, а також проводиться робота над англомовним варіантом. Проводиться ініціативне інформування, виставки документів, лекції, екскурсії для ознайомлення користувачів, впроваджуються комп'ютерні технології в роботі з архівними документами.

Список використаних джерел:

1. Історія архівної справи на Миколаївщині [Електронний ресурс] - Режим доступу - http://mk.archives.gov.ua/aboutus/historyarhspavmyk.html. – Назва з екрана.

2. Калакура, Я. Архівознавство: підручник для студентів вищих навчальних закладів України / Я. Калакура, В. Ляхоцький; редкол.: Я.Калакура (гол. ред.) та ін. - К., 1998. - 316 с.

3. Левченко, Л. Л. Державний архів Миколаївської області : путівник / відповід. ред. Л. Л. Левченко. — Миколаїв : Іліон, 2014. — 1144 с.

4. Людковський, М. З історії архівного будівництва на Миколаївщині / М. Людковський, М. Степаненко // Архіви України. - 1968. - № 3. - С. 31-32.

Федорчук А.В., студент факультету фізичного виховання та мистецтв Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»;
Науковий керівник: Нікуленко С.І., кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри культурологічних дисциплін та образотворчого мистецтва Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія», м. Харків

КІТЧ В СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ – ШЛЯХ ДО ПРІРВИ

Сьогодні, коли усе прийнятно та все можливо, нажаль, не завжди спрацьовують закони доброго смаку, украй важливим для розуміння небажаних впливів, що до вибудови іміджу людини – є висвітлення феномену сучасного культурного життя – кітчу.

В сучасному динамічному світі, де майже всі культурні досягнення зазнають суттєвих змін під впливом новітніх технологій та ультрамодних тенденцій, що впливають не лише на створення предметів повсякденного вжитку, а й на світогляд людей – на формування системи оцінювання культурних явищ та стандартів. Саме з цих причин, умови розвитку ексклюзивності та неповторності набувають особливого значення питання

індивідуального стилю, що безпосередньо пов'язаний з проблемами стилістичної характеристики особистості, тобто її іміджем та його складовими.

Це перш за все – костюм, який є феноменологічним і символічним явищем. Він у своєму історичному розвитку завжди виконує функцію транслювання інформації про власника й, як правило, виявляє культурний рівень, захоплення, смаки та вподобання, характер та індивідуалістичні риси окремої особи. У даному контексті має сенс не погодитись із відомим висловом: «зустрічають за одягом, та проводжують за розумом», бо саме костюм і є втіленням розуму людини, яка повинна виглядати адекватно умовам (привід, оточення, вікові та статеві особливості).

Саме таке вміння є суттю того, що сьогодні складає зміст поняття «імідж», є його передумовою та наслідком водночас. Тому першочерговим завданням даної нашого дослідження є висвітлення базових категорій, без розуміння яких неможливо усвідомити суть модних надбань і актуальних тенденцій розвитку сучасних стилів, а саме: «імідж» – це образ, що формується цілеспрямовано. У цілому, його створення відбувається в кількох напрямках: фізичний імідж (формується станом здоров'я, одягом, зачіскою, макіяжем); психологічний (характером, темпераментом, внутрішнім світом); соціальний (визначається роллю у суспільстві, поведінкою та комунікативними здібностями).

Перший із напрямків ще визначають як «візуальний імідж» або «імідж зовнішності», де костюму відведено провідну роль; поняття «костюм» увійшло в обіг у II половині XVII сторіччя разом із появою спеціального жіночого вбрання для поїздок верхи, що називали costume. У буквальному перекладі з латини costume — звичай, тобто костюмом стали вважати певні предмети одягу, взуття, головні убори, аксесуари (прикраси, пояси, віяло, рукавички, муфти, сумочки тощо).

Костюм є важливим здобутком культури, що виконує естетичну, захисну та комунікаційну функції. Тобто вказує на стать, вік людини, рід занять, професію, положення в суспільстві та соціальний статус, належність до певного субкультурного угрупування (хіппі, рокери, байкери, готи та інші); мóда — характеризує швидкоплинні зовнішні ознаки побутових предметів, мистецьких творів і смаків. У вужчому сенсі, модою називають зміну форм і зразків одягу, що відбувається на протязі порівняно коротких проміжків часу.

Особливістю сучасної моди є невпинне зростання ролі стилю у трансформації зовнішнього й внутрішнього світу особистості. Цю тенденцію передбачила неперевершена Габріель Шанель: «Мода минає – стиль залишається».

Проте, центральним у історії та теорії моди є поняття, що розповсюджується також й на інші види людської діяльності, перетворюючись в одну зі найважливіших категорій культури у загалі – стиль.

Стиль — у загальному значенні, це сукупність характерних рис, особливостей, завдяки яким категорія «стиль» у мистецтві виявляє власну універсальність у декількох сенсах:

1. У широкому розумінні, «стиль доби» – означає сукупність ознак, притаманних для певного часу. У синонімічному значенні - «історичний стиль», або «великий стиль», формуються в соціально-естетичному контексті, у межах якого відбувається зародження – розвиток – і занепад стилю, що підпорядковував геть усі види мистецтва (архітектуру, живопис, скульптуру, графіку, декоративно-ужиткове мистецтво, літературу, музику, хореографію, театральне мистецтво). Наприклад, історичні стилі – античний, готичний, бароко, модерн.

2. Уживається на рівні усвідомлення національної своєрідності художнього життя окремої країни чи регіону: голландський, англійський, український стиль; європейський, орієнтальний стиль (загальна назва для характеристики культур країн Далекого Сходу – Японії, Китаю, В'єтнаму тощо).

3. У вужчому значенні – стиль, як комплекс виражальних засобів і прийомів, що визначають особливості художніх напрямів та течій в окремих галузях мистецтва (класичний, романтичний, фольклорний), або як метод створення образу (мінімалістичних, еклектичний, вінтажний). Наприклад, класичний костюм може бути створений у мінімалістичному чи вінтажному стилі (у даному разі «стиль» вживається в сенсі – «метод»).

4. Сукупність зовнішніх ознак, властивих окремим особистостям, які можна розглядати на двох рівнях: – як індивідуальну манеру митця (стиль Діор, стиль Шанель або Гальяно тощо); – або як власний стиль людини.

Але пошук нових форм може призвести до заперечливих рішень, що руйнують стиль. Так з'являється еклектизм, який поєднує окремі виразні елементи, ігнорує закони гармонії, прагне привернути увагу оточення за будь-яку ціну, що сприяло виникненню «кітчевої естетики».

Кітч — термін для означення низькоякісної речі масової культури, сучасного псевдомистецтва, творів, яким бракує смаку. Вважають, що це слово виникло у Німеччині в місті Мюнхен, де наприкінці XIX сторіччя вирували дешеві мистецькі базари. Там можна було придбати нашвидкуруч виготовлені речі, підробки, що відзначалися сентиментальністю та вульгарністю.

Кітч, як термін й як явище в мистецтві успадкувало XX сторіччя. А наприкінці 1970-80х років, із поширенням промислового виробництва, набув глобальних масштабів. На розповсюдження низько естетичних смаків значний вплив відіграло прагнення до самоствердження молоді.

Кітчеві або «халтурні» витвори зроблені за художніми штампами, Сутність явища «Кітч» ще у 1939 році охарактеризував американський арт-критик Клемент Грінберг, зазначаючи, що кітч – це фальшивий досвід і фальшиві почуття

Кітч змінюється разом із стилем, що панує, але зберігає своє прагнення до надмірності, провокаційності та еклектичності.

Кітчеві витвори строкаті, низькоякісні, розраховані на невибагливих, малокультурних користувачів, експлуатують еротику, зовнішню привабливість дітей чи тварин, квітів, фантастику, сумнівні сюжети та ідеї.

Через те, що публічні люди часто стають еталонами для молоді, яка швидко підхоплює новинки шаленої моди. Значну роль у поширенні кітчу відіграють зірки естради, кіно та модної індустрії, що свідомо намагаються привернути увагу та шокувати публіку. Яскравим прикладом є: італійська журналістка, редакторка і стиліст Анна П'яджи, визнана у світі моди «іконою» кітчу; екстравагантні модельєри – Джон Гальяно, Поль Готьє, Вів'єн Вествуд.

Кітчевий світогляд, набув нових якісних ознак у так званих мікро стилях: еротичний стиль, стиль вамп, треш, стиль Тедді-гелз, стиль Готична Лоліта тощо.

Таким чином, вміння за допомогою зовнішніх і внутрішніх ресурсів свідомо формувати власний імідж, здатний протистояти китчевій навалі, матиме змогу не лише гармонійно розвиватися, а й прищеплювати оточуючим естетичні смаки та програмувати емоційно-психологічну реакцію на певні явища та речі.

Список використаних джерел:

1. Андреева И.А. Мода и культура одежды /И.А. Андреева.–М. : Знание, 1987.– 63 с.
2. Балдано И.Ц. Мода XX века: энциклопедия. –М. : «Олма-Пресс», 2002. – 399 с.
3. Килошенко М.И. Психология моды: Учеб. Пособие для вузов/ М.И. Килошенко. – 2-е изд., испр. – М. : Издательство Оникс, 2006. – 320 с.

Філіпп'єв М.Г.,
магістрант факультету журналістики та міжнародних відносин Київського університету культури;
Науковий консультант: Чеботаєва О.М., кандидат історичних наук, доцент,
м. Миколаїв

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПТУ КУЛЬТУРИ ТА ЇЇ ЗНАКОВО-СИМВОЛІЧНИЙ ПРОЯВ

Культура – це один із найцінніших здобутків соціуму, що має глибокий вплив на всі його процеси. Соціум є підґрунтям для розвитку освіти та культури кожної людини, джерелом її сили та розуму.

Соціум − це одна величезна група людей, яких можуть об’єднувати загальні моральні основи, ставлення до світу і самого себе. У подібній групі завжди єдина система культурних цінностей і світогляду, однакові політичні та естетичні погляди. Соціальна діяльність людей зазнає постійних змін. На сучасному етапі соціально-культурного розвитку суспільства її характеризує високий рівень комунікативних можливостей, комп’ютерних технологій та мультимедійних засобів. У зв'язку з цим виникла потреба розглянути заново питання щодо сучасної ролі основних універсалій культури у її формуванні та розвитку.

Традиційно культуру розглядають як сукупність цінностей, переконань, норм поведінки, що притаманні певній соціальній групі у конкретному суспільстві. Соціальний характер культури відображається у взаємодії соціального механізму особистості та спільноти із середовищем існування, як біологічним, так і небіологічним, що забезпечує передачу досвіду та розвиток діяльності та відображається у різноманітності людської культури.

Термін «культура» (від лат. *Cultura* — обробіток, оброблення, поліпшення, вдосконалення, догляд) здавна застосовується для позначення здобутків людської діяльності. У такому широкому значенні цей термін вживається як синонім суспільного, штучного на противагу природному. З самого початку існування слово *cultura* почало використовуватися в його переносному значенні в контексті тематики суто духовних аспектів людської життєдіяльності. Марк Туллій Ціцерон (106-43 рр. до н.е.) у роботі «Тускуланські бесіди» говорив про «культуру духу і розуму». Френсіс Бекон (1561-1626 рр.) писав про «культуру й удобрювання умів». Подібні метафори поступово ставали все більш звичними і загальновживаними. Вони почали сприйматися прямо і безпосередньо, а не в переносному значенні.

Деякі дослідники відносять початок історії сучасного поняття «культура» до другої половини XVII століття., коли воно було використано для означення результатів діяльності суспільної людини в працях С. Пуфендорфа, який протиставляв «природну» людину і людину культурну. Такий сенс поняття культури як протиприродної зберігався тривалий час. У XX столітті почали набувати поширення наукові концепції, у яких культура в цілому не протиставлялася природі, а розумілась як етап або варіант її розвитку. У сучасних європейських мовах поняття «культура» є одним з найуживаніших як у повсякденному, так і у науковому (переважно гуманітарному) дискурсі і, разом з тим, залишається одним з найбільш складних і неоднозначних у розумінні. Культура як явище виконує багато різноманітних функцій, тому, в залежності від спрямованості культурної діяльності, існує понад 500 визначень культури. На певному етапі розвитку культурологічної думки розпочалися спроби систематизувати цю значну кількість наукових дефініцій[3]. Однією з популярних і детальних систематизацій визначень культури є систематизація, запропонована американськими науковцями А. Кребером і К. Клакхоном. У 1952 р. вони видали дослідження під назвою «Культура. Критичний огляд

концепцій і визначень», у якому був проведений аналіз понад 150 відомих на той час визначень та концепцій культури.

У 1963 р. А. Кребер і К. Клакхон перевидали свою книгу в новому варіанті, значно розширивши перелік інтерпретацій концепту «культура» в основному за рахунок найновіших на той час. До сьогодні ця робота багатьма науковцями вважається найавторитетнішою зі своєї теми [5].

А. Кребер і К. Клакхон проаналізували понад сто основних визначень і згрупували їх згідно вектору спрямованості.

- Описові визначення культури, що мають у своїй основі концепцію основоположника культурної антропології Е. Тейлора, який вважав, що «культура, або цивілізація, в широкому етнографічному сенсі складається у своєму цілому із знання, вірувань, мистецтва, моральності, законів, звичаїв і деяких інших здібностей, звичок, засвоєних людиною як членом суспільства» [4, 18]. Суть таких визначень: культура, як скарбниця всього створеного людьми, включає в себе літературу та всі форми мистецтва, знання шляхів пристосування до соціального і природного оточення, мови, звичаї, систему етикету, етику, релігію, які складалися століттями.
- Історичні визначення культури, що підкреслюють роль традицій і соціальної спадщини, які зберігаються у сучасній епосі від попередніх етапів розвитку людства, тобто є результатом історичного розвитку, а саме, типи організації суспільства, традиції, ритуали, символи, погляди та вірування.
- Нормативні визначення культури, що акцентують значення прийнятих правил і норм, які відображають спосіб життя індивіда у його соціальному оточенні.
- Ціннісні визначення культури, у якому акцент робиться на ціннісному ставленні до світу, коли усі предмети і явища розглядаються нею за критерієм важливості і придатності для життя, а також формується загальне ціннісне ставлення явищ, що мають для людей визначений зміст і значимість. Роль цінностей у житті як окремого індивіда, так і суспільства в цілому надзвичайно велика. Відповідно до них відбувається добір інформації в процесі спілкування, установлюються соціальні відносини, формуються емоції і почуття та навички взаємодії.
- Психологічні визначення культури, які розглядають можливості рішення людиною певних проблем на психологічному рівні. У даному підході культура складається з результатів особливого пристосування людей до природного та соціального оточення та економічних умов.
- Визначення культури як результату навчання, що передбачає певну поведінку людини, яку вона не отримала в якості біологічної спадщини, а засвоїла у процесі навчання.
- Структурні визначення культури, що виділяють важливість використання структурної організації суспільства або його моделювання. Культура розглядається як система певних ознак, пов'язаних між собою. Ці

матеріальні і нематеріальні культурні ознаки, організовані навколо основних потреб, утворюють соціальні інститути, які є ядром (моделлю) культури.

- Ідеологічні визначення культури підкреслюють взаємозалежність процесів розвитку культури та впливу ідеологічних напрямків у певний період розвитку суспільства.
- Символічні визначення культури у свою основу покладають ідею того, що культура — це клас явищ і предметів, існування якого залежить від символізації. Згідно з С.М Гатальською, символи — це найважливіший механізм єдності пам'яті культури, єдність набору домінантних символів і тривалість їхнього культурного життя значною мірою зумовлюють національні й ареальні межі культури [1].

Кожна з перерахованих груп визначень покладає у свою основу певні важливі риси культури та знаходить своє відображення у її моделях. Усі вони потребують подальшого глибокого та всебічного вивчення, однак поняття «знак» і «символ» лежать у основі істотної більшості моделей культури і належать до її універсалії, тому важливо простежити процес трансформації цих понять при переході від однієї моделі до іншої.

Символи – це найважливіший механізм пам'яті культури, вони переносять тексти, сюжетні схеми й інші семіотичні утворення з одного шару культури до іншого. Константні набори символів беруть на себе функцію механізмів єдності та не дають культурі розбитися на ізольовані хронологічні шари.

Осмислення сутності культури як знаково-символічної системи – це одно з завдань філософії культури, що сприяє збереженню всесвітньої культури в цілому. Як стверджував академік Д. С. Лихачов, за останні десятиріччя різко впала здатність іконологічного сприйняття й елементарне знання традиційних символів та емблем, а мислення людини розучилося розуміти та цікавитися символічним значенням квітів, дерев, кущів, скульптур, фонтанів, їх прихованою символікою та іконологічними схемами [2, 9].

У рамках семіотичного підходу культура представляється як система комунікацій, обміну інформацією за допомогою системи знаків. Знак − це об'єкт, що чуттєво сприймається (звук, зображення) і який заміщає або представляє інші предмети, їх властивості та відносини. Культура може розумітися і транслюватися за допомогою різних знакових систем (або мов культури): природної мови, фольклору, традицій, предметів побуту, полювання або іншого виду діяльності, ритуалів, обрядів, церемоній, етикету, типу житла, за допомогою художніх образів різних видів мистецтва, письмового тексту і багато чого іншого. Мова культури − це сукупність всіх знакових способів словесного і невербального спілкування, за допомогою яких передається культурно значуща інформація. Розрізняють знаки «природні», які виникли стихійно, і «штучні», вигадані людьми для досягнення свідомо поставлених цілей.

Смисл знака – це його зміст, що засвоюється в процесі його розуміння. Це сукупність суттєвих рис, властивостей та характеристик предмета, що

позначаються цим знаком. Усі знаки поділяються на мовні та позамовні. Позамовні знаки поділяють на знаки-копії (іконічні знаки), знаки-ознаки (знаки-прикмети, знаки-індекси), знаки-символи.

Знаки-копії (іконічні знаки) – це знаки, які повністю визначаються тим предметом, якому вони відповідають. Знаки-копії – це знаки схожості, подібності предмета та його позначення. Фотографії, картини, відбитки пальців, відображення у дзеркалі, копії документів – все це являється іконічними знаками.

Знаки-ознаки (знаки-прикмети, знаки-індекси) – це такі знаки, які повністю визначаються тим контекстом, у якому вони виявляються і позначають відношення між об'єктами, а також між об'єктом і його властивостями.

Знаки-символи – це знаки, що мають багато значень у різних культурах. Такі знаки можна по-різному інтерпретувати у тому чи іншому контексті. Знаки-символи використовують у мистецтві, науці, філософії, релігії і т.д.

Різновидами знаків є також мовні знаки. Вони можуть бути або знаками-символами, або знаками-індексами. Людина завжди мислить за допомогою мови (природної або штучної), яка є засобом мислення, засобом опредметнення та об'єктивізації думки.

Різноманітні системи сигналізації, мови, образотворчих мистецтв, театру, кіно, музики, правила етикету, релігійні символи і ритуали, геральдичні знаки та взагалі багато предметів, які можуть служити засобами для відображення якогось змісту, відносяться до знакових систем.

Виражаючи свої думки і уявлення у штучно створених знакових системах, людина об'єктивує їх. Це означає, що знакові системи ніби відділяються від людини, набувають самостійного, позаособистого існування і стають соціальною інформацією. Носієм такої інформації стає не один даний індивід, а суспільна культура.

Співвідношення знаку і символу − явище досить складне і перехідне в культурі. Існують різні підходи в науці щодо вивчення цього феномену культури в житті людині та суспільства в цілому, що потребують подальшого розвитку, аналізу та удосконалення відповідно до існуючих умов часу.

Список використаних джерел:

1. Гатальская С. М. Философия культуры / С. М. Гатальская. – К, 2005. — Режим доступа до: http://uchebnikionline.ru/filosofia/filosofiya_kulturi_-_gatalska_cm/filosofiya_kulturi_-_gatalska_cm.htm..

2. Лихачев Д.С. Поэзия садов: к семантике садово-парковых стилей. Сад как текст. — 3-е изд., испр. и доп. — М.: Согласие: ОАО «Тип. “Новости”», 1998. — 471 с.

3. Матвєєва Л.Л. Культурологія. Курс лекцій: Навч. посібник. – К. : Либідь, 2005. – 512 с.

4. Тайлор, Э. Б. Первобытная культура [Текст] / Э. Б. Тайлор. − Москва: Издательство политической литературы, 1989. - 572, [2] с.

5. Kroeber A.L. and Kluckhohn C. Culture: a Critical Review of Concepts and Difinitions // Papers peabody Mus., 1952, 47, N 1 Kroeber A.L. and Kluckhohn C. Culture: a Critical Review of Concepts and Difinitions // Papers peabody Mus., 1952, 47, N 1, p. 181.

Хованська В.В.,
студентка ІІІ курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Безверхня А.П.,
студентка ІІІ курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Доній В.С., викладач кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ГАСТРОНОМІЧНА КУЛЬТУРА МИКОЛАЇВЩИНИ (на прикладі місцевих ЗРГ)

Культура – це складний суспільний феномен, що відіграє величезну роль у життєдіяльності людини: праця, побут, дозвілля, спосіб життя як окремої особи, так й усього суспільства, менталітет тісно пов’язані з рівнем розвитку культури [1].

Кожна людина, соціальна група або місто, мають свою особливу культуру, яка сформувалася протягом існування общини. Так, місто Миколаїв також має у своїй історії певні культурні надбання, до яких належить і гастрономічна культура (або культура харчування). Даний різновид загальної культури є її невід’ємною частиною і займає досить важливе місце у житті людей. Гастрономічна культура є самостійною наукою, що вивчає зв’язок між культурою та їжею [2].

У наш час люди помилково сприймають харчування як буденний прийом їжі та плутають поняття гастрономії з кулінарією, вважаючи їх синонімами. Проте, гастрономічна культура стосується галузі мистецтва і соціальних наук [2]. Це поєднання вишуканого смаку, знань всіх тонкощів кулінарії і любові до неї, мистецтва культурного вживання їжі та багато іншого.

Гастрономічна культура Миколаївщини досить різноманітна і цікава, саме тому є актуальною для дослідження. Щороку з'являються нові заклади ресторанного господарства, проте не всі з них досягають успіху та популярності. Необхідно систематично моніторити вподобання місцевого населення, а також слідкувати за сучасними тенденціями кулінарного мистецтва, адже заклади ресторанного господарства сприяють розвитку гастрономічної культури нашого міста, зокрема містян і туристів.

Метою даної наукової роботи є дослідження гастрономічної культури Миколаївщини на прикладі сучасних місцевих закладів ресторанного господарства.

Гастрономічну культуру як соціальний феномен активно і ґрунтовно вивчав В. Ніколенко [3]. Зазначена тематика також стала об'єктом дослідження таких науковців, як І. Нестерчук, Ю. Нестор, О. Плюта, Г. Толок та інших. Тема гастрономічної культури також висвітлена в мережі Інтернет. Наприклад, мультимедійна платформа «УКРІНФОРМ» розробила гастрономічну карту України, посилаючись на яку, можна дослідити смаки кожного регіону країни [5]. Згідно даних цієї мапи, фірмовою стравою нашого міста є юшка по-миколаївськи, а найчастіше місцеве населення готує страви з риби. Культуру харчування висвітлювали такі інформаційні джерела: «Наукова бібліотека України»; «Тримай KURS»; «КореспонденТ.net»; «BIT.UA»; «OUTLOOK»; «TextReferat»; «TWINS» та багато інших.

У більшості розвинених країн до прийому їжі ставляться досить серйозно. Місцеве населення не дозволяє собі швидких перекусів шкідливою їжею, а навпаки – здійснює таїнство харчування у ресторанах, при цьому не поспішаючи і насолоджуючись кожним шматочком. Звісно, що у подібних закладах їжа має бути вишуканою, корисною та подаватися правильно. Відповідно, і споживач має бути ознайомлений з культурою харчування та столовим етикетом.

Поступово гастрономічна культура розвивається і в нашій країні, зокрема у Миколаєві. Дещо повільний перехід до культурного вживання їжі зумовлений необізнаним персоналом, шкідливими звичками місцевого населення, низьким рівнем бюджету, а також складністю сприйняття гастрономічної культури населенням.

Швидкий темп життя змусив більшість миколаївців харчуватися перекусами, їсти на ходу, або біля фургонів та кіосків з продуктами харчування, які зроблені нашвидкуруч, але інколи не досить якісно. Звідси виходить, що сама культура харчування втрачає своє обличчя.

Сучасна людина забуває, що таке правильно, а головне корисно харчуватися. Миколаїв має безліч кафе та ресторанів, у яких можливо спокійно і більш корисно пообідати чи повечеряти. Культура вживання їжі передбачає спокійний та розмірений прийом страв, без поспіху. Одним з таких є ресторан італійської та японської кухні «MAFIA» у Миколаєві, він відноситься до мережі однойменних закладів по всій Україні. Як вказано на сайті ресторану «MAFIA

— це Сім'я. Велика, дружня сім'я» [5]. У цьому ресторані кожен гість може почувати себе частиною цієї сім'ї, насолодитися атмосферою затишку і доброзичливості, а також, що важливо, відновити для себе культуру харчування і відійти від звичних не дуже корисних перекусів наспіх.

Особливої уваги вартий інтер'єр ресторану. У ньому реалізовується концепція сонячної Італії, так що гість у морозну погоду може відчути себе десь у теплих куточках цієї країни. «Гості впізнають MAFIA за легкими світлими тонами, великими білосніжними люстрами, вишуканими фірмовими візерунками на стільцях і м'якими зручними диванами» [5]. Відвідавши цей ресторан залишаються лише гарні відчуття, адже професіоналізм працівників і смачна кухня роблять своє. Миколаївцям цей заклад прийшовся до душі, тут можна спокійно і гарно поїсти страви таких улюблених всіма італійської та японської кухні.

Та якщо миколаївець або гість міста так хоче з'їсти справжньої вуличної їжі, Миколаїв може запропонувати йому ресторан «California Republic & The Bar Upstairs», тут можна відчути себе справжнім американцем, з'їсти дуже смачні гамбургери та інші страви каліфорнійської кухні, у приємній обстановці, де грає сучасна музика. На особливу увагу заслуговують охайні та ввічливі працівники, які можуть поспілкуватися з вами і англійською. Тут так і занурюєшся в легку та смачну атмосферою. Це дозволяє справжнім прихильникам вуличної їжі зробити вибір між фургоном та рестораном, і вибрати, що насправді до душі, або зручніше.

Говорячи про традиційну західноукраїнську кухню, слід відмітити кафе-кондитерську «Львівські пляцки». Саме тут «на відкритій кухні, за прозорим склом, перед очима відвідувачів у закладі випікають фірмові сирники й штруделі. У меню є солоні й солодкі сирники, а також чотири види штруделів. Начинками виступають яблука, мак, родзинки, а також курка, лосось, шпинат, сир і гриби. До кожної замовленої страви подається оригінальний соус — вершковий солоний, шоколадний, ягідний, ванільний» [6].

У кафе діє самообслуговування, де гостю лише відрізають шматок штруделя або сирника, роблять замовлений напій, а от поливає бажаним соусом та відносить за вибраний стіл свою страву сам гість. Такий вид обслуговування робить гостей більш самостійними.

Інтер'єр кафе містить у собі елементи домашньої обстановки, банки з консервацією стоять на полках, кухонні качалки виконують роль вішалки для верхнього одягу, а терки так названі бра. Саме тут можна насолодитися не лише смачним штруделем, а й теплою, дружньою обстановкою, з компанією друзів, або з близькими людьми провести гарно час.

Отже, на прикладі даних закладів можна зробити висновки, що Миколаїв — досить багате місто на різноманітні заклади харчування. Скрізь можна гарно провести час і заодно смачно поїсти, підвищуючи культуру вживання страв та напоїв, і водночас можна не обмежувати себе у виборі кафе чи ресторану, тієї чи іншої кухні.

Список використаних джерел:

1. Безкоштовна бібліотека підручників [електронний ресурс]/ Культура як предмет культурології — Режим доступу: http://www.info-library.com.ua/books-text-2737.html — Назва з екрана.

2. Вікіпедія [електронний ресурс]/ Гастрономія — Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%8F — Назва з екрана.

3. Ніколенко Вадим Вікторович «Українська гастрономічна культура як соціальний феномен» // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, 2016 р. [електронний ресурс]/ Українська гастрономічна культура як соціальний феномен — Режим доступу: http://periodicals.karazin.ua/ssms/article/viewFile/6540/6048 — Назва з екрана.

4. Mafia [електронний ресурс]/ О компании МАФИЯ — Режим доступу: https://mafia.ua/ua/nikolaev/kompaniya/o-kompanii — Назва з екрана.

5. УКРІНФОРМ [електронний ресурс]/ Гастрономічна карта України — Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/2142308-gastronomicna-karta-ukraini-infografika.html — Назва з екрана.

6. Tomato [електронний ресурс]/ Кафе Львівські пляцки — Режим доступу: https://tomato.ua/ua/nikolaev/restaurants/lvovskiepliatskishevchenko — Назва з екрана.

Хоменко Ю. О.,
магістрант Київського університету культури, м. Київ;
Науковий консультант: Шуляк С.О., кандидат педагогічних наук, професор,
м. Миколаїв

ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД ЯК МОДЕЛЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Інтенсивне впровадження інформаційно – компютерних технологій (ІКТ) у роботу державних органів і структур дає можливість наблизити їх до громадян, поліпшити якість і розширити спектр послуг населенню, зробити їх загальнодоступними. Держава як інструмент покликана служити інтересам суспільства, і з впровадженням в органи державної влади й управління в центрі та на місцях інформаційних технологій одержує нові можливості для інформування своїх громадян, урахування їхньої думки з ключових питань, підвищення ефективності своєї діяльності. Тим самим нові ІКТ міняють характер інформаційної взаємодії суспільства й держави, розширюють права громадян шляхом надання доступу до різноманітної інформації, збільшують

можливості людей брати участь у процесі прийняття політичних рішень і стежити за діяльністю національних урядів [4].

Зміст системи «електронного уряду» повинен полягати у тому, щоб оновлена та перевірена інформація органів влади була доступна всім громадянам. Тільки держава може вирішити завдання створення в он-лайні нових механізмів, що полегшують спілкування громадян з бюрократичними інстанціями. Український проект побудови електронного уряду в більшій мірі орієнтований на надання інформаційних послуг: бази даних, довідкової інформації, новин і тощо, а не на активне спілкування з громадянами і надання їм різних інтерактивних послуг [4].

Термін «Електронний уряд» («E-government») досліджується багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими. Європейська Комісія визначила електронний уряд як «використання інформаційних і телекомунікаційних технологій у державних адміністраціях у сукупності з проведенням організаційних змін і набуттям нових навичок, спрямованих на поліпшення суспільних служб і демократичних процесів, а також посилення підтримки державної політики. Електронний уряд є засобом для підвищення ефективності державного обслуговування. Він спрощує провадження державної політики й допомагає державному сектору, з одного боку, розширювати обсяг послуг і підвищувати їхню якість, а з іншого – збільшувати економію ресурсів» [5].

На думку В. Дрожжинова, «електронний уряд – це використання віртуального простору для вдосконалення моделей надання послуг та підвищення ефективності функціонування органів влади та державних установ» [5].

Дослідник О. Баранов вважає, що електронний уряд – це уряд, в якому вся сукупність як внутрішніх, так і зовнішніх зв’язків і процесів підтримується й забезпечується відповідними ІКТ. Необхідною умовою переходу до електронного уряду є широка інформатизація всіх процесів у звичайній діяльності міністерств, відомств, місцевих органів виконавчої влади, причому як внутрішніх, так і зовнішніх [1].

М. Вершинін розглядає електронний уряд як систему інтерактивної взаємодії держави і громадян за допомогою інтернету, нову модель державного управління, яка перебудовує традиційні відносини громадян і владних структур [2].

Дослідники І. Клименко та К. Линьов визначають, що «електронний уряд – це система збору, введення, пошуку, обробки, збереження та надання на вимогу користувача згідно з визначеними критеріями інформаційних ресурсів, покликана забезпечити надання державними органами всіх гілок влади численних послуг бізнесу та всім категоріям громадян, а також інформування громадян про роботу державних органів» [3].

Серед політичних результатів впровадження електронного уряду варто виділити: відкритість і прозорість діяльності органів влади; підвищення ступеня політичної участі громадян і органів влади в інформаційному

суспільстві; зростання рівня залучення громадян у демократичні процеси; збільшення результативності й ефективності проведеної політики [4].

Досвід впровадження електронного уряду показує, що у відповідь на мінливі політичні, економічні й соціальні виклики країни у всіх регіонах світу розробили політикові впровадження он-лайнового уряду. Його мета - забезпечити інформаційну інтеграцію урядових агентств. Пріоритети політики в сфері електронного уряду - сприяти більшому залученню акторів у політичний процес за допомогою розвиненої багатоканальної інформаційної структури [4].

Список використаних джерел:

1. Баранов О. Електронний уряд в Україні? Буде! Коли? [Електронний ресурс] / О. Баранов // Дзеркало тижня. – 2002. – № 1 (376). – 5-18 січня. – Режим доступу : http://www. zerkalonedeli.com (дата звернення: 15.03.2018). – Назва з екрана.
2. Вершинин М. «Электронное правительство» в XXI веке / М. Вершинин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http: // www.prnews.spb.ru (дата звернення: 15.03.2018). – Назва з екрана.
3. Демідюкова О.М. Е-урядування в україні: майбутнє чи реалії сьогодення? / О.М. Демідюкова // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2011. – № 17(171). – с. 21-27.
4. Ємельяненко О.М. Електронний уряд: інноваційні підходи до політики і управління в інформаційному суспільстві : автореф. дис... канд. політ. наук : 23.00.02 / О. М. Ємельяненко; Одес. нац. юрид. акад. - О., 2008. - 17 с. - укр.
5. Мєзєнцев А.В. Електронне урядування, електронна демократія – підходи до визначень / А.В. Мєзєнцев // Теорія та практика державного управління. – 2015. – Вип. 1 (48) – С.2 – 6.

Царикова А.В.,
студентка ІІІ курсу факультету мистецтв ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Сологуб В.Д., кандидат педагогічних наук, доцент за наказом кафедри музичного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

СТУДЕНТСЬКИЙ ГІТАРНИЙ ОРКЕСТР МИКОЛАЇВСЬКОЇ ФІЛІЇ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ – СУЧАСНЕ НОВАТОРСТВО У СИСТЕМІ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА СВІТОВИЙ СТАНДАРТ

Гітарний оркестр є однією з ефективних навчальних форм роботи та найбільш поширеною формою колективного гітарного виконавства в багатьох країнах Європи, Латинської та Північної Америки, Японії та Азії загалом. Гітарні оркестри існують у вигляді постійно діючих колективів професіоналів і любителів, а також як зведені склади, що поєднують виконавців на фестивалях та конкурсах гітарної музики (GFA Convention, США, Hermoupolis Guitar Festival, Греція, Польща, Росія «Конкурс гитарных ансамблей и оркестров», Білорусь «Ренессанс гитары» тощо).

Гітарний оркестр, як вид оркестру, був сформований досить давно і називався Неаполітанським оркестром. Він набув поширення в Європі наприкінці XVIII - початку XIX ст. До складу такого оркестру, крім гітарної групи, входила група мандолін[3].

Але такий феномен , як суто гітарний оркестр, існує з 60-х років попереднього сторіччя. Вперше з навчальною метою він був сформований в Японії гітаристом Хірокі Ніиборі [1], який є засновником розгалуженої структури музичних освітніх установ, навчання в яких базується на оркестровому виконавстві на гітарі та охоплює учасників незалежно від статусу, віку, професійної приналежності. Ця багатоступенева структура успішно функціонує вже понад п'ятдесят років. Оркестр Ніиборі дав більше ніж 3200 концертів протягом 19 років своєї музичної діяльності. Як педагог, в 1984 Ніиборі заснував гітарні Консерваторію в Nihon, яка стала першою гітарної школою, схваленої як освітня основа в Японії. Хірокі Ніиборі став її першим президентом. У 1985 році він організував та очолив освітнє товариство «Музичну Гітарну Академію Ніиборі»[9], яка включає дошкільний курс, курс середньої школи та університетський курс. Гітарна Музична Школа Ніиборі має відділення в 26 країнах світу та існує ось уже 37 років. Зараз в Японії діє декілька професійних гітарних оркестрів. Вони випускають аудіо та відео

альбоми, дають сотні концертів на рік, які мають попит на рівні з концертами симфонічних та камерних оркестрів.

В Європі та Америці вже багато років активно практикується такий різновид оркестрового виконавства як оркестр гітаристів. На багатьох гітарних фестивалях, крім конкурсу та майстер-класів, для учасників обумовлена гра у гітарному оркестрі. Як правило «фінальним акордом» будь якого гітарного фестивалю стає концерт гітарного оркестру, як результат колективної співпраці. Саме таке творче, інтернаціональне спілкування надає можливості виконавцям отримувати професійний досвід та стати обізнаним у галузі світового гітарного мистецтва.

За час існування гітарного оркестру сформувався його інструментарій, який на сьогодення складається з: гітар-октавін або гітар-сопрано, прім-гітар, кварт-гітар, терц-гітар, іноді альтових та квінтбасгітар, акустичних бас та контрабас гітар[6].

Поява інструментарію спричинила необхідність в особливому репертуарі. Такі композитори, як А. Мілан, Д. Павлович, Е. Йорк, Х. Кауфманн звернулися до створення творів власно для гітарного оркестру, а керівники та учасники колективів, такі як: Я. Еріксон, Н. С. Фуджимато, Х. Ніборі сприяли розширенню та оновленню репертуару, створюючи інструментовки та аранжування творів різних стилів та жанрів.

На відміну від зарубіжних гітаристів, більшість українських мають великий досвід гри у різних оркестрових колективах, але нажаль для них цей досвід некорисний. В оркестрах народних інструментів, гітаристи України й досі вимушені грати на інструментах домрово-балалаєчної групи, що значно погіршує становище та розвиток вітчизняного гітарного мистецтва. Це відбувається тому, що в Україні, на відміну від деяких інших країн пострадянського простору, й досі лишається не визначеним статус гітари, як академічного інструменту. Але, на відміну від інших, вищі навчальні заклади України мають можливість змінити застарілу та вже не прогресивну радянську систему підготовки фахівців. Цьому сприяє прийнятий у 2014 році «Закон України про вищу освіту», згідно якого Українські виші мають право на «академічну свободу» [4].

Така ситуація стала поштовхом для радикальної зміни системи підготовки фахівця-гітариста у Київському національному університеті культури і мистецтв, який є найбільш прогресивним мистецьким вишем України, а його Миколаївська філія – флагманом підготовки фахівців в галузі гітарного мистецтва, професійний рівень яких вже зараз наближений до міжнародних стандартів. Саме тому у 2016 році, на базі Миколаївської філії Київського Національного університету культури і мистецтв у творчій співпраці з Миколаївським коледжем культури і мистецтв, було засновано перший в Україні студентський гітарний оркестр. Зараз до складу колективу входять 24 студенти, які навчаються у класах гітари цих мистецьких навчальних закладів. Керівники гітарного оркестру – Вікторія Даріївна Сологуб

/доцент за наказом кафедри музичного мистецтва, кандидат педагогічних наук/ та Гриненко Світлана Миколаївна /старший викладач циклової комісії народного інструментального мистецтва Миколаївського коледжу культури і мистецтв/.

Продуктивна та цікава робота оркестру гітаристів забезпечується цілою низкою фахових навчальних дисциплін. «Інструментування та аранжування» дає можливість кожному студенту гітаристу навчитися створювати переклади, виконавські транскрипції, редакції, інструментування та аранжування безпосередньо для гітари соло та гітарних колективів. Це значно оновлює вже існуючий гітарний репертуар та надає стрімкого розвитку новим музичним формам. Навчальна дисципліна «Методика викладання фаху» допомагає студентам класу гітари набути теоретичних знань з методики індивідуальної роботи в класі гітари, методики акомпанементу, які потім закріпляються практичними навичками роботи в концертмейстерському класі. Курс «Методика роботи з оркестром» у комплексі з «Диригуванням та читанням оркестрових партитур», «Сольно-ансамблевим та диригентським практикумом» дають можливість кожному студенту гітаристу засвоїти фундаментальні основи та набути практичних навичок роботи з гітарним оркестром (ансамблем). Саме цей комплексний підхід підготовки гітариста виховує кваліфікованих фахівців в галузі гітарного мистецтва, перспективних керівників творчих колективів, із неординарним та сучасним поглядом.

Гітарний оркестр плідно співпрацює з Миколаївським клубом композиторів "Ad Libitum" до складу якого входять Л. Пантелеймонов, В. Коршунов, О. Васильцов та інші, твори яких вже виконуються оркестром[2].

На базі гітарного оркестру Миколаївської філії Київського Національного університету культури і мистецтв та лабораторії гітари створено та адаптовано декілька освітньо-мистецьких, мистецьких Всеукраїнських та міжнародних проектів: «GUITAR CORPORATION», «Музична платформа», «VIVAT GUITARA!».

Гітарний оркестр, як відносно нова форма колективного творчого процесу, що сприяє наявному прогресу в галузі інструментального виконавства та надає нові можливості, значно розширює рамки українського та світового музичного мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Бойко С. Гитарный оркестр // Гитарный журнал: сб. ст.- 2007- с.1.

2. Гриненко С. Композитарський доробок в гітарному мистецтві півдня України // Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі україни XXI століття: зб. ст.-2017-с. 57-59.

3. Данилова Д. Гитарный оркестр история и практика // сб.ст. – с.1-8.

4. Про вищу освіту : Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004) // Документ 1556-18 – 2018 – с.1.

5. Сологуб В. Межпредметные связи в процессе комплексной профессиональной подготовки студентов музикально-педагогических факультетов // Педагогическая пресса: сб. ст.- 2012- К., с.3-34.

6. Тавровский В. Генрих Альберт // Гитаристы и композиторы: сл.-2001-2017- с. 1.

7. Cr. Morits Das JugendGitarrenOrchesterßHamburg und sein Juniorteam spielen sich in in die Weinachtspause // Br- -2017- s.1.

8. Blaha V. Dejiny kytary // uc. Brno – 2013 – s.241.

9. Summerfield M.J. The classical guitar its evolution, players and personalities since 1800 // Ashley mark publishing company – 2002- p. 206.

Циснецька Н.М.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Обозна О.О., кандидат економічних наук, доцент,
м. Миколаїв

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Туристична інфраструктура у нашому розумінні – це сукупність підприємств, установ і закладів, діяльність яких спрямована на задоволення потреб людей, котрі беруть участь в оздоровленні або відпочинку, а також шляхів сполучення і транспорту та об'єктів розміщення туристів, що забезпечують умови стабільного функціонування. Ми розглядаємо її цілісною системою, що складається з двох підсистем: соціальної та виробничої, які взаємопов'язані та взаємообумовлені відносно обслуговуючого суб'єкта. У свою чергу інфраструктура певною мірою формує туристичні регіони, сприяє туристичній спеціалізації та профілю господарювання, адже завдяки наявності інфраструктурних зв'язків між окремими об'єктами визначають якість обслуговування на тій чи іншій території.

Об’єктом для дослідження була обрана Миколаївська область. Миколаївська область розташована на півдні України в басейні нижньої течії ріки Південний Буг. На півночі вона межує з Кіровоградською областю на сході і північному сході з Дніпропетровською, на південному сході з Херсонською, на сході з Одеською областями.

На півдні омивається Чорним морем та дев’ятьма лиманами, які глибоко вдаються в суходіл. На території області є острів Березань та Кінбурнська коса.

Регіон має значний туристично-рекреаційний потенціал, сформований завдяки сприятливому клімату, природним умовам, географічному розташуванню. На території Миколаївщини понад 120 територій і об’єктів заповідного фонду, регіональні ландшафтні парки. У комплексі рекреаційних ресурсів особливе місце займають розміщені у містах та селах культурно-

історичні ресурси. Історико-культурні ресурси знайомлять з багатьма сторінками давніх часів заснування, будівництва, розвитку та життєдіяльності Миколаївщини [3].

У с. Парутине Очаківського району всесвітньовідомий національний історико-археологічний парк «Ольвія». Березань – острів в Чорному морі є складовою частиною історико-археологічного заповідника Національної академії наук України.

Основні рекреаційні зони знаходяться в південній частині області, на узбережжі Чорного моря та лиманів. У цих зонах зосереджено 169 рекреаційних закладів.

Важливим розвитком інфраструктури є цілісність, відносна стійкість, а також залежність показників розвитку туризму від сучасного стану інфраструктури. Для організації мобільного відпочинку, до чого прагнуть сьогодні туристи, необхідна наявність певної системи інфраструктури туризму. Саме це дасть змогу посилити темпи розвитку туристичної сфери, дозволить проводити активну загальнодержавну політику в цій важливій складовій економіки Миколаївщини, забезпечити дійову координацію заходів центральних та місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій що сприятиме збільшенню туристичних потоків, створення умов для швидкого розвитку суміжних галузей, організації нових робочих місць, збільшення надходжень до бюджету [2].

У 2016 році мешканцям Миколаївської області надали послуги з організації подорожувань 69 суб’єктів туристичної діяльності регіону, які займалися продажем та резервуванням квитків на всі види транспорту, організацією відпочинку, розваг та індивідуальних подорожей, а також надавали посередницькі послуги з продажу путівок [1].

Миколаївський регіон є багатим потенціалом для створення рекреаційних зон відвідування, розвитку інфраструктури та покращенню індустрії відпочинку. Основною тенденцію розвитку туристичної галузі є створення нових проектів щодо розвитку туристичної та інвестиційної привабливості регіону.

Для забезпечення туристичної активності і привабливості регіону є соціально-демографічні передумови, дієвий підприємницький та інвестиційний потенціал, однак стабільність та розвиток туристичної сфери порушується несприятливими соціально-економічними умовами, а саме: не врегульовано нормативно-правові особливості, несприятлива державна політика країни та фінансування галузі, неефективна інвестиційна активність, недосконале функціонування туристичної інфраструктури.

Аналізуючи статистичні данні Миколаївської області та Миколаєва стосовно стану туристичної сфери Миколаївської області дозволяє виявити наявні тенденції в галузі. Результати аналізу статистичної інформації стосовно туристичних потоків в регіоні формують уявлення щодо попиту та

зацікавленості населення України та іноземних туристів на різні типи туризму (табл.1) [1].

Таблиця 1

Динаміка туристичних потоків в Миколаївській області за роки

Показники	**2000**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності області	34536	35929	27934	20375	19003	9148	7464	9023
Кількість громадян України, які виїджали за кордон	556	7151	8479	9290	9362	7582	6631	8369
Кількість іноземних туристів, які відвідали Миколаївську область	4640	4762	3973	4179	5108	-	-	-
Кількість внутрішніх туристів	29340	24016	15482	6906	4533	1566	833	654

Стан туристичної галузі регіону був нерівномірним, а в останні роки туристична привабливість суттєво знизилась: відбулося скорочення виїзного туристичного потоку внаслідок кризових явищ в країни в цілому, внутрішній туризм значно зменшився через недостатню інформаційну підтримку просування вітчизняного туристичного продукту та несприятливого стану об'єктів інфраструктури. У 2014-2016 рр. кількість іноземних туристів відсутня переважно через проблемну ситуацію на сході України.

Більшість туристичних підприємств націлені на партнерство із зарубіжними організаціями, тому їх діяльність спрямована на збільшення виїзних туристичних подорожей, що водночас знижує розвиток внутрішнього національного продукту.

За допомогою розвитку туристичних проектів почнеться розвиватися інфраструктура даної області. Зосередивши увагу на рекреаційних та історико-археологічних багатствах можна створити цікавий для туристів регіон.

Також важливим чинником виступає :

- поліпшення транспортного обслуговування
- створення туристичних транспортних маршрутів;

- розширення міжнародної співпраці, залучення іноземних туристів до відвідування туристичних ресурсів;
- поліпшення рекламного обслуговування;
- зміцнення матеріальної бази туризму;
- залучення висококваліфікованих працівників;
- створення нових об'єктів для проживання та відпочинку;
- відтворення певної культури регіону;
- збільшення спектру послуг туристичного характеру.

Інформацію щодо вподобань споживачів можна оцінити також за різними сегментами, напрямами та видами туризму (табл.2).

Таблиця 2

Розподіл туристів за видами туризму в Миколаївській області

	У тому числі за метою поїздки					
	Всього туристів	Службова, ділова, навчання	Дозвілля, відпочинок	Лікування	Спортивний туризм	Спеціалізо-ваний туризм
Всього	5575	2	5561	10	2	-
В'їзних (іноземних) туристів	-	-	-	-	-	-
Виїзних туристів	5120	2	5118	-	-	-
Внутрішніх туристів	455	-	443	10	2	-

Розвиток внутрішнього туризму суттєво залежить від активізації генерування туристичними підприємствами зовнішніх вихідних інформаційних потоків, що мають містити відомості стосовно привабливості тих чи інших дестинацій України [4]. Розвиток внутрішнього та в'їзного туризму є важливим для формування туристичного потенціалу регіону.

Список використаних джерел:

1.Головне управління статистики у Миколаївській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mk.ukrstat.gov.ua/. – Назва з екрана.

2. Сіренко К. В. Аналіз туристичного ринку України в сучасних умовах розвитку економіки / К. В. Сіренко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. - № 12. – С. 70-74.

3. Чичкалюк Т.А. Курорты Николаевщины: возможности и перспективы / Т.А. Чичкалюк //Информационно-аналитический журнал «Обзор украинского рынка». - 2007. - №7-8(107-108). - С. 68-71.

4. Іванова О.М. Управління інформаційними потоками туристичних підприємств: Монографія / О.М. Іванова. – Суми: Університетська книга, 2017. – 200с.

5. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http: // www ev.am/sites/default/files/WEF_TTCR_2017.pdf

Чорнобривий П.С.,
студент ІІІ курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Чеботаєва О.М., кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

КУЛЬТУРА ДОЗВІЛЛЯ В НІМЕЧЧИНІ

Дозвілля визначається як заняття людини у вільний час з метою рекреації, відпочинку, саморозвитку та творчої реалізації. У Німеччині, як і в будь-якій іншій країні світу, історично склалася своя достатньо розгалужена соціально-культурна система, спрямована на забезпечення дозвіллєвих потреб населення. Частина складників цієї системи демонструє нам форми і напрями дозвіллєвої діяльності, що в сучасну епоху набули глобального розповсюдження, інша ж їх частина відображає суто німецькі традиції та особливості менталітету жителів даної країни.

У дозвіллєзнавстві прийнято розрізняти пасивні і активні види дозвілля. Пріоритетною формою пасивного дозвілля німців, як і жителів багатьох інших країн світу, є перегляд телепередач. Соціологічні опитування свідчать, що 97% німців дивляться телевізор хоча б один раз на тиждень, близько 66% займаються цим щоденно [6]. Друге та третє місце серед найпопулярніших занять німців у вільний час посідають слухання радіопередач (90%) та спілкування по телефону (87%) [8]. Отже, відповідно трендам сучасності, пасивне дозвілля німців пов’язане із засобами інформації та комунікації. Вибрати є з чого, адже свої передачі в Німеччині потенційним споживачам пропонують 230 радіо- та близько 100 телеканалів. Як у молоді, так і у дорослих все більшої популярності набуває користування інтернетом. Хоча улюбленим заняттям німців продовжує залишатись читання традиційних газет і журналів. За кількістю газет на тисячу жителів Німеччина посідає 7-е місце в Європі. У всьому світі відомі її газети «Spiegel» і «Stern», що виходять тиражем

понад 1 мільйон екземплярів, а також журнал «Focus». Німецький журнальний ринок пропонує своїм читачам близько 9 тисяч найменувань продукції (враховуючи не лише популярні, а й спеціалізовані журнали) [1, с. 298].

Серед видів активного дозвілля одним з найпопулярніших у німців є спорт. У країні налічується понад 87 тисяч спортивних об'єднань, членами яких є 27 мільйонів осіб (практично, кожен четвертий мешканець Німеччини). Ще 12 мільйонів осіб займаються спортом самостійно, не входячи до складу жодного об'єднання. Безумовно, найпопулярнішим видом спорту в Німеччині є футбол. Німецька футбольна спілка нараховує понад 6 мільйонів членів. Завдяки великим міжнародним досягненням німецьких спортсменів популярними масовими видами спорту в останні роки стали гімнастика, теніс, плавання, гольф, легка атлетика, гандбол, кінний та лижний спорт. Важливо те, що любительські спортивні об'єднання отримують різноманітну підтримку від держави. Керівництво Німеччини розуміє, що здоров'я нації – запорука подальшого успішного розвитку країни [3, с. 34-35].

Не менше глядачів, ніж спортивні ігри, збирають змагання за професіями, які проходять дуже азартно, додаючи престижу тій чи іншій професії. Наприклад, у німецькій Баварії провели забіг із кухлями пива на дистанцію 40 метрів. Виграв змагання місцевий офіціант – Олівер Струмпфель. Він ретельно тренувався задля виграшу – і не у барі, а саме у спортзалі, куди ходив понад півроку, чотири рази на тиждень. За умовами змагань, кілька десятків кухлів із пивом треба донести до фінішу і поставити там таким чином, щоб вилилося не більше 10% хмільного [5].

Іншим популярним видом активного дозвілля в Німеччині є відвідування численних парків, зокрема, тематичних парків розваг. Інформацію про найбільші з цих закладів узагальнено нами в таблиці 1.

Таблиця 1

НАЙПОПУЛЯРНІШІ ТЕМАТИЧНІ ПАРКИ НІМЕЧЧИНИ

№ з/п	Назва парку, рік відкриття	Місце розташування парку	Стисла характеристика парку
1	Європа-парк, 1975 р.	м. Руст, земля Баден-Вюртемберг	Площа – 90 га. Близько 100 тематичних атракціонів та різноманітних шоу. В програмах беруть участь 150 артистів з 22 країн. В парку – 12 «американських гірок». «Срібна зірка» – висота 73 м., спонсором якої є компанія Mercedes. Відвідування – 4,5 млн. осіб щорічно. 3 тематичні розділи: Зачарований ліс, Королівство мініпутів і Дитячий світ (або Земля вікінгів.)
2	Парк динозаврів, 1990 р.	м. Баутцен, земля Саксонія	На величезній площі серед буйної рослинності розмістилося понад 200 видів штучних динозаврів, причому всі вони виконані в природних позах і в натуральну величину.

3	Холлідєй, 1971 р.	м. Хаслох, земля Рейнланд-Пфальц	Площа луна-парку – 400 кв.м. Відвідування – понад 1,5 млн. осіб щорічно. Вежа «Вільне падіння» висотою 70 м. була першим подібним атракціоном на території Європи. Виступи єдиного в Європі шоу каскадерів на воді «Джим Понд».
4	Леголенд, 2002 р.	м. Гюнцбург, земля Баварія	Площа – 140 га., близько 40 різних атракціонів, інтерактивні ігри, шоу та вистави. Його центральну частину займає казкова країна з 50 мільйонів різнокольорових цеглинок LEGO.
5	Фантазіленд, 1967 р.	м. Брюль, земля Північний Рейн-Вестфалія	Один з найстаріших парків розваг в Європі. Налічує більше 30-ти атракціонів. Має декілька тематичних зон: минуле Мексики, середньовічного Китаю, Античної Греції або Дикого Заходу. Заплативши всього лише один раз за вхідний квиток, можна скільки завгодно кататися на вподобаних атракціонах.

Розробка автором на основі: [4].

Велику роль в культурному житті Німеччини відіграють громадські та благодійні організації, котрі розпоряджаються власними коштами і самостійно визначають напрями і форми своєї діяльності. Активно діє, наприклад, спілка любителів танців, котра нараховує 600 тисяч осіб. Профсоюзи Німеччини надають субсидії чисельним культурним асоціаціям, проводять за власний кошт різноманітні культурно-просвітницькі акції. Великі міста мають власні фонди додатково до того, що виділяють землі. Наприклад, Франкфурт-на-Майні 7% міського бюджету витрачає на розвиток соціокультурної сфери [2, с. 287-288].

Окремо слід відзначити ряд специфічних занять німців, що несуть на собі відбиток історично сформованих культурних особливостей дозвілля жителів Німеччини. Раз на рік, на масляну, фермери сіл поблизу Мюнхена спускаються на санях з гори. Трасу вибирають якомога складнішу, іноді учасникам доводиться здійснювати стрибки завдовжки до 20 метрів.

Величезною популярністю у німців користується соколине полювання. Нині в європейських країнах любителів цього виду розваг об’єднує близько 40 клубів. На північ від Бремена є навіть два спеціально обладнаних «соколодроми», на яких збираються тисячі глядачів, щоб подивитися на піруети соколів, що ганяються за горлицями і перепілками. Звичайно, для цього соколів спеціально дресирують.

Свинячі змагання влаштовують у Люнебурзі на півночі країни. По спеціально обгородженій трасі завдовжки 50 метрів свині мають пробігти туди і назад.

Октоберфест – найбільший у світі фестиваль пива. Він проходить в столиці Баварії – Мюнхені, починається у другій половині вересня і триває більше двох тижнів. У 2018 році фестиваль проводитиметься з 22 вересня по 7 жовтня.

Зародження Октоберфесту пов'язано з одруженням Баварського спадкоємця престолу, кронпринца Людвіга I і принцеси Терези Саксонської. 12 жовтня 1810 р., в день, коли відбулося їх весілля, на святкові гуляння були запрошені всі жителі міста. Їх зібрали на великому лузі, який в той час знаходився за межами міста. Усе пройшло настільки жваво і весело, що Людвіг віддав розпорядження святкувати Октоберфест щорічно. Після Другої світової війни фестиваль пива відкрився в 1950 р., за розпорядженням тодішнього мера Мюнхена – Томаса Віммера.

Незмінною ознакою Октоберфесту є відкриття 14-ти гігантських пивних «наметів». Перші такі «намети» з'явилися в 1896 році. У найбільшому з них, що належить мюнхенській пивній «Hofbrauhaus», за довгими столами вміщується 11 тисяч осіб.

Незважаючи на те, що пиво – напій суто для дорослих, про дітей в дні свята теж не забувають. Для майбутніх потенційних учасників Октоберфесту спеціально будуються каруселі, продається морозиво та інші солодощі. Діти катаються по дитячій залізниці, їздять у візках, запряжених кіньми, для них влаштовуються спеціальні вистави.

Усі 16 днів розпивання пива супроводжуються насиченою шоу-програмою. Костюмовані паради, ходи стрільців, скачки, концерти змінюють одне одного. Поблизу пивних часто можна побачити танцюристів у традиційних баварських костюмах з шкіряними штанами, що відбивають чечітку важкими альпійськими черевиками. Також вас чекають зі своїми екскурсіями пивоварні міста і музеї пива.

Про розмах свята найкраще свідчать цифри статистики. За час фестивалю випивається близько 7 мільйонів літрів пива (з кожним роком цей обсяг збільшується), з'їдається близько 1,5 мільйона смажених курчат і сосисок та 84 бика. Пиво, що надається шістьма пивоварнями Мюнхена, продається в 650 пивних місцях. Додатково відкривається 363 магазина з сувенірами. Відвідувачів розважають 200 атракціонів і концертних майданчиків.

За все вище означене пивний фестиваль «Октоберфест» був занесений в Книгу рекордів Гінесса як найбільше у світі свято [7].

Отже, до формування своєї дозвіллєвої системи німці ставляться з притаманними їх характеру, ґрунтовністю та педантизмом. У цій країні особливо відчутним є органічний взаємозв'язок між її економічними успіхами та якістю і формами рекреації громадян. Високорозвинуту дозвіллєва-рекреаційну сферу Німеччини слід розглядати в якості важливого показника тих привабливих життєвих стандартів, за які ця країна здобула заслужений авторитет серед інших країн світу.

Список використаних джерел:

1. Драчева, Е. Л. Страноведение. Германия, Италия, Финляндия : учеб. пособие для вузов / Е. Л. Драчева, А. О. Яворская, Т. Т. Христов. – Москва : Книгодел, 2012. – 306 с. : ил. – Библиогр.: с. 298.

2. Мишина, Л. А. История культуры Германии : учеб. пособие / Л. А. Мишина. – Москва : АНО РИО : Русская панорама, 2013. – 303 с. : ил. – (Русское историческое общество). – Библиогр.: с. 287–288.

3. Павлов, Н. В. Современная Германия : учеб. пособие по страноведению / Н. В. Павлов. – Москва : Высш. шк., 2005. – 566, [1] с. : ил. – Библиогр.: с. 560–567.

4. Увлекательный досуг в немецких парках развлечений [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.germany.travel/ru/specials/family-attractions/theme-parks.html, свободный (дата обращения: 29.11.2017). – Загл. с экрана.

5. Что любят немцы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ger-many.ru/entertainment_love, свободный (дата обращения: 29.11.2017). – Загл. с экрана.

6. Эти странные немцы: отдых и развлечения [Электронный ресурс] // Langust. – Режим доступа: http://www.langust.ru/review/xenoger6.shtml, свободный (дата обращения: 29.11.2017). – Загл. с экрана.

7. Октоберфест [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.calend.ru/holidays/0/0/445/, свободный (дата обращения: 29.11.2017). – Загл. с экрана.

8. Німці на дозвіллі: телевізор, телефон та інтернет [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.dw.com/uk/німці-на-дозвіллі-телевізор-телефон-та-інтернет/ свободный (дата обращения: 29.11.2017). – Загл. с экрана.

Яламова Д.О.,
студентка Вищого професійного училища №21;
Науковий керівник: Атланов В.В., викладач кафедри дизайну ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТІ ДОСТОВІРНОЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ ПАРКУ ПОТЬОМКІНА У БОГОЯВЛЕНСЬКУ

Важливою складовою частиною Богоявленської садиби князя Потьомкіна був англійський парк, закладений за проектом відомого садового майстра останньої чверті XVIII століття англійця Вільяма Ґульда. Наразі парк перебуває

в жалюгідному стані. Тому дуже актуальним є питання його реконструкції. Дослідження існуючих садово-паркових композицій авторства Вільяма Гульда, літературних джерел, архівних даних дають підстави щодо можливості такої реконструкції з високим ступенем достовірності.

Парк розташовувався між річкою Бугом та дорогою на Миколаїв уздовж Вітовського яру, по якому біжить невеличкий струмок, який підживлюється з джерела. За допомогою цього струмка і були створені мальовничі канали, про які з захопленням згадували мандрівники. У довжину парк займав близько 300 сажнів (600 метрів), а в ширину - 125 сажнів (250 метрів). Уся площа парку була покрита павутиною звивистих доріжок, а через канали перекинуті дерев'яні містки. У парку були побудовані оранжерея, теплиця і описана мандрівниками купальня.

У своїй книзі «Богоявленськ – колиска Миколаєва» Н.О. Кухар-Онишко приводить такі дані:

«В ведомости, составленной в 1797 году, указано, что было посажено в этом «плодовитом саду с каналами и мостами»: яблоней привитых – 405 и лесных – 9, орехов волошских – 13, черешен – 85, персиков – 7, абрикосов – 10, слив – 525, груш, привитых на дичках, – 75 и диких – 35, вишен – 1567, шелковиц – 4, каштан – 1, рябина – 1, айвы – 3, черемухи – 2. Все деревья высотою от 2 до 5 аршин. Кроме того, посажены лесные деревья: тополь кудрявый – 170, осокоры прямые – 100, ветла большая – 350, ясень – 25, клен – 5, вяз – 3» [11, с. 95].

Тобто у парку нараховувалося 2741 плодове дерево та 653 лісових.

Будівництво богоявленського парку було розпочато у 1790 році. У серпні цього року Ґульдом були розроблені плани садів Богоявленська і Спаська, а у вересні 1791 вже були замовлені дерева. Місце для парку було обране дуже вдало. Це – та сама вітовська балка, що створювала природний живописний ландшафт, який в інших місцях Ґульду часто доводилося створювати штучно. На пагорбах балки за планом розташовувалися будівлі резиденцій князя Потомкіна та його племінниці, графині Браніцької, покаими схилами висаджувалися дерева і кущі, а в низині протікала річка Вітовка, що підпитувалася славетними джерелами, від неї відходили живописні канали, через які було перекинуто дерев’яні містки.

Опис палаців залишив нам адмірал Н.С.Мордвінов у всеподданнейшую донесенні, складеному 20 квітня 1792 року: «...Здесь находится каменный дом, отстроенный величиною на 16 саженях в квадрате, с садом нарочитого пространства, расположенном на английский вкус, при коем есть теплица и каменная, овальной фигуры, купальня с куполом на осьми колоннах. Близ онаго другой дом, длиною на 17-ти и шириною на 13½ саженях, хорошей архитектуры с колоннами, еще не приведен к своему окончанию». Розглядаючи фасад палацу Потьомкіна, можна побачити витягнуту одноповерхову будівлю, посеред якої височіє квадратний в плані барабан з майже пласким куполом, який перекриває центральний зал. Похилий дах спирається на стіни і має з боку

головного входу глибокий портик з тонкими колонами, як того вимагав жаркий південний клімат. Палац князя займав високий південно-східної кут саду.

На плані Богоявленського, складеному в 1795 році, показані «докончанний кам'яний палац» – палац князя Потьомкіна і «Перш закладений кам'яний будинок» – палац графині А. Браніцкой.

У першому з них закінчувалися внутрішні роботи влітку 1791 року в очікуванні приїзду ясновельможного. Це був майже квадратний у плані будинок розміром 17х17 сажнів (34х34 м), усі кімнати якого гуртувалися навколо великого квадратного залу в центрі. Над ним був встановлений купол з великими потрійними вікнами, які висвітлювали цю велич внутрішнього приміщення. Будинок був покритий молдавським гонтом (вузькі довгі дощічки, які привозили з Молдавії).

Якщо розглядати фасад цього будинку, то не виявляється нічого величного, палацового. Не дарма професор Ю.С. Крючков називає ці будівлі заміськими будинками і протестує проти назви «палаци». Але в багатьох архівних документах ці будівлі названі саме «палацами».

Усередині були встановлені шість голландських кахельних печей і чотири каміна. Ще в грудні 1790 року Фалеев писав князю, що скульптор Трікет знайшов в околицях Богоявленського дуже гарний камінь – якийсь різновид мармуру, з якого він зробив камін у княжий будинок. Його можна поставити в кабінеті князя, де він повинен бути за планом.

25 вересня 1791 року Михайло Леонтійович Фалєєв доповідав князю: «У будинку Вашої Світлості спальня, вбиральня і більярдна зовсім оброблені, закінчуються живопис і обидва Ваші кабінети. Прекрасніше і в Санкт-Петербурзі немає. Залишається служби зробити».

Якщо подивитися на план палацу, то помітно, що перераховані бригадиром готові приміщення займають лише четверту частину будівлі праворуч від залу.

Відомо, що стіни палацу були розписані фрескою: «Живописцы от светлейшего князя присланные: Адъюнкт Федор Щербаков. Леоний Кочнев, Василий Шветов, Матвей Алимпиев, у трения красок Иван Семенов» [11]. До кінця 1792 року живописці перебували у віданні Фалеева, а після його смерті переїхали в Санкт-Петербург. На жаль, невідомі сюжети розписів, відомості про це не збереглися, як і самі розписи.

Палац графині А. В. Браніцкої так і не був побудований. Збережені креслення зодчого Старова демонструють, як могла виглядати ця споруда. Вона нагадує палац князя. Така ж одноповерхова будівля з центральним залом, навколо якого розташовані інші кімнати. Над залом височіє барабан з плоским куполом. Але є і відмінності. Будівля розташована на високому пагорбі. Вона з трьох боків оточена галереєю. У центрі – напівкруглий павільйон. Зал менших розмірів, але кімнати більше, ніж у Потьомкіна.

У парку було побудовано гранітну купальню також за проектом архітектора Старова.

Відомо також, що практично у всіх парках князя Потьомкіна, створених Ґульдом, будувалися оранжереї. Богоявленський не був виключенням:

«В саду находилась оранжерея длиною 10 и шириною 2 сажени. Построенная еще во времена Потемкина, она стала уже ветхой к 1797 году, низкая ее крыша была покрыта землею» [11, с. 96]. В оранжереї вирощувалися екзотичні рослини, якими Потьомкін дивував сучасників.

Біля воріт був розташований водомет, вода до якого підводилася з великих джерел.

Оточував сад кам'яний паркан, який будував в 1792 році корнет Фоминский своїми каменярами і зі свого каменю.

Отже, можна зазначити, що парк у Богоявленську в цілому відповідав загальним принципам пейзажного паркобудівництва, які сповідував Вільям Ґульд, а також містив особливості погляду майстра на утилітарну функцію паркового господарства. Прийоми та композиційні рішення, що були використані Ґульдом при створенні Богоявленського парку подібні тим, що він застосовував при створенні парків у Санкт-Петербурзі та інших містах Російської імперії. Нажаль, палацово-парковий ансамбль у Богоявленську не було закінчено: будівництво палацу графині Браницької, який мав стати прикрасою парку, припинилося після смерті князя Потьомкіна та його помічника, однодумця і послідовника бригадира Фалєєва. Проте зберіглися креслення архітектора Старова, автора палацу, завдяки чому існує принципова можливість відновлення втраченої споруди [3]. Проте, дослідження стосовно Богоявленського парку виявили кілька нез'ясовних речей. Наприклад, незрозуміло, чому велика дорога з Миколаєва до Богоявленську позначена на плані тонкою лінією, так само, як і доріжки у парку, хоча мала би виглядати більш однозначно? Незрозуміло, що за об’єкт позначений на плані подвійною лінією, як і огорожа (він починається в районі великих джерел, а закінчується через кілька десятків метрів в районі водойми). Також незрозуміле призначення подвійної лінії огорожі прямокутної форми у північно-східній частині парку (нижній правий кут зображення). Вона нагадує фундамент якоїсь невідомої споруди. Пошук відповідей на ці питання ще потребує певних зусиль науковців.

Парк у Богоявленську у тому вигляді, який йому надав майстер Ґульд, не проіснував і 20 років – поступово він прийшов у занепад і більш ніколи не був відновлений. Однак завдяки дослідженням архівних матеріалів, літературним джерелам, аналізу творчості Вільяма Ґульда з’явилися підстави для історичної реконструкції парку з великою мірою достовірності. Для успіху цієї справи потрібно виконати кілька важливих рекомендацій:

по-перше, розпланувати територію максимально близько до плану 1795 року, бажано з відбудовою екстер’єрів палаців Потьомкіна та Браницькою, оскільки це відтворить палацово-парковий ансамбль близько до задуму Вільяма Ґульда;

по-друге, номенклатуру рослин бажано використовувати з відомості 1797 року [11, с. 113], як найбільш відповідній погляду Ґульда на рослинний склад парку;

по-третє, паркову композицію створювати за принципами школи Кента, детально розкритими у праці Гамфри Рептона [17], при цьому слід дотримуватися правила, що простежується у всіх без виключення роботах Гульда – з вікон палацу має відкриватися композиційно бездоганний пейзаж, а з будь якого місця парку – прекрасний вид.

Список використаних джерел:

1. Антонов В. В. Вильям Гульд – садовник князя Потемкина-Таврического /В.В. Антонов // Невский архив: историко-краеведческий сборник. – СПб.: Изд-во Чернышева, 1999. – Вып. IV. – С. 143–165.

2. Беднов В. К истории запорожских старшин и козаков / В. Беднов // Летопись Екатеринославской ученой архивной комиссии. – Екатеринослав: Тип. губ. земства, 1910. – Вып. Х. – С. 217–263.

3. Белехов Н., Петров А. Иван Старов: Материалы к изучению творчества /Н. Белехов, А. Петров. – М.: Изд-во Академии архитектуры СССР, 1950. – 178 с.

4. Болотина Н.Ю. Английский садовник У. Гульд при дворе светлейшего князя Г.А. Потемкина / Н.Ю. Болотина // Научная конференция «Россия – Британия» 2003 г. Тезисы докладов. Електронний ресурс. Шлях доступу: www.kreml.ru/ru/science/conferences/2003/Russia-Britain/thesis/Bolotina/

5. Боплан, Гийом Левассер де. Описание Украины / пер. с фр. З. П. Борисюк; ред. перевода А. Л. Хорошкевич, Е. Н. Ющенко. М.: «Древлехранилище», 2004. – 576 с.: илл.

6. Вергунов А.П., Горохов В.А. Русские сады и парки / А.П. Вергунов, В.А. Горохов. – М.: Наука, 1988. – 418 с.

7. ГАНО, ф. 243, оп. 1, е.х. 73, л. 152 об.

8. Долгоруков И. М. Славны бубны за горами или путешествие мое кое-куда 1810 года / И. М. Долгорукий. – Москва: в университетской типографии (Катков и К), 1870. – 355 с.

9. Залюбовский Г. Генерал-губернаторская оранжерея и ревенная плантация в г. Екатеринославе в 1797-1800 годах / Г. Залюбовский // Екатеринославский юбилейный листок. Апрель-май 1887. – Екатеринослав: Тип. Я.М. Чаусскаго, 1887. – С. 204–206.

10. Кавун М. Е. Британський ландшафтний архітектор Вільям Гульд та його діяльність у Катеринославі наприкінці XVIII ст.// Історія і культура Придніпров’я: Невідомі та маловідомі сторінки, вип. 9. «1780-1790». — Дніпропетровськ: Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет», 2012. — 19-32 с.

11. Кухар-Онышко Н.А. Богоявленск – колыбель Николаева: Очерк. – Николаев: Издательство Ирины Гудым, 2013. – 208 с.: илл.

12. Кухар-Онышко Н.А. Пиворович В.Б. Жизнь и смерть светлейшего князя Потемкина Григория Александровича – Николаев: «Возможности Киммерии», 2002. – 144с.

13. Пономаренко Н.В. Король Витовт. – Николаев: Издательство Ирины Гудым, 2010. – 40 с.: илл.

14. Шатров М. Страницы каменной книги: 60 памятных мест Днепропетровска. – Д.: Промінь, 1969. – 240 с.

15. Яворницький Д.І. До історії степової України [збірник документів і матеріалів] /Д.І. Яворницький. – Дніпропетровське: б.в., 1929. – 536 с.

16. An Encyclopeadia of Gardening; comprising the theory and practice of horticulture, floriculture, arboriculture, and landscape-gardening... / By J.C. Loudon. – London: Printed for Longman, Hurst, Rees, Orme, and Brown, Paternoster-Row, 1822.

17. The Landscape Gardening and Landscape Architecture of the Late Humphry Repton, esq./ By J.C. Loudon. – London: Printed for the editor, and sold by Longman & Co. and A. & C. Black, Edinburgh, 1840.

18. Thomas Hinde. Capability Brown: The Story of a Master Gardener. New York: W. W. Norton, 1987.

Яценко Я.С.,
магістрант Київського університету культури;
Науковий консультант: Огієнко М.М., кандидат технічних наук, доцент,
м. Миколаїв

УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Розвиток туризму і краєзнавства передбачає максимальне використання природних та історико-культурних можливостей території, а також інфраструктури виробничої і невиробничої сфери економіки, адміністративно-територіального поділу з урахування вимог ефективного природокористування та охорони навколишнього природного середовища .

Туризм — це найдинамічніша галузь сфери послуг, яка спрямована на отримання прибутку через задоволення туристичних потреб населення, надання йому різноманітних туристичних послуг у вигляді житла, харчування, транспортного і екскурсійного забезпечення та іншого сервісу. Потреба у відпочинку стимулюється урбанізацією, науково-технічною революцією, загальним підвищенням життєвого рівня тощо. З економічного погляду – це особливий вид споживання матеріальних та духовних благ , послуг і товарів, що виділяються в самостійну галузь господарства.

Розвиток туризму в Україні особливо актуальний, оскільки саме завдяки йому ми можемо поліпшити соціально-економічну ситуацію. Сфера туризму підтримує майже 50 суміжних галузей та створює додаткові робочі місця [1, с.7,46]

Україна має всі передумови для розвитку туристичної сфери. Вона розташована у центрі Європи, на перехресті транспортних шляхів, до того ж вона має сприятливі природно-кліматичні умови (Карпати, Крим, Чорноморське та Азовське узбережжя, басейни Дніпра, Десни, Дунаю,Дністра, Західного Бугу), багатий рослинний і тваринний світ, цілющі мінеральні джерела, багату історико-культурну спадщину, людські та матеріальні ресурси, а також природні туристично-краєзнавчі ресурси такі, як приморсько-пляжні, гірські, лісові, водні, ландшафтні, бальнеологічні, фітолікувальні, спелеологічні тощо. В Україні налічується понад 125 тисяч пам'яток археології та архітектури, сотні музеїв.

У більшості країн туризм став основною статтею доходів держави і належить до найперспективніших галузей національної економіки. В Україні він визнаний однією із галузей, що потребують пріоритетного розвитку.

Одним із таких перспективно-розвинутих регіонів України є Миколаївщина. Це мальовничий куточок української землі, де неозорі рівнини Побужжя і Приінгулля плекають безкраї степи, пшеничні поля, заповідні ліси, рясні виноградники і сади. Тут, під безмежним блакитним небом простягаються оксамитові піщані пляжі Чорного моря і унікальних лиманів, а гарячі степові суховії зустрічаються з прохолодними чорноморськими бризами.

Найбільш перспективою галуззю області є рекреаційно-туристична сфера. Туристичний та рекреаційно-курортний комплекс Миколаївської області – це сукупність підприємств та певних галузей господарства, яких об'єднала між собою загальною мета, – використання рекреаційних територій і туристичних об'єктів для відпочинку, оздоровлення, лікування та екскурсійного обслуговування населення регіону, України, ближнього і дальнього зарубіжжя, а також для створення конкурентно-спроможних відпочинкових, санаторно-курортних , медичних послуг і туристичних продуктів на основі ефективного використання природних, лікувальних, соціально-культурних і виробничо-економічних ресурсів.

Вдале місце розташування Миколаївщини, як одного із найбільших морських регіонів України, що має морське сполучення з країнами Середземномор'я, Близького Сходу та Азії, сприяє інтеграції у світовий економічний простір. Виходячи з цього, маємо змогу конкурентоспроможності транспортно-логістичної інфраструктури на світовій арені туризму , для забезпечення позитивного іміджу області. У результаті чого, отримаємо високоякісне транспортне обслуговування туристів .

Організацією дозвілля мешканців області забезпечують 1077 заклади культури і мистецтва, зокрема: 3 професійні театри та філармонія, 507 клубних закладів, з них 2 – обласного підпорядкування (460 закладів із загальної

кількості – у сільській місцевості); 504 бібліотеки, з них 3 – обласні (403 бібліотеки знаходяться у сільській місцевості); 2 обласні, 2 міські, 7 районних комунальних музеїв та інспекція по охороні пам’яток культури (заклад музейного типу), 2 навчальні заклади культури і мистецтв, 2 інші заклади системи освіти, 45 початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (29 дитячих музичних шкіл, 13 дитячих шкіл мистецтв та 3 дитячі художні школи), комунальне підприємство «Миколаївські парки», Первомайський міський парк, дитяче містечко «Казка» та Миколаївський зоопарк.

У Миколаївській області знаходиться 5914 нерухомих пам’яток, з них 4490 пам’яток археології, 1199 історії, 67 монументального мистецтва, архітектури та містобудування – 145, садово-паркового мистецтва – 11, ландшафтних – 1, науки і техніки – 1 .

Об'єктивно аналізуючи та оцінюючи данні туристично-рекреаційних можливостей Миколаївщини, можна зробити висновки, що область має передумови для перспективного розвитку культурно-пізнавального, лікувально-оздоровчого, дитячого, природничо-пізнавального, науково-освітнього, релігійного, мисливського, сільського, екологічного, водного, етнічного, спортивно-оздоровчого, гастрономічного, ділового, подієвого, відпочинково-розважального, активного, екскурсійного та промислового видів туризму.

Готельна інфраструктура Миколаївщини є досить розвинута і в цілому задовольняє попит туристів. Послуги розміщення в області надають 89 готелів та аналогічні засоби розміщення на 2978 місць, з них: готелі – 50, мотелі – 2, хостели – 1, кемпінги – 1, гуртожитки для приїжджих-3, туристичні бази та студентські літні табори -32.

Завдяки наявності туристично-рекреаційного потенціалу області, маємо змогу створювати та реалізувати якісні туристичні послуги, що надаються ліцензованими суб'єктами туристичної діяльності та турагентами. Згідно з державним реєстром суб'єктів туристичної діяльності у Миколаївській області зареєстровано 11 суб'єктів туроператорської діяльності (туроператорів) та 59 туристичних агентів.

Протягом останніх років в період с 2014-2018 рр., в області було обслуговано понад 9,1 тис. туристів. Більшість туристів 82,9 % – становила частка туристів громадян України, які виїжджали за кордон, 17,1 % – внутрішніх туристів. Дозвілля та відпочинок стали основною метою подорожі більшості туристів .

Останнім часом дедалі більше користується попитом сільський (зелений) туризм. Він виник як альтернатива класичному курортному відпочинку. Існує перехід від так званої SSS моделі відпочинку (Sea – Sun – Sand: Море – Сонце – Пісок) до моделі LLL (Lore – Landscape – Leisure: Знання – Ландшафт – Дозвілля).

Причиною виникнення даної тенденції є недостатня присутність природи в житті людей, які проживають в містах (особливо це стосується городян з великих індустріальних міст). Саме тому, з'являється бажання провести свій

відпочинок подалі від метушні, великих натовпів людей та всіх інших атрибутів міського життя. А попит, як відомо, породжує пропозицію. І дедалі більше людей, відчуваючи, що це перспективний напрям розвитку туризму, стають приватними підприємцями – власниками садиб для відпочинку «зелених» туристів. Що в свою чергу призводить до підвищення зайнятості населення і покращення інфраструктури регіону [2, с.315].

Так, згідно із ст.1 проекту Закону України «Про сільський зелений туризм» сільський зелений туризм являє собою відпочинковий вид туризму, що передбачає тимчасове перебування туристів у сільській місцевості (селі) та отримання ними послуг сільського зеленого туризму [3]

В області нараховується 74 об'єкти сільського (зеленого) туризму, найбільшими з яких є: агротуристичний комплекс “Кременівський страус” (с. Кременівка Веселиновського району); туристично-рекреаційний комплекс “Козацька застава” (смт. Костянтинівка Арбузинського району); ферма “Саванна” (с. Ставки Веселинівського району); PRIVAT комплекс рибалки та відпочинку “Золота підкова” (с. Кандибине Новоодеського району); база відпочинку “Дубровка” (с. Грушівка Первомайський район); Рафтинг Мигія Тур на Коваленковому острові (с. Мигія Первомайський район).

Природно-заповідний фонд області представлений майже всіма категоріями: природні заповідники-1, біосферні заповідники-1, Миколаївський зоопарк – 1, національні природні парки – 2, регіональні ландшафтні парки – 5, заказники – 55, заповідні урочища – 13, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва – 20, пам'ятки природи – 43. [4, с.6-7]

Важливе значення займає мережа екскурсійних програм та туристичних маршрутів, розвиток яких сприяє завдяки великої кількості археологічних, історико-культурних та туристично-рекреаційних об'єктів таких як: найкращий в Україні Миколаївський зоопарк, найстаріший в Україні яхт-клуб, музей ракетних військ стратегічного призначення, яких лише два у світі, найперша в Україні Миколаївська астрономічна обсерваторія, єдиний музей в Україні суднобудування і флоту, Миколаївський обласний краєзнавчий музей “Старофлотські казарми” , національний історико-археологічний заповідник “Ольвія” та острів Березань та багато інших об'єктів, які забезпечують постійний інтерес до нашого регіону.

З метою розвитку, пізнання та відвідування туристично-рекреаційних об'єктів природно-заповідного та природоохоронного фонду, фахівці туристичного супроводу області, розробляють екскурсійні маршрути, а також проводять екскурсійну діяльність, прокладають екологічні стежки та облаштовують оглядові зупинки.

Отже, розвиток сфери туризму та курортів Миколаївської області базуватиметься на раціональному використанні природних та кліматичних умов, історико-культурних, етнічних, архітектурних пам'яток краю. Саме розвиток туризму та рекреації стимулюватиме економічну активність, розвиток малого і середнього бізнесу, удосконалення санаторно-оздоровчих комплексів,

пляжних зон, засобів розміщення та закладів харчування. Розпочне формування якісного кадрового потенціалу, а також створить робочі місця в різних секторах економіки .

Список використаних джерел:

1. Мальська, М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика : навч. посіб. / М. П. Мальська, В. В. Худо. – Київ : Центр учб. Літ., 2007. – 7 с., 46 с.
2. Тадра, А. М. Ринок зеленого туризму в Україні: особливості, тенденції і фактори, що гальмують його розвиток [Електронний ресурс] / А. М. Тадра, Г.С. Дробішер. – Режим доступу:

3. Проект Закону України стаття №1«Про сільський зелений туризм» станом на 23.10.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/zakon/pro_siltur.htm – Назва з екрана.
4. Про забезпечення розроблення проекту Програми розвитку туризму та курортів у Миколаївській області на 2016-2020 роки : розпорядження голови Миколаїв. облдержадмін. від 20 серп. 2015 р. № 245-р / В. І. Меріков ; Миколаїв. облдержадмін. – Миколаїв : [б. в.], 2015. – 6-7 с.

Яцула Г.В.,
студентка ІІІ курсу ОНМА ім. А.В.Нежданової;
Науковий керівник: Хіль О.М., кандидат мистецтвознавства, декан фортепіанно-теоретичного факультету ОНМА ім. А.В.Нежданової,
м. Одеса

ПОШУК ШЛЯХІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ НАВЧАННЯ ГРИ НА ФОРТЕПІАНО В ДМШ

Аналіз сучасних уявлень про початковий етап навчання гри на фортепіано дозволяє визначити низку суперечностей, що потребують розв’язання. Зазначений етап здійснюється завдяки опрацюванню вчителем з учнем відомих методичних шкіл гри на фортепіано, а саме О.Ніколаєва, Л.Баренбойма та Н.Перунової, Н.Ветлугіної та інших. Навчальний матеріал у цих посібниках має розділи, які відбивають бачення авторів змісту й етапів початкового музичного розвитку дитини та її оволодіння грою на фортепіано.

Разом із цим слід відзначити, що кожен з посібників своєрідно висвітлює важливі аспекти початкового етапу музичного розвитку дитини – ознайомлення

з основами музичної грамоти та гри на фортепіано. Учителю за класом фортепіано важливо знати особливості кожного з методичних посібників з метою вдосконалення професійної діяльності.

Метою нашого аналізу ми визначили ступінь висвітлення основних розділів (клавіатура та нотне позначення звуків, ритм, темп, тривалість ноти в музиці, динамічні відтінки та ін.) у навчально-методичних посібниках, які найбільш розповсюджені в музичних школах на початковому етапі навчання.

Аналізуючи навчально-методичний посібник О.Ніколаєва «Школа игры на фортепиано» [5], слід зазначити, що автор приділяє достатньо уваги теоретичному обґрунтуванню основ оволодіння грою на інструменті. При цьому музичних прикладів, спрямованих на закріплення теоретичних засад недостатньо для дитини, яка прийшла навчатися в музичну школу в 6–7 років. Можна зробити висновок, що цей посібник більш доцільно використовувати для учнів 8–9-літнього віку. Якщо вчитель спирається на зазначений посібник, бажано було б закріплювати теоретичні знання учнів прикладами з інших збірників нот, спрямованих на учнів молодшої шкільної групи.

Актуальним з позиції закріплення теоретичних знань за допомогою опрацювання достатньої кількості музичних прикладів є посібник «Музична школа» [1]. Автори не тільки пропонують декілька музичних прикладів на закріплення нового для дитини знання, а й розширюють її світогляд сучасними за звучанням творами. Наприклад, інтерес у дітей викликають п’єси Дж. Томпсона «Лепрекони», «Будинок із привидами», «Місячне сяйво», «Танцюючі дощові краплі» та ін. Матеріал збірників супроводжується яскравими малюнками, які відбивають зміст музичних творів і які виконані в близькому для дитячого світосприйняття стилі.

Особливо цінним для початкового навчання грі на фортепіано та для осолодіння основами музичної грамоти є матеріал навчально-методичного посібника Л.Баренбойма, Н.Перунової «Путь к музыке» [3]. Його структура містить різноманітний змістовий матеріал, що відповідає віковим особливостям дитини 5–7 років. Так, наприклад, оволодіння музичною грамотою автори починають з оволодіння ритмічного складника музики. Дитині пропонують замислитися над неоднаковим звучанням звуків – коротких і довгих, запам’ятати їх запис. Для закріплення цього матеріалу протягом кількох уроків надають завдання, спрямовані на творче самовиявлення дитини, а саме: *Чергуючи руки, зобрази «динь-дон»; Покажи, що слон уходить; Зіграй на столі пальцями вірші, які ти знаєш* й ін. Зазначений період у навчанні (донотний) викликає інтерес у дитини, якщо її вік 5–6 років і вона має достатньо часу для початкового етапу навчання грі на фортепіано (наприклад, 2 роки навчання в підготовчій групі). Автори аргументують власне бачення початкового етапу навчання так: «..у тісному зв’язку із засвоєнням ритмоінтонаційної сутності музики дитина має бути навчена слідкувати за композиційними особливостями музики, за «подіями», що відбуваються в ній, за перебігом її розвитку, оскільки

розуміння цього – одна з важливіших передумов виразно-осмисленого виконання» [3; С.159]. Таким чином, ми дійшли висновку: навчально-методичний посібник «Путь к музицированию» активно впливає на розвиток мотивації дитини до занять музикою, спонукає її ставити питання про навколишній світ і шукати відповіді на них.

Інтерес для практичної роботи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку, які навчаються в музичній школі за класом фортепіано, викликає посібник Ф.Кларк, Л.Госс, С.Холланд «Музыкальное дерево» [4]. Автори залучають дитину до музики, до гри на фортепіано за допомогою невеликих за обсягом знань, наприклад, перша тема – «Познайомся, де пишуться ноти *до, фа, соль*». Для закріплення зазначених знань пропонується декілька мелодій. Цікавим у цьому посібнику є те, що пропонується одразу ознайомитися зі скрипковим і басовим ключами; окрім того, до гри залучаються одразу права та ліва рука дитини. Ми вважаємо, що саме цей посібник є ефективним для початкового навчання дітей 5–7 років. Музичні твори мають віршову підтекстовку, тематика відповідає віковим особливостям дитини. Якщо учень має яскраві музичні здібності, учитель у змозі у швидкому темпі ознайомити з основами музичної грамоти й перейти в процесі навчання до посібників з найбільш складним матеріалом.

Проаналізовані посібники представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

«Фортепианная игра» **А. Ніколаєва**	***«Путь к музицированию»*** **Школа гри на фортепіано Л. Баренбойм, Н.Перунова**	**«Музична школа», Вип. №1-2, автор-упорядник Г. Краснощок**	***«Музыкальное дерево»*** **Ф.Кларк, Л.Госс, С.Холланд**
Загальна характеристика			
Збірка складається з двох частин і розрахована на два роки навчання грі на фортепіано. Складена для дітей шкільного віку.	Школа складається з бесід, кожна з яких присвячена певній темі. Розрахована на один рік навчання для дітей дошкільного й молодшого шкільного віку. Умовно можна розділити на донотний і нотний (вивчення нотної грамоти) періоди. Уся школа побудована на бесідах з учнем, що є цікавим для нього. У кожній бесіді є	Збірка складається з двох частин. Розрахована на засвоєння матеріалу за один рік для дітей шкільного віку.	Посібник складається з дев'яти тем, кожна з яких поетапно розкриває важливі для музичного розвитку та для навчання гри на фортепіано знання. Матеріал у посібнику подається поступово. Так, учні на перших уроках ознайомлюються з нотами *фа, соль, до*. При цьому зазначені ноти асоціюються з басовим та скрипковим ключами. На

	невеличкі ілюстрації Початкове навчання побудоване на донотному періоді – проспівування пісеньок і підбір на слух Окремо виписані ритмоблоки для простукування ритму. Запис п'єс на двох рядках допомагає дитині швидко оволодіти навичкою читання з листа. Освоєння динаміки проходить завдяки простукуванню ритму із збільшенням гучності, а тільки потім переноситься на інструмент.		закріплення знання наводиться декілька мелодій, які дитина грає одразу двома руками, тобто привчається до гри як правою, так і лівою рукою. Друга тема – ознайомлення з нотами *соль* (малої октави), *ре* та *ля*. Пояснюється, що нові ноти знаходяться «по сусідству» з уже знайомими. І знов достатня кількість п'єс для закріплення. Майже всі п'єси мають підтекстовку, що викликає інтерес до занять у дитини 5–6 років. Цінність збірки полягає і в тому, що має завдання для дитини. Наприклад: *другий рядок відрізняється від першого тільки в одному такті. Знайди цей такт. Скажи, якими пальцями треба грати цю п'єсу.*
Перша частина складається з двох розділів. Перший розділ присвячено початковому етапу навчання – співу і підбиранню мелодій на слух (донотний період), ознайомлення з клавіатурою і нотною грамотою. У другому розділі поміщено складніші п'єси й етюди. Цей	Також є п'єси «Пою і акомпаную», що цікаві учням. У цій школі значну увагу приділено елементарній імпровізації, що надалі допомагає учневі в грі на інструменті. У збірці багато різних загадок і ребусів, що вчать дитину логічно мислити. Під час вивчення	Школа насичена барвистими ілюстраціями, що допомагає образному розвиткові учня. Репертуар і назва творів підібрано під сучасну дитину. Перед кожною п'єсою є пояснення, що корисно знати як учителю, так і учню. Практично всі твори написано з акомпанементом, що дає дитині	Матеріал посібника має рубрику «Повторюємо те, що пізнали». Цікавим для початкового навчання гри на фортепіано є ознайомлення з інтервалами. Так, тема 4 «Знайомся: квінта» дає можливість дитині сприймати ноти не тільки в горизонтальному їх

матеріал спрямовано на закріплення та розвиток отриманих навичок. У другій частині (розрахованої на учнів другого класу) матеріал згруповано за розділами: п'єси, твори великої форми, етюди й ансамблі. У кожному з розділів твори розміщено в порядку поступового ускладнення завдань.	запису нот автор відштовхується від запису ключів на нотному стані (басовий – *фа*, скрипковий – *соль*, і центр клавіатури – *до*).	упевненість у навчанні та викликає зацікавлення. Школу побудовано на поступовому засвоєнні матеріалу. Нота, розмір або тривалість – декілька п'єс на закріплення знань. Кожна частина містить робочий зошит, у якому учень сам або за допомогою батьків засвоює написання нот і закріплює отримані знання на уроці за допомогою розв'язання цікавих ребусів і завдань. Вивчення нот починається від центру клавіатури *до* і за гамою, що розходиться, *до мажор* у різні боки. Таким чином, у дитини немає страху перед нотами в басовому ключі. Перша частина – вивчення нот малої, першої октав, засвоєння простих ритмічних угруповань, знаків, штрихів. Друга частина – ускладнення матеріалу, вивчення нової тривалості. Розширення гри на клавіатурі до великої і другої–третьої октав. Засвоєння складних розмірів і штрихів. Додається гра з педаллю.	вимірі, а й у вертикальному, що готує дитячу руку до гри акордів. Особливо цікавим видається матеріал, спрямований на розвиток творчого потенціалу. Наприклад, учню пропонується: *створи п'єсу тільки на квінтах.* У всій збірці музичні завдання супроводжуються малюнками, які учні можуть розфарбувати. Зазначений збірник уважаємо ідеальним для використання в роботі із зовсім маленькими учнями, навіть з 4-річного віку. Але для учнів, які прийшли навчатися до музичної школи у 8-літньому віці він буде малоцікавим.

Недоліками, на наш погляд, є:			
У збірці немає ілюстрацій, що для учня від молодшого шкільного і до шкільного віку робить навчання нудним і нецікавим. Практично відразу автор дає весь матеріал – тривалість нот, паузи, розташування всіх нот на рядках. До перших п'єс запропоновано декілька завдань – темп, ноти різної тривалості, гра на інструменті різними пальцями. Під час початкового навчання учневі складно охопити й виконати декілька завдань. З перших уроків підключається динаміка й альтерація звуків. Не достатньо п'єс на закріплення знань, умінь і навичок.	Не вистачає академічного репертуару. Школа більше підходить для дітей 5–6 років.	Немає донотного періоду. Для учнів шкільного віку складно починати відразу з вивчення нот. Немає підтекстовки в п'єсах. Це для учня є складністю, оскільки треба відразу все прораховувати і виконувати декілька завдань.	

Характерними особливостями молодшого шкільного віку є інтенсивний розвиток пізнавальних процесів, що виявляється у бажанні опанувати знання, вміння й навички. І це впливає на розвиток мотивів навчання, розкриття індивідуальних здібностей і особливостей, навичок самоконтролю та самоорганізації. Разом із тим психологи зазначають, що високі вимоги до розумової працездатності дітей цього віку призводять до перевтоми і що опірність стомленню низька.

Учителю з класу фортепіано необхідно володіти різноманітними ігровими прийомами, мати багату уяву, терпіння, щоб уроки по-справжньому стали особистісно та професійно значущими для учня. Розвиток талановитості учня, на думку Г. Нейгауза, означає не тільки навчити його добре грати, але зробити його більш розумним, більш чуйним, більш чесним, більш справедливим, більш стійким [2; С.29]. Це вимагає безумовної любові вчителя до свого учня.

Обираючи навчально-методичний посібник для навчання дітей грі на фортепіано, учитель має врахувати такі чинники: вік учня, його музичні здібності й мотивацію до навчання.

Список використаних джерел:

1. Музична школа Вип. 1-2 Київ, автор-упорядник Г. Краснощок, 2007
2. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры: Записки педагога/ Г. Нейгауз; [Послесл. Я. И. Мильштейна, с. 257-299]. - 4-е изд. - М. : Музыка, 1982. - 300 с.
3. Путь к музыке : Кн. с нотами для начинающих обучаться игре на фп.: Беседы с учеником: Советы педагогам / Под общ. ред. Л. Баренбойма. - Л. : Сов. композитор. Ленингр. отд-ние, 1989. - 167 с.
4. Ф.Кларк, Л.Госс, С.Холланд Музыкальное дерево» Учебник фортепианной игры для начинающих Режим доступу://http://aperock.ucoz.ru/load/klavishnye/f_klark_l_goss_s_kholland_muzykalnoe_derevo_uchebnik_fortepiannoj_igry_dlja_nachinajushhikh/10-1-0-2359
5. Школа игры на фортепиано : Для учащихся дет. муз. шк. / Под общ. ред. А. Николаева. - М. : Кифара, 1994. - 192 с.

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

Частина ІІ

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Стан та перспективи розвитку культурологічної науки в Україні»

IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Стан та перспективи розвитку культурологічної науки в Україні» увійшла до «Переліку проведення наукових конференцій з проблем вищої освітии і науки у 2018» затвердженого Листом Міністертва освіти і науки України ві 03.10.2017 року № 1/9-536.

Редакційна колегія

Голова:
Федотова Н.В. – директор ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», Заслужений працівник культури України, доцент.

Члени редакційної колегії:
Гаврилова О.В., к.п.н., доцент з/н
Доній В.С., викладач
Огієнко М.М., к.т.н., доцент з/н
Чеботаєва О.М. – к.і.н., доцент
Шуляк С.О. – к.п.н., доцент

Технічний редактор:
Гаврилова О.В., к.п.н., доцент з/н

Надруковано у видавничому відділі Миколаївської філії
Київського національного університету
культури і мистецтв» вул. Декабристів, 17
тел. (0512) 47-11-40